

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebusti, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasedenih Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1500 LIR POSTNA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

CISALPINA GESTION
investicijski skladi
pri
BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

NEDELJA, 30. APRILA 1995

Zakaj jutri vsi v Doberdob

Množična prisotnost na doberdobski osrednji proslavi ob 50-letnici Osvoboditve in zmage nad fašizmom, ki bo jutri popoldne, bo na najbolj prepričljiv način potrdila, da so med Slovenci vrednote, ki so zrasle iz osvobodilnega gibanja, globoko zakoreninjene v naši stvarnosti.

Slovenski narod, kljub svoji majhnosti, je v neenakem boju proti okupatorju potrdil, da je svoboda neprecenljiva vrednota, za katero se velja žrtvovati. Spominska slovesnost v Doberdobu pa zeli biti tudi priložnost, da Slovenci ponovno stopimo skupaj in da na dostojen način zahtevamo to, kar nam pripada. Pred enajstimi leti smo z množično prisotnostjo na goriskem Travniku pokazali, da kar zahtevamo, ni nič več od tega, kar je zapisano v zakonskih in ustavnih listinah.

V Doberdobu bomo ponovno opozorili nase, ker so doslej obljube ostale neizpolnjene, zakonske pravice neuresničene, in ker smo prav v zadnjih mesecih spoznali, da je določeni del italijanske družbe zelo daleč od tistih vrednot, ki so jih zarisala osvobodilna gibanja.

Ponedeljkova prireditev v Doberdobu naj bo obenem sporočilo naše volje po sodelovanju in dogovarjanju, tako z demokratično Italijo, kakor tudi z matično domovino.

Osrednja proslava ob 50-letnici osvoboditve, ki je izraz volje vseh Slovencev v zamejstvu, se bo pričela ob 16. uri v doberdobskem občinskem parku. Pobudo zanjo je dala Enotno zastopstvo Slovencev v Italiji, ki ga sestavljajo Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij, kulturne organizacije Slovencev iz videmske pokrajine, Demokratični forum Slovencev, deželni slovenski komisiji Stranke demokratične levice in Stranke komunistične preno-ve ter Slovenske skupnosti.

V imenu slovenske države bo pozdavljal na tej manifestaciji prinesel Jozef Skolc, predsednik slovenskega Parlamenta, deželna odbornica Viviana Londero pa bo imela nagovor v imenu Dezele Furlanije-Juljske krajine. Po pozdravnih posegih doberdobskega župana Marija Lavrenčiča in predstavnice mlajših generacij Valentine Humar, sicer tajnice Zveze slovenske katoliške prosvete, bo na doberdobski slovesnosti spregovoril kulturni ustvarjalec in ravnatelj Slovenskega stalnega gledališča Miroslav Košuta.

Kulturni spored bodo oblikovali združeni pevski zbori z Goriskega, ki so včlanjeni v Zvezo slovenskih kulturnih društev in Zvezo slovenske katoliške prosvete. To so: mešani zbor Sedej iz Steverjana, moški zbor Andrej Paglavac iz Podgore, mešani zbor Andrej Bratuž iz Gorice, mešani zbor Oton Zupancić iz Standreza, mešani zbor PD Standerž, Sovodnjska dekleta, moški zbor Skala iz Gabrij, dekliski in moški zbor iz Doberdoba ter mešani zbor Hrast iz Doberdoba. Zbore bosta vodila Hilarij Lavrenčič in Marjan Pavlica. V kulturnem sporedu bodo sodelovali tudi člani treh gorjskih gledaliških skupin ter godba na pihala Kras iz Doberdoba. Režija je delo Emila Aberska. Manifestacija v Doberdobu se bo sklenila z družabnostjo in plesom ob zvokih ansambla Kraski kvintet.

ZAGREB / KRVAV INCIDENT NA AVTOCESTI

Zaostritev med Zagrebom in Srbi

Krajinski Srbi iz maščevanja ubili tri Hrvate
Zahod zaskrbljen zaradi nevarnosti spopadov

ZAGREB, PARIZ - Včerajšnji krvavi incident na avtocesti Zagreb-Lipovac, v katerem so uporniki Srbi iz maščevanja ubili tri Hrvate, je vnovič zelo zaostril odnose med hrvatskimi oblastmi in krajinskimi Srbi. Posebni odposlanec generalnega sekretarja OZN Jasusi Akasi je povedal, da so pripadniki Uncroja kmalu po dogodku avtocesto zaprli za ves promet.

Predstavniki petih držav skupine za stike, so pozvali sprte strani v BiH, naj podaljšajo premirje, ki se izteče jutri. Izrazili so zaskrbljenost zaradi vnovic-

nega izbruha oboroženih spopadov v tej državi. Zahodni diplomati so tudi preučili možnosti za trajen preključ ukrepov, ki jih je Varnostni svet pred tremi leti uvedel zoper ZRJ, če bi Milosevičev režim priznal BiH in Hrvaske v njunih mednarodno priznanih mejah. Iz virov blizu srbskim oblastem se je izvedelo, da je Milosevič pripravljen na ozemlju BiH priznati »hrvaško-muslimansko in srbsko politično entiteto«, o priznanju BiH ter Hrvaske pa se zaenkrat ne razmišlja.

Na 10. strani

VČERAJ V AGRIGENTU

Scalfaro je podprl delo Dinijeve vlade

RIM - Da junija ne bo predcasnih parlamentarnih volitev je trdno prepričan tudi sam predsednik republike Oscar L. Scalfaro (na sliki), ki je včeraj v Agrigentu neposredno podprl Dinijevo vlado. Nedavne upravne volitve so po predsednikovem mnenju pokazale, da večina Italijank in Italijanov nasprotuje takojšnjemu razpustu parlamenta in da hkrati podpira vlado pri izvajanju najpomembnejših programskih točk.

Tajnik Demokratične stranke levice Massimo D'Alema je takoj pozdravil predsednikove besede in tudi izrazil upanje, da se bo politična situacija v državi na nek način kmalu pomirila. Vodja Hrasta je večkrat dal razumeti, da podpira možnost jesenskih predcasnih volitev. Scalfarove besede pa niso navdušile desnice, prav nasprotno. Berlusconijska stranka »Forza Italia« je prepričana, da se je vlada Lamberta Dinija sedaj iz tehnične skoraj čez noč prelevila v izrazito politično vlado.

Na 2.strani

roberta
Stil brez meja
COCCINELLE
Usnjeni izdelki znane znamke
OPĆINE - Proseška Ul. 18
Tel. (040) 212720 - TRST

Pod pokroviteljstvom
Zastopstva
Slovencev
v Italiji
SKGZ
in SSO
vabita na

ENOTNO DEŽELNO PROSLAVO
50. OBLETNICE
OSVOBODITVE IN ZMAGE
NAD NACIFAŠIZMOM

Doberdob, 1. maja, ob 16. uri

Pozdravni nagovori:

- Mario Lavrenčič, Zupan Občine Doberdob
- Valentina Humar, tajnica ZSKP
- Miroslav Košuta, kulturni ustvarjalec
- Viviana Londero, deželna odbornica
- Jozef Skolc, predsednik slovenskega parlamenta

Kulturni spored bodo oblikovali godba na pihala Kras, recitatorji in pevski zbori z Goriskega. Režija: Emil Aberšek

Jutri v Primorskem dnevniku

Moj pogled na
1. maj 1945

Milan Bolčič
Manlio Cecovini
Diego De Castro
John Earle
Galliano Fogar
Boris M. Gombac
Matejka Grgič
Jože Koren
Miran Košuta
Mario Magajna
Nataša Nemec
Boris Pahor
Milan Pahor
Samo Pahor
Jože Pirjevec
Marta Verginella

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Pokojninska reforma napreduje

Vlada in sindikati so se načelno dogovorili za nov način obračunavanja starostnih pokojnin.

Stran 2

Papež za obrambo življenja

Janez Pavel II. je z pozivom članom Katoliške akcije posegel v polemike o splavu. O vprašanju sta včeraj govorila Baldassare in Veltroni. V večernih urah pa je papež prispel v Trident na pastirski obisk ob 450-letnici začetka protireformacije.

Stran 2

Thaler danes v Mavhinjah

Slovenski zunanji minister Zoran Thaler bo častni gost na današnjem Pohodu prijateljstva od Gorjanskega do Mavhinj.

Stran 4

Danes VN San Marina

V Imoli bo danes dirka formule ena za VN San Marina. Najboljši startni položaj bosta imela Schumacher (Benetton Renault) in Berger (Ferrari).

Stran 35

Rokometaši Krasa Trimac v B ligi

Z zmago nad drugo ekipo Principa so si rokometaši Krasa Trimac zagotovili prestop v B ligo.

Stran 36

POKOJNINSKA REFORMA / NAČELNEN DOGOVOR MED VLADO IN SINDIKATI

Obračunavanje pokojnin po novem

CGIL, CISL in UIL optimisli glede Dinijeve vlade

RIM - Pokojninska reforma postopoma dobiva prijemljive obrise. Včeraj je prislo do ponovnega sestanka med vlado in sindikati, na katerem so spet zabeležili nekaj pomembnih korakov v smeri do končnega cilja. Dosegli so namreč načelen dogovor o novi metodi obračunavanja pokojnin.

Sestanek se je odvijal v dopoldanskih urah v Palaci Chigi. Vlado sta zastopala predsednik Lamberto Dini in minister za delo Tiziano Treu, v imenu sindikatov pa so se srečanja udeležili zvezni tajniki CGIL Sergio Cofferati, CISL Sergio D'Antoni in UIL Antonio Larizza. Prisoten je bil tudi predsednik pokojninskega zavoda INPS Gianni Billia.

Kot rečeno, so se na sestanku dogovorili predvsem o novi metodi obračunavanja pokojnin. Kdor bo stopil v prvo službo po odobritvi reforme, bo v starosti imel pravico do pokojnine sorazmerno s količino plačanih prispevkov. Tisti, ki bodo ob koncu leta 1995 imeli najmanj 18

let plačanih prispevkov, bodo prejeli pokojnine po starem sistemu, se pravi, njihova višina bo odvisna od višine plače v zadnjih letih službe. Pokojnine tistih, ki ob koncu tega leta bodo imeli manj kot 18 let plačanih pokojninskih doklad, pa bodo obračunavali po mešanem sistemu. Kot rečeno, gre za načelen dogovor. Podrobnosti, se pravi količnike, odstotke itd. bodo morali senaknadno določiti.

Vse to so povedali sindikalisti Cofferati, D'Antoni in Larizza na tiskovni konferenci, ki so jo priredili ob koncu sestanka z Dinijem in Treuom. Pristavili so se, da bo po novem sistemu pravica do upokojitve dozorela z 62 letom starosti, toda upokojitev ne bo obvezna. »V resnici ne bo noben zakon omenjal starosti 62 let,« je na srečanju s časnikarji dejal Larizza. »To bo bolj matematična sklicna točka, ki jo bo vsekakor upošteval tudi delavec oziroma uslužbenec pri odločanju o tem, kdaj naj se upokoji. D'Antoni in

Cofferati pa sta na tiskovni konferenci predvsem poudarila tiste aspekte, snujoče se pokojninske reforme, ki bodo predstavljali posebne ugodnosti za socialno sibkejšo ali celo ogrožene osebe. Voditelji CGIL, CISL in UIL so v tej zvezi omenili tudi brezposelnost, ki je posebno huda zlasti v južnih italijanskih pokrajinah, ter pristavili, da z vlado vodijo pogovore tudi o tem problemu. Drugače povedano, Cofferati, D'Antoni in Larizza računajo, da bodo pred predcasnimi volitvami z Dinijevo vlado dosegli še kak drug pomemben dogovor poleg pokojninske reforme. Skratka, tudi po mnenju sindikatov se z novimi vladnimi volitvami nikakor ne mudi.

Seveda pa velja pibiti, da pokojninska reforma ni se gotova. Na dnevnem redu je še marsikatero vprašanje, ki bi bi se lahko izkazalo za trd oreh. Vlada in sindikati se bodo vsekakor ponovno sestali v torek, 2. maja.

VATIKAN / PAPEŽEV POZIV

»Nujna je mobilizacija vesti v bran življenja«

Baldassare je pojasnjeval svoje poglede na splav, Veltroni opozoril na pomen prevencije

VATIKAN - Sprožiti bi bilo treba sprožno mobilizacijo vesti, zato da bi udeležili veliko strategijo v podporo življenju in skupaj zgradili novo kulturo o življenju, predvsem preko izoblikovanja moralne vesti. Tako je med drugim zatrdil papež Janez Pavel drugi včeraj v baziliki sv. Petra, ko je govoril približno 1.300 delegatom Katoliške akcije, zbranim na deveti vsedrjavni skupščini. Splošna mobilizacija je po papeževi oceni nujna, svoj doprinos pa mora predvsem preko informiranja in sirjenja nauka o »življenju, kot prvi in temeljni pravici, iz katere izvirajo vse ostale pravice človeka« nedvomno dati tudi Katoliška akcija.

Tako se je seveda papež vključil tudi v polemike o splavu, ki jih je sprožil predsednik ustavnega sodišča Antonio Baldassare. Včeraj se je udeleževal simpozija v Firencah, od koder je ponovno pojasnjeval, kaj je pravzaprav želel povedati v intervjuju za vatikanski radio. V prvi vrsti je dejal, da ni za vsako ceno proti prekinitvi nosečnosti, saj je po njegovi oceni zakonska ureditev vpraša-

nja velikega pomena, predvsem ker je dramatičen pojav splava potegnila iz območja nezakonitosti. Vendar pa je Baldassare trdno prepričan, da je italijanski zakon otrok svojega časa, ko so vladala povsem drugačna gledanja kot danes, takratno mišljenje pa dandanes ogroža človeško sožitje. Bolj kot zakon kot tak - o njem glede na funkcijo ne bi smel govoriti - pa ga zanima vprašanje v odnosu do ustavnih vrednot, po Baldassarejevem mnenju v ustavi ni nicesar, kar bi opravičevalo svobodo odločanja ženske o splavu.

V Firencah se je včeraj mudil tudi odgovorni urednik dnevnika L'Unità Walter Veltroni, ki je izjavil, da je po njegovem mnenju največja odlika zakona 194 v razgalitvi pojasa mazaskega splava. Z zakonom o prostovoljni prekinitvi nosečnosti se je število splavov znižalo, je se dejal, z njim pa so tudi pravno opredelili pravico ženske, da odloča o možnosti, da postane mati. Vsekakor bi bilo treba po njegovem mnenju bolje uresničevati tisti del zakona, ki predvideva preventivne ukrepe.

V HRPELJAH

V torek slovo od Borisa Raceta

TRST - Ob izgubi dolgoletnega predsednika Borisa Raceta - Žarka prejema Slovenska kulturno gospodarska zveza številne sozalne brzojavke družbenopolitičnih predstavnikov z obeh strani meje. Po občutni žalni slovesnosti, ki je bila v petek v tržaškem Kulturnem domu, ob prisotnosti velikega števila Žarkovih prijateljev, sodelovalcev in soborcev, sta sedaj znana tudi točen datum in ura pogreba.

Boris Race bo pokopan na pokopališču v Hrpeľjah pri Kozini, v torek, 2. maja, ob 14. uri. Pred tem bo odhod pogreba ob 12.30 iz mrtvasnice v Ul. Pietà v Trstu.

AGRIGENTO / ZANIMIVO STALIŠČE PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Scalfaro: Dini ima za sabo večino

AGRIGENTO - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro (na sliki) je včeraj neposredno podprl vlado premiera Lamberta Dinija. Dejal je, da ima vlada, sodeč po rezultatih nedeljskih upravnih volitvah, politično večino v državi in da zato lahko mirno izpolni vse svoje programske obveznosti. Predsednikove besede med obiskom v Agrigentu so razburile desnico in predvsem Berlusconi-jevo stranko »Forza Italia«, s Scalfarovo analizo političnega položaja pa soglasja tajnik Demokrati-

čne stranke levice Massimo D'Alema.

Predsednik je ponovil svoje znano nasprotovanje junijskim predcasnim parlamentarnim volitvam, katerim očitno nasprotuje tudi večina Italijank in Italijanov. Dinijeva vlada lahko torej po njegovem mirno nadaljuje z delom in to predvsem na gospodarskem in socialnem področju. Scalfaro je izrecno omenil pokojninsko reformo in izredne ukrepe za zajezitev nezaposlenosti, predvsem na jugu, ki je je pod udarom hude ekonomske krize.

Državni poglavar je znova branil sodstvo pred napadi politikov, omenil pa je tudi borbo in stalno budnost proti mafiji in organiziranemu kriminalu. Scalfaro tolmači spoštovanje republiške ustave tudi v duhu prizadevanj za splošne koristi države in državljanov, pri čemer morajo politiki pustiti ob strani svoje strankarske ali osebne koristi in interese.

Voditelj DSL D'Alema je, kot rečeno, pozdravil Scalfarove besede. Ne glede na izide nedeljskih deželnih volitev ni bilo

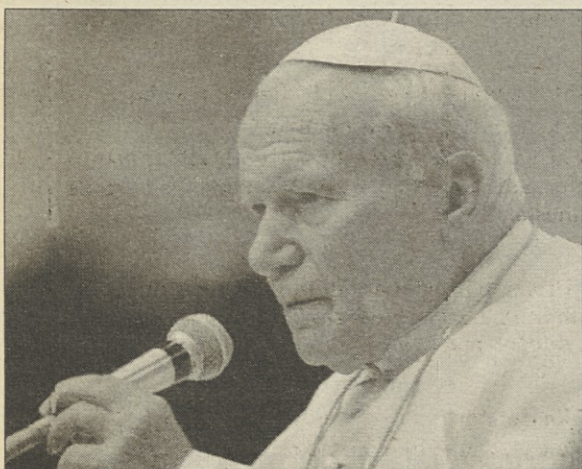
in ni razlogov za junijske politične volitve, tudi zato, ker Dinijeva vlada se vedno uživa zaupnico senata in poslanske zbornice. D'Alema je vsekakor izrazil upanje, da bo volilnim polemikam sledila treznejša ocena realne situacije in da bo Dinijevi vladi omogočeno, da izvede vse svoje programske obveznosti.

Kritičen do predsednika republike pa je predsednik senatorjev Berlusconi-jeve stranke Enrico La Loggia. Dinijeva vlada po njegovem ni več tehnična, ampak izrazito politična vlada.

450-LETNICA PROTIREFORMACIJE

IZREDNI KONGRES / OB UDELEŽBI IRENE PIVETTI

Papež prispel na pastirski obisk v Trident

TRIDENT - Sinoci je prispel na uradni obisk tridentinske nadškofije papež Janez Pavel II. Sprejeli so ga predstavniki krajevnih verskih in političnih oblasti z množico vernikov. Vlado je zastopal minister za univerzo Salvini. Kot je povedal v svojem pozdravnem nagovoru, je papež prišel zato, da bi pocastil 450-letnico tridentinskega cerkvenega zbora, a tudi zato, da bi prispeval k premoščanju pregrad, ki jih je pinesla protireformacija.

SVP proslavila svojo 50-letnico

Kongres pozdravil predsednik SSk Terpin

MERAN - »Južnotirolska ljudska stranka je in ostaja stranka nemske in ladinske manjšine. Branila bo že pridobljene pravice obeh teh skupnosti, zavzemala se bo za zagotovitev se ne doseženih in prizadevala si bo za dinamično avtonomijo Južne Tirolske.« Tako med drugim piše v resoluciji, ki jo je Južnotirolska ljudska stranka odobrila na svojem 8. izrednem kongresu, ki ga je včeraj priredila v Meranu za proslavitev 50-letnice svoje ustanovitve.

Slavnostni govor je na kongresu imel voditelj stranke Siegfried Brugger. Dejal je, da se SVP ni nikoli odrekla pravici do samoodločbe, le da jo namerava zdaj zasledovati v smislu evropskega regionalizma. Glede italijanskega političnega trenutka je Brugger dejal, da SVP ostaja sredinsko usmerjena stranka, zanikal pa je možnost posrednega ali neposrednega sodelovanja s postfasističnim Nacionalnim zavezništvom. Po drugi strani je tudi dejal, da bi SVP težko pristala na sodelovanje s

SKP.

Kongres je pozdravila predsednica poslanske zbornice Irene Pivetti. Dejala je, da manjšine predstavljajo bogastvo Italije in pohvalila je SVP kot primer politične stranke, ki je globoko zakoreninjena v kulturnem izročilu nemske in ladinske skupnosti na Južnem Tirolskem. Na kongresu so govorili tudi predstavniki iz Avstrije in Nemčije, zaključni govor pa je imel castni predsednik Silvius Magnago.

Kot predstavnik »prijateljske stranke« je kongres v Meranu med prvimi pozdravil tudi predsednik SSk Marjan Terpin. Poudaril je, da se je z nedavno demokratizacijo in osamosvojitvijo Slovenije začelo novo pogajanje v zgodovini Slovencev v Italiji in izrazil je prepričanje, da se bo slovenska manjšina postopoma dokopala do svojih pravic tudi s pomočjo sodelovanja, ki ga je SSK v zadnjih časih okrepila s SVP ter z Unio Valdotaie in Partito autonomista trentino tirolese.

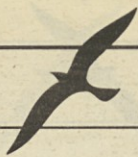
REGGIO CALABRIA

'Ndragheta odkrila pravo zlato jamo s 700 stoti eksploziva

Eksplziv je v potopljeni tovorni ladji

REGGIO CALABRIA - »Doslej smo vedeli, da pokrajina Reggio Calabria plava na mamilih, sedaj vemo, da plava tudi na eksploziv.« Tako je med včerajšnjo tiskovno konferenco dejal namestnik državnega pravdnika Roberto Pennisi, ki je pristavil, da je »ndragheta« imela toliko eksploziva, da ga je lahko odstopala celo drugim kriminalnim organizacijam. Sedaj so ugotovili, kako se je z njim oskrbovala: hodila je ponj naravnost v morje, kjer je 100 metrov pred obalo pri Saline di Montello Jonico odkrila pravo zlato jamo. Sedaj je do te »jame« prisla tudi policija: gre namreč za 150 m dolgo tovorno ladjo »Lauro C«, ki so jo leta 1941 s torpedom potopili zavezniki in naj bi po ohranjenih dokumentih prevazala kar 700 stotov trotila. Po mnenju policijskih izvedencev se je eksploziv dobro ohranil.

Na tiskovni konferenci so med drugim omenili, da so eksploziv iz Reggio Calabrie morda uporabili pri atentatih v Palermo, kjer je umrl sodnik Borsellino, v Firencah, Milanu in Rimu. Poudarili pa so tudi, da jih leta ni nihče poslušal, ko so svarili pred izredno nevarnostjo »ndraghete« in njeno vlogo tako v Italiji kot tudi na mednarodni ravni. V potrditev njihovih besed so v stanovanju družine Bubba v Lecceju včeraj nasli veliko orožja in streliva, ki naj bi služilo kriminalni celici, ki naj bi pripadala »ndragheti« in naj bi delovala v Severni Italiji.

50-LETNICA OSVOBODITVE / PREDSEDNIK SKGZ PALČIČ O DOBERDOBSKI PRIREDITVI

Skupno proslavljanje je izraz volje naših ljudi

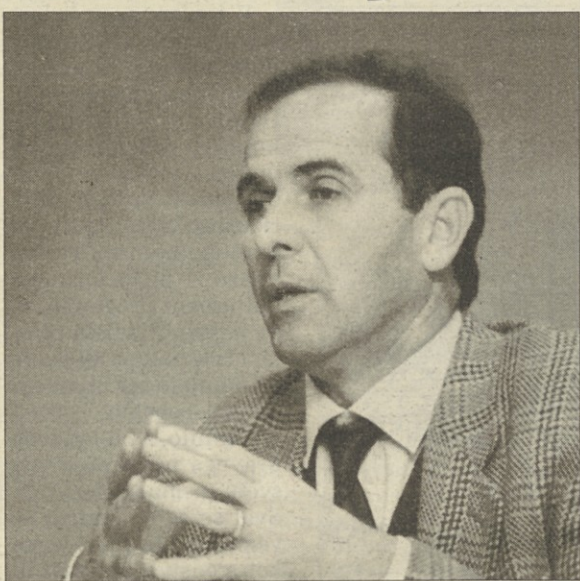
Jutri popoldne bo v Doberdobu skupna proslava 50. obletnice osvoboditve in zmage nad nacifasizmom. Pobudnika osrednje prireditve Slovencev v Italiji ob tej pomembni priložnosti sta SSO in SKGZ, s predsednikom Zveze Klavdijem Palčičem smo se pogovorili o glavnih namenih in pomenu pobude.

Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno gospodarska zveza sta prireditelja skupne osrednje proslave ob pomembni obletnici. Je to znak, da bomo tudi v prihodnje, ob morda manj slovesnih priložnostih Slovenci v Italiji nastopali enotno?

»Mislim, da je skupno proslavljanje 50-letnice osvoboditve predvsem izraz volje naših ljudi. Zelo, da na takšen način praznujemo pomembno obletnico, je bilo zaznati med našimi ljudmi povsod na Primorskem. Tako da je v okviru naše organiziranosti, tako v krovnih organizacijah kot v komponentah, ki so odraz našega pluralizma, dozorela želja, da se takšno proslavo priredi. Mislim, da je potrebno nastopati skupaj vedno in povsod, ko je v igri naš nacionalni interes. Enotna proslava pa je dober znak, da se podobne stvari lahko delajo in se morajo pripravljati tudi v bodoče.«

Kakšno sporočilo naj Slovenci v Italiji posljemo z jutrišnje proslave v Ljubljano in Rim?

»V prvi vrsto to, da je bila po naši oceni osvoboditev izpod nacifasizma bistveno dejanje za povrnitev svobode. Pred 50 leti se je svet končno rešil nacifasistične more in Slovenci v

teh krajih oz. demokrati nasplošno smo bistveno, aktivno pripomogli k zmagi nad nacifasizmom. Po 50-ih se se vedno zavedamo velikega pomena tistega dejanja, ker tudi naša svoboda sloni na tisti zmagi, je to praznovanje se kako aktualno, se posebej v času, ko se v Evropi spet pojavljajo nekaksne skušnjave, da bi se demokracija iznicila in da bi se tudi svoboda ljudi omejila v službi nekih ozjih interesov.«

Pobudnici sta krovni organizaciji, vendar komu je prireditev prvenstveno namenjena?

»Prav dejstvo, da sta krovni organizaciji prevzeli nalogo organizatorja, zeli biti znak, da je praznovanje namenjeno vsem našim ljudem. V napovedi je rečeno, da je proslava pod pokroviteljstvom skupnega predstavništva, kar naj bo dodatna obrazložitve, da gre za skupno odločitev vseh Slovencev. Zato je proslava namenjena

Pravzaprav že ves čas govoriva o namenih velike proslave ob 50-letnici osvoboditve, so danes takšne množične prireditve tudi učinkovite?

»Množična prireditev je lahko uspešna vedno takrat, ko zadene v jedro nekega aktualnega problema, ki ljudi zanima oz. ga cutijo za svojega. Mislim, da je prav zaradi vsega, kar smo doživljali v zadnjih casih in se posebej zaradi nasega, manjšinskega, se vedno odprtega vprašanja, praznovanje nabito polno s sporočili, ki so pomembna za vse nas. Zato ne dvomim, da se bodo ljudje na primeren način odzvali na vabilo, čeprav je prav na isti dan vse polno praznovanja dneva osvoboditve. Vendar pa je to tudi znak, da ljudje to obletnico doživljajo kot vazen mejnik v svojem življenju, ne samo v življenju tistih, ki so pred petdesetimi leti končno svobodno zadihali.«

Doberdobska proslava je - mislim - edina enotna v vsem slovenskem prostoru. Vendar pa se ne bi kazalo ob tej priložnosti povezati se z italijanskimi demokrati, ki so bili pred pol stoletja prav tako osvobodjeni?

»Mislim, da je na Primorskem ob takšni priložnosti ljudem lažje stopiti skupaj. Slovenski ljudje na Primorskem so namreč dobro vedeli, kaj je fasizem, ker so ga imeli - žal - možnost spoznati mnogo prej kot Slovenci drugod. Zato so se na Primorskem ljudje jasno opredelili za antifasizem in bili plebiscitarno na strani narodnoosvobodilnega boja, delavstvo, intelektualci, duhovščina, tako borci kot na splošno vsi nasi ljudje, ki so dajali

na prav vsem.«

Bodo mladi videli smisel takšne proslave, ste si mogoče zastavili to vprašanje?

»Mislimo, da morajo predvsem mladi razumeti, zakaj prirejamo takšno proslavo. Kot sem že prej omenil, je dandanes veliko razlogov, da so takšne pobude potrebne, ker problem svobode in demokracije ne sodi v preteklost, temveč je centralno vprašanje danasnega dogajanja, se zlasti v prostoru, kjer mi živimo. Brez demokratičnosti in brez svobode si za skupnosti in posameznike ni mogoče zamisliti dostojnega, človeka vrednega življenja. Mladi, ki sedaj gradijo svoje življenje, ga morajo zgraditi na takšen način, da se - tudi v povezavi s starejšimi generacijami - utrdi prepričanje o temeljnem pomenu demokratičnosti in svobode. Teh bistvenih vprašanj pa se ne reši enkrat za vselej, temveč je to stvar vsakodnevne skrbi.«

podporo gibanju. Zaradi tega je tudi tokratno praznovanje nekaksen naraven odziv Primorcev na ta spomin.

Glede povezovanja z italijanskimi demokrati pa bi zelel poudariti, da smo Slovenci vsakic sodelovali na proslavah 25. aprila. Tudi letos, ko se je pri nas zvrstilo kar nekaj prireditev, osrednja je bila v Rizarni, kjer smo tudi letos Slovenci bili prisotni. Spoznanje, da moramo Slovenci in Italijani, ki enako demokratično in dobro mislimo, sodelovati, je torej občuteno, vendar to ne izključuje možnosti, da tudi v našem krogu, bodisi po nasih društvih bodisi v širšem smislu, damo praznovanju močen poudarek.

Zelel pa bi se povedati in primerno poudariti, da bo na naši proslavi slišati glas tudi visokega predstavnika slovenske države in predstavnika naše deželne vlade, kar pomeni, da zelimo biti povezani s širšim okoljem, v katerem živimo. Na eni strani se Slovenci v Italiji prepoznavamo v deželi, v kateri živimo, istočasno pa tudi v dimenziji slovenskega naroda. V tem smislu je naša proslava izraz naše vključenosti v sedanjo stvarnost.«

Zapisala Breda Pahor

NOVICE

Trgovinska združenja podpisala sporazum o nedeljskih umikih trgovin

Včeraj popoldne je bil v kavarni Tommaseo podpisan sporazum med delavskimi sindikati in trgovinskimi združenji (SDGZ, Unione commercianti, Confesercenti in Acete) glede treh nedelj v mesecu maju, ko so trgovine lahko odprte; doslej so o tem sklepali le sindikati in Unione commercianti. Na osnovi sporazum bodo trgovine lahko odprte danes (tudi zaradi prisotnosti Zelenega vlaka in vzporednih prireditev na glavnem mestnem trgu), v nedeljo ko bo na sporedu jadrna regata Barcolana in v nedeljo nebovzetja. Podčrtati je treba dejstvo, da je o sporazumu tokrat sklepalo tudi SDGZ, ki ga je na sestanku v kavarni Tommaseo zastopal predsednik sekcije trgovine na drobno Egon Meden.

Omejitev v prometu zaradi dirke Trst-Opčine

Trzaska občina sporoča, da bo danes zaradi zgodovinske avtomobilске dirke Trst-Opčine za promet zaprt Drevored Cacciatore od 10.30 do 13.30; od 7. do 13.30 pa bo prepovedano parkirati v istem drevoredu; prepovedano bo nadalje ustaviti se ali parkirati avtomobil na Bosketu od 7. do 13.30 in na trgu pod Ul. Pindemonte in na področju pod bencinsko crpalko.

Prijave smrti in dovoljenja za pogrebe tudi jutri

Trzaska občina sporoča, da bodo jutri 1. maja občinski uradi, kjer sprejemajo prijave smrti in izstavljajo pogrebna dovoljenja, odprti od 9. do 11. ure. Z 2. majem pa bodo uradi, kjer izstavljajo gradbene koncesije, uradi za načrtovanje in uradi za državne nepremične odprti vsak dan od 12. do 13.30.

Zelena številka za agro-živilske prevare

Poveljstvo karabinerjev sporoča, da bo od 2. maja dalje odprta zelena telefonska številka za prijavo agro-živilskih prevar. Brezplačna telefonska številka 1670-20320 bo odprta neprekinjeno.

Omejitve v prometu v dolinski občini

Ob prvomajskih praznovanjih bodo v dolinski občini veljale naslednje prometne omejitve: od 12. ure danes in do 3. ure 1. maja ter od 14. do 21. ure dne 4. maja bo glavni trg zaprt za avtomobilski promet; obenem bo vzpostavljen dvosmerni promet na cesti iz Boršta do trga in do zgornjega Boljunca; avtobusi se bodo v tem obdobju v Boljuncu ustavljali ob pokrajinski cesti pred trgovino. V Borštu pa bo za promet zaprta občinska cesta pred gostilno Paoletti od današnje 12. ure pa do 3. ure dne 1. maja in od 15. do 22. ure dne 4. maja.

TRST / PRAZNIK POSVEČEN 50-LETNICI OSVOBODITVE

Prvi maj s shodi, budnicami in z ljudskimi prireditvami

Mestna manifestacija se bo zaključila na Trgu Unità

TRST - Praznik dela, a tudi praznik 50-letnice zmage nad nacifasizmom. Sindikalna zveza CGIL-CISL-UIL je jutrišnja prvomajska praznovanja posvetila obletnici Osvoboditve, na njih pa bo seveda tekla beseda tudi o aktualnih družbenih in sindikalnih problemih, od nezaposlenosti pa vse do napovedane reforme pokojninskega sistema. Osrednja mestna manifestacija se bo začela ob 8.30 pri Sv. Jakobu, kconala pa se bo na Trgu Unità, kjer bosta med drugim spregovorila sindikalist CGIL Angelo Airoldi ter sindikalista CISL Daria Gherlani (v slovenscini). Prvomajska shoda bosta tudi v Miljah in v Križu (ob 11. uri na Krzadi). Na obeh manifestacijah bosta nastopila tudi slovenska govornika, čeprav na letakih sindikalnih organizacij nista najavljena, kot tudi ni najavljena slovenska beseda na Trgu Unità.

Prvi maj bodo v mnogih slo-

venskih vaseh pozdravile tradicionalne budnice godb na pihala, ponekod pa bodo tudi zagoreli kresovi. V Križu in na Opčinah sta danes ljudska praznika DSL oziroma SKP. Na dvorišču Ljudskega doma bosta ob 18. uri govorila senator Darko Bratina in devinsko-nabrežinski zupan Giorgio Depangher. Na prazniku Komunistične prenove v openskem Prosvetnem domu, ki se je začel že včeraj, bo ob 17. uri koncert prosoške godbe na pihala, zvečer pa bo ples. Praznika SKP bosta jutri tudi v Podlonjerju in v Ljudskem domu pri Sv. Sergiju.

V Križu bodo danes in jutri tudi praznovali 20-letnico odkritja spomenika. Drevi ob 19.30 bo v Sirkovem domu kulturna prireditev, osrednja proslava pa bo jutri popoldne. Udeleženci se bodo zbrali ob 15.30 na dvorišču Ljudskega doma, od koder bodo v sprevedu sli do spomenika. Tukaj bodo govorili predsednik se-

kcije VZPI-ANPI Ferdinand Bogatec, zgodovinar Milan Pahor in predstavnik deželne VZPI-ANPI Silvino Poletto. Pokrajinski tajnik VZPI-ANPI Dušan Kosuta se je moral iz zdravstvenih razlogov odpovedati sodelovanju na prireditvi, ki jo bodo popestrili domača zbora Vesna in nabrežinska godba na pihala.

Uprava Obcine Dolina sporoča, da bo danes polagala vence k spomenikom padlim. Zupan Boris Pangerc vabi občane k udeležbi s sledečim urnikom: ob 10.30 zbirališče pred zupanstvom, nato Dolina (10.40), Prebeneg (10.50), Mackolje (ob 11. uri), Domjo (11.15), Ricmanje (11.30), Borst- spominska plošča na hiši št.89 (11.40), Borst-pokopališče (11.45), Gročana (ob 12. uri) in Boljunec (ob 16. uri). V Boljuncu bo polaganje vencev soupadalo s proslavo Osvoboditve, ki jo prireja krajevna Zveza partizanov.

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Obvestilo o sprejemu v službo enega vodstvenega uslužbenca tehnika-informatike

V Uradnem deželnem vestniku st. 17, z dne 28. aprila 1995, je deželna uprava objavila "Obvestilo o sprejemu v službo za nedoločen čas na podlagi naslovov in izpita - kolokvija, z vpisom v vsedrjavno kolektivno delovno pogodbo za vodilne uslužbenke industrijskih podjetij, enega vodilnega uslužbenca tehnika-informatike v smislu člena st. 3, DZ st. 22/72 in člena st. 42 DZ 8/91"

U D V, z objavljenim zgornjim obvestilom, bo razobesen v navedenih deželnih uradih, kjer bodo tudi na razpolago obrazci za izpolnitev prošenj:

Trst - Dezelno ravnateljstvo za organizacijo in osebje, Ul. Giulia 75;
Videm - Dezelno ravnateljstvo za krajevne avtonomije, Ul. Caccia 17;
Pordenon - Urad za krajevne avtonomije v Pordenonu, Trg Ospedale Vecchio 11;
Gorica - Urad za krajevne avtonomije v Gorici, Ul. Montesanto 17;
Tolmec - Urad za krajevne avtonomije v Tolmeču, Ul. della Vittoria 15/D.

Za prepustitev k selekciji se zahteva, poleg drugih, tudi sledeca pogoja:

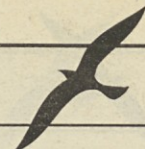
- univerzitetno diplom fizike, matematike ali informatike;
- vsaj 2 leti delovnih izkušenj na vodilnem mestu v javnih ali privatnih ustanovah, na področju informatike ali vsaj 4 leta v kategoriji, ki je za stopnjo nižja od vodilnega mesta.

Prošnje je treba nasloviti na "Direzione regionale dell' Organizzazione e del Personale della Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia" - Ul. Giulia 75 Trst, najkasneje do 17. ure, dne 29. maja 1995.

Uradni deželni vestnik lahko dobite:

v **Trstu** - knjigarna "Italo Svevo", Korzo Italia 9/1 (Pasaza Rossoni);
v **Vidmu** - papirnica "Benedetti", Ul. Mercatovecchio 13;
v **Pordenonu** - knjigarna "Minerva", Trg XX. septembra;
v **Gorici** - papirnica "Antonini" - Ul. Mazzini 16.

Vse informacije interesenti lahko dobijo od 10.30 do 12.30 vsak delavnik, razen sobote, v Ufficio Concorsi - Servizio Organizzazione e Metodi (Urad za natecaje, organizacijo in sisteme) - Ul. Giulia 75, Trst - tel. 040/3774277 - 3884278.

OD GORJANSKEGA DO MAVHINJ

Minister Thaler gost na pohodu

Ob 15. uri prireditev v Mavhinjah

Slovenski zunanji minister Zoran Thaler (na sliki) bo častni gost na današnjem drugem Pohodu prijateljstva in odprte meje od Gorjanskega do Mavhinj. Pohod prireja sportno-kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje v sodelovanju z občinama Devin-Nabrezina in Komen. Organizatorji pričakujejo množični obisk udeležencev s Trzaskega in Goriskega in seveda tudi iz obmejnih slovenskih občin.

Udeleženci pohoda se bodo zbrali ob 10. uri na sportnem igrišču v Gorjanskem, od koder bo uro kasneje krenil pohod. Opoldne bo prihod na dvolastniško

mejo pri Mavhinjah, kjer bosta na kratko spregovorila devinsko-nabrezinski župan Giorgio Depangher in njegov komenski kole-

ga Jože Adamič. Na cilju v Mavhinjah bo na voljo topli obrok.

Ob 15. uri bo na trgu v Mavhinjah kulturni program s posegi uglednih gostov (med drugim tudi sefa slovenske diplomacije), ob 18. uri pa bo v Vizovljah nogometna tekma med ekipama z Gorjanskega ter iz Cerovelj in Mavhinj. Za udeležence bo poskrbljen avtobusni prevoz iz Mavhinj do Gorjanskega in nazaj od 8. ure dalje.

Prireditelji pohoda in Občina Devin-Nabrezina so k sodelovanju povabili tudi nekatere ugledne italijanske predstavnike, ki pa, kot kaže, niso zagotovili svoje prisotnosti.

BOLJUNEC / PROSLAVA OBLETNICE OSVOBODITVE

Upreti se tistim, ki jim je mir v napoto

Slavnostni govornik je bil pisatelj Ciril Zlobec

Z včerajšnje proslave v Boljuncu (Križmančič/KROMA)

V toplem spomladanskem soncu so se včeraj dopoldne ob osrednjem občinskem spomeniku v Dolini poklonili spominu žrtev druge svetovne vojne številni občani. Svečanost je ob zvokih ricmanjskega trobilnega kvinteta otvorila častna straža, v priložnostnem kulturnem programu pa so nastopili solski otroci, člani zborov in godb, ki delujejo na območju dolinske občine.

»Minilo je 50 let, toda pravega miru po vsem svetu nismo še dočakali. Svet se se ni umiril, se vedno si utira pot vojna kot sredstvo premora in tlacenja.« S temi mislimi je svečanost pozdravil novoizvoljeni dolinski župan Boris Pangerc, ki je tako v svoji odgo-

vorni upraviteljski vlogi tudi prvič uradno nastopil. Z govorniskega odra je dogodek označil tudi kot »pomislek in opozorilo, da po 50 letih se ni vse rešeno in ideali svobode, za katere je padlo tudi 208 dolinskih občanov, se niso povsem uresničeni.« Praznovanje zgodovinskega mejnika nas mora torej spodbuditi in obvezati, da izboljšamo sedanost, da z vsemi svojimi močmi prispevamo za mir v svetu.

Glavni slavnostni govor v slovesnici je podal akademik Ciril Zlobec: spregovoril je o miru, ki mora biti nasa vselej prisotna gonilna sila. »Ni bistveno, da verjamemo v vesoljni mir, bistveno je, da so vsi; ki v mir verjamejo, vedno prisotni in pripravljeni se upreti tistim, ki jim je mir v napoto in raji segajo po orožju.« Tako kot je fasizem stalno prisotna oblika človeškega zla, tako mora torej biti vedno živ v nas boj za svobodo. Zlobec se je v govoru dotaknil tudi najaktualnejših poskusov »zgodovinske sprave« v sosednji Sloveniji. Ob bolečini, ki jo je smrt povzročila, je resnica v dejstvu, da dejanja padlih na tej in oni strani niso enaka in jih ne moremo enako vrednotiti. Pol stoletja pozneje naj velja na eni strani odpustanje, na drugi pa dostojanstven poklon vsem padlim v boju za svobodo.

V italijanski senci spre- govoril zgodovinar Galliano Fogar, tajnik Dežel- nega instituta za zgodovino odpornosti. Povzel je osnovne vsebinske trenutke, ki so določili razvoj vojnega dogajanja v naši deželi. Poudaril je večnarodnostno značilnost odporniškega gibanja, pozval je k ozaveš- nju mladih rodov, ki jim z ideali vseh, ki so se borili in padli, predajamo zahtevno, a nadvse pomembno dediščino. Vrednote NOB so jasne in nedvoumne, ne moremo jim krčiti pomena, kot to počenajo nekateri v poskusih uglaševanja vloge napadenih in napadalcev.

Posebno doživet je bil nastop gledališke igralke Mire Sardoc. Podala je pesmi Siroka in Minattija, občuteno je spregovorila o tistem heroizmu in žrtvovanju žensk - žiljenjskih sopotnic, mater, in hčera, ki so med vojno doživljale se globljo notranjo bolečino.

Priložnostni prireditveni okvir besedam so ustvarili člani pihalnega orkestra Breg, godbe na pihala iz Ricmanj, otroci slovenskih in italijan- skih osnovnih sol in pa v skupnem nastopu pevci- ci moških in mesanih zborov, ki delujejo v do- linski občini.

Damiana Ota

Po besedi za ostale naše pravi- ce,« je med drugim pove- dala.

Udeleženci so bili nad večerom navdušeni, saj je potekal v duhu, kot so si ga sami želeli. Kot to znajo v Skednju, so članice in člani pripravili vsem udele- zencem lepo družabnost, ki se je nadaljevala z našo lepo pesmijo, pa se s spro- scenim pogovorom o tistih težkih, a vendarle pomem- bnih casih izpred 50 let.

Na večeru je spregovori- la Neva Lukes, ki se je zau- stavila prav pri vprašanju, kaj nam mora nam vsem, mladim in starejši genera- ciji, pomeniti niz proslav in praznovanj. »Borili smo se za mir, svobodo, demo- kracijo v svetu, za boljši in pravičnejši svet,« je med drugim poudarila. »Danes se moramo ponovno spo- prijemati z vsemi temi pro- blemi in čuvati tisto, kar smo si že priborili in nada-

SKEDENJ / OB OBLETNICI OSVOBODITVE

Večer v duhu antifašizma

Neva Lukeš o pomenu proslavljanja petdesetletnic

Veliko je v teh dneh proslav 50-letnice osvobo- ditve. Ena od teh je bila v dvorani KD Ivan Grbec v Skednju v petek zvečer (Foto KROMA).

Protagonisti večera so bili Mešani pevski zbor Primorskega zbor iz Mackolj, ki ga vodi Tone Baloh, recita- torke ženskega pevskega zbora I. Grbec, govornica Neva Lukes in pa članice društva, ki so pripravile, po obsegu majhno, po vse- bini pa zelo obsirno razsta- vo fotografij o tistih dneh izpred 50 let.

Lep, izredno občuten, močno povezan z obletni- co, je bil nastop mešanega pevskega zbora Primorskega zbor iz Mackolj, ki je zapel v borbenem duhu šest pe- smi, med temi tudi prilju- bljeno »Bratje le k soncu svobode« - in na željo vseh dodal se lepo slovensko Lipa, ki je v tistih težkih casih fašistične okupacije pomenila slovenskemu na- rodu upanje v ponovno pridobljeno svobodo.

TRG UNITA' / KMETIJSKI VLAK

»Pripeljak« je velik uspeh

Na Trgu Unitá se danes nadaljujejo raz- ne prireditve, ki so povezane s postan- kom »Kmetijskega vlaka« v našem mestu. Trg je ob tej priložnosti z lesenimi stojni- cami in številnimi gredicami popolnoma spremenil običajni videz; tudi lepo vreme je pripomoglo, da je prireditev uspela v veliko zadovoljstvo prirediteljev: občins- ke in pokrajinske uprave, Trgovinske zbornice in pa združenje - tudi slovenskih (na sliki stojnica Kmečke zveze) - ki delu- jejo v agro-zivilskem sektorju, ki se pred- stavljajo s svojimi pristnimi proizvodi.

V okviru manifestacije bodo danes ob 11.30 s trga odpotovali stari dirkalni avto- mobili, opoldne pa bo nastopila mestna godba G. Verdi. Ob 16. uri se bo predsta- vila folklorna skupina Stu ledi, ob 20. uri pa bo tekmovalje v valčku ob zvokih an- sambla The Billows. Celotna prireditev se bo zaključila jutri.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propaganda: Publiet SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

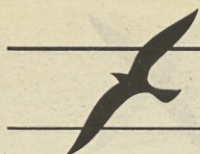
Poštni t. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Slovo od borca Stanislava Štoke

V petek, 21. t.m., smo se na Kontovelu poslovili od postenega in zavednega sovascane, bivšega partizanskega borca Stanislava Štoke.

Rodil se je na Kontovelu leta 1925. Kot njegovi soletniki je bil tudi on nasilno mobiliziran v kazenski bataljon, od koder se je vrnil ob kapitulaciji Italije in kmalu nato odsel v partizane. Kot borec je sodeloval v Kraskem bataljonu in pozneje v zaščitnem bat. IX. korpusa. Med zadnjo nemško ofenzivo aprila '45 je bil od Nemcev zajet in odpeljan v koronejske zapore, od koder so ga pravočasno resile edinice, ki so takrat osvobajale mesto.

Po vojni je bil zaposlen v ladjedelnici, kjer mu je hrup hudo prizadel sluh. Imel pa tudi druge težave, zaradi katerih je moral zadnja leta večkrat na zdravljenje v bolnico. Tako je bilo tudi pred kratkim, vendar tokrat žal brez povratka.

Pogreba po civilnem obredu se je udeležila množica domačinov ter prijateljev in znancev iz sosednjih vasi. Pevski zbor »Vasilij Mirk« mu je v slovo ob odprtem grobu odpel žalostno in partizansko pesem.

Član krajevske borbovske organizacije pa je v poslovnem pogovoru podal kratek življenjski opis pokojnika.

V imenu Združenja partizanov VZPI-ANPI Proseka Kontovela izrekamo ženi Anici, hčerkama in vsem svojcem in sorodnikom iskreno sozlagje.

G.A.

KARLU MIHALJU V SPOMIN

Padel je na gradu sv. Justa tik pred osvoboditvijo Trsta

Mnogo aktivistov in borcev je darovalo svoja mlada življenja za osvoboditev Trsta in naših krajev izpod nacifasističnega jarma. Za časa NOB so tudi v našem mestu in na podeželju bili aktivisti organizirani in pripravljeni za končni spopad s sovražnikom. Naše mesto je bilo proti koncu vojne razdeljeno na stiri sektorje, od katerih je imel vsak po stiri bataljone, ki so bili v pripravljenem stanju za vstajo proti fašistom in Nemcem. Prvega maja 1945 so se tržaski člani Delavske enotnosti na vse zgodaj zbrali na trgu pri Sv. Jakobu, kjer jim je dal naloge in jih spodbujal za končno zmago tov. Franc Stoka. Med njimi je bil tudi Karel Mihalj, borec IV. bataljona III. sektorja, odločen prispevati svoj delež za končno zmago.

Mihalj se je rodil v Komnu. Se kot otrok se je s starši preselil v Trst, kjer se je izsolal in zahajal v družbo naprednih ljudi. Bil je terenec in aktivist že leta 1943 in si je kot nesteti antifasisti vneto želel svobode. 1. maja 1945 je potekal boj proti Nemcem, ki so bili na gradu sv. Justa in se niso hoteli predati našim četam. V tem boju je bilo mrtvih tudi nekaj naših borcev in med njimi tudi Mihalj, ki je prav na pragu svobode daroval svoje življenje. Ob petdesetletnici konca vojne se ga spominjajo skupaj z vsemi drugimi borci, ki so darovali svoja življenja za mir in svobodo na tem svetu, žena, hčerka, svojci in znanci.

Danes se poročita

Martina
in **Maurizio**

Mnogo srečnih dni ji-ma želijo
teta Vilma, teta Pepca in družine

V teh dneh je na fakulteti političnih ved z odliko diplomiral

Davide Sinigoi

Svojemu članu in sodelavcu iskreno čestita

Godbeno društvo Nabrezina

ČESTITKE

Danes stopata na skupno življenjsko pot MAURIZIO in MARTINA. Ob srečnem

dogodku jima iskreno čestitata in želita veliko toplega razumevanja, sreče in zdravja v življenju družini Peric in Gruden. Čestitkam se pridružujeta Zofka in Miljo Vidali.

Danes stopata na skupno življenjsko pot MARTINA in MAURIZIO. Da bi srečno živela in se vedno rada imelo to vama iz vsega srca želita družini Kuret in Vannella.

PREDSTAVE

KRISKA VASKA SKUPNOST vabi na praznovanje 20-letnice odkritja spomenika. Danes, 30. t.m., ob 19.30, v Sirkovem domu kulturna prireditev, jutri, 1. maja, ob 15.30 dalje osrednja slavnost pred spomenikom.

TRŽASKA FEDERACIJA DSL prireja danes, 30. t.m. in jutri, 1. maja »Prvomajski praznik« na dvorišču Ljudskega doma v Križu.

SKD CEROVLJE - MAVHINJE v sodelovanju

z občinama Devin-Nabrezina in Komen prireja danes, 30. t.m. 2. POHOD PRIJATELJSTVA GORJANSKO - MAVHINJE Z ODPRTJO MEJO. Program: ob 10. uri zbirališče na sportnem igrišču v Gorjanskem s spremno besedo in malico, ob 11. uri odhod, ob 12. uri prihod na dvolastniško mejo z govori županov občin Devin - Nabrezina in Komen, na cilju v Mavhinjah bo na voljo topel obrok, ob 14.30 govori osebnosti in kratek kulturni program, ob 18. uri nogometna tekma med ekipama Cerovlje - Mavhinje in Gorjansko na spornem igrišču v Vizovljah. Za udeležence bo poskrbljen avtobusni prevoz iz Mavhinj do Gorjanskega in nazaj od 8. ure dalje.

SEKCIJA ZDRUŽENJA PARTIZANOV - ANPI Prosek-Kontovel vabi na BUDNICO jutri, 1. maja. Zbirališče ob 8.30 pred Soscevo hišo.

ODBOR ZA PROSLAVO 25. APRILA SV. IVAN IN KOLONJA obvešča, da se bo vsrilo danes, 30. t.m., ob 12. uri pred Narodnim domom, Vrdeška cesta 25 (pred plosco padlim) polaganje vencev. Ob priliki bosta recitirala Stane Raztresen in Ketti Daneo, spregovorila pa bosta Rada Cergol in Silvio Bruni. Sledil bo verski obred. Vabljeni prebivalstvo naj počasti spomin padlih s cvetjem.

PIHALNI ORKESTER BREG DOLINA prireja ob 1. maju - praznik delavcev BUDNICO po vaseh dolinske občine s sledečim urnikom: Borst ob 7. uri, Zabrezec ob 7.15, Grocana ob 8.30, Draga ob 9. uri, Domjo, ob 9.30, Boljunec ob 10. uri, Dolina ob 10.30, Prebeneg ob 11. uri in Mackolje ob 11.30.

SKUPNOST DRUŽINA - Sekcija slovenskih mladih postovoljcev vabita na celodnevno SRECANJE danes, 30. t.m., ki bo na Božjem polju v prostorih skupnosti družina ob 10.30 dalje. Na programu so pričevanja socialnih delavcev in kulturno zabavni program.

V OKVIRU slovenističnega kurza o ekspresionizmu pri Grumu in Kosovelu bo v sredo, 3. maja, ob 18. uri v sejni dvorani Filozofske fakultete v Trstu, Ul. Lazzaretto Vecchio 8/1, nadstr. prof. Franco Vecchiet predaval v italijanscini O EKSPRESIONIZMU IN AVANTGARDI V SLOVENSKE LIKOVNI UMETNOSTI V DVAJSETI LETIH. Vljudo vabljeni.

KLUB PRIJATELJSTVA V TRSTU vabi na DRUŽABNO SRECANJE, ki bo v sredo, 3. maja v Ul. Donizetti 3, ob 16. uri. Prisoten bo dr. Sedmak, ki bo z nami razpravljajal o alternativnem zdravljenju.

NA INŠTITU ZA SLOVANSKO FILOLOGIJO Univerze v Trstu bo v četrtek, 4. maja, ob 11. uri predaval prof. Michele Colucci, ordinarij ruskega jezika in književnosti na Univerzi La Sapienza v Rimu. Obravnaval bo temo: USODA RUŠIJE V POEZIJI MAKSMILJANA VOLOSINA (1877-1932). Predaval bo v sejni dvorani Filozofske fakultete, Ul. Lazzaretto Vecchio 8/1, nadstr. SKD Tabor - VZPI Općine - Prosvetni dom V sredo, 3. maja ob 20.

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (prilicje) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00 ob ponedeljku do petka.

uri **KAR PRAZNIK JE, BILO JE KRIŽEV POT, KOT GA TRPIJO ZDAJ SE MARIKOD.** Recital ob 50-letnici osvoboditve. Oblikujejo MoPZ in ZePZ Tabor, harmonikasi GM, recitatorji, diapozitivi. Vezni tekst in rezija Drago Gorup. Vabljeni!

MLADINSKI DOM BOLJUNEC prireja SPO-MINSKO SVECANOST ob 50-letnici konca druge svetovne vojne v četrtek, 4. t.m. V cerkvi ob 19. uri masa zadusnica za vse farane žrtve druge svetovne vojne. V Mladinskem domu ob 20. uri kulturni program, recital prezez fašističnega obdobja v slovenski literaturi, govor pisatelja Borisa Pahorja in nastop cerkvenega zenskega pevskega zbora.

VASKE ORGANIZACIJE iz Bazovice vabijo na ogled razstave danes od 10. do 13. ure in od 18. ure dalje.

TRŽASKA KNJIGARNA vabi na ogled razstave sarajevskega akademskega slikarja Miharizdana Kulenkovića Mimice - "Korenine". Razstava bo odprta do 11. maja.

V KRASKI GALERIJI v Repnu je do 28. maja na ogled razstava narodnih nos. Razstava je odprta ob nedeljah in praznikih od 11. do 12.30 ter od 15. do 18. ure.

IZLETI

SD POLET prireja v nedeljo, 7. maja, izlet po notranji Istri. Člane društva in interesente vabimo naj se zglasijo na tel. st. 213420 ob uri kosa in ob večernih urah na tel.st. 212554. Rok za prijavo zapade danes, 30. t.m.

MALI OGLASI

IZGUBILA sem majhnega psička pasme Scitzu v soboto, 15. aprila na Hrvskem blizu Umaga. Nagrada najditelju. Tel. st. 040/ 213503.

TRGOVINA rezervnih delov za kmetijske stroje isče mlado/ega prodajalco/ca, z opravljenim vojaškim rokom in vozniskim dovoljenjem. Zazeleno poznanje dela s kmetijskimi stroji. Ključni v torek, 2. maja na tel. st. 632200.

MIZARSKA delavnica isče izkušenega delavca. Interesenti naj tel. na st. 226354.

PRIZNANO import/export podjetje iz Gorice isče uradnico/ka s tekočim znanjem francoščine in angleščine. Curriculum poslati na upravo Primorskega dnevnika, Drevored XXIV Maggio 1, 34170 Gorica, pod sifro "Uradnik/ca".

SLAŠČICARNA Saint Honore na Općinah isče pomožno osebo. Tel. st. 213055.

PRODAM na Krasu zazidljivo zemljišče z odobrenim nacrtom. Tel. st. 212376 po 19. ure.

V ZELENJU Gabrovca prodam vilo z velikim vrtom. Tel. st. 948664.

ISCEM zazidljivo zemljišče za enostanovanjsko hišo s pogledom na morje. Tel. st. 662023.

FRANC in TOMAZ FABEC sta odprla osmico v Mavhinjah. Nudita dobro kapljico in prigrizek.

OSMICO ima odprto Frandoli, Slivno 25.

OSMICO odpre Farma Kraljic, Prebeneg 99.

OSMICO je odprl Paolo Ferfolja, Medja vas. Toci belo in črno vino in nudi domač prigrizek.

OSMICO ima odprto v Trnovci Berto Skrk.

OSMICA pri Piščancih. Silvano Ferluga vabi na pokušajo sortiranih in odprtih vin, domače salame in oljčnega olja.

OSMICO ima odprto Emil Purič, Repen 15.

Zapustil nas je nas dragi

Ferdinand Skabar

Pogreb bo v torek, 2. maja, ob 12. uri iz mrtvašnice v Ul. Costalunga v cerkev na Katinaro.

Zalostno vest sporočajo žena Santina, hči Sonja, zet Karlo, vnuka Matej in Igor, sestra Vittoria in brat Bruno z družinama ter ostalo sorodstvo

Trst, 30.4.1995

Ob boleci izgubi dragega očeta oz. moza Ferdinanda izrekajo prijatelji Sonji in družini ter gospe Santini najgloblje sozlagje družine Kocman, Pilat in Cuk

Ob smrti Nandija Skabarja izreka svojcem iskreno sozlagje

družina Kukanja

Zalovanju svojcev ob izgubi dragega Nanda se pridružujeta

družini Rolli in Triolo

Ob izgubi dragega očeta Ferdinanda izreka iskreno sozlagje ženi Santini in hčeri Sonji

družina Hmeljak

Ob težki izgubi dragega očeta izrekamo Sonji Skabar in družini globoko sozlagje

Upravni odbor, Nadzorni odbor, Ravnateljstvo in ostalo osebje Trzasko kreditne banke

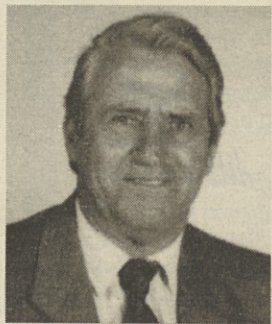
Ob boleci izgubi dragega očeta izrekajo gospe Sonji Skabar občuteno sozlagje

uprava in uslužbenci Adriimpex SpA

Zapustil nas je nas dragi

Izidor Colja (Dorče)

Pogreb bo v torek, 2. maja, ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v Trziču naravnost v mavhinjsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo žena Marija, sin Sergio, hči Wilma z družinama in drugo sorodstvo.

Nomesto cvetja darujte v dobrodelne namene.

Cerovlje, 30. aprila 1995

Nasega dragega

Borisa Raceta Žarka

bomo pokopali v torek, 2. maja, ob 14. uri na pokopališču v Hrpeljah.

Odhod iz kapele v Ul. Pietà bo ob 12.30.

Družina Race

Trst, 30.4.1995

Ob smrti Borisa Raceta izrekata Andreju, Mitji in vsem svojcem iskreno sozlagje

Jasna in Mitja Vavpetić

Ob smrti Borisa Raceta izrekam ženi Justo, sinovom in drugim sorodnikom iskreno sozlagje

dr. Drago Stoka

Svojcem Borisa Raceta izraza iskreno sozlagje

družina Salvi iz Doline

Ob boleci izgubi Borisa Raceta globoko sočustvujeta s svojci

Dragica in Ramiro Blazević

Italijanska ustanova za spoznavanje slovenskega jezika se klanja spominu Borisa Raceta - Žarka in izreka prizadeti družini najgloblje sozlagje.

Boris Race - Žarko Odločen v izbirah Uravnovesen v dejanjih. SKD Tabor - Općine se spominja s hvaleznostjo aktivnega sooblikovalca naše identitete in izreka svojcem občutene sozlagje.

SD Polet se pridružuje zalovanju Justo in družine ob izgubi dragega Žarka Raceta.

Sekcija PDS-DSL Zorko Kralj Trebče-Padrice-Gropada izreka globoko sozlagje vsem svojcem ob smrti Borisa Raceta - Žarka

Ob izgubi Borisa Raceta se pridružujem globoki žalosti, ki je prizadela ženo Justo in sinove z družinami

Stanko Bole s hčerkama

Ob izgubi Dorčeta Colje se pridružuje zalovanju

SKD Cerovlje-Mavhinje.

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽASKA KREDITNA BANKA

VABILO DELNIČARJEM

na redni in izredni občni zbor, ki bo v drugem sklicu

V PETEK, 5. MAJA 1995

ob 18. uri, v Kongresnem centru Pomorske postaje v Trstu, Nabrežje Bersaglieri 3, s sledečim dnevnim redom:

Redni občni zbor:

1. Obveznosti in sklepi v zvezi s členom 2364 c.z.;
2. Pooblastilo za nakup lastnih delnic.

Izredni občni zbor:

1. Povišek družbene glavnice od 50.000.000.000 lir na 90.000.000.000 lir, z izdajo proti plačilu 4.000.000 rednih delnic po nominalni vrednosti 10.000 lir in z dodatkom v ceni v višini 8.500 lir za vsako delnico. Vse nove delnice za povešek glavnice so namenjene izključno novim bančnim partnerjem, stari delničarji se odpovejo opcijski pravici.
2. Sprememba členov 5., 9., 13. in 14. družbenega statuta.

Za udeležbo na občnem zboru in pravico do glasovanja se upoštevajo veljavni zakonski predpisi.

Upravni svet

BAZOVICA

vabi

na proslavo ob 50 letnici osvoboditve

danes, 30. t.m. ob 20. uri v kinodvorani:

kulturni program, poklon spominu padlim, tek z baklo, kres, poklon bazoviškim junakom in nočni pohod na Kokoš.

Vaške organizacije.

ZVEZA BORCEV - Boljunec

v sodelovanju s KD F. PRESEREN

priredi *danes, 30. t.m.*

PROSLAVO

OB 50 - LETNICI OSVOBODITVE

pri vaškem spomeniku padlih.

Zbirališče na trgu Gorica v Boljuncu ob 16. uri.

SKD CEROVLJE - MAVHINJE

v sodelovanju z občinama
DEVIN - NABREZINA in KOMEN

PRIREJA DANES, 30. APRILA 1995

2. POHOD PRIJATELJSTVA
GORJANSKO - MAVHINJE
Z ODPRTO MEJOZA ANDALUZIJO
SE NEKAJ MEST

Cenjene bralce obveščamo, da je za potovanje v

Andaluzijo

od 8. do 15. maja

na razpolago se nekaj prostorov. Zainteresirane prosimo, da se zgledajo v turek pri potovalnem uradu Aurora v Ul. Milano 20 ali da telefonirajo na štev. 630261.

KD SLOVAN - Padriče

proslavlja

50 - LETNICO
OSVOBODITVEdanes, 30. t.m., ob 19. uri
na vaškem trgu

Trg Cavana 1, Miramarski drevored 117 (Barkovlje), Ul. Oriani 2, Boljunec.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Cavana 1 (tel. 300940), Miramarski drevored 117 - Barkovlje (tel. 410928).

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Trg Cavana 1, Miramarski drevored 117 (Barkovlje), Ul. Oriani 2.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

Nočna služba
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30Ul. Oriani 2 (tel. 764441).
PONEDELJEK, 1. maja 1995

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00 Trg Giotti 1, Ul. Belpoggio 4, Istrska ulica 33., Zavljje - Ul. Flavia 89, Ferne-tici.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Giotti 1 (tel. 635264), Ul. Belpoggio 4 (tel. 306283), Zavljje - Ul. Flavia 89 (tel. 232253).

FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Trg Giotti 1, Ul. Belpoggio 4, Istrska ulica 33., Zavljje - Ul. Flavia 89.

FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

Od TORKA, 2., do NEDELJE, 7. maja 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Giotti 1 (tel. 635264), Ul. Belpoggio 4 (tel. 306283), Zavljje - Ul. Flavia 89 (tel. 232253).

FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg Giotti 1, Ul. Belpoggio 4, Istrska ulica 33., Zavljje - Ul. Flavia 89.

FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Istrska ulica 33 (tel. 638454)..

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -
TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8.

KD S. SKAMPERLE

Vrdelska cesta 7, Trst

Ob 50. obletnici

osvoboditve

OBUDIMO SPOMIN

Samo Pahor

OSVOBODITEV TRSTA ob

glasbeni spremljavi har-

monike Neve Cergol

Vljudno vabljeni

nocoj ob 20.30

v drustvene prostore

ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »La morte e la fanciulla, r. Roman Polansky, 0.15 »Buon compleanno Mister Grape».

EXCELSIOR - 16.15, 17.45, 19.15, 20.45, 22.15 »La carica dei 101«, risanka, prod. Walt Disney.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00

»Sostiene Pereira«, i. Marcello Mastroianni.

AMBASCIATORI - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Léon«, r. Luc Besson, i. Jean Reno, Gary Oldman.

NAZIONALE 1 - 16.30, 17.40, 19.55, 22.10 »Outbreak - Virus letale«, i. Dustin Hoffman, Morgan Freeman.

NAZIONALE 2 - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15

»Viva San Isidro«, i. Diego Abatantuno, Marco Leonardi.

NAZIONALE 3 - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15

»Street Fighter - Sfida finale«, i. Jean - Claude Van Damme, Raul Julia.

NAZIONALE 4 - 15.20, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15

»Prima dell'alba«, i. Ethan Hawke, Julie Delpy.

MIGNON - 16.00 - 22.00

»Duro e crudele«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.15, 19.40, 22.10 »Forrest Gump«, i. Tom Hanks.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »La scuola«, r. Daniele Lucchetti, i. Anna Galiena, Silvio Orlando, Fabrizio Bentivoglio.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Uomini, uomini, uomini«, r.-i. Cristian De Sica, i. Leo Gullotta.

Kam po bencin

Danes bodo na Trzaskem obratovale naslednje črpalke: AGIP

Ul. Revoltella (vogal Ul. d'Angeli)

Nabrezje O. Avgusta Istrska ul. (nasproti pokopališča)

Ul. Carducci 4
Ul. Molino a Vento 158

Ul. A. Valerio 1 (univerza)

MONTESHELL
Ul. Giulia 2
Drevored Campi Elisi 1/1Drev. D'Annunzio 73
Miramarski drev. 37
Nabrezje T. Gulli 8ESSO
Trg Libertà 10/1
IPUl. F. Severo 2
Drev. D'Annunzio 38/AUl. Baiamonti 2
Miramarski drev. 213ERG PETROLI
Nabrezje N. Sauro 14API
Ul. F. Severo 2/5
NOCNE CRPALKE (self service)

TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3

ESSO - Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH (odprte 24 ur)

AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)

OBVESTILA

TRZASKI KATOLICANI,

ki se spoznavajo v Skupnosti sv. Pija X, ki ga je ustanovil msgr. Lefevre, bodo danes, 30. t. m., na praznik sv. Katerine s Siene - italijanske zavetnice, darovali sv. mašo v latinščini po tridentinskem obredu.

TRZASKI KATOLICANI,

ki se spoznavajo v Skupnosti sv. Pija X se bodo udeležili romanja na dan binkosti iz Chartres do Pariza (110 km hoje) dne 3., 4. in 5. junija 1995. Tema: Sveto srce proti barbarstvu za krščanstvo. Za informacije tel. st. 0541/727767 (gospod Giuseppe Rottoli) ali na st. 040/941588 (Alberto Ferneti).

SK BRDINA sklicuje 3. REDNI OBCNI ZBOR, ki bo v petek, 5. maja v Prosvetnem domu na Opčinah (mala dvorana) v prvem sklicu ob 20. uri in drugi pa pol ure kasneje.

RAVNATELJSTVO SLOVENSKEGA DIJASKEGA DOMA SRECKO KOSOVEL v Trstu sporoča, da so se v teku vpisovanja za letovanje na Medvedjem brdu in v Portorožu ter v poletno središče. Podrobnejše informacije daje uprava doma v Ul. Ginnastica 72.

OB 50. OBLETNICI osvoboditve se PD MACKOLJE zeli pokloniti vsem žrtvam vojne v sredo, 3. maja 1995. Pričetek ob 20. uri s sv. mašo v župni cerkvi; priložnostno misel bo podal casnikar Ivo Jevnikar in pel bo MePz Mackolje.

Civilno in kazensko sodišče v Trstu

Izveček iz prijave

S prijavo so Rudez Alessandro, Ferluga Luigi, Jes Carlo, Ferluga Argia, Marzi Giorgio, Marzi Annamaria, Alessandro Loccardi, Marzi Giovanni, ki ga zastopa Loccardi Alessandro, Raffaele Semec, Giorgia Semet Stibiel, Jes Luciana in Jess por. Abatangelo Maria zahtevali, da se na avdienti na Civilnem in kazenskem sodiščem v Trstu dne 25. novembra 1985 zgledajo:

Stefano Jess pok. Andrea, Tomaso Jez pok. Valentino, Tomaso Jess pok. Valentino, Giuseppe Jess pok. Valentino, Carlo Jess pok. Valentino, Nicolò Jess pok. Valentino, Stefan Jez pok. Andrea, Marija Jez pok. Andrea, Franja Jez pok. Anfra, Matevz Jez pok. Andrea, Josip Jez pok. Ivana, Valentin Jez pok. Giorgiata, Stefan Jez pok. Andreja, Marija Jez pok. Anfra, Matevz Jez pok. Andrea, Fran Jez pok. Ivana, Giuseppe Jess pok. Valentina, Tomaso Jess pok. Valentina, Nicolò Jess pok. Valentina, Carlo Jess pok. Valentina, Semic Raffaele pok. Giovanni, Semic Giovanna roj. Jez, Matteo Jez pok. Andrea, Maria Krecic pok. Giuseppe, Giacomo Krecic pok. Giuseppe, Giovanni Krecic pok. Giuseppe, Filippo Krecic pok. Giuseppe, Antonia Krecic pok. Giuseppe, Giorgio Jess pok. Giacomo, Andrea Jess pok. Giacomo, Caterina Jess pok. Giacomo, Giuseppe Jess pok. Giacomo, Giusto Jess pok. Giacomo, Giovanni Jess pok. Giovanni, Giuseppe Jess pok. Giovanni, Nicolò Jess pok. Valentino, Giuseppe Jess pok. Valentino, Tomaso Jess pok. Valentino, Nicolò Jess pok. Valentino, Carlo Jess pok. Valentino, Franc Krecic pok. Martina, Marija Krecic pok. Martina in Rozalija Krecic pok. Martina in zainteresirane osebe v pravici, da bi se seznanili z naslednjimi zaključki sodišča

1. izjavi in ugotovi se, da so navedene osebe v zakoniti, kontinuirani, mirni, nemoteni, javni in več kot dvajsetletni posesti opisljenih posameznih nepremičnin; spodaj navedene osebe se zaradi prispesovanja pregleda za lastnike naslednjih nepremičnin:

1. gospod Alessandro Rudez, rojen v Jugoslaviji, 31. 10. 1947, s stalnim bivališčem v Trstu, Ul. Risano 4/3, postane namesto mame Anne Jez Rudez lastnik katastrske parcele (K. P.) st. 295, gozd III, v skupni izmeri 280 kv. metrov; K. P. st. 294, pašnik, v skupni izmeri 450 kv. metrov; K. P. 293, setveno polje, v skupni izmeri 1137 kv. metrov; K. P. st. 292/1, hiša in dvorišče v skupni izmeri 159 kv. metrov obrobljena z zelenim v načrtu geometra Pupписа, z dne 6. 12. 1984;

2. Gospoda Luigi Ferluga, rojen v Trstu, 3. 6. 1926, s stalnim bivališčem na Furlanski osti 157, Jez Carlo, rojen v Trstu 9. 8. 1918, s stalnim bivališčem v Trstu, Ul. Galilei 2 in gospa Ferluga Argia, rojena 19.9. 1921 v Trstu, s stalnim bivališčem v Trstu, Ul. Baiamonti 12 postanejo lastniki v višini 1/3 vsak K. P. st. 287, gozd III, v skupni izmeri 1125 kv. metrov; K. P. st. 321, setveno polje, v skupni izmeri 550 kv. metrov; K. P. st. 292/2 hiša in dvorišče v skupni izmeri 71 kv. metrov v višini 1/2 p. i. na vsakega, kot je v načrtu geometra Pupписа z dne 6. 12. 1984 označeno z rumeno barvo;

3. Marzi Giorgio, rojen v Trstu 24. 3. 1949, s stalnim bivališčem v Ul. Alpi Giulie 13, in Marzi Annamaria, rojena v Trstu 8. 8. 1951, s stalnim bivališčem v Trstu Ul. Moreni 5/1 kot dedinji pokojnega Marzi Ricarda, rojenega 2. 10. 1916 v višini 1/6 vsaka, Loccardi Alessandro, rojen v Trstu 3.2. 1942, s stalnim bivališčem v Trstu v Ul. Mauroner 11 in Giovanni Marzi, ki ga zastopa Loccardi Alessandro pa v višini 1/3 vsak, postanejo lastniki K. P. st. 291, gozd III, v skupni izmeri 1823 kv. metrov; K. P. st. 290, pašnik, v skupni izmeri 250 kv. metrov; K. P. 289, pašnik, v skupni izmeri 332 kv. metrov; K. P. st. 288, gozd III, v skupni izmeri 290 kv. metrov, ki so v načrtu geometra Pupписа z dne 6. 12. 1984 označene z rdečo barvo;

4. Raffaele Semec, rojen 2. 7. 1926 v Trstu in Giorgia Semet, vdova Stibiel, rojena 10. 4. 1919 v Trstu, postanejo lastniki v višini 1/2 vsak K. P. st. 318, setveno polje VI v skupni izmeri 620 kv. metrov; K. P. st. 322, setveno polje VI v skupni izmeri 263 kv. metrov; K. P. st. 286/1, gozd III v skupni izmeri 1172 kv. metrov; K. P. st. 284/1 gozd III v skupni izmeri 495 kv. metrov in v načrtu geometra Pupписа z dne 6. 12. 1984 označeno z modro barvo;

5. Jess Maria Abatangelo, rojena v Trstu 6. 2. 1925, s stalnim bivališčem v Trstu v Trstu, Ulica Toti 2 in Jes Luciana, rojena v Trstu 27. 12. 1931, s stalnim bivališčem v Trstu, Ul. de Jenner 16 postanejo lastniki v višini 1/2 vsaka K. P. st. 326, hiša, hlev in dvorišče v skupni izmeri 200 kv. metrov; K. P. st. 327, setveno polje v skupni izmeri 520 kv. metrov; K. P. st. 325 vinograd VI v skupni izmeri 507 kv. metrov; K. P. st. 286/2, gozd III v skupni izmeri 511 kv. metrov; K. P. st. 284/2 v skupni izmeri 785 kv. metrov; vse skupaj je v načrtu geometra Pupписа z dne 6. 12. 1984 označeno z rjavo barvo.

2. odredi, da si stranke razdelijo stroške za izrek razsodbe.

Po opravljenih formalnostih je bila v zvezi s pravdo izrečena razsodba.

Preiskava pa je bila obnovljena, ker je preiskovalni sodnik menil, da morajo biti s tem seznanjeni tudi zainteresirani, ki so vpisani kot lastniki v zemljiških knjigah. Zato je sklicana obravnava za dan 10. 7. 1995 ob 9.30 pred preiskovalno sodnico dr. Beccaro.

Na zahtevo tožiteljev je predsednik sodišča s sklepom z dne 9. 8. 1994 odobril objavo tega javnega pregleda in se posebej objavijo v FAL in Primorskem dnevniku.

Trst, 17. 2. 1995

DRUSTVENA GOSTILNA

V GABROVCU

(Savina in Anna)

vljudno vabijo vse občane na prvomajsko večerjo, ki se bo odvijala v nedeljo, 7. maja z začetkom ob 20. uri.

Za dobro razpoloženje bo poskrbel ansambel Furlan.

Rezervacije sprejemamo na tel. št. 229168.

V MESECU MAJU
NUDIMO ŠIROKO
IZBIRO CVETJA ZA
STANOVANJE -
BALKON in VRTTRST - Obalna cesta 6/1 Tel. 224177
(nasproti centra za fiziko)

LEKARNE

NEDELJA, 30. aprila 1995
Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

BUDILKA, KI TE BUDI ŽE 80 LET JE ŠE VEDNO BUDILKA CAVALLAR? OD DANES DALJE BO ŠE VEDNO TVOJA BUDILKA V PRENOVLJENEM, ELEGANTNEM IN FUNKCIONALNEM AMBIENTU. NADALJUJE SE, BOLJE KOT PREJ, TRADICIJA KJER SE KLASIČNOST PRILAGAJA NOVIM ČASOM

CAVALLAR

URE - ZLATO - SREBRO
ULICA SAN LAZZARO 15 - TRST

ADRIA AIRWAYS
SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

NOVOST V POLETNEM VOZNM REDU

Ljubljana - Praga - Ljubljana
3-krat tedensko

Ljubljana - Barcelona - Ljubljana
2-krat tedensko

Ljubljana - Kopenhagen - Ljubljana
2-krat tedensko

Ljubljana - Rim - Ljubljana
3-krat tedensko

Informacije in rezervacije:
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, • tel. 061/131-81-55
prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, • tel. 061/313-312
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, • tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, • tel. 066/38-458, 38-512

Loterija 29. aprila 1995

BARI	31	40	22	45	63
CAGLIARI	24	54	57	80	3
FIRENCE	13	59	81	21	10
GENOVA	75	26	80	29	74
MILANO	25	63	68	35	67
NEAPELJ	29	58	47	63	74
PALERMO	53	1	28	85	42
RIM	63	68	74	20	72
TURIN	82	47	19	40	64
BENETKE	45	87	12	47	57

ENALOTTO
X 1 1 2 1 1 X 2 2 X X 2

KVOTE
60.345.000.-
1.841.000.-
168.000.-

GORICA / KULTURNI VEČER PRED OSREDNJO PROSLAVO 50-LETNICE

Občuten in slovesen recital skupin ZSKD

Mermolja: »V ponosu moč za nadaljnje osvobajanje«

V nabito polni dvorani Kulturnega doma v Gorici so predinoči množično proslavili 50-letnico osvoboditve in zmage nad nacifasizmom. Slovesnost so oblikovale članice Zveze slovenskih kulturnih društev na pobudo ZSKD, SKGZ, VZPI-ANPI in Kulturnega doma. Slavnostni govornik je bil kulturnik in predsednik ZSKD Ace Mermolja. Opozoril je na nevarnost desničarske revizionistične zgodovine, ki skuša prikazati fasizem in nacizem v drugačni, manj strašni luči in zagovarja torej nesprejemljivo njune totalne obsodbe.

»Fasizmu čistka ni uspela, ker smo se ji Slovenci uprli,« je dejal Mermolja in dodal, da je nacizem sel korak dlje in ta korak mora biti sodobnikom jasen. Pokolov je bilo v zgodovini več, toda nacizem je napravil "kvalitetni skok", ki ga ne smemo izbrisati. Nacizem je v imenu rasne nadvlade uporabil novo tehnologijo in znanost zato, da bi brisal različne. »Slovenski narod ni imel izbire, ko ne bi vstal, bi podpisal lastno clovesko in narodno kapitulacijo,« je poudaril Mermolja, ki je zatem podal krajšo analizo povojnega obdobja. Kljub različnim sta-

Del nastopajočih na petkovem recitalu (foto Studio Reportage)

V tem ponosu je naša moč za nadaljnje osvobajanje.

Pozdrav je prinesel tudi predsednik goriskega odbora VZPI-ANPI Silvano Poletto, ki je opozoril na nevarnost izkrivljanja zgodovinskih dejstev in na potrebo, da se ta dejstva se dodatno preučujejo, vendar brez vsakršnega instrumentaliziranja.

Sledil je recital "To je ta cas", ki ga je režiral Emil Aberšek, po predlogu predstavnikov nekaterih zborov in kulturnih društev, ki delujejo v okviru Zveze slovenskih kulturnih društev. Zamišljal se je porodila v začetku sezone, konkretno pa se je začela ureničevati januarja letos. Društvom je organizacijsko priskociła na pomoč sama ZSKD, nato pa se SKGZ, uprava kulturnega doma in VZPI-ANPI, kar

je dalo petkovi prireditvi se močnejši pečat. Recital je izraz ustvarjalnosti goriskih kulturnih skupin in posameznikov, ki so združili svoje moči in oblikovali kvaliteten ter dovršen program. Za pevski del so poskrbeli dekliska vokalna skupina Sovodenjska dekleta, dekliski zbor Jezero iz Doberdoba, mešani zbor Oton Zupancič iz Standreža, moški zbor Jezero iz Doberdoba, moški zbor Andrej Paglavc iz Podgore ter moški zbor Skala iz Gabrij. Splet poezij so

TV Primorka (kanal 67 s Trstelja) bo jutri ob 18.45 v tedenski oddaji "Med Socu in Nadizo" predvajala celotno petkovo prireditev v goriskem Kulturnem domu ob 50-letnici osvoboditve.

doziveto podali člani goriske gledališke sole Erik in Robert Bensa, Viljena Devetak, Katja in Tanja Gaeta, Luisa Gergolet ter Erika Nardin. Za glasbeno opremo je poskrbel Miran Rustja, izvajali pa so violončelist Bostjan Harej. Recital je izzvenel občuteno, doziveto in slovesno, predvsem na koncu, ko so vsi pevci (na odru jih je bilo več kot sto) združeno zapeli Vstajenje Primorske Frana Venturinja in Rada Simonitija. Prireditve se je zaključila z bučnim ploskanjem vsem nastopajočim, ki so se res dobro odrezali. Višek slavlja ob 50-letnici osvoboditve pa bo jutri, 1. maja v Doberdolu, kjer bodo sodelovali tudi vsi nastopajoči s petkovega recitala.

A.F.

PROSLAVA 50-LETNICE OSVOBODITVE

Vsi nastopajoči so izredno motivirani

Tako zagotavlja režiser jutrišnje osrednje proslave v Doberdolu Emil Aberšek

Režiser jutrišnje 50-letnice osvoboditve v Doberdolu je Emil Aberšek. Srečali smo ga tik po proslavi v Kulturnem domu v Gorici.

Po nastopu v Gorici, ki je žel velik uspeh, vas jutri pričakuje še večji dogodek v Doberdolu.

Da, in to se dvakrat večji. Dvakrat več pevcev, recitatorjev in, upajmo, desetkrat več publike. Vsekakor pa bo dogajanje v Doberdolu nadaljevanje proslave v Gorici. Petek je bil, lahko bi rekli, akademski, ponedeljek bo prikrojen potrebam in zahtevam velikega, odprtega prostora. Proslava bo razdeljena v tri sklope, katerih centralni del bo tekstovno vodil v slovenske zgodovinske temelje.

Kako ste si iz umetniškega vidika zanimali ta doberdolski 1. maj?

Pri izboru tekstov sem gledal, da bi vse izzvenelo čimbolj pristno in resnično. Plasc je treba obrniti na današnji čas, ko praznujemo to petdeseto obletnico osvoboditve. Pomemben je takratni dogodek in naše čutenje danes. Ton pa vsekakor ne bo vehementen. Tekste sem črpal iz del Ljubke Sorli, Alojza Gradnika, Ervina Fritza in Cirila Kosmaka. Vsekakor bo tema dneva domo-

vinska ljubezen. V svoji postavitvi sem skušal pripraviti čim več takih trenutkov, ki bodo namenjeni mladim, katerim moramo posredovati naš zgodovinski spomin.

Praznik bo tehnično zelo zahteven. Kako vam je uspelo usklajevanje in sodelovanje s tako velikim številom nastopajočih?

Za ta 1. maj bosta najpomembnejša ozvočenje in lepo vreme. Za ozvočenje smo poskrbeli, vremenski obeti pa so dobri. Mostva pa, ki so sodelovala pri realiziranju tega projekta, so bila vseskozi izredno disciplinirana in motivirana. Ta obletnica pomeni veliko vsem in prav vsi so se potrudili, da bi čim bolj uspela.

Proslava bo skupna, sodelovali bosta obe komponenti naše manjšine. Lahko rečemo, da je bilo to dvoročno organiziranje uspešno?

Ta vzajemnost me ne preseneca in sem tudi viden nanjo, saj sem večkrat režiral skupne proslave dneva slovenske kulture. Kulturna društva so v resnici vezi, ki povezujejo ne glede na razlike druge narave. Kadri so dobri na obeh straneh in kot Slovenec z onstran meje imam občutek, da se pri vas skriva ogromen potencial.

Doberdob: danes razstava in predstavitev publikacije

V Doberdolu je že vse nared za veliko manifestacijo ob 50-letnici osvoboditve, ki bo jutri ob 16. uri. Se pred jutrišnjo enotno manifestacijo pa bodo danes in jutri dopoldne v Doberdolu številne prireditve, ki jih prireja občinska uprava v sodelovanju z VZPI, krajevnimi društvi in organizacijami.

Danes ob 10.30 bodo v glasbeni sobi odprli razstavo "Zgodovinski letopis odpornosti v Italiji in Evropi", ob 11. uri pa bo v občinski sejni dvorani sledila predstavitev

publikacije Karla Cernica "Nočemo pozabiti - Non vogliamo dimenticare". Res obsežna in poglobljena zgodovinska publikacija bo za prostovoljni prispevek na voljo udeležencem tudi jutrišnjih manifestacij: pričakujejo, da bodo prispevki primerni vrednosti tega dela in solidarnostnemu namenu, saj je občinska uprava sklenila, da bodo z izkupičkom posvojili nekaj sarajevskih sirot.

Jutri, 1. maja, bodo v Doberdolu že dopoldne proslavili 50-letnico osvoboditve občine. Zbi-

ralisce bo ob 9.30 pred zupanstvom, ob 10. uri bo masa za padle v NOB. Sledila bodo polaganja vencev k spomenikom padlim na Poljanah (10.45), v Dolu (11.00) in Jamljah (11.15). Osrednja proslava pa bo ob 11.30 pri spomeniku padlim v Doberdolu. Ob polaganju vencev in slavnostnih govorih bo na proslavi tudi kulturni program, ki ga bodo oblikovali Godba na pihala Kras, Moški pevski zbor Jezero, Mešani pevski zbor Hrast in Dekliški pevski zbor Jezero.

GORICA / PROMET RASTE

Obračun SDAG je pozitiven

Nujno je prilagajanje novostim

Družba SDAG, ki upravlja obmejne naprave na mednarodnem prehodu pri Standrežu in blagovni terminal, je lansko poslovanje sklenila s 504 milijoni dobička. Vrednost vseh dejavnosti je narasla od 3.451 milijonov leta 1993 na 4.137 milijonov. Povečali so število zaposlenih in izvedli investicije v vrednosti, ki presega pol milijarde.

Te podatke je predsednik Beppino Zanotto predstavil na skupščini članov, ki je soglasno odobrila obračun. Povedal je tudi, da so zabeležili 20-odstotni porast komercialnega prometa: od 182.449 so v neem letu prešli na 219.579 prehodov tovornjakov. Z zadovoljstvom je pozdra-

vil uvedbo 24-urnega delovanja carinskih služb.

Nadaljnji koraki morajo sedaj biti prilagajanje obmejnih struktur na predvideno razširitev Evropske zveze, ki bo s časom zajela Slovenijo in druge vzhodne države. O tem je govoril tudi župan Valenti (občina je 98-odstotni delničar), ki je dejal, da bo treba pri realizaciji tretjega sklopa avtoporta realizirati vse tiste nove storitve, ki bodo potrebne sprico predvidljive nove vloge teh naprav ob vstopu Slovenije v EZ. Podčrtal je tudi pomen sodelovanja med obcino in SDAG, ki je prav te dni obrodilo pozitivne premike glede financiranja del za avtocestno povezavo od meje do Razdrtega.

FINANCARSKA ŠOLA

Tudi Pokrajina za razvoj letališča

Marcolinijeva bo šla s člani Odbora za letališče na Deželo k Guerri

Pokrajinska uprava se namerava, kakor kaže, aktivneje vključiti v akcije za razvoj miranskega letališča, s tem pa seveda zavzema tudi odklonilno stališče do gradnje financerske sole, ki bi zavrla te razvojne možnosti. Predsednica Monica Marcolini in odbornik Claudio Calligaris sta včeraj sprejela delegacijo Odbora za razvoj letališča, ki jima je predstavila nacrtje za ustanovitev koorzorcija, ki bi skrbel za rast letalskih in drugih s temi povezanih dejavnosti v Gorici. Podčrtali so tudi nevarnost, da se vsi ti nacrti in dobri nameni izjalovijo, če bo prislo do gradnje financerske vojašnice na letališču, ki ji nasprotuje velika večina prebivalst-

va. Dokaz tega nasprotovanja je 10 tisoč podpisov pod peticijo odbora za letališče, 3 tisoč podpisov za razpis referenduma, pa tudi anketa časopisa "Il piccolo" in javnomnenjska raziskava, ki jo je naročil sen. Darko Bratina, sta jasno pokazala, da večina Goricanov noče gradnje vojašnice na letališču.

Predsednica Marcolinijeva je prisluhnila predstavnikom odbora in v bistvu podprla njihova izvajanja. Na srečanju so se namreč dogovorili, da bo predsednica Pokrajine že v prvih dneh meseca maja spremljala predstavnike odbora za letališče na srečanju s predsednico deželne vlade Alessandro Guerra.

NOVICE

Sindikalni shod v Krminu

Prvomajski sindikalni shod zvez CGIL, CISL in UIL za Gorisko bo jutri v Krminu. Zbirno mesto je ob 9.30 na križišču Ara Pacis - Piazzale Mostra del Mobile. Sprevod bo krenil ob 10. uri, ob 10.30 bodo na Trgu 24. maja pozdravni nagovori in govor vsedravnega sindikalnega predstavnika.

Pianist Igor Lazko v Gorici

V Kulturnem domu v Gorici bo v sredo ob 20.30 na 5. koncertu sezone Centra E. Komel nastopil slavni ruski pianist Igor Lazko. Glasbenik, ki je pri 14 letih postal najmlajši znagovalec Bachovega tekmo vanja v Leipzigu, živi danes v Parizu, koncertira pa po vsej Evropi in po svetu.

Jutri ne bo avtobusov

Avtobusno podjetje APT sporoča, da jutri, 1. maja, avtobusi na medkrajevnih progah na Goriskem ne bodo peljali. Prav tako bo jutri prekinjen avtobusni promet na progah Mestnega podjetja v Gorici.

Kraja torbice s čedno vsoto

Neznanec je v petek okrog 18. ure v goriski kavarni De Rocco izkoristil trenutek nepozornost gospe B.F. iz Krmina in ji izmaknil torbico. V njej je ženska imela kar milijon 800 tisoč lir. Krajo je prijavila na kvesturi.

Jutri bodo muzeji odprti

Uprava pokrajinskih muzejev sporoča, da bodo muzeji na goriskem gradu jutri, 1. maja, odprti od 10. di 13. in od 15. do 19. ure. Galerija sodobne umetnosti Spazzapan v Gradišču bo odprta od 10.30 do 12.30 in od 15. do 18. ure.

Ace Mermolja (foto SR)

lišcem, ne moremo mimo dejstva, da »je slovenski narod v tem času stopil na pot modernizacije,« je dejal govornik. »Samo zreła ocena vrednosti osvobodilnega boja in partizansčine ter nestrukturalno razmišljanje o povojnem obdobju, sta lahko podlaga zreli demokraciji, kjer ne bo politični porazenec obsojen na nov pekel, kjer ne bo politika strah,« je še povedal Mermolja in podčrtal: »Ne ubijajmo svojih življenjskih sans s takšno politiko, ki bi za dosego oblasti in moči ne izbirala sredstev in bi bila nasilna nad današnjostjo in preteklostjo.«

Svoj govor je Mermolja zaključil z ugotovitvijo, da »osvoboditev ni nikoli dokončna kot ni dokončna nobena zmaga. Zato moramo braniti svoj ponos, da smo pred petdesetimi leti z nenavadnimi žrtvami znali zapreti vrata nacifasističnega pekla.

DOBERDOB / OBRAČUN UPRAVITELJEV NA PETKOVEM OBČNEM ZBORU

Nadvse uspešno poslovanje doberdobske zadružne banke

V bančnih predpisih temni oblaki za bodočnost slovenskih bank

Število članov se je v letu dni povečalo od 202 na 247. Vloge so se povišale za 10, 81% in dosegle 45.378.253.168 lir, posojila so narasla za 23, 45% in pršla na 26.102.387.931 lir, čistega dobička so ustvarili 391.251.308 lir, premoženje je ponovno naraslo in že presega 6, 5 milijard lir, podružnica v Ronkah deluje nad vsemi pričakovanji.

To so zelo pozitivni lanske rezultati Zadružne kreditne banke v Doberdobu, ki so jih predsednik Andrej Gergolet, predsednik nadzornega odbora dr. Dario Peric in ravatelj dr. Maks Gergolet (na sliki - Fotost. Reportage) predstavili članom na petkovem rednem občnem zboru. In vendar se nad banko zgrinjajo oblaki, ki se nočejo in nočejo oddaljiti. Oblake je prinesel bančni zakon v delu, ki govori o bodočem poslovanju bank zadružnega tipa, nekdanjih kmečko-obrtnih posojilnic, ki so se lani preimenovali v "zadružne kreditne banke". Te banke so prej imele omejene bančne pristojnosti in istočasno nekatere davčne ugodnosti. Sedaj so postale v poslovanju enakovredne drugim bankam, razširile so torej svoje poslovanje. Kot zadružne banke pa morajo izpolnjevati nekatere predpise. Posojila morajo do 51% vrednosti dati le svojim članom. Do tega morajo priti tekom leta 1987. To določajo predpisi. Upravitelji slovenskih zadružnih bank v Doberdobu, Sovodnjah in na Opcinah o tem že dalj časa razpravljajo, saj med njihovimi klienti prevladujejo neclani, se zlasti italijanske narodnosti. O tem so govorili v bančni sekciji SDGZ (v njej je sedaj vseh 5 slovenskih bank) kot tudi v upravnem odboru deželne federacije posojilnic v Vidmu, v katero so tri zadružne banke včlanjene.

O tem je na občnem zboru govoril predsednik deželne zveze Picco, ki je obljubil svoje zani-

manje za rešitev vprašanja pri osrednjih oblasteh Banca d'Italia v Rimu. O tem je govoril tudi podpredsednik bančne sekcije SDGZ Kraus, ki je tudi poročal o posegih za rešitev tega vprašanja. Nasim zadružnim bankam, če ne bo sprememb v predpisih, preti nekaj, češar si niti upravitelji niti člani ne želijo: sprejeti član ne-slovenske narodnosti in izgubiti slovensko istovetnost, ali pa zmanjšati poslovanje. Morda bodo do jeseni izvedeli kaj bolj določenega. Prav zato v petek v Doberdobu ni bilo tudi izrednega občnega zbora, na katerem naj bi razpravljali in sklepali o spremembah statuta. Izredni zbor bo predvidoma na jesen.

Na petkovem občnem zboru sta predsednik Andrej Gergolet in ravatelj dr. Maks Gergolet podrobno obrazložila lansko delovanje. Njuna izvajanja je potrdil predsednik nadzorstva dr. Dario Peric. Člani, prisotnih je bila polovica, nekateri so imeli tudi pooblastila odsotnih, so soglasno odobrili obe poročili. Kaj več povedati o poslovanju od tega, kar je v obeh jezikih objavljeno v skoro sto strani obsegajoči knjižici? Poslovanje je lani kljub težkemu go-

spodarskemu stanju naraslo se zlasti po zaslugi podružnice, ki so jo novembra 1993 odprli v Ronkah. Tam so zbrali nad 7 milijard lir hranilnih vlog in dali 4 milijarde posojil. Ze res, da se je del klientov iz Laskega, ki so prej prihajali v Doberdob, preusmeril v to podružnico. Vendar so pridobili tudi kar 700 novih klientov. To je zelo pomembno in dokazuje upravičenost njihove izbire ter dejstvo, da so jih ljudje v Laskem dobro sprejeli, pa čeprav je v Ronkah in Trziču cel kup drugih bank.

Važno je povedati, zakaj se je kljub večjemu poslovanju zmanjšal čisti dobiček. Lani ga je bilo nekaj nad 391 milijonov, medtem ko so ga predlanskim imeli več kot 828. V podatkih za nekaj let nazaj ugotovimo, da so manjši dobiček imeli v že daljnem letu 1987 (264 milijonov), ko pa so hranilnih vlog imeli le 17 milijard in posojil 9 milijard. V kasnejših letih so ustvarili iz leta v leto večji dobiček. Lanski rezultat ne sme nikogar prestrasiti. Zadružne banke morajo po novem placevati več davkov. Z odprtim podružnicami in posledičnim naje-manjem novih uslužbenecv so

stroški narasli. Najbolj pa je po njihovem zaslužku udaril padec inflacije in s tem povezani manjši dobiček od državnih vrednotnic. Tudi doberdobska banka, kot vse druge, je za svoj odvečni denar kupovala BOT-e in druge vrednotnice, ki so v prejšnjih letih dajale odlične dobičke, lani pa so se obresti zmanjšale kar za tretjino. Zato je v blagajno banke prišlo manj denarja. S podobnimi vprašanji se ubadajo tudi druge banke, kar sta izrecno povedala tudi Picco in Kraus. Vse banke v Italiji beležijo manjše dobičke v lanskem obračunu, nekatere pa celo izgube. Picco je se dodal, da ima doberdobska zadružna banka boljše poslovne rezultate od drugih podobnih v deželnem merilu.

Na občnem zboru so tudi sprejeli nekaj notranjih poslovnih predpisov. Doslej so posojila lahko dosegala največ 600 milijonov lir. Večina članov je sprejela predlog odbora, da bo odslej možnost posojila dvignjena na 1 milijardo lir. Kdo lahko vpraša za tolikšno vsoto? Povedali so nam, da so to v praksi lahko gradbena podjetja, ki gradijo stavbe za zadruge in jih prodajo večjemu številu ljudi. V praksi bi to posojilo slo več ljudem, ne pa enemu samemu posilcu. Se naprej bo veljalo pravilo, da bo lahko največ 40 odstotkov posojil na dolgoročno obdobje. Vpisnina za nove članke ostaja 50 tisoč lir, od 80 na 120 tisoč lir pa so dvignili sejnino odbornikom, ker je po novih predpisih tudi njihov riziko večji. O tem je seveda bila živahna razprava. Dosedanjemu podpredsedniku Bernardu Sobanu je potekel mandat in ni želel več kandidirati. Na njegovo mesto je bil izvoljen Klavdij Radetič iz Jamelj, potrjen pa je bil Stanislav Kosič, ki mu je prav tako potekel mandat.

MARKO WALTRITSCH

KRONIKA / TRČENJE PRI MADONINI

Spet smrtna nesreča

Žrtev je 67-letni Giovanni Godeas

V silovitem trčenju na križišču tik na začetnem delu državne ceste na Majnicah pri Madonini se je včeraj ob 10. uri smrtno ponesrečil 67-letni Giovanni Godeas iz Ul. Brig. Trapani 12. Mož se je peljal na furgonu ape piaggio in naj bi, po prvih ugotovitvah, izsiljeval prednost ali 155, na kateri se je peljal 28-letni Stefano Canzutti iz Coma. Trčenje je bilo skoraj celno. Godeasa se v nezvesti prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so ga s strogo pridržano prognozo sprejeli v oddelku za ozivljanje. Dobil je pretres možganov s krvavenjem in druge težke poškodbe. Umril je včeraj popoldne.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA - PEC

vabi na tradicionalni

PRAZNIK FRTALJE

Spored:

DANES, 30. APRILA '95 - Ob 16.30 nastop mladinskih in otroških zborov: Vrh sv. Mihaela, Rupa - Pec, Stmaver, O. Zupancic iz Standreža. Tekmovanje v pripravi najboljših firtalje. Ples z ansamblom HAPPY DAY.

PONEDELJEK, 1. MAJA '95 - Ob 18.30 Veseloi-gra Clovek brez smeha (Janez Starina). Igra dramska skupina PD Standrez. Ples z ansamblom HAPPY DAY

TRZIČ / PRAZNIK ZA VSE SLOVENCE V LAŠKEM

Albina Pahor dočakala 90 let

Njena življenjska zgodba je podobna mnogim v teh krajih

Tudi v Laškem ni več redkost, če kdo dočaka starost 90. let. Tako je pred kratkim Albina Pahor praznovala v krogu svojih najdražjih visoko okroglo obletnico. Tamkajšnji Slovenci so zabeležili dogodek in se veselili praznika, ki je vreden objave, saj gre za družinsko življenje, ki je bilo bogato in pomembno za našo skupnost.

Albina se je rodila v Dolu pri Skropčevih v zaselku, ki ga domačini imenujejo "hišarji", in se je že v letu 1914 skupaj s starši, bratom in štirimi sestrami preselila v Ronke v zaselek S. Vito, kjer so kupili hišo. V ronški okolici so namreč njeni starši imeli precej zemlje, tudi na območju, kjer je danes letališče.

Med vojno je sla z družino, kot skoraj vsi prebivalci Laskega, v begunsko taborišče, ki je bilo najprej v Wagni in nato skupaj z drugimi slovenskimi družinami v madžarskem kraju Tölna. Konec vojne so dočakali v taborišču pri Brück an der Leite. Od vseh tistih krajev ji je gotovo ostala v spominu predvsem velika lakota, ki ni nehala niti, ko so se vrnili v Ronke, kjer so dobili hišo v razpadajočem stanju, brez oken in vrat. Na srečo, so se lahko

preživljali s kmetijo in zelenjavo, saj je pridelke mama prodajala na tržnici v Trziču.

Albina se je izučila sivanja pri teti Mariji Pahor v Trstu. Tam je ostala dve leti. Kot šivilja je spoznala in poročila leta 1928 Jozefa Lakoviča (Lukotovih) iz Doberdoba (1902-1974), sorodnika slikarja Vladimira iz Ljubljane. Mož, ki je opravil srednjo šolo v Gorici in nekaj visje na Dunaju (med vojno), je od leta 1921 delal v ladjedelnici kot uradnik in se je tam navadil tudi italijansčino. Seveda se je iz Doberdoba peljal delat s kolesom. Imela sta tri fante, Eligia, Armanda in Jozefa (Pino, poznan odlični sahist). Do leta 1940 sta stanovala v Doberdobu in nato v Trziču. Med vojno so kot vsi Slovenci po svojih močeh pomagali osvobodilnemu gibanju. To predvsem mož, ki je bil odbornik demokratične fronte Slovencev v ladjedelnici. Po vojni so otroci obiskovali slovenske šole v Trziču in Trstu. Oče pa se je kot prosvetni delavec zanimal za društvo Triglav, katerega je postal blagajnik. Od takrat so vedno naročeni na slovenske časopise in so obiskovali slovenske prireditve v Laškem. Jozef, ki je pred upokojitvijo bil namestnik sefa administracije, je v letu 1966 prejel od predsednika republike Saragata red Viteza republike.

Cestitkam Albini in vsočilom za nadaljna zdrava leta se pridružuje društvo Jadro.

KINO

GORICA

VITTORIA 17.20-19.40-22.00 »Pret a porter«. Rez. Robert Altman. I. Julia Roberts. Ozv. Dolby stereo.

KULTURNI DOM 14.40-16.00 »La carica dei 101«. Walt Disney.

17.30-19.45-22.00 »Quiz show«. Rez. Robert Redford.

CORSO 16.00-18.00-20.00-22.00 »In trappola«. Prep. ml. pod 18. letom.

TRZIC

COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »La morte e la fanciulla«. Rez. R. Polanski.

ČESTITKE

Danes si bosta izmenjala zlata prstana MAURIZIO VIDALI in MARTINA GULLI. Sreče, zdravja in medsebojnega razumevanja jima želijo sorodniki z Goriškega.

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO vabi članke, da se udeležijo 16. spominkega pohoda Steverjan-Gonjače v nedeljo, 7. maja, ob 9.30. Odborniki bodo zbirali prijave pol ure pred odhodom.

IZLETI

SPD GORICA vabi 21. maja na avtobusni izlet na Golico. Prijave v sredo od 11. do 12. ure ter v četrtek od 19. do 20. ure na sedežu. Avtobus bo odpeljal iz Rožne doline.

ODBOR UPOKOJENCEV IZ DOBERDOBA vabi izletnike na Sicilijo in Sardinijo, da poravnajo saldo do 5. maja. Odhod bo v soboto, 13. maja, ob 5. uri s Trga sv. Martina v Doberdobu.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515.

DEŽURNA LEKARNA V TRZIČU

RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 410701.

DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU

Pri jezeru - Al Lago, Vrtna ul. 2, tel. 78300.

ČRPALKE

Danes so na Goriškem dežurne črpalke

GORICA

IP - Ul. Crispi

ESSO - Ul. L. Isonzo

MONTESHELL - Ul.

Aquilaia

ERG - Ul. sv. Mihaela

AGIP - Ul. Trieste

TRZIC

MONTESHELL - Ul.

Boito

IP - Ul. Matteotti

AGIP - Ul. Cosulich

RONKE

AGIP - Ul. Redipuglia

KRMIN

AGIP - Drev. V. Giulia

STARANCAN

AGIP - Ul. Trieste

CVETLIČARNA BANDELLI

Vam nudi cvetlice vseh vrst po zelo ugodnih cenah

Obiščite nas,

v ul. Monte Calvario, 14

Podgora (GO)

Vsak dan od 15.00 ure dalje

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriške občine v tednu od 23. do 29. aprila:

RODILI SO SE: Francesco Aizza, Nicola Pitteri, Ida Canturi, Tomaso Matija Winkler, Sara Braidia, Anna Marchetto, Antonio Previti, Ana Raum, Giancarlo Milotti, Giulia Zamar, Carlo Liberatore.

UMRLI SO: 84-letna Marija Rojic, 82-letni Leopold Clede, 81-letni Angelo Lasorsa, 77-letna Livia Macuzzi, vdova Piccolo, 87-letna Kristina Petrovčič, vdova Nanut, 84-letni Valerio Cetta, 50-letna Liliana Prez, poročena Iarž, 83-letna Ottavia Bosco, 71-letni Bruno Croveti, 88-letna Daniela Drufovka, 88-letni Alessandro Parrotta, 85-letni letni Romano Sosol, 84-letna Raffaella Grion, vdova Olivo, 59-letni Luigi Pellesson, 84-letna Adelma Iancig, vdova Todisco, 88-letna Katerina Kovic, vdova Tomsic, 85-letna Norma Samar, vdova Pettarin, 93-letna Amalia Komavli, vdova Contino, 82-letna Nella Beligni, vdova Roncucci, 91-letni Attilio Favaro, 86-letna Maria Miclaucig, vdova Sgubin, 71-letna Ida Kumar, vdova Mauri, 75-letni Vittorio Meleagri, 79-letni Giuseppe Sapienza, 83-letni Anselmo de Franzoni.

OKLICI: karabinjer Marco De Corato in prodajalka Annalisa Bission, obrtnik Albert Sosol in gostinska pomočnica Vesna Primozic.

POROCILI SO SE: delavec Giuliano Lamanda in brezposelna Doriana Precali, zdravnik Piero Moretti in profesorica Maria teresa Blokar, elektronski tehnik Fabio Mlakar in uslužbenka Patrizia Biteznik, bančni uradnik Michele Tripani in prodajalka Valentina Vettorello, vzgojitelj Corrado Ciciarella in psihologinja Daniela Bortolin, uslužbenec Davide Bonaldo in studentka Erika Reguljova.

ZAHVALA

Ob izgubi nase drage

Kristine Petrovčič vd. Nanut

se zahvalujemo vsem, ki so nam stali ob strani in na katerikoli način počastili njen spomin.

SVOJCI

Standrez, 30. aprila 1995

Člani Gospodarske zadruge Vrh, zbrani na občnem zboru dne 28. aprila 1995, smo se s hvaležnostjo spomnili zavzetosti in prizadevanja BORISA RACETA, predsednika SKGZ, da se na Vrh zgradi Kulturno-sportno središče Danica. Klanjamo se njegovemu spominu in izrekamo svojcem občuteno sozljaje.

SEUL / POLEMIKE ZARADI POMANJKLLJIVIH VARNOSTNIH NORM

Eksplorzija v Južni Koreji bo imela politične posledice

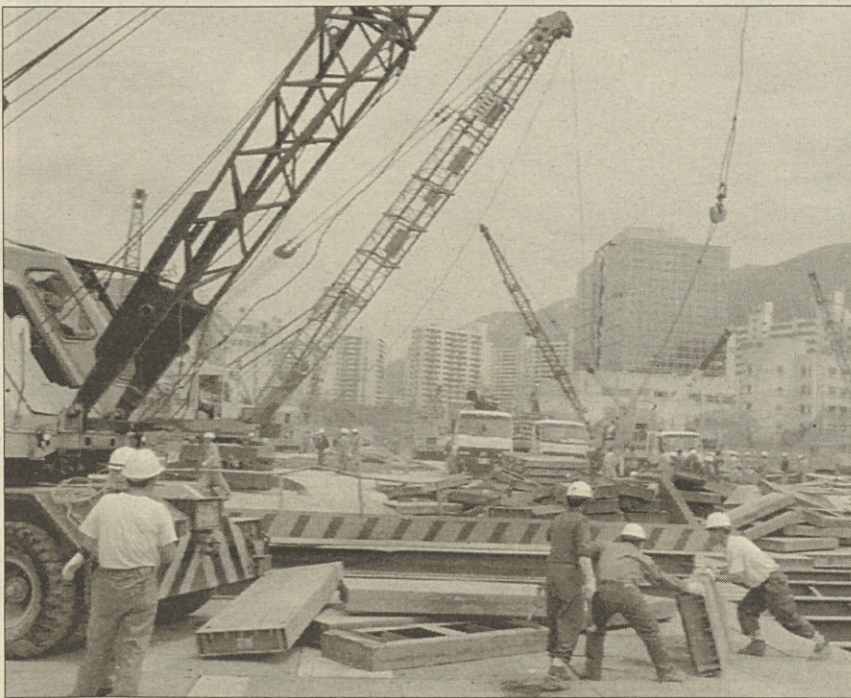
Predsednik Kim pod udarom zaradi pičle varnosti

SEUL - Eksplorzija, ki je v petek povzročila smrt sto ljudi v korejskem mestu Taegu, je razplamtela hude polemike glede varnosti v državi. Razjarjena javnost zahteva revizijo vseh varnostnih norm, ki zadevajo poslopja in infrastrukturo. V tisku je brati trditve, da bi eksplozijo z več posluha za varnost lahko preprecili, čeprav potrjujejo, da je vzrok nesreče bilo uhajanje plina iz prekinjene plinske cevi.

Petkova katastrofa je bila le zadnja v vrsti nesreč, ki so prizadele Korejo v zadnjem letu. Obračun žrtev sega v stotine, polemike pa zadevajo pomanjkljive varnostne predpise in se bolj pomanjkljive kontrole. Po mnenju izvedencev je slo

v večini primerov za posledice korupcije, varčevanja pri gradbenem materialu in za povsem zanemarjena varnostna pravila. Vse pa je odvisno od mrzlicnega hlastanja za blagostanjem.

Zadnja nesreča bo nedvomno vplivala tudi na junijske volitve, se zlasti kar zadeva usodo predsednika Kima. Pred dobrim mesecem se je predsednik pojavil na televizijskih ekranih in prosil državljane za odpuscanje potem ko se je zrušil most v Seulu, kjer je jasno prisla na dan odgovornost vlade. takrat je Kim napovedal tudi orekpitev varnostnih ukrepov. V petek je v eksploziji umrlo sto ljudi, kar odpira spet dvome o učinkovitosti vlade.

OKLAHOMA CITY / DESET DNI PO KRVAVEM ATENTATU

Žrtev doslej 125, pogrešanih pa 70

OKLAHOMA CITY - Policija je v kalifornijski Santa Monici aretirala moškega, ki ga FBI isče v zvezi s pokolom v Oklahoma Cityju. O zadevi ni drugih informacij, razen te, da je mozakarja policija aretirala, ker je vozil ukraden avto. Clovek naj bi baje bil podoben fotorobotu, ki ga je policija izdelala takoj po eksploziji v Oklahomi.

Deset dni po krvavem atentatu je število mrtvih se vedno neznan: prevladuje prepričanje, da ne bodo nikoli mogli izveči izpod rusevin vseh žrtev

najbolj krvavega atentata v zgodovini Združenih držav. Doslej so izkopali in ugotovili istovetnost 125 žrtev, pod rusevinami pa naj bi bilo še 75 ljudi. Vseh ostankov, se zlasti zelo majhnih otrok, najbrž ne bodo nikoli izkopali.

Bomba je poleg smrtnih žrtev povzročila tudi 400 ranjenih in za sedaj se nedoločeno gmotno škodo, saj je eksplozija poskodovala kar 312 poslopij v premeru nekaj milj. Na sliki: k zvezni palaci prihajajo se vedno svojci žrtev, tudi najmanjši.

NOVICE

Razveljavili rzsodbo zaradi nizkega IK porote

WASHINGTON - Prizivno sodisce v kalifornijskem Fresnu je razveljavilo obsoodbo zaradi spolnega zlorabljanja ces da je inteligenčni kvocient ene od porotnic 66, kar ji prepereuje, da bi sledila sodnemu postopku in ga docela dojela. Sodišce z njenim omejenimi intelektualnimi zmoglostmi ni bilo seznanjeno, vendar pa je neki psiholog po koncu procesa ugotovil, da je inteligenčni kvocient ženske prenizek (moral bi biti najmanj 70 po ameriskih standardih): članica porote se je le s težavo in za omejeno časovno obdobje lahko koncentrirala in ni v celoti razumela pričevanj.

Preplah na Poljskem

Varšava - Na poljske te dni predvajajo ameriski film »Smrtonosni virus«, katerega propagandna kampanja je v Lodzu povzročila pravi preplah. Po mestu so namreč krožili atomobili z zvočniki in pozivali ljudi, naj hodijo v kino, ce se hočejo izogniti »smrtonosnemu virusu«. Pri tem je treba omeniti, da je propagandna kampanja startala prav na dan obletnice jedrske katastrofe v Cernobilu. Pred lekarnami so se vile dolge vrste ljudi, ki so kupili vso zalogo nekega zdravila, katerega osnovna sestavina je jod in ki naj bi bilo učinkovito v primeru jedrskega zarcenja.

Nesreča v pekinški diskoteki

PEKING - V največji pekinški diskoteki, kjer lahko hkrati pleše 3000 ljudi, se je zrušila razsvetljevalna struktura, pri čemer je bilo nekaj desetih ljudi ranjenih. V prvih trenutkih po nesreči je kazalo, da so bile posledice se hujše. Pekinska diskoteka JJ je ena najbolj sodobnih v Aziji z najsodobnejšo razsvetljavo. Kot marsikje pa so tudi v tej diskoteki varnostne mere bile pravzaprav neobstoječe.

Sedež Vzvišene resnice močno zastražili

TOKIO - Policija je močno zastražila sedež japonske sekte Vzvišene resnice, ki jo dolžijo, da je z živčnim plinom zastrupila potnike v japonskem metrou. Na sedezi sekte je policija na tisoče portretov in slik voditelja te sekte Soko Asahara.

TURČIJA / AMBICIOZEN NAČRT JUŽNOVZHODNEGA ANATOLSKEGA NAČRTA

Turki si od vodnega bogastva Evfrata in Tigrisa obetajo velik kvalitetni skok v poljedelstvu

Sicer pa je tehnološka zavest turških kmetov še na zelo nizki ravni, namakalni načrt pa velja uresničiti

SANLIURFA - Oblecen v značilno arabsko haljo je Halil Karaliman z roko pokazal svoje posestvo, ki leži na vzhodu Turcije.

»Ce bi ga lahko namakali, bi zeli kar trikrat na leto,« je zaneseno izjavil 62-letni mož in med nasmehom pokazal svoje zlato zobovje. Govoril je v arabščini, v turški jezik pa je prevajal njegov sosed. Karaliman upa, da se bo njegovo življenje precej spremenilo, takoj ko bo lahko namakal izsušena polja. Turcija si namreč prizadeva, da bi začela izkoriščati vodno bogastvo rek Tigrisa in Evfrata.

Oscar Unver, predsednik Južnovzhodnega anatolskega načrta (GAP), pravi, da gre za največji regionalni projekt, od katerega bi imelo koristi deset milijonov Arabcev, Turkov in Kurdev, ki živijo na osiromašenem območju, kjer divja kurdska vstaja. Turcija upa, da bo namakalno ozemlje obsegalo približno 75 tisoč kvadratnih kilometrov državnega ozemlja in da bo

tako veliko kot dve Belgiji. Načrt naj bi tudi umiril uporniske Kurde, pripadnike Kurdske delavske stranke, saj je v bojih med uporniki in vladnimi četami padlo že več kot 11 tisoč ljudi. Zaradi turskih načrtov sta precej vznemirjeni sosedni državi - Sirija in Irak. Po večkratnih pogovorih predstavnikov vseh strani niso zgladili nesoglasij.

Pri izvedbi projekta sodelujejo turske projektivna in gradbena podjetja, v katerih naj bi dobilo delo več kot tri milijone ljudi. Izvedba projekta bi kar stirikrat povečala dosedanje pridelavo na tem območju, ki pokriva desetino Turcije, vendar pa njegov prihodek znasa le stiri odstotke bruto domačega proizvoda. Predvsem se bo spremenilo življenje tamkajšnjih ljudi.

Jakin Erturk, sociologinja z ankarske tehnične univerze, meni: »Ne bo se spremenilo le življenje ljudi, drugačni bodo tudi medsebojni odnosi. Tehnološki napredek

lahko pripelje do družbenih trenj, predvsem tam, kjer je položaj že zdaj nestabilen.« Zaradi zemljskih reform je začela oblast ljudi seznanjati z načinom obdelovanja namakalne zemlje.

»Veliko kmetov se ne udeležuje srečanj. Raje ostajajo doma in delajo na poljih. Prepričani so, da bo žetev po uvedbi namakanja bogatejša in da posebnega znanja o tem ne potrebujejo,« je izjavil dr. Omer Cetin, ki poučuje skupino kmetov, v kateri je tudi Karaliman. Pri svojem delu se srečuje tudi z jezikovnimi težavami, saj veliko kmetov govori arabško, nekateri celo samo kurdski jezik. Kmetje iz doline Haran živijo tako kot pred več stoletji - glavno besedo imajo nekakšni plemenski poglavarji, age, ki poberejo večino pridelkov in nadzorujejo volitve. Erturkova meni, da bi takšna organiziranost celo koristila novemu načinu obdelovanja zemlje. Vasaani iz doline Haran nosijo tradicionalna oblačila - široke hlače. Živijo v sk-

romnih kočah, vendar pa jih ima veliko televizijske sprejemnike in celo antene za spremljanje satelitskih programov. Zato naj bi sprejeli tudi sodoben način obdelovanja zemlje, ki bi z uporabo umetnih gnojil in kolobarjenjem celo za stirikrat povečal pridelek. Začeli naj bi sejati semena soje, koruze in nekaterih drugih žitaric. V akumulacijskih jezerih naj bi gojili ribe, vsesplosen gospodarski razvoj pa naj bi privabil tudi ljudi z drugih območij. Za ta načrt Turcija namenja tretjino sicer skromnega državnega proračuna, to pa je posredno tudi vzrok za 73-odstotno letno inflacijo. V preteklosti je več načrtov, ki naj bi prispevali k večjemu razvoju države, končalo v predalih. Turbine v Atatürk Damu so začele leta 1992 sicer proizvajati električno energijo, zaradi nesoglasij o denarnih sredstvih pa se je ustavila gradnja predorov Sanliurfa, skozi katere naj bi iz akumulacijskega jezera pritekala voda v dolino

Haran. Po načrtih naj bi bil objekt zgrajen že maja, vendar strokovnjaki dvomijo, da bodo dela res končana. Nekateri prebivalci doline so se morali preseliti v novo naselje Jeni Samsat. Med izseljenimi je tudi 2000 vasaanov, ki menijo, da so zaradi elektrarne ostali brez sredstev za preživljanje, ker je njihove domove in zemljo poplavlila voda.

»Gapov načrt ni bil dovolj natančno izdelan. Ljudje so ostali brez dela in preživetja,« je izjavila Erturkova. Nekateri domačini dvomijo o obljubah, da bo življenje res lažje in da se bo gospodarstvo postavilo na noge.

»Veliko ljudi je revnih, neizobraženih in lenih. Prav zato se območje brez pomoči ne bo dovolj hitro razvijalo,« je izjavil voznik avtobusa Muslum Karabag. »Jugovzhodna Turcija je zelo zaostala - približno tako, kot da bi primerjali Turcijo in zahodno Evropo.«

Suna Erdem/Reuter

HRVAŠKA

Streljanje na avtocesti Zagreb-Lipovac

ZAGREB - Stirje mrtvi, en Srb in trije Hrvatje; to je crna bilanca spopada, do katerega je v noči s petka na soboto prislo na avtocesti Zagreb-Lipovac.

Na sedežu Uncroja v Zagrebu so sporočili, da je incident povzročil neki Hrvat, ki se je na bencinski crpalki v blizini Nove Gradiske sporekel z nekim krajinskim Srbom, nato pa izvlekel pistolo in ga ustrelil. Sledilo je masčevanje: brat ubitega Srba ter nekaj njegovih prijateljev in sorodnikov je začelo streljati na avtomobile, ki so vozili po avtocesti. Pri tem so bili ubiti trije potniki hrvaske narodnosti.

Pripadniki Uncroja so v noči s petka na soboto avtocesto zaprli za ves promet. Informacijo, da je

hrvaški begunec v neposredni blizini motela Slaven pri Novi Gradiski, na odseku Novska-Dragalić, ustrelil nekega Srba iz bližnje vasi pod nadzorom uporniških Srbov, je potrdil tudi Urad predsednika Republike Hrvatske.

V sporočilu za javnost piše, da so Hrvata takoj aretirali in zoper njega vložili obtožnico. Kmalu za tem se je na avtocesti začela noč groze. Kljub številnim posvetovanjem s predstavniki sprtih strani pripadniki Uncroja niso nemudoma zaprli avtoceste, s tem pa posredno omogočili, da so se sorodniki in prijatelji ubitega Srba lahko nemoteno masčevali. Pri tem so ubili tri ljudi, preresetali več deset vozil, nekatera so ustavili in jih oropali, več ljudi so

Hrvaški predsednik Franjo Tuđman je zaradi incidenta prekinil obisk v Švici

tudi zajeli in jih nasilno odpeljali v Okučane.

Promet na avtocesti Zagreb-Lipovac je trenutno prekinjen, ni pa jasno, kdaj bo vnovič stekel. Jasusi Akasi, ki upa, da bo cesta kmalu spet odprta,

novinarjem ni hotel zaupati podrobnosti o krvavem incidentu, saj preiskava se poteka. To je bil prvi večji incident na tej avtocesti, odkar so pred letom dni nekdanjo avtocesto Zagreb-Beograd

odprli za promet. Incident bo bržkone občutno zapletel pogajanja med zagrebskimi in kninskimi oblastmi, kar pa uradnemu Kninu nedvomno ustreza.

Darko Pavčić

NOVICE

Zair izganja ruandske begunce

KIGALI, KINSASA - Posebna komisija ZN se je odpravila v begunsko taborišče Kibeho v Ruandi, kjer bo raziskala poboje, ki so jih prejšnji konec tedna zagrešili pripadniki vladne vojske. Hkrati se bodo skušali pogoditi s petsto begunci, ki so ostali zabarikadirani v taborišču. Negotova je postala tudi usoda drugih ruandskih beguncev. Zairski parlament se je namreč odločil brezpogojno izgnati vseh 1,2 milijona ruandskih beguncev, večinoma pripadnikov plemena Hutu. Odločitev parlamenta mora potrditi se predsednik vlade Kengo wa Dondo, vendar za zdaj se ni znano, kako se bo odločil. (Reuter, Telefoto: AP)

Čečeni okrepili napade na ruske enote

MOSKVA - Čečenski uporniki so včeraj kljub moskovski enostranski razglasitvi premirja okrepili napade na položaje ruskih enot, ki so na izzive odgovorile. Najhujiši boji so potekali na vzhodu in jugu te kavkaskе republike. O spopadih poročajo tudi iz Groznega. Vrhovno poveljstvo ruske vojske v Čeceniji je sporočilo, da je od petka opolnoči, ko naj bi začelo veljati premirje, v spopadih z uporniki življenje izgubilo devetnajst ruskih vojakov. Tiskovna agencija Interfaks dodaja, da so Čeceni včeraj sestrelili tudi dva ruska helikopterja. (dpa)

Referendum v Kazahstanu

ALMA ATA - Referendum o podaljšanju mandata kazahstanskemu predsedniku Nursultanu Nazarbajevu do leta 2000 je veljaven, je sklenila volilna komisija, potem ko so se referendumu do včeraj popoldne udeležile stiri petine volilnih upravičencev. Za priznanje referendumu v Kazahstanu zadoštuje že 50-odstotna volilna udeležba. Nazarbajev, ki je na oblasti od leta 1990, se je po dvomljivi zmagi na predsedniških volitvah leta 1991 (ustavno sodisce mu je očitalo volilno prevaro) oklical za predsednika Kazahstana. Marca lani je razpustil parlament, ki je nasprotoval njegovim gospodarskim reformam. Z referendumom skuša Nazarbajev okrepiti svoj položaj in vpliv v novem parlamentu. V Alma Ati, kjer je oddal svoj glas, je Kazahstancem vnovič obljubil, da bosta po referendumu njegovi prvi nalogi razvoj demokracije in modernizacija gospodarstva. (dpa)

ŠRILANKA / ZAČETEK VELIKE OFENZIVE?

Tamilski uporniki so sestrelili vojaški letali in potopili dve bojni ladji

COLOMBO - Tamilski uporniki so v petek in včeraj s protiletalskimi raketi sestrelili dve vojaški letali, v katerih je umrlo 97 ljudi. To je prvi tovrstni napad v dvanajst let trajajoči vojni za ločeno državo na severovzhodu Šrilanke. Ze pred tem so uporniki potopili nekaj ladij, in tako povsem prekinili oskrbo vladnih enot na severu države. Po mnenju vojskih analitikov so vsak trenutek pripravljeni izvesti večji napad.

V sredo so Tamilski tigri prekinili 14-tedensko premirje, ko so potopili dve vladni topnjaci. Pri tem je življenje izgubilo dvanajst mornarjev. Uporniki so izjavili, da so napadli zato, ker vlada ne odgovarja na njihove zahteve. »Oporišca na severu so pod hudim pritiskom,« je izjavil neki vojaški analitik. »Kako bo vojska enote oskrbela s hrano, orožjem in okrepitvami brez ladij in letal?« se sprašuje. Dodal je se, da pričakuje skorajšnji napad na oporišca na otokih Jaffna. Vojska je sporočila, da uporniki uporabljajo rakete, ki

so opremljene z iskalcem vira toplote. Izstreljujejo jih kar z ramena. »Vendar pa so ti izstrelki izredno dragi, tako da jih imajo zelo malo. Zato iščejo le velike cilje,« je dejal predstavnik vladne vojske. Dodal je se, da bo zdaj morala država odsteti precej denarja za protiraketne rakete. »Vojska mora svojo obrambno crto premakniti naprej, če hoče Tigrom preprečiti napade na letala. To pa bo povzročilo hude spopade,« je izjavil neki vojaški analitik.

Obe sprti strani sta se med 14-tedenskim premirjem pripravljali na nadaljevanje spopadov. Tamilci so ustanovili svojo mornarico, ki so jo poimenovali Morski tigri. Na crnem trgu so kupili precej novega orožja, pridružilo pa se jim je tudi približno deset tisoč novih rekrutov. Več oklepnih vozil, patrolnih colnov in transportnih letal je kupila tudi vladna vojska, ki je za te nakupe porabila petsto milijonov dolarjev ali petnajst odstotkov celotnega proračuna.

Minoli de Soysa / Reuter

Sirija ne verjame v uspeh mirovni pogajanj z Izraelom

DAMASK, JERUZALEM (Reuter) - Vodilni sirski dnevnik Al Tavra, ki običajno izraža stališča sirskih oblasti, je v včerajšnjem uvodniku zapisal, da se bo zadnji krog izraelsko-sirskih mirovni pogajanj, ki se je pred nedavnim začel v ameriški prestolnici, po vsej verjetnosti končal neuspešno, saj izraelska stran vztraja pri svojih dosedanjih stališčih, ki so za uradni Damask popolnoma nesprejemljiva.

»Izraelski predstavniki poka-si, a vztrajno spodkopavajo mirovni proces na Bliznjem vzhodu, saj nenehno ponavljajo svoja stara stališča, ki jih je nasa država že večkrat odločno zavrnila,« piše Al Tavra.

Izraelski ministrski predsednik Jicak Rabin pa je v intervjuju za izraelski radio izrazil upanje, da bo izraelsko-sirski mirovni sporazum podpisan se pred parlamentarnimi volitvami v Izraelu, ki bodo predvidoma julija prihodnje leto. »Res je, da je prepad med nasimi in sirskimi pogledi na nekatera sporna vpra-

sanja zelo globok,« priznava voditelj izraelske vlade, »toda trdno sem prepričan, da si tudi Sirci prav tako kot mi želijo predvsem

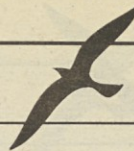
miru.« Kljub temu pa Rabin meni, da se izraelska vojska ne more kar takoj in brez slehernih varnostnih zagotovil umakniti z za-

Sirski predsednik Asad ostaja gluh za izraelske ponudbe

sedene Golanskega visavja, ki so ga Izraelci osvojili med tretjo arabsko-izraelsko vojno leta 1967. V nadaljevanju je izraelski premier ostro napadel desničarsko opozicijo pod vodstvom Likudovega predsednika Benjamina Netanjahuja, ki naj bi po njegovem mnenju skušala preprečiti nadaljevanje mirovnega procesa. »Tisti, ki izraelske državljane prepričujejo, da je mirovni sporazum s Sirijo mogoče skleniti brez kakršnihkoli ozemeljskih in drugih koncesij, lazejo in skušajo prevarati nase ljudi,« je ob koncu svojega intervjuja zatrdil Rabin.

Palestinski voditelj Jaser Arafat je v pismu generalnemu sekretarju OZN Butrosu Galiju izraelske oblasti obtožil, da skušajo s pomočjo konfiskacije arabske zemlje spremeniti etnično razmerje v vzhodnem Jeruzalemu. Arafat je generalnega sekretarja svetovne organizacije zaprosil, naj prepreči izraelske nacrtje, saj »resno ogrožajo že doseženo stopnjo zaupanja in s tem tudi nadaljevanje mirovni pogajanj.«

O čem pišejo drugje po svetu

O obletnici konca vietnamske vojne

»Nikoli in nikjer se komunistično gibanje ni tako jasno potrdilo kot v zmagi severnega Vietnama in partizanskem bojevanju vietkongovcev proti ameriskemu gospostvu in saigonski vojski. Vietnamska različica komunizma je postala tako rekoč vrhunec boljsevidnega boja proti imperializmu. Toda izkazalo se je, da je ta komunistični imperij zaradi svojega slabega gospodarjenja v zadnjih desetletjih doživel poraz in da je bila zmaga nad Američani pravzaprav zadnje vietnamsko zmagoslavje. To je bil za 'uboge vrage' tudi zadnji opravljen izpit. ... Američani so revnim Vietnamcem nadeli ime 'ljudje s colnov', tem je bilo namreč najbolj jasno, kaksen je v resnici komunistični Vietnam. Protiimperialistična osvoboditev je v resnici vodila v okrutno vojsko diktaturo in plansko gospodarstvo, ki je državo pripeljalo na rob revščine, v pravo moralno in materialno lakoto.« (Liberation, Pariz)

O francoskih predsedniških volitvah

»Kaj pomaga, če pa je izkupicek glasov za Lionela Jospina po prvem krogu predsedniških volitev najmanjši od vseh, ki so jih pozeli socialistični kandidati od leta 1974 naprej. Realnost pri tem nima nič, odločilna je politična sposobnost kandidata. Čeprav so skoraj vse javnomnenjske raziskave pokazale, da je Jospin kljub zmagi dosegel zelo slab volilni izid, so si njegovi presenečeni privrženci prisvojili pravico do razglasitve 'zmage'. Jospinova zmaga v prvem krogu volitev pa se utegne kaj kmalu sprevreči v slabost: Francija, ki zdaj ne more več podcenjevati socialističnih kandidatov, se namreč ne bo več pustila presenetiti. Prav to je danes Chiracov adut, a ne edini. Po nesporazumih in nesoglasjih po prvem krogu volitev ima zdaj Chirac vse možnosti za protiofenzivo.« (Le Figaro, Pariz)

O moskovski slovesnosti ob obletnici konca vojne

»Po eni strani poveljujemo veliko zmagi nad fašizmom, po drugi pa nam grozi nevarnost, da bomo razvrednotili spomine in da bomo nesposobni obso-diti vojne v sedanosti. Tudi slovesnost ob 50. obletnici konca druge svetovne vojne, ki bo 9. maja v Moskvi, se utegne sprevreči v nekaj povsem drugega kot spomin na zmago nad nacistično Nemčijo. Državniki, ki se bodo udeležili slovesnosti v Moskvi, se tega zavedajo. Clinton, Major in kancler Kohl so drug za drugim odklonili udeležbo na veliki vojaški paradi. Vojaki, ki so uničili Grozni, bodo namreč sodelovali tudi pri rekonstrukciji bitke za Stalingrad. ... Prav v teh dneh, ko se spominjamo zmagave zavez-nikov proti nacistom, je Moskva razvrednotila sporazum z Zahodom o zmanjševanju konvencionalne oborožitve in števila vojakov. V Groznem je vzpostavila nov režim, hkrati pa grozi s tretjo svetovno vojno, ce bi Poljska in Ceska pristopili k Natu, s tem pa vnovic spušca vojsko zaveso med Vzhodom in Zahodom - vzdolz nemske meje.« (La Stampa, Torino)

O ruskem premieru Cernomirdinu

»Predsednik Jelcin je s tem, ko je premiera Cernomirdina poslal na politično fronto, sprejel zelo pomembno odločitev. Ce bo Cernomirdinu uspelo, lahko racuna z Jelcinovo podporo pri kandidaturi za novega predsednika Rusije. ... Jelcin veliko tvega, toda v trenutnih razmerah je zelo pomembno, da naredi prave in odločilne korake. Po čecenski krizi namreč Jelcin skuša najti pravo strateško pobudo. S politično in finančno podporo vladajoce elite in kapitala Cernomirdinu seveda ne bo težko stopiti v volilni boj. Toda ruska duša je večna uganka, se posebej ko se Rus odpravi na volišce.« (Kuranti, Moskva)

VIETNAM / DVAJSETA OBLETNICA ZMAGE

Malo hrupa za veliko denarja

HOSIMINH (Reuter) - Danes mineva dvajset let, odkar so severnovietnamske komunistične enote zavzele Saigon in končale enajst let trajajočo vojno z Južnim Vietnamom in njegovimi zavezniki Američani. »Zmaga nad ameriški imperialisti ... je bila velika zmaga ... Nase ljudstvo se je spoprijelo z najmočnejšimi agresorji na svetu,« je na predvečer osrednje slovesnosti izjavil vietnamski predsednik Le Duc Anh. Danes bo v Hošiminhu množični miting z vojaško parado, kjer bo Anh skupaj z drugimi najvišjimi voditelji izkazal spoštovanje veteranom bojev s Kitajci, Francozi in Američani.

V Vietnamu je zadnje dni nadvse slovesno, po ulicah vseh mest in vasi je na tisoče zastav, razpoloženje med ljudmi pa se zdalec ni tako zelo protiameriško kot prejšnja leta. Kljub trem milijonom žrtev vojne, si Vietnamci želijo cim

tesnejših gospodarskih vezi z nekdanjimi sovražniki. Proslave so naravnane tako, da bi čim manj vznemirjale morebitne investitorje. Tudi predsednik Le Duc Anh je pozval državljanke, naj poskusijo pozabiti preteklost in naj razmislijo o razvoju in blaginji. »Ponizanje, ko si izčrpan, zaostal in zapuščen od drugih narodov, ni nič manjše od ponizanja, ko izgubiš državo,« je rekel predsednik in ponudil roko sprave. Poudaril je, da strpnost izraža moč Vietnamcev, ki bodo, kljub neizmernemu trpljenju med vojno, pomagali pri iskanju pogrešanih ameriških vojakov.

Prav nejasna usoda 2000 pripadnikov ameriških oboroženih sil zavira sodelovanje med Vietnamom in Združenimi državami Amerike, potem ko sta februarja 1994 vzpostavili omejene diplomatske odnose.

Vietnamski vojak z dekletom salutira fotografu v Hošiminhu (Telefoto: AP)

Dolar močnejši od brzostrelk

HOSIMINH - Medtem ko prebivalci Vietnama danes praznujejo 20-letnico zmage nad Južnim Vietnamom, si vlada v Hanoju prizadeva vzpostaviti diplomatske odnose z Washingtonom. Na voljo ima le šest mesecev, da bi ameriškega predsednika Clintona prepričala, naj pozabi na politično breme vietnamske vojne in podpiše sporazum.

Predsednik vietnamske vlade Vo Van Kit je ta teden izjavil, da »je skrajni čas za vzpostavitev normalnih diplomatskih, gospodarskih in trgovinskih vezi med Vietnamom in ZDA«. Sporazum bi morali skleniti do zacetka volilne kampanje ameriškega predsednika prihodnje leto, saj bo pozneje Clinton veliko težje tvegati odločitev, ki bi razburila majhen, vendar glasen protivietnamski lobi. »To lahko stori do oktobra,« meni neki vietnamski politični analitik. »Pozneje bodo na vrsti volitve kandidatov v stranki. V letu volitev ne bo imel možnosti za podpis sporazuma.«

Tudi če se bo Clinton odločil za vzpostavitev odnosov s Hanojem, lahko sovražni, desno usmerjeni kongres prevlada nad njegovo odločitvijo. Cista ironija je, da je trenutno največji vietnamski zaveznik nekdanji ameriški obrambni minister Robert McNamara, ki je nedavno zapisal, da je Washington naredil »strahovito napako«. V Vietnamu so izjavo sprejeli kot zakasnelo, vendar dobrodošlo. »Menim, da je to povedal nekoliko prepozno. Vendar je izjava pošena in hrabra,« je komentiral vietnamski general Vo Nguen Giap, upokojeni glavni strateg zmage nad Francijo leta 1954 in zmage nad sajgonskim režimom 30. aprila 1975. Nekateri analitiki verjamejo, da bo McNamara izjava služila kot katalizator, ki bo v ZDA omogočil razpravo o Vietnamu in pomagal Clintonu zavzeti prvotno protivojno stališče.

Vietnamska vlada trenutno ne zeli vznemirjati Američanov, zato bodo slovesnosti ob 20-letnici zmage precej skromne. Komunistične zastave sicer vihrajo po nekdanjem Sajgonu, vendar tokrat proslave potekajo brez protiameriškega naboja. »Ne želimo obujati sovratva,« je razložil Kit.

Njegov poziv k vzpostavitvi gospodarskega sodelovanja vključuje tudi željo po pridobitvi statusa države z največjimi trgovinskimi ugodnostmi, ki ga Vietnam potrebuje za konkurenčnost na ameriskem trgu. »Zakonsko gledano ta odločitev ni stvar diplomatskih odnosov ... O tem odloča ameriška administracija,« je za Reuter izjavil namestnik zunanjega ministra Le Mai. Vendar vietnamski poslovneži ne verjamejo, da jim bo Washington dodelil ta status, preden bosta državi dokončno vzpostavili odnose.

Ameriške naložbe v Vietnamu so se povečale po delni vzpostavitvi uradnih odnosov prek diplomatskih birojev v januarju 1994 in po odpravi gospodarskega embarga februarja tega leta. Na lestvici največjih vlagateljev so se ZDA z 31 projekti, vrednimi 517 milijonov dolarjev, prebile že na osmo mesto. Kljub temu ostajajo daleč za azijskimi državami. Pridružitve Vietnama Zvezi južnoazijskih nacij (ASEAN) bo se povečala možnost za washingtonsko priznanje. ZDA imajo popolne odnose z vsemi šestimi članicami ASEAN, tako da bodo morali takšne vzpostaviti tudi s sedmo članico. Pri zahtevah po normalizaciji odnosov z Vietnamom so najglasnejši pripadniki ameriških vojaških krogov, ki jih zanima usoda več kot dva tisoč pogrešanih vojakov.

Vprašanje vzpostavitve diplomatskih odnosov je bilo nazadnje tako blizu končni rešitvi leta 1978, preden je Vietnam zasedel Kambodžo. »Takrat smo bili zelo blizu sprejetja sporazuma... Vendar so se pozneje okoliščine spremenile. Predsednik Carter se je odločil drugače,« pojasnjuje Le Mai, ki se z odnosi med državama ukvarja že od 70. let. Spravo so doslej oteževali ameriški strah pred ohladitvijo odnosov s Kitajsko, pogrešani ameriški vojaki, eksodus »ljudi s čolnov« in zasedba Kambodže.

John Rogers / Reuter

To je bil dan, ko so vietnamski komunisti za vedno zrušili mit o ameriški nepremagljivosti

PARIZ - Kdor je z letalom družbe Air Vietnam priletel v Saigon le dva dni, preden so komunisti 30. aprila 1975 prevzeli oblast, se je počutil, kakor da razpada svet. Naloga pilotov je, da pomirjajo potnike. Tokrat je bilo treba pomiriti pilota.

Ko se je živčno sprehajal med praznimi vrstami sedežev v letalu, je spraševal svoje štiri potnike - belgijsko televizijsko ekipo in mene: »Kaj mislite, da se bo zgodilo? Bodo komunisti prevzeli oblast? Kaj nam bodo naredili?« Nismo mu znali odgovoriti.

To je bil zadnji civilni polet v Saigon, preden je padel v roke komunistov. Prazno letalo so z raketo razstrelili se isto noč, Republika Vietnam, Južni Vietnam, pa je kmalu za tem izginila. Ko smo prispeli na letališče Ton Son Nhut, mi je carinik prisepnil: »Imate dolarje? Zamenjam vam jih po izvrstnem tečaju.«

Ko sem prispel v Reuterjevo pisarno v središču mesta, je bilo tropsko nebo nad mano črno od deževnih oblakov, v daljavi pa je odmevalo grmenje. Nenadoma so se zaradi silnih eksplozij stresla tla. Ljudje so začeli kricati in bežati na vse strani. Par južnovietnamskih letal je morda zaradi napake, morda v enem od številnih poskusov vojaškega udara, le nekaj sto metrov stran stresel ves tovor bomb na predsedniško palačo. Strel iz ročnega orožja so preparali zrak in niso potihnili vse do konca čez dva dni. V sivo oblečeni policist je stekel v zaklon, strgal uniformo s sebe in zbežal v spodnjem perilu. V naslednjih 48 urah so se ulice napolnile z odvrgeno vojaško opremo in uniformami. Povsod navzgora južnovietnamska rumena zastava z rdečimi vodoravnimi črtami je nenadoma izginila. Prebivalci so dvignili francosko tribojnico v upanju, da jih bo zascitila krhka vez z nekdanjo koloni-

zatorko. Francoske zastave so kmalu zamenjale tajvanske, potem kitajske komunistične in na koncu grobo sesiti vietkongovski praporji. Med preplasenimi prebivalci so se z bliskovito hitrostjo širila ugibanja o namerah in zaveznistvih njihovih zavojalcev ali osvoboditeljev.

V predverju hotela Caravelle me je neki Vietnamec zagrabil za roko in pokazal na zapeljivo vzhodnjakino, ki je z otopenim obrazom ošabno zrla vame. Zahvaljujoč operaciji je imela okrogle zahnjaskaske oči in delno razgaljeno oprsje dimenzij Jayne Mansfield. »Zelo znana igralka je. Komunisti jo bodo ubili, ker je delala filme za vlado. Če se poročis z njo in jo s svojim potnim listom spravis iz države, ti bo placala veliko denarja,« je predlagal njen agent. Zamrmral sem nekakšno opravičilo in se izvil stran. Bil sem že poročen.

Ljudje so kmalu ugotovili, da se ameriški avtobusi, namenjeni na letališče, ne vračajo. Zaceo se je plenjenje. Bosonogi otroci se se trgali za stole in mize, ki so bile večje od njih. Tisto noč so raketni izstrelki komunistov zadeli rezervoarje goriva na letališču, zareci oranžni plameni so bruhnili nekaj sto metrov v zrak in spremenili noč v dan. Razmere so bile se bolj nore naslednji dan, ko so helikopterji postali edina pot iz mesta za tisoče južnovietnamskih uradnikov in uslužbencev ameriške vojske. Ti so obkolili ameriško veleposlanstvo in moledovali za sedež. Marinci so jih najprej pretepali s pestmi in puskiniimi kopiti, potem pa zaceli streljati prek njihovih glav. Pobegniti je uspelo le pescici. Druge so komunisti za desetletje poslali v »prevzgojna taborišča«.

Naslednje jutro se je z dvorisca veleposlanstva dvignil dim. Povedali so nam, da strazarji zazigajo

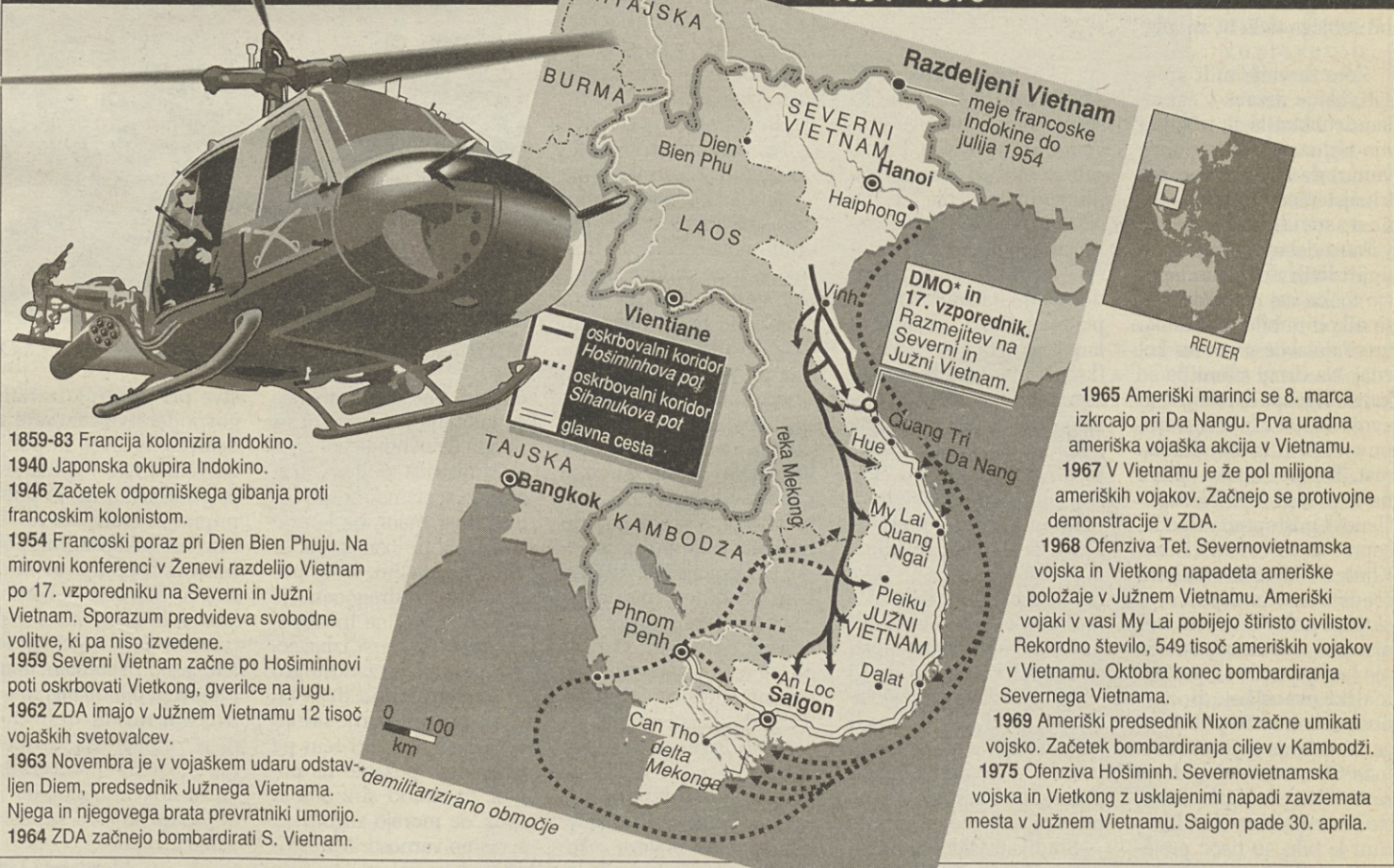
skoraj tri milijone dolarjev v majhnih bankovcih, s katerimi so placevali spiclje. Denar je zavzel preveč prostora za prevoz. Komunisti so se v poslopje prebili že naslednji dan, nato pa so se usmerili proti vladni palači. Bosonogi najstniški gverilci so zavzeli glavno ulico Tu Do. Ozracje se je sprostito, ko so Saigonci ugotovili, da ne bo množičnih pobojev »kolaboratorjev«, kot je bil tisti pri Hueju leta 1968. Ponoci sem zaslišal trkanje na vrata. V sobo je stopil mlad American, ki sem ga srečal ob prihodu. Nekdanji vojak s frizuro kot Elvis je ves bled in suh segel po zavojčku cigaret, ki ga je nosil v rokavnem zavihku. Brezposelni pobalin se je iz New Yorka vrnil pred tednom, »da bi rešil svoje dekle pred komunisti«. Ze prejšnjo noč se je odpravil, da bi jo poiskal nekje med bojnimi položaji. »Nisem je našel. Sem pa srečal dva njena prijatelja. Tako smo se napili, da sem prespal evakuacijo. Moras me rešiti.« Pridružil se je stotini drugih Americanov, ki so ostali in preziveli vse leto v zavetiscu Rdečega kriza, preden so jim komunisti dovolili oditi. V nasi pisarni je ostala tudi slavna »spominska miza«, ki so jo opisovali številni pisatelji, med njimi John Le Carre.

To je bila stara lesena miza, ki jo je prekrivala debela steklena plošča. Pod njo so za casa poročanja iz Vietnama generacije Reuterjevih novinarjev spravljale svoje identifikacijske sličice. Med njimi sta bili tudi fotografiji Avstralca Brucea Pigotta in Britanca Rona Laramyja, ki so ju ustrelili leta 1968. Svojo sliko je pod steklom pustil tudi pogumni avstralski snemalec Neil Davis, ki je za Reuter snemal padec Sajgona. Ubili so ga leta 1985 med snemanjem tajske vstaje.

Bernard Edinger / Reuter

KRONOLOGIJA VIETNAMSKE VOJNE

1954 - 1975

ZLORABA OROŽJA

Slovenci smo prav dobro oboroženi

Od 300 do 500 častnikov in vojakov orožje hrani doma

LJUBLJANA - Zakon o vojaški dolžnosti, objavljen v Uradnem listu RS, št. 18/91, določa, da vojaški obveznik rezervist, ki ima določen vojaški razpored, svoje orožje lahko hrani doma, podrobnejše določbe o hrambi vojaške opreme in opreme pa ureja tudi 55. člen zakona o obrambi.

Vojaške starelšine orožje izročijo rezervistu, ki mora biti zaradi svoje razporeditve v stalni pripravljenosti, se le po skrbnem preverjenju njegovih psihofizičnih lastnosti. Rezervist prejme tehnično pregledano in konservirano orožje v vakuumsko zaprti embalaži, ki jo lahko odpre le na ukaz svojega predpostavljene. Ob prejemu orožja mora rezervist podpisati posebno izjavo, v kateri se obveže, da bo orožje in strelivo varoval in hranil tako, da ne bo prišlo v roke nepoklicanim osebam, in da ga ne bo dehermetiziral in uporabil brez povelja nadrejenega starelšine, za kar je materialno in kazensko odgovoren. Zaupano orožje mora rezervist na zahtevo pristojnih dati na pregled oziroma vrniti, če mu je zaupana druga vojaška dolžnost ali če se odseli v drug kraj oziroma gre v tujino za čas, daljši od 30 dni.

V primeru nenamerne poškodbe embalaže se rezervist obvezuje, da bo to takoj sporočil pristojnemu poveljstvu. Rezervist orožje lahko nosi s seboj le v primeru mobilizacijskih vaj oziroma vpoklica enot,

kar dokazuje z vojaško knjižico ali vpoklicem.

Po nekaterih podatkih naj bi danes po vsej Sloveniji doma hranilo orožje od tristo do petsto častnikov in vojakov obveznikov, v zadnjem času pa naj bi bilo to zaupanje zlorabljeno v več primerih, od katerih so se trije končali s smrtjo. Najbolj odmeven je bil aprilski primer, ko je 22-letni rezervist Daniel Cergol na Klancu pri Kozini postal strelil svoje najbližje: očeta, mater in osemnajstletnega brata.

V Sloveniji je registriranih več kot 70 tisoč kosov različnega orožja, konec leta 1994 je imelo v naši državi orožne liste 35.379 ljudi, 9962 pa jih je imelo dovoljenje za posest orožja. V policijskih registrih je za beleženih skupaj 72.789 kosov različnega strelnega orožja, za katere so slovenski državljani imeli orožne liste ali dovoljenja za posest, podjetja ali druge organizacije pa so imele v posesti 7375 kosov orožja.

Zaradi blizine vojnih območij je v Sloveniji bržkone kar nekajkrat več orožja. Takšno sklepanje potrjuje poročilo ministrstva za notranje zadeve za leto 1994, ki pravi, da so

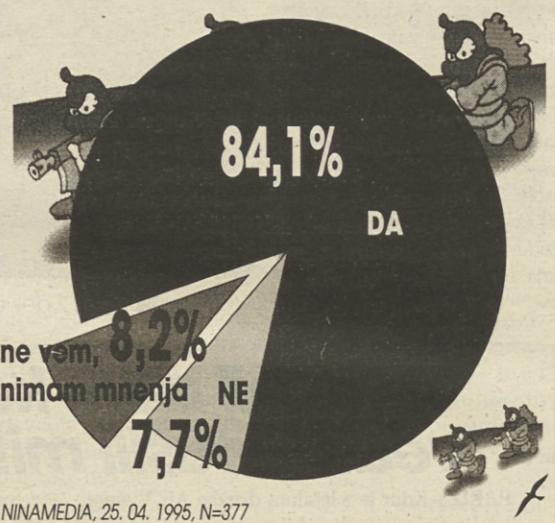
policisti zaradi nezakonite posesti orožja ali nošenja orožja brez ustreznega dovoljenja v tem letu zasegli 2031 kosov različnega orožja: 408 kosov vojaškega, 165 lovškega, 220 sportnega in 1238 drugačnega orožja (hladno orožje, plinsko, signalno...) Razen tega so zasegli 241 ročnih bomb, 446 eksplozivnih teles, 1748 plinskih nabojev in razpršilcev ter 1.418.636 kosov pirotehničnih sredstev. Razen orožja so policisti posameznikom zasegli se 102.821 kosov različnega streliva, 134.556 kilogramov razstreliva, 594 detonatorjev...

Zaradi kršitev zakona o orožju je bilo lani vloženih 112 kazenskih ovadb, 1416 predlogov za uvedbo postopka pri sodniku za prekrške in 67 predlogov za uvedbo upravnega postopka za odvzem orožja.

Zaradi neustreznega hranjenja orožja v objektih ali prevoznih sredstvih je bilo lani ukradenih 38 kosov vojaškega orožja, 22 kosov lovškega in 15 kosov sportnega orožja. Zaradi malomarnega ravnanja z orožjem ali razstrelivom so lani obravnavali 66 poškodb, šest ljudi je umrlo zaradi nestrokovne demontaze mine, štiri osebe pa so storile samomor z ročnimi bombami. Eksplozije oziroma nepravilna uporaba orožja so lani v Sloveniji poškodovale tudi 29 otrok.

Vlado Kadunc

V zadnjem času je bilo več smrtnih žrtv zaradi zlorabe orožja, ki ga imajo nekateri rezervisti Slovenske vojske shranjenega na domu. Menite, da bi morali ukiniti hrambo orožja doma?

Nedavno je 22-letni rezervist s kalašnikovim strelil svoje najbližje. Dogodek je bil v javnosti deležen izjemne pozornosti in je aktualiziral vprašanje, koliko orožja je sploh v Sloveniji in kako preprečiti njegovo zlorabo, saj omenjeni primer ni edini, ampak so se že trije končali s smrtjo. Po nekaterih podatkih naj bi danes po vsej Sloveniji doma hranilo orožje od tristo do petsto častnikov in vojakov obveznikov, sicer pa naj bi bilo v naši državi registriranih več kot 70 tisoč kosov različnega orožja. Agencija Ninamedia je v torek, 25. aprila, opravila javnomnenjsko raziskavo, v kateri so 377 vprašanih zastavili vprašanje, ali bi morali ukiniti hrambo orožja na domovih slovenskih rezervistov. Kar 84,1 odstotka anketirancev je odgovorilo pritrdilno, 7,7 odstotkov jih je bilo nasprotnega mnenja, 8,2 odstotka vprašanih pa o tem vprašanju nima mnenja oziroma nanj nima odgovora.

OB PRAZNIKU DELA / POLOŽAJ DELAVCEV

Še nikoli ni bilo delodajalcem tako lahko vreči delavca na cesto kot danes

LJUBLJANA - Pet let po prehodu slovenske države v tržno gospodarstvo se zastavlja vprašanje, ali je še smiselno praznovati praznik dela, saj kapital dobiva vedno večjo vlogo, moč delavstva pa slabi. Odgovor je vsekakor pritrdilen, saj se bo s kapitalom lahko ukvarjala le peščica ljudi, večina pa nas bo se naprej živela od svojega dela in znanja.

Zato se velja tudi vprašati, kaj je država v minullem letu storila za izboljšanje položaja delavcev, če vemo, da imamo več kot trinajstodstotno brezposelnost, socialna in pravna varnost delavcev pa je v zadnjih letih doživela najnižjo točko, saj delodajalcem se nikoli ni bilo tako lahko vreči delavca na cesto kot zdaj. Na drugi strani pa so kazalci gospodarskega razvoja razmeroma ugodni, povečuje se gospodarska rast, kar pozitivno vpliva na zaposlovanje. Nezaplenost postopoma upada, čeprav je še vedno visoka. Kljub čedalje skromnejšim sredstvom, namenjenim aktivni politiki zaposlovanja, je zavod za zaposlovanje lani posvetil tej problematiki precejšnjo pozornost. Direktor Republiškega zavoda za zaposlovanje Jože Glazer je dejal, da je zavod lani pomagal več kot sto tisoč osebam, med katerimi je bilo 40 tisoč prejemnikov denarnega nadomestila ali denarne pomo-

ci, 53.674 stipendistov in 37.185 brezposelnih, ki so se vključili v njihove programe zaposlovanja. Pomagali so jim pri premagovanju hudih posledic brezposelnosti, studiju ali izboljševanju možnosti za vnovično zaposlitev. Čeprav so dogajanja na področju zaposlovanja že od začetka lanskega leta zelo ugodna (konec marca je bilo registriranih le še 119.807 brezposelnih ali 13 odstotkov manj kot konec leta 1993), se povečuje skupina brezposelnih, ki čedalje težje pridejo do dela, kjer gre zlasti za starejše, invalide, manj usposobljene ali prve iskalce zaposlitve. Tako lahko v naslednjem letu pričakujemo več možnosti za zaposlovanje, na drugi strani pa težave pri zagotavljanju delavcev. »Zaradi znanih težav s proračunom v zavodu ne bomo mogli pomagati vsem, ki pomoč pričakujejo,« meni Glazer.

Sindikati vedo na račun države in neucinkovitosti njenih institucij povedati

marsikaj. Država bi morala storiti več v prid delavskih pravic. Pravna varnost delavcev je še vedno šepava, čeprav je bil lani sprejet zakon o delovnih sodiščih. Dokler kakalne dobe za reševanje tozb ne bodo krajše in pritožbe iztožljive, pravne države ne bo, pravi Andrej Magajna iz sindikata nezaposlenih in socialno ogroženih. Kljub temu pa so sindikati s kolektivnimi pogajanjimi marsikaj dosegli. »Minimalna plača 45 tisočakov je za mnoge prenižka, vendar nam je s tem uspelo 33 tisoč delavcem dvigniti plače,« meni Dusan Semolič iz svobodnih sindikatov. Sindikatom gre tudi zasluga, da je nekaj podjetij ostalo v večinski lasti delavcev in da se je vzpostavilo delavsko soupravljanje. Vsaj na papirju ima Slovenija poleg Švedske in Nemčije najboljši zakon o soodločanju delavcev v podjetjih.

Med nalogami, ki bi si jih morala država oziroma resorno ministrstvo zastaviti v prihodnjem letu, so po besedah Franceta Tomsica iz Neodvisnosti-KNSS na prvem mestu izboljšanje zakona o delovnih razmerjih, sprejetje novega zakona o stavki in zakon o kolektivnih pogodbah, kjer bo-

Ali prihajajo za zaposlene vendarle boljše časi? (Foto:BOBO)

do zapisane ostre sankcije za kršitelje kolektivnih in drugih delovnih pogojev.

Ministrica za delo, družino in socialne zadeve Rina Klinar meni, da je praznik dela priložnost, da se vnovič zavemo, kako pomembno in dragoceno je delo ter pravice in obveznosti, ki iz njega izhajajo. Za vse to pa ne zadostujejo le prizadevanja države, vsak posameznik lahko stori marsikaj, pri tem pa ne smemo pozabiti na pomoč tistim, ki si z delom sami ne morejo zagotoviti socialne varnosti. Ministrica tudi meni, da bi bile brez sodelovanja ministr-

stva pri prestrukturiranju gospodarstva razmere za delavke, delavce in podjetja veliko težje. Klinarjeva je poudarila, da je poleg priprave sistemskih rešitev oziroma zakonskih in podzakonskih predpisov ministrstvo največjo pozornost namenilo ukrepom aktivne politike zaposlovanja. Pri tem je slo za sofinanciranje programa ohranjanja in odpiranja novih delovnih mest, pripravništva, stipendij, programa prekvalifikacij in dokvalifikacij ter za usposabljanje in zaposlovanje invalidov.

Margareta Jarc, Maja Grgic

Na bregu reke niso govorili o koncu vojne

Bozo KOVAC

Mlada žena je bezala proti reki, je zapisano v poročilu ene od organizacij, ki pomagajo najbolj prizadetim beguncem v balkanski vojni; z eno roko je stiskala k sebi dojenčka, z drugo vlekla za sabo desetletno hči. Skupina vojakov je bila čedalje bliže. Ko je pritekla do strmega brega, se je pogrnala v vodo. Bila je globoka in deroča. Z dvema otrokoma je ni mogla preplavati, zato se je skušala vrniti na breg. Ker je bil prestrm, je dojenčka podala enemu od vojakov, ki so pritekli za njo. Nekdo iz skupine je tedaj zavpil: »Vrzi ga!«

Mater in desetletno hčer so vojaki potem odvedli s seboj. Ko so prišli na cilj, so mlado zeno z glavo naprej potisnili v ozko leseno kletko, kaksne uporabljajo za prevoz prasičev. Ko so jo nehali zlorabljati, so jo pustili na kraju dogodka. S hčerko se je prebila do begunskega taborišča, kjer je povedala, kaj so počeli z njo. Dojenčka ni omenila. Kaj se je zgodilo z njim, je povedala hči.

Taksne in podobne nečloveške zgodbe, ki so se dogajale in se morda še vedno dogajajo komaj dobrih sto kilometrov stran od Slovenije, bodo začele prihajati na dan, ko bo mednarodno sodišče v Haagu obravnavalo zločine proti človeštvu, storjene med vojaškimi spopadi in etničnim čiščenjem na Balkanu.

Poznavalci razmer napovedujejo, da bo med obtoženimi največ bosanskih Srbov, vendar nikakor ne bodo edini. Trenutno pa so v središču pozornosti, saj so se na seznamu osumljenih za zločine zoper človeštvo znanli tudi trije vodilni bosanski Srbi, med njimi Radovan Karadžić.

Haški tozilec je nedvomno lahko zbral dovolj gradiva za tako pomembno odločitev, ki bi mogla imeti tudi daljnosežne politične učinke. Celo če Radovan Karadžić nikoli ne bo stopil pred sodnike, so se mu dokončno zmaknila trdna tla. Z osumljenjem za zločine proti človeštvu se nihče ne bo resno pogajal.

Bosanski Srbi imajo poslednje dve izbiri. Lahko se odločijo za še hujšega jastreba, lahko si poiščejo voditelja, ki bo težil k miru in spravi med narodi, ki živijo v Bosni in Hercegovini. V prvem primeru bo vojna še bolj krvava, o njej pa se zapisovati ne bi imel kdo, saj celo modre celade napovedujejo, da se bodo umaknile na varno, če ne bo podaljšano iztekajoče se premirje. Zmaga pa bi bila v zaostreni vojni močno negotova. Med vojskujocimi se stranmi je vzpostavljeno ravnovesje in Muslimanom bojna sreča nič več ne obrača hrbta. Vladne sile so osvojile pomembne strateske točke, s katerih lahko neposredno napadejo tudi sedež bosanskih Srbov na Palah.

Ce pa si bodo bosanski Srbi poiskali spravljevejšega voditelja, bi se lahko začelo obdobje resnejšega iskanja poti k miru. Čedalje hujši vojaški spopadi, ki jih je mogoče pričakovati v prihodnjih dneh, bi bili v taksnem primeru »labodji spev« junte s Pal. Prvo besedo bi pri vseh sprtih straneh dobili pogajalsko naravnani ljudje, ki bi jih nastajajoče ravnovesje strahu obdržalo za mizo tudi tedaj, ko bi jih najbolj mikalo k topovom.

V Sarajevu bi najbrž močno podvomili v taksen razplet. S prostim ocesom lahko opazujemo četniške zastave na pobočju nad mestom, prav od tam pa priletijo topovske granate in krogle ostrostrelcev. Dosedanji poskusi, da bi četnike pregnali z obrobja mesta, so se končali neuspešno in z ogromnimi žrtvami v vladnih enotah. Brez novih žrtv na sarajevski strani jih očitno lahko umakne samo vodstvo bosanskih Srbov, seveda novo, ki bi se bilo pripravljeno resno pogajati. Se potem bi bilo daleč do miru, a bliže kot zdaj.

Zdi pa se, da bo moral tudi svet še kaj postoriti, sicer se ne bo mogoče resno pogovarjati o koncu vojne. Nezaupanje krščenjskega sveta do bosanskih Muslimanov, češ da kažejo resne namene islamaškega fundamentalizma, namreč otežkoca iskanje rešitev, ki bi ustrezale tudi temu narodu. Najbrž od tod pobuda iz bosanskih krogov, da bi sklicali stratesko konferenco katoliških in muslimanskih državnikov z vsega sveta. Dialog na taksnem shodu naj bi odpravil strah pred muslimanskim fundamentalizmom na Balkanu in določil prihodnost Bosne. Zivljenj in izgubljenega dostojanstva tako ali tako ne bi mogel vrniti.

Nedeljske teme

P O D E Ž E L N I H V O L I T V A H

Ali so se jastrebi res spremenili v golobice?

VOJMR TAVCAR

Enzo Savarese je bil od izvolitve eden od najbolj radikalnih poslancev Forza Italia, vselej pripravljen na zaostritev spopada z levosredinsko koalicijo. Zaradi tega so parlamentarni novinarji kar osupnili, ko je pred nekaj dnevi trdil, da je sedaj potrebna zmernost in da takojšnje predčasne politične volitve niso umestne. Savaresejeva »spreobrnitev« je le eden od morda marginalnih, toda pomenljivih signalov novega vzdušja, ki je zavladalo na italijanski politični sceni po deželnih volitvah. Če so ugodne volilne napovedi exit poll sile Kartel svoboščin k precejšnji evforiji, so jih realni podatki, ki so bili znatno manj ugodni, prisilili k treznemu razmisleku in h koreniti spremembi politične taktike.

Če izzvzamemo Krščanski demokratski center Pierferdinanda Casinija in Clementeja Mastella, ki se je uveljavil tudi v večji meri, kot so upali njegovi voditelji, so ostale komponente Kartela dosegle precej manj od tega, ki so jim obetale predvolilne javnomnenjske raziskave in nato napovedi exit poll. Berlusconi je v primerjavi z evropskimi volitvami in ohranila glasove lanske letnih političnih volitev, vendar ni več prva italijanska stranka. Prehitela jo je DSL, ki si je očitno pridobila zaupanje nekaterih sredinskih sil. Rocco Buttiglione je s svojim desnim krilom Ljudske stranke prinesel precej manj glasov kot so upali predstavniki Kartela in kot je upal tudi sam Buttiglione. Povezava s filozofom in njegovimi somisljeniki se ni obrestovala.

Toda izidi deželnih volitev so razočarali tudi voditelja Nacionalnega zavezništva Gianfranca Finija. Napovedovali so mu vsaj 17 odstotkov glasov in znatno večji vpliv v Kartelu, medtem ko je ostal pri 14 odstotkih. Popoln fiasco pa je doživel Marco Pannella s svojimi reformatorji, ki je zgubil več kot polovico lanske letnih glasov in le za spoznanje presešel en odstotek.

Udarec je bil za Kartel precej hud. In ne samo zato, ker ni dosegel tiste moči, ki so mu jo obetale javnomnenjske raziskave. Z vidika Kartela, predvsem pa z vidika njegovega koordinatorskega Silvia Berlusconi je bilo morda še najhujše dejstvo, da so ga volilni izidi postavili na laž. Izkazalo se je namreč, da so volilci s svojim glasom legitimirali novo razmerje sil v parlamentu, ki ga je Berlusconi prikazoval kot prekucijo. Skratka volilci so nagradili sile, ki so omogočile rojstvo Dinijeve vlade in so se uprle takojšnjim političnim volitvam takoj po odstopu Berlusconi je vlade. Dinijeve vlada ni bila torej posledica prekucije, ampak izraz pravičnega tolmachenja potreb države.

V Kartelu svoboščin je bilo vzdušje napeto že pred deželnimi volitvami, saj se je marsikdo zavedal, da je Silvio Berlusconi po velikem in tudi ne povsem pričakovanim uspehu na lanske letnih političnih volitvah, doživel same poraze. Zato so nekateri skušali zavirati njegovo politiko frontalnega spopada z levosredinsko koalicijo, s predsednikom republike Scalfarom in s premierom Lambertom Dinijem. Nedeljski neuspeh pa je voditelj Kartela preprical, da je treba korenito spremeniti taktiko. Prvi in navzven najvidnejši sad te spremembe je dejstvo, da se je Kartel odpovedal zahtevi takojšnjih predčasnih političnih volitev. Berlusconi je nekaj časa vztrajal v tej zahtevi, nakazaje pa je moral kloniti pritisku Casinija in Finija, pa tudi »go-

lobic« Forza Italia. Z vsebinskega vidika pa je morda še bolj zanimiv in pomemben preokret v odnosu do pokojninske reforme. Če je bil Berlusconi se dokaj oster v odnosu do vladnih predlogov, so bili Fini, Casini in Mastella pripravljeni na soočanje z vlado. »Levica mora dokazati, da res želi strogost v pokojninski reformi, mi pa bomo morali dokazati, da ne preziramo vprašanja državne zadolžitve in ne sedimo v parlamentu, da bi izrekli same "NE-je",« je rekel Fini tedniku Panorama, medtem ko je predsednik KDC Clemente Mastella dodal, da bo »Kartel predlagal popravke, če Dinijev osnutek reforme ne bo strog in pravičen«. Poudarila sta skratka pripravljenost na tisto parlamentarno soočanje in normalno dialektiko med strankami, ki ga je Kartel doslej stalno zavračal.

Na četrtkovni novinarski konferenci je bila glavna skrb voditeljev Kartela, da bi novinarje in javno mnenje prepricali o enotnosti pogledov in o dobrih odnosih. Toda njihovo izvajanje je pokazalo, da so bile domneve o razhajanjih povsem upravičene. Če je Berlusconi poudarjal, da mora Lamberta Dinija naslediti predvolilna vlada, ki naj bi imela edino nalogo, da popelje državo k predčasnim volitvam, se Fini in Casini nista izjasnila o Dinijevi usodi in dopustila možnost raznih rešitev, tudi podaljšanja mandata sedanji vladi.

Nepričakovana zmernost Kartela in njegova pripravljenost na soočanje sta vzbudila precejšnjo nezaupljivost na nasprotnem bregu, ki se vprašuje, kam meri Kartel. To bo najbrž dovolj jasno v kratkem času. Soočanje o pokojninah pa tudi o vprašanjih, o katerih bi se morali volilci izreči junija na referendumih (predvsem televizijski sistem, pa tudi prispevki za sindikate in drugi), bodo pokazali, kolikšna je pripravljenost Kartela na dogovarjanje o teh problemih in o tistih »pravilih igre«, o katerih vsi pravijo, da jih je treba spremeniti.

Na deželnih volitvah so stranke, ki nasprotujejo Kartelu svoboščin, dosegle precejšnjo in nepričakovano uveljavitev. Ta izid (predvsem pa volilni rezultati v deželah, kjer so bile porazene) je pokazal, da se leva sredina lahko uveljavi samo, če nastopa s skupnim organskim predlogom. To je prispevalo k nekaterim premikom. Tajnik levega krila Ljudske stranke Gerardo Bianco, ki je pred volitvami imel nekatere pomisleke o kandidaturi Romana Prodi, je po nedeljskih izidih priznal profesorja iz Bologne za liderja in skupnega kandidata.

ta za novega premiera. Tudi Zeleni so nekoliko pozabili na svoj »problem vidljivosti«, Demok-

rati pa silijo, da bi se sile, ki se je spoznavajo v DSL bolj organsko povezale in se iz gmečev pod Hrastom spremenile v krepkejšo Oljko.

Izidi deželnih volitev so okrepili Prodijevo kandidaturo in njegov načrt, da bi združil v zmagovito koalicijo levosredinske sile. Te sile so v zadnjih dveh mesecih navezale v parlamentu precej tesno sodelovanje s Severno ligo, s katero so skupaj podprle Dinijevo vlado. To sodelovanje sicer ni prepričalo Umberta Bossija k volilnemu zavezništvu za deželne volitve, ker je hotel »senatur« izmeriti dejansko moč svojega gibanja.

Sedaj pa bo povezava najbrž nujna, toda Bossi - če resnično razmišlja o zavezništvu - bo moral premagati odpor do sodelovanja z DSL, ki je v njegovi stranki se

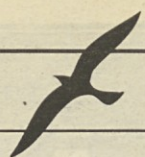
precejšen, kot med drugim dokazujejo izjave bivšega ministra za ustavne reforme Francesca Speronija. Utrditev vezi z Ligo je po oceni Romana Prodi ena od prvih nalog, saj je profesor iz Bologne prepričan, da se mora njegov avtobus srečati z avtobusom premierskega kandidata »Lumbardov«. Bossiju je v teh dneh ponudil roko tudi Massimo D'Alema, saj je to najbrž smiselnejše izjave, da bo podprl referendum o privatizaciji Raia, med predlagatelji in zagovorniki katerega je tudi Liga.

Drugi problem levosredinskega zavezništva je odnos do Stranke komunistične prenov. Usmeritev SKP je težko združljiva z gospodarskimi in političnimi izbirami vseh komponent leve sredine (zelo nazorna je bila na primer polemika prejšnjih dni med liderjem SKP Faustom Bertinottijem in tajnikom DSL Massimom D'Alema o obdavčitvi državnih vrednotic), obenem pa je jasno, da brez prispevka DSL levosredinska koalicija najbrž ne more računati na uveljavitev. Ali bo možna kakšna oblika sodelovanja?

SKP je ponudila volino zavezništvo, ki pa predpostavlja precejšnjo »vidljivost« komunistov. Stranka pa je tudi o tem vprašanju razdvojena, kot je bila v odnosu do Dinijeve vlade. »Tako glede pokojnin kot tudi do Prodijevega programa SKP ne sme imeti apriori negativnega stališča,« je posvaril bivši predsednik poslanske skupine Fiamano Crucianelli, medtem ko sta predsednik Armando Cossutta in tajnik Fausto Bertinotti že povsem negativno ocenila možnost dogovora med vlado in sindikati po pokojninski reformi. Vodstvo SKP bi bilo zelo zadovoljno, če bi mu uspelo vreči Dinija prav pa pokojninah.

Vzdušje na italijanski politični sceni je po deželnih volitvah povsem različno od tistega, ki je vladalo pred njimi. Celni spopad je trenutno zamenjala težnja po soočanju. Vprašanje pa je, ali bo ta težnja zdržala ob razvozlavanju nekaterih zahtevnih vozlov. Italijanski volilci so z glasovi na deželnih volitvah pokazali, da ne nasprotujejo vzorcu zrelih zahodnih demokracij, v katerih se za vladno kmilo potegujeta dve veliki koaliciji. Italijanske stranke doslej niso bile dorasle tej želji in zaenkrat ni zelo jasno, ali jim bo v prihodnje uspelo ustrezno odgovoriti na željo volilcev in izoblikovati tako zavezništvo, ki bosta tekmovali za oblast, a se bosta tudi vzajemno priznavali. Tega pa najbrž ne bo mogoče doseči brez nekaterih pretresov in brez odstranitve nekaterih političnih voditeljev.

V ŽARIŠČU

Po volitvah

BENEŠKA SLOVENIJA

Velik uspeh naprednih list, sedaj pa bo treba začeti z delom

RUDI PAVSIC

Izreden uspeh, ki so ga v Beneciji zabeležile napredne liste, odpira novo stran v stvarnosti tega območja, ki je bilo od vedno znotraj manjšinskega teritorija najbolj izpostavljeno različnim pritiskom, predvsem narodnostnega in gospodarskega značaja. Benecija je tesno povezana z izseljeništvom in posledično z vprašanjem upadanja števila prebivalstva. Podatki v tem stoletju so naravnost katastrofalni: večji centri so postali na pol zapuščene vasi; nekateri zaselki so se popolnoma izpraznili; mladine je vse manj in starejši ljudje samevajo v velikih domacijah.

Ekipa, ki jo je vodil župan Firmirno Marinč, zavedajoč se, da besede in načelne izjave ne bodo bistveno spremenile stvarnosti, se je odločila za drugačno politično-upravno izbiro. Udejanila je edino možno varianto, ki bi tem krajem lahko nudila kanček upanja za boljši jutri.

Utrditev gospodarstva, tako je načrtovala, bo najprej povečala število zaposlenih in bo posledično preprečila nadaljnjo izpraznitev vasi; nadalje pa bo ljudem vlivala novo zaupanje in jih vsestransko akti-

vizirala, tudi za kulturne in narodnostne probleme. Vsemu navkljub, načrt je uspel.

Politične izbire špeterskega župana, katerim se stratesko približujejo tudi pogledi Luigija Palettija, ki je pred petimi leti prevzel upravo v občini Režija, so se udejanjale ob velikem nasprotovanju takratne demokratske oblasti, ki je - z izjemo Špeta - povsod gospodarila v Nadiških dolinah in imela tesne povezave na pokrajinski in deželni ravni.

Pri analizi nedeljskega volilnega rezultata je važno tudi drugo dejstvo, ki je vezano na prisotnost naše skupnosti v teh krajih. Očitno je, da lažna propaganda, ki je vse tiste, ki so se izrekli za Slovence, enačila s »slavocomunisti«, je zabeležila prvi vidni poraz. Ljudje ji niso nasledili in so raje verjeli temu, kar so videli s svojimi očmi. Videli so, da se je v

zadnjih letih obrtno-industrijska cونا v Špetru povečala, videli so da so se komunalne strukture izboljšale, voda je prišla v vsako hišo, vozili so se po asfaltnih cestah. Medtem ko so v drugih krajih zapirali sole, so v Špetru lahko poslušali veseli živčav sto in več otrok dvojezičnega centra, ki očitno ni bil tisti center komunistične indoktrinacije, o katerem smo večkrat slišali; na žalost tudi iz ust nekaterih Benecanov, ki so stopili na slepo ulico vrednotenja narečja in zanemarjanja knjižnega jezika. Zmaga napredne liste pa je bila tudi nekaksen referendum o dvojezičnih tablah, ki ga je špeterska Ljudska stranka zahtevala mislec, da bodo ljudje množično na njeni strani. Tudi s tega vidika je bila porazena.

Vse to se je dogajalo v edini napredni upravi v Nadiških dolinah. Kaj pa v drugih občinah? Nadaljeval

se je zalostni trend izpraznjevanja vasi, iskanja zaposlitve v furlanski nižini, staranja vasi in zaselkov.

Po vsej verjetnosti so tudi nadiški volilci pomislili na ta dejstva, preden so odšli na volišča, in se večinsko opredelili za tiste liste, ki so si, podobno kot špeterska ali rezijanska, prizadevale za drugačno vizijo življenja teh krajev.

Izreden uspeh naprednih, levo-sredinskih list pomeni predvsem voljo po novem. Ljudje, ki so se vendarle otresli »demokratskega jarma« so odšli na volišča z zavestjo, da je od njih samih v največji meri odvisno, če se bo stvarnost teh krajev res spremenila. Nagraditi pa je bilo treba liste, ki so v sozvočju z voljo ljudi, voliti je bilo treba ljudi, ki so izraz krajevne stvarnosti in ki dobro poznajo potrebe posameznih občin. To so tudi storili.

Nedeljski uspeh, ceravno ga lahko opredelimo za zgodovinskega, novim županom in njihovim upravam nalaga velike odgovornosti. Odslej bo treba s stvarnimi potezami delati v smeri, ki jo pričakujejo občani. Pokazati bo treba, da je beneska družbena kriza predvsem rezultat dosedanjih slabih in neodgovornih političnih izbir.

Naloga bo vse prej kot lahka. Izvedeli smo, da bodo 1. maja popoldne pripravili družabno srečanje v Špetru; udeležili se ga bodo župani in svetovalci vseh zmagovitih naprednih list. Z njimi bodo praznovali tudi številni občani. To je lepo in prav.

Ze v torek bo treba resno prijeti za delo in začeti dolgo pot, ki bo trajala štiri leta. Zavedati se je treba, da bodo napredne uprave pod drobnogledom političnih nasprotnikov, ki ne bodo zamudili priložnosti, da bodo kritizirali, napadali, obrekovali in storili vse, da bi že v naslednji volilni preizkušnji ponovno zmagali. Z resnim delom jim nove uprave ta načrt lahko preprečijo.

..

TRŽAŠKA

V kraških občinah tudi italijanska desnica

SANDOR TENCE

Nedeljske volitve v dolinski, zgoniški in repentabski občini niso povzročile večjih pretresov. Občani so potrdili veliko zaupanje dosedanjim naprednim in demokratičnim upravam, v Zgoniku in na Repentabru so potrdili župana Tamaro Blažino in Aleksija Krizmana, v Dolini pa izvolili Borisa Pangerca, ki se je od vsega začetka odkrito skliceval na zgodovinske izkušnje svojih predhodnikov Dušana Lovrihe, Edvina Svaba in Marina Pečenika. Tudi zaradi precej omejenega števila volilcev so bile volitve v treh tržaskih občinah res le upravne volitve, brez političnega naboja, ki so ga vseskozi imele drugod po državi.

Pangerčev uspeh presega vsa tudi najbolj optimistična pričakovanja. Njegov volilni izid (dobil je skoraj 70 odst. glasov) dokazuje - mimo osebnega uspeha - da je lista »Skupaj-Insieme« zelo dobro tolmačila zahteve in pričakovanja velikega dela občanov, ki so tudi ugodno sprejeli združitev tudi med sabo zelo različnih strankarskih komponent. To različnost v enotnosti bo treba seveda sedaj ohraniti tudi v občinskem svetu, kar, sodeč po poteku skupne volilne kampanje, najbrž ne bo tako težka zadeva.

Novoizvoljenega župana so podprli tudi številni volilci italijanske narodnosti. Ta podatek postavlja na glavo pred-

volilne očitke listi »Skupaj-Insieme«, da je slovenska lista in da bo s svojo etnično obarvanostjo prej ali slej spodbudila ali povzročila narodnostne spore in podobno. Ta očitke je prihajal predvsem s strani zelenih, ki pa pri tem niso upoštevali realnega položaja v dolinski občini. Dolino so namreč zamenjali z Bocom, spregledali pa so tudi, da dolinska občina ni devinsko-nabrežinska.

Pangerc in novi upravitelji bodo morali vsekakor začeti resno razmisljati o realnih razvojnih perspektivah občine, posebno na osnovi projekta »Dolina 2000« ter zanimivih izhodišč, ki jih je pred volitvami izpostavilo Gibanje civilne družbe. Upati je, da to gibanje sedaj ne bo zamrlo, in da bodo njegovi pobudniki še dalje pozorno spremljali občinska dogajanja. Se posebej no v »odboru modrecev«, za katerega se je novi župan javno obvezal pred in po volitvah.

V Zgoniku je bila po pričakovanjih izvoljena Tamara Blažina. Napredna lista, ki je dolga povojna leta upravljala občino, je s politično inteligentno pobudo spodbudila rojstvo zavezništva »Skupaj-Insieme«, ki je svojo predvolilno pozornost namenilo tudi italijansko govorečim občanom. Volilni izidi dokazujejo, da je bila ta izbira posrečena. V sozvočju z novimi časi se

nam zdi tudi izbira obeh občinskih odbornikov, ki nista člana občinskega sveta. Slovenska skupnost je v Zgoniku ohranila svoje tradicionalne pozicije in bo lahko - kot v preteklosti - se naprej tvorno vplivala na delo uprave.

Niti v repentabski občini ni prišlo do presenečenja. Za župana je bil izvoljen predstavnik Napredne liste Aleksij Krizman, vidno pomlajena stranka Slovenske skupnosti pa se je kar dobro izkazala. V novem občinskem svetu jo bo zastopal tudi svetovalec italijanske narodnosti, kar predstavlja za to stranko že pravo zgodovinsko novost.

V vseh treh občinskih svetih bodo sedeli tudi zastopniki zavezništva, ki se politično sklicuje na Berlusconi in Finija. Novost je izrazitejša za Zgonik in Repentabro, kjer se prvič v povojnem času pojavljajo svetovalci italijanske desnice. »Polo per Sgonico« in »Polo per Monrupino« sta gotovo upala v »prodor« med volilci italijanske narodnosti, ki pa jima je spodletel. Izvolitev njunih predstavnikov bo najbrž spremenila predvsem potek občinskih sej, tako da bosta imela Blažinova in Krizman po novem morda opravka z glasnejšo opozicijo. Tudi to vsekakor sodi v demokratsko politično soočenje.

..

GORIŠKA

V vseh občinah samo Slovenci

MARKO MARINCIC

V treh slovenskih občinah na Goriškem, Doberdobu, Sovodnjah in Steverjanu, so volilci tudi letos izbirali upravitelje med tradicionalnima slovenskima listama Občinske enotnosti in Slovenske skupnosti. V prvih dveh so potrdili dosedanjí upravi, čeprav je opozicija v obeh krajih napredovala, v Steverjanu pa je prišlo do zamenjave.

Kljub temu menim, da je ena najizrazitejših značilnosti volilnih izidov dokajšnja kontinuiteta s preteklostjo. V tej luči lahko razlagamo tudi steverjanski izid, kjer je prišlo do zamenjave upraviteljev brez kake posebne selitve glasov od ene k drugi listi. Leta 1990 je namreč Občinska enotnost prevladala za par desetih glasov, tokrat pa je SSK prehitela konkurenta za samih 11 glasov. Upoštevati gre tudi steverjansko specifično, ki pravzaprav razlaga volilno dogajanje v zadnjem desetletju. Občinska enotnost je namreč pred desetimi leti prvič prevzela upravo občine predvsem zaradi internega spora pri konkurentih. Danes je SSK spet absorbirala disidente, morda ne prav v celoti vendar v zadostni meri za povratek na celo občino.

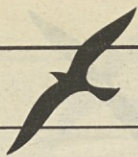
Pomemben izraz konti-

nuitete je tudi ta, da bodo se naprej v občinskih svetih treh naših občin slovenski predstavniki. Možnost, da bi italijanske liste izvolile svoje predstavnike v občinskih svetih, je bila konkretna zlasti po izidih lanskimi političnih volitev, ko so takratne sile pola svoboščin (z Ligo vred) dosegle na primer v Sovodnjah skoraj 30 odstotkov glasov. Gotovo pa so občinske volitve nekaj povsem drugega kot politične. Sile pola, ki so takrat prestregle tudi številne slovenske glasove, očitno niso bile sposobne sestaviti lastnih kandidatnih list na občinski ravni, čeprav so nekateri to poskusili. Edinole v Steverjanu, kjer za kandidatno listo ni bilo treba zbirati podpisov, se je predstavila skrajna desnica, njen rezultat pa jasno kaže, da Steverjanci se ne potrebujejo borcev za italijansko-st.

Kako pa naj ocenimo rezultate v Doberdobu in Sovodnjah, kjer so volilci potrdili zaupanje dosedanjim upraviteljem, hkrati pa so pomenljivo nagradili tudi opozicijo? Po številu glasov so vse liste napredovale, predvsem zaradi tega, ker tokrat ni bilo več mogoče glasovati le za posameznega kandidata, temveč so vsi volilci izbirali enega ali

drugega župana in z njim povezano listo. V obeh krajih sta listi Ocinske enotnosti pridobili glasove, se več pa sta jih listi SSK, ki je napredovala tudi v odstotkih. Zanimivo je, da je SSK dosegla enak izid v obeh občinah z dvema povsem različnima županskima kandidatom: kandidatka, ki je izraz bolj tradicionalistično-konservativnega dela stranke, in kandidat, ki je bil povsem nov za politiko in torej strankarsko neobremenjen, sta dosegla skoraj enak odstotek glasov. To nam daje slutiti, da napredka SSK ne gre pripisovati toliko lokalnim kolikor splošnejšim razmeram, tudi zato, ker se konkretni upravni programi obeh list niso bistveno razlikovali. Delno je k temu morda prispevalo močno angaziranje celotne SSK v volilno kampanjo, ki je tokrat bila samo v teh treh občinah, medtem ko so liste Občinske enotnosti lahko računale zlasti na lastne sile. Se bolj pa so morda v to smer delovali drugi dejavniki, od krize drugih ideologij in posledičnega opredeljevanja na osnovi nacionalnosti, do razpada nekdanje socialistične stranke, do splošnega trenda premika političnih programov proti sredini.

..

FILIBERT BENEDETIČ

V slovenski duši

BORISU

RACETU -

ŽARKU

V SPOMIN

Vtkan v slovenski duši samobitnih ljudskih korenin, je Boris Race - Zarko opredeljeval življenje resničnega človeka v boju za ohranitev, priznanje in nadaljnjo rast slovenske narodnosti skupnosti v Italiji. Izhajajoč iz te postavke je izoblikoval koncept skupnega nastopanja vseh Slovencev, vse skozi podvrženih usodnim postopkom ideološke in strankarske nestrpnosti. Bolecim ranam, ki jih je fasizem tako globoko zarezal v živo tkivo našega ljudstva se iz časov požiga Narodnega doma v Trstu, so se po letu 1945 pridružile še mnoge druge. Po Londonskem memorandumu, ko se je pojavilo novo razdobje za vse Slovence v Italiji, je bil položaj, zlasti v političnem pogledu, porazen.

Ko je bila v tistih letih ustanovljena SKGZ - kot zapisnikar na ustanovnem občnem zboru v Gorici se spominjam utemeljevanj programskih postavk o ureditvi in izgradnji kulturnih domov - je Zarko odločilno prispeval, da je bila med primarne naloge vključena akcija za izgradnjo novega Kulturnega doma z najsodobnejše opremljeno gledališko dvorano v Trstu. Trajalo je celo desetletje, da se je načrt lahko uresnil; v tem času je prišla do izraza njegova velika sposobnost pri premagovanju nestetih težav in ovir, ki niso bile samo materialne narave, ampak tudi politične, zlasti glede vprašanja lastništva. Njegova zasluga je, da je bil pred otvoritvijo doma 5. decembra 1964 le ustanovljen skupni odbor za upravo kulturnih domov, ki je odigral pomembno vlogo pri ublavitvi nepopustljivih stališč med nasprotnimi stranmi. Vzporedno se je namreč odvijala uspešna akcija za publicizacijo našega gledališča, v kateri je Zarko tudi odigral pomembno

vlogo. Vprašanje skupnega odbora za upravo Kulturnega doma je bilo sicer preseženo z ureditvijo vprašanja upravljanja gledališča, toda nedorečenost dokončne rešitve glede lastništva ga je tako prizadela, da je se pred kratkim z grenkobo poudaril, kako je to vprašanje ostalo "eno redkih velikih vprašanj naše povojne zgodovine, ki jih nismo uspeli Slovenci v Italiji rešiti med seboj".

Njegova prizadevanja za skupno nastopanje vseh Slovencev so sla izključno v smer zastopanja narodnih interesov, pri katerih je bil neizprosno. Zavedal se je težav pri premoščanju strankarskih interesov različnih političnih komponent, toda "kadar gre za zaščito bistvenih interesov vseh Slovencev - je stalno poudarjal, to presega vsako odločilno stališče strankarske narave". Vrhunec v tem pogledu je bil velika skupna manifestacija na goriskem Travniku.

Tudi Benecija je bila globoko v njem. Njegova skrb pri podpisovanju vseh prizadevanj za narodni preporod v tem tako zapuščenem in obubožanem svetu je segla v zavest in obrodila plod, ki je preusmeril nasprotni tok uničenja in smrti. Življenjskost in delovanje kulturnih društev ob soli v Spetru spada med temeljne dosežke njegovega življenja in dela.

Ko se je na predvečer epohalnih sprememb po padcu berlinskega zidu naposled ustavil, je v sebi se zbral poslednje moci in uredil del dokumentarnega gradiva iz njegovega osebnega bogatega arhiva. To je seveda samo dokumentarno gradivo. O njemu kot enemu izmed protagonistov naše biti bo spregovoril portretist, ki mu je zaupana naloga, da poskrbi za oblikovanje primerne podobe zaslužnih mozi v galeriji slovenske duše.

IZIDOR PREDAN

Ob izgubi prijatelja in tovariša

Ko sem se kot mladenič pred skoraj pol stoletja prihajal na sestanek v Trst in spoznal Borisa Raceta, so ga imenovali vsi Zarko. Pravzaprav dolgo vedel za njegovo pravo ime. Tudi on se mi je predstavil kot Zarko. To je bilo 1. maja 1949 leta, pred stavbo Primorskega dnevnika v Trstu. Precej kasneje sem izvedel, da je bilo Zarko samo njegovo partizansko ime. Tisti dan smo organizirali v Trst dva avtobusa mladincev iz Beneške Slovenije; prisostvovali smo veliki prvomajski prireditvi na stadionu 1. maj, kjer sta pred kulturnim in sportnim nastopom izurjenih mladincev govorila zbrani množici delavcev, kmetov, kulturnih in političnih predstavnikov, Branko Babic v slovenščini in Eugenio Laurenti v italijanski. Mi smo prišli v Trst z avtobusoma že 30. aprila zvečer in tisti večer se je pred mano odprla vsa širina, organizacijska sposobnost, solidarnost do Benških Slovencev s strani Osvobodilne fronte slovenskega naroda v Trstu. Mladincev nas je bilo približno sto in vseh so nas prenočili v zavodnih in naprednih slovenskih družinah v Trstu. Jaz in moj brat Ernest, ki živi v Belgiji sva doživela gostoljubnost Korenovih v Trstu. Jože, urednik Primorskega dnevnika, je zelel, da naslednji dan obiščemo pred prireditvijo na stadionu 1. maj uredništvo in tiskarno Primorskega dnevnika. In tako se je zgodilo. A pred stavbo Primorskega dnevnika nas je čakalo veliko presenečenje. Mojo skupino je vodil napredni profesor Zorko Jelenc. Tu so nas čakali predstavniki naših »frontasov« a tudi večja skupina razjarjenih kominformistov, ki so nam hoteli najprej s pregovarjanjem, potem pa z brkami prepričati obisk Primorskega dnevnika. Posledice brce sem čutil nekaj mesecev. Toda kljub vsemu smo obiskali prostore Primorskega dnevnika in njegovo tiskarno, kjer so nam razlagali uredniki in tehniki, kako se ustvarja časopis. Med tehnikami je bil tudi Boris Race - Zarko, eden izmed glavnih organizatorjev partizanske tiskarne Slovenija.

To so samo spomini, ki so pomembni, a

zbledijo pred veliko izgubo, ki smo jo doživeli zamejski Slovenci, ves slovenski narod in napredne sile na tej in drugi strani meje z izgubo Borisa Raceta - Zarka. Nenadna izguba Zarka me je globoko užalostila, prizadela. Ne najdem besed, da bi se potolazil, da bi potolazil njegove drage svojce, prijatelje, tovarise in njegove najozje sodelavce, med katere spadam tudi sam. Ob njegovi veliki izgubi so vse besede prazne; tolaži nas lahko samo dejstvo, da njegovo učilo in njegova dela ostanejo, ostanejo njegovi nasveti, ki smo jim moralno dolžni slediti. Vsi smo se od Zarka nekaj dobrega naučili. Nikoli bi si ne bil mislil, da se mi bo Racetova podoba iz prvega srečanja tako globoko zasedla v srcu in v življenju sploh. Pa je tako. Morda je v mojem značaju, instinktu, da spoznam globino človeka že na prvi pogled. Boris Race - Zarko je bil zame široko odprta duša, duša odprtega človeka in človeka, cigar ime pišemo z velikimi črkami. Politično globoko razgledan človek, v prvi vrsti pa je bil zvest, zaveden Slovenec. Čeprav se je zavedal nase sibičnosti, je bil prepričan, da mora biti naša manjšina most povezovanja, sodelovanja in spostovanja med narodi, posebno med Slovenijo in Furlanijo - Julijsko krajino in med sosednjimi državami. Borisa Raceta - Zarka se spominjam kot velikega prijatelja, zaveznika in podpornika Benških Slovencev. Najbolj ga je skrbelo odprtje slovenskega solstva v Beneciji. Zanimalo ga je tudi, kako je z organizacijami, ki ne sodijo v krog Slovenske kulturno-gospodarske zveze, zato je zelel več sestankov z našimi Cedermaci, duhovniki. Do takega sestanka je prišlo v restavraciji med Praprotnim in Cedadom. Vsi so imeli veliko spoštovanje do njega. Podprl je izhajanje lista Dom, se prejel pa Novoga Matajurja, za katerega je zelel, da bom odgovorni urednik, kar se je tudi zgodilo.

Nekega mrzlega zimskega dne sem se vračal domov iz Spetra, kjer sem pomagal organizirati uspešen nastop, prvi nastop slovenskega gledališča iz Trsta z uprizoritvijo Anarhista. Ponesrečil sem se z avtom. Moji sopotniki niso trpeli težkih posledic,

avto pa je bil razbit. Bil je sneg in led. Neposredno je o tem izvedel Race in mi telefoniral. Kadar gredo naši aktivisti na delo, ne na zabave, se vračajo in imajo cestne nezgode, jim je treba pomagati. In Slovenska kulturna gospodarska zveza mi je pomagala.

Ljudje, kot je bil Boris Race - Zarko, so bili vredni zaupanja. Bil je globoko human, človeški, beseda, ki jo napišes lahko z velikimi črkami. Bil je širokosrčen in prodoren, politično in kulturno vsestransko razgledan, ljubljen od tovarisev in sodelavcev, spoštovan od nasprotnikov, ki so se mu odkrivali in mu radi segali v roko. Za to sem bil večkratna priča.

In grem se naprej v spomine. Zelel je, da Slovenska kulturno-gospodarska zveza pozone svoje korenine v vse dežele in vasi, kjer žive Slovenci. Nikoli pa ni pozabil, da morajo biti v prvi vrsti zastopani v organih zveze tudi benški Slovenci. Tako sem bil več let podpredsednik naše zveze, ko je bil za Gorico Peter Sancin in za Trst Josip Pecenko. Najlepsi spomin na Borisa Raceta - Zarka pa imam na tista dva dni, ki sva jih preživela v Rimu, ko je našo delegacijo sprejel predsednik vlade Emilio Colombo. Po sprejemu drugi člani delegacije so odšli, Zarko pa je imel se nekaj opravkov v Rimu. Prosil me je, naj ostanem z njim in jaz sem ga rade volje zadovoljil. Dan v Rimu, dan na vlaku, imela sva ves čas za premlevanje manjšinske problematike Benecije in celotne manjšine. V središču Rima me je peljal v neko usnjarsko trgovino in mi kupil lepo aktovko. »To ti podarim, ker ti nisem še nikoli nič podaril v življenju«, mi je rekel in stisnil roko. Morda je bil tudi to opazil, da sem hodil na sestanke v Trst z neko obrabljeno aktovko.

Tu se ustavim. Da bi jaz o prijatelju Zarku lahko napisal debelo knjigo pa je velika resnica.

Soprog Justa, sinovom in drugim svojem naj gre ob tej težki in bridki izgubi moje globoko sožalje, pa tudi sočustvovanje v imenu vseh naprednih in zavednih benških Slovencev, ki so pokojnika poznali, castili in spoštovali.

IGOR KOMEL

Poslednji stisk rok... stisk z razlogi za vztrajanje

Četrtek, 6. aprila... Tri tedne je ze mimo, kar sem se zadnjič rokoval z Zarkom v goriskem Kulturnem domu na letošnjem zadnjem »srečanju z avtorjem«, katerega glavni gost je bil prav on. Takrat so namreč predstavili njegovo knjižno delo »Razlogi za vztrajanje«, z dokajšnjo mero ponosa in zadovoljstva, da smo prav z njim končali predavalno sezono.

Globoko je vtisnjen v mojem spominu potek dogodkov tistega lepega, sončnega spomladanskega dne. Zarko je, kot vedno, prišel nekaj minut prej, tako da sva se lahko zaustavila na krajšem klepetu. Najprej me je prosil naj kam sedeva, nato pa sva našla primeren prostor kar v garderobi doma. Najprej sva posedla sama... in stekel je kratek klepet. Zanimalo ga je stanje in odvijanje dejavnosti v Kulturnem domu. Zanimale so ga težave doma, organizacijske, finančne, pa tudi odnos zunanega sveta... Onal sem mu posamezne težave in oris je vsako vprašanje zelel poglobiti do potankosti. Kot vedno je bil Zarko dobro informiran o našem delu, saj je redno prebiral časopise in kot je on se posebej podčrtaval, »da vsak dan prečita Primorski dnevnik od prve do zadnje vrstice«. Zadnji dve leti pa je imel s tem težave, a ne zaradi

zdravstvenih razlogov, kot bi bilo pričakovati, ampak ker je Primorski postal predebel... S takim sogovornikom mi ni preostalo drugega, kot da poglobiva številne aspekte, obenem pa, da ga seznanim z načrti in postopki reševanja posameznih zapletov ter nadaljnjega razvoja dejavnosti doma. Sredi klepeta me je za trenutek zaustavil ter z resnim, obenem pa optimističnim poudarkom, kot je bilo morda samo njemu prirojeno, pripomnil: »... s skupnimi močmi, s skupnimi napor in medsebojnim sodelovanjem, bomo prebrodili marsikatero težavo in trenutno težko fazo naših organizacij in ustanov.«

Postopoma so se najinemu pogovoru pridružili še drugi, tako da nam je v tistem majhnem prostoru garde robe doma resnično postajalo pretesno; poleg tega pa nas je še čas preganjal... marsikateri udeleženec večera pa je zelel Zarka tudi osebno pozdraviti. Potek »srečanja z avtorjem« je bil topel, domač, tovariški, iskren. Vse to je človek lahko zaznal na obrazih prisotnih ter v besedah govor-

nikov. Ob zaključku je sel se poseben aplavz Zarku, ki je izzvenel kot zahvala za opravljeno delo ter za njegovo prisotnost na večeru, kajti zdravstveno stanje mu tega pogosto ni dovoljevalo. Tokrat pa je sam odločno zelel biti prisoten v Gorici, bil pa je tudi v odlični formi. Zal mi je edino, da s tega zadnjega srečanja v Kulturnem domu, nimamo nobenega fotograf-skega posnetka...

Po predstavitvi smo skupno odšli na prigrizek, na katerega je pravzaprav, resnično povedano, »silil« prav on, saj smo bili mi prireditelji večera v tistem trenutku nekoliko zadržani, v zagati in obotavljali smo se mu direktno predlagati, pa čeprav smo si vsi tega želeli. Ob prigrizku, ki je nato postal že skromna večerja, se je Zarko vedel kot mladenič, poln energije, vedrine, živahnosti, duhovitosti in včasih tudi zbadljivosti... a tudi lačen in zejen je bil. Nihče od prisotnih si ni predstavljal, da bo takratno srečanje poslednje srečanje z njim. Vsekakor pa je ravno na osnovi občutkov tistega sestoaprilskega srečanja, v meni - v teh današnjih

grenkih trenutkih, - ostal se posebno živ spomin na vedrega, veselega in zadovoljnega Zarka.

Nikdar ni bil moj namen zabeležiti - tudi v teh trenutkih ne - velike zasluge Borisa Raceta - Zarka za našo skupnost, saj bodo o tem spregovorili drugi, ki so za to poklicani. Zabeležiti sem zelel le dogodek, ki je bil najin poslednji stik, verjetno tudi njegov poslednji stik z Gorico in Goricani.

Pa se na eno stvar bi kmalu pozabil, o kateri verjetno zgodovinarji spregovorili. Gre za njegovo »veliko ljubezen«, o kateri je spregovoril tudi takrat, čeprav v naglici, v garderobi Kulturnega doma... »nor« je bil namreč na nogomet... V zvezi s tem bi lahko napisali več anekdot, saj je bila prav zaradi nogometnih tekem marsikatera seja bila prelozena ali pa »nenavadno kratka«...

Boris Race - Zarko je bil navezan na Gorisko. Tu je imel mnogo prijateljev, tovarisev, sodelavcev, soborcev. Vedno je bil pri nas dobrodošel gost. Pa tudi z zgodovino Kulturnega doma v Gorici, z njegovim nastajanjem in razvojem je bil tesno po-

vezan. Kot predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze je bil slavnostni govornik na sami otvoritveni svečanosti doma, novembra '81. leta... Pa se na premnogih srečanjih, shodih in sejah po Goriskem smo spremljali njegove besede in misli iznesene na svojevrsten umerjen in prepričljiv način. Morda bi v tem političnem zgodovinskem kontekstu, tako v Italiji, kot v Sloveniji, potrebovali se vrsto takih politikov, trezne in umerjene »politične stofe«.

Na Goriskem o Zarku, Borisu ali Racetu kot ga je bil pač vsak izmed nas navajen klicati, bi lahko se marsikaj povedali. Se posebej velja to za Žarkove vrstnike, oziroma za tiste, s katerimi je preživel delovno najplodnejša življenjska leta. Jaz sem zanj pripadal - kar je tudi razumljivo - z njegovega zornega kota gledano - vedno mladi generaciji... Ko pa so mi sporočili žalostno novico in je slednja presla po telefonskih kablilih, kot v partizanskih casih ustno izročilo, sem začutil v grlih vseh nas, s katerimi sem prišel v stik, grenkobo in spoštovanje za predsednikom, ki nas je zapustil. Imeli smo ga radi... istočasno pa s telepatičko naglico so se misli, kot preko najboljšega pretvornika stekale z... razlogi za vztrajanje.

OBLETNICA ZMAGE NAD FAŠIZMOM

Nemogoče je mogoče, če...

Od pokristjanjenja ni bil še noben nauk tako protikrščanski, kakor je bil nacizem

Ob 50. obletnici zmage nad fašizmom mi večkrat prihajajo na misel besede iz druge Mojzesove knjige, kjer je govor o potovanju Izraelcev iz Egipta v obljubljeni deželo. Takole beremo: »Vsa občina Izraelovih sinov je godrnjala v puščavi zoper Mojzesa in Arona. Izraelovi sinovi so jima rekli: 'O da bi bili umrli po Gospodovi roki v egiptovski deželi, ko smo sedeli pri loncih mesa, ko smo jedli kruha do sitega! Saj sta nas odvedla v tole puščavo, da pomorita vso to množico z lakoto.'« Čeprav so v Egiptu Izraelci se tako trpeli, bili zasuznjeni in obsojeni na izumrtje, so na poti v obljubljeni deželo na vse to pozabili in se pritoževali le zaradi težav, s katerimi so se srečevali v puščavi.

Vprašamo se lahko, ali ne počne mo česa podobnega danes mnogi Slovenci? Ne da bi hoteli enaciti razmere tistega časa z našimi nekoč in danes, moramo vendarle priznati, da gre za podobnost.

Nekateri namreč danes nenehno govorijo samo o revoluciji in trpljenju v letih 1941-45 in o desetletjih krivic vse do leta 1990, ne pa tudi o boju za življenje in smrt našega naroda zoper fašistične in se posebej nacistične zločince, ki so slovenski narod obsodili na smrt in poteptali vse človekove pravice: osebne, narodne in verske. Tisti, ki so v tem boju žrtvovali svoje življenje, so bili mučenci v pravem pomenu besede: padli so v samoobrambi, ko so branili svoje najosnovnejše pravice, svoj narod, svojo kulturo, osnovna moralna načela in zato tudi vero. Vse to so namreč nacifasisti, ki so bili najhujši zločinci med fašisti, hoteli popolnoma uničiti. Govorili so o »prevrednotenju vseh vrednot«, kar je pomenilo zanikanje vsega, kar je bilo ljudem dotlej kakorkoli sveto in nedotakljivo, in si prizadevali za zmago nemskega pogankega barbarstva. Hoteli so zasuznjiti vse negermanske narode ali jih iztrebiti, zatreti krščanstvo in ga nadomestiti z germanskim poganstvom.

Komunizem je bil laiciziran evangelijski nauk

To so bili tako strašni načrti za prihodnost, da se človek ob njih zgrozi. V resnici pa so jih že med drugo svetovno vojno tudi dosledno uresničevali in na milijone ljudi pogladi v smrt, saj so na primer več kot pet milijonov Židov pomorili v koncentracijskih taboriščih. Prav tako niso prizanašali Slovanom, sploh Romom ter duševno in telesno prizadetim. Janez Janžeković, znani slovenski filozof in teolog, je o nacističnem nazoru upravičeno zapisal: »Morda se nikoli od pokristjanjenja Evrope ni bil noben nauk tako temeljito v svojem bistvu protikrščanski, kakor je narodnosocialistični. Francoska revolucija je veriti zadala strahovite udarce, toda njena gesla svoboda, enakost, bratstvo so pristojen krščanski vzor; na proceljih cerkva, kamor so jih po silah vklesali, so na svojem edino pravem mestu. Kaj je komunizem drugega kakor laiciziran evangelijski nauk o bratski skupnosti vseh ljudi? Tisto sodobno izobraženstvo, ki je izgubilo vsako vero, se še vedno navdušuje za neko nedoločeno 'človečanstvo'. Ali ni to zadnja sled krščanske ljubezni? ... Narodni socializem je prvi, ki na veliko in z uspehom poskuša človeštvo popolnoma preusmeriti ter ga navdušiti za vzore, ki ne samo da niso več krščanski, ampak nasprotujejo naravni in krščanski etiki... Nasprotje med krščanstvom in narodnim socializmom je bistveno, nepremestljivo, ker izvira iz osnovnih načel obeh nazorov.« Zato je tudi papež Pij XII. med drugo svetovno vojno dal ameriskim škofom jasno vedeti, da je Hitler veliko nevarnejši sovražnik kakor boljševizem.

Z zmago nacizma bi izginili Slovenci in krščanstvo

In vendar se je pri nas v Ljubljanski pokrajini zgodilo, da nekateri, celo odgovorni za Cerkev, tega niso hoteli videti, temveč so spodbujali oboroženemu odporu zoper OF, ki jo je vodila KP in partizani. Tako je prišlo tudi do ustanovitve domobranstva pod vodstvom nemških

poveljnikov SS in policije ter odkritega sodelovanja z njimi, potrjenega s prisego, ki izrecno omenja tudi vojno Velike Nemčije ter zavezuje domobranci boju zoper komuniste in njihove zaveznike, torej zoper partizane, sploh tiste, ki so se bojevali za osvoboditev slovenskega naroda izpod okupatorske oblasti, čeprav hkrati tudi za novi, socialistični družbeni red.

Domobranci so tako sli v boj zoper lastne brate in pri tem združevali popolnoma nemogoče: boj za slovenski narod in vero, kakor so govorili, in sodelovanje z okupatorskimi nacističnimi zločinci, ki so hoteli slovenski narod zbrisati z Zemlje. Te svoje načrte so tudi uresničevali, posebno na Stajerskem. Prav tako pa so nacisti hoteli zatreti krščanstvo, česar niso prikrivali. Če bi torej zmagali, bi izginili tako Slovenci kakor kristjani na naših tleh. Ker pa je zmagala OF pod vodstvom KP, smo Slovenci ostali in tudi ohranili svojo vero, kljub nekaterim nasprotnim

pritisikom. Torej je bila domobranska poteza popolnoma zgrešena, kakor je to dejal tudi dr. Alojz Kuhar v znamenitem govoru po radiu leta 1944 iz Londona.

Kljub temu bi nekateri radi razvrednotili osvobodilni boj kot golo medsebojno obračunavanje med partizani in domobranci, kot golo revolucijo, in odmislili njegovo bistvo, boj partizanov in njihovih sodelavcev zoper okupatorja ter njihovo trpljenje vsa štiri leta okupacije na strani protifašističnih sil. Namesto da bi priznali resnico, kakršna je bila, in obžalovali zmoto, skušajo zagovorniki domobranstva prikazati sodelovanje s fašističnimi zločinci kot edino pravilno in nujno samooobrambo, da, kot boj za resnično svobodo slovenskega naroda. Motili so se med vojno, hudo motili domobranci, danes pa hočejo nekateri to zmoto prikazati kot edino pravilno odločitev. Podoba je, da tudi v tem pogledu se vedno posnemajo svoje nacistične zaveznike, saj hočejo na

vso moč »prevrednotiti vse vrednote«. Ali ne pomeni to celo prekositi Izraelce in njihove pritožbe nad Mojzesom in Aronom na poti v obljubljeni deželo?

Po vojni se niso dogajali le poboji

Res so se takoj po osvoboditvi leta 1945 dogajale stvari, ki se ne bi smele in ki so vredne obsodbe - poboji in druge krivice. A ni se dogajalo le to. Marsikdo je dosegel tudi svoje osnovne pravice. V socialnem pogledu so se razmere kmalu izboljšale, če jih primerjamo s tistimi v Jugoslaviji pred drugo svetovno vojno. Zato ne glede na vse negativne pojave v petinštridesetih letih po osvoboditvi ne bi smeli posnemati Izraelcev v puščavi, torej ne bi smeli pozabljati na trpljenja in grozote okupacije in omalovaževati partizanstva, ko ga znajo se vedno ceniti tisti, ki so se zavedali nevarnosti nacifasizma in se odločno podali v spopad z njim na bojiščih druge svetovne vojne in tudi pri nas. Toda krivice ostanejo krivice in jih ne smemo podcenjevati. To je res, zato se ozmimo se nanje. Za kar se je dogajalo med vojno v Ljubljanski pokrajini, si nobena stran ne more pilatovsko umiti rok. Hudo so grešili nekateri v vrstah partizanov in domobrancov. Zato bi morali znati drug drugemu odpustiti, in sicer tako, da ne bi postavljali pogojev, zavedajoc se lastne krivde.

Povojnih pobojev ni moč opravičiti

Kar pa zadeva pobje domobrancov po končani vojni, tega dejanja resnično ni mogoče opravičiti; bil je zločin. A korenine ima v tistem, kar se je dogajalo že med vojno in pred njo. Slo je za mascevanje in strah, ki so ga zmagovalci se vedno dozivljali ob svojih nasprotnikih, čeprav so bili ti trenutno povsem brez moči. Drug v drugem so se vedno videli samo zagrizene sovražnike in utelešenje zla in samo zla. Ni čudno, da je zmagalo načelo najbolj temne zgodovine izraelskega naroda: premagance je treba pobiti. Nasprotniki partizanov pa s svojim govorjenjem in vedenjem se danes dokazujejo, da bi se po vojni s partizani zgodilo isto, če bi zmagali domobranci. Pri tem bi jim seveda pomagali nacistični zavezniki, čeprav bi se potem ti tudi znebili domobrancov na podoben način. Tudi zaradi tega je s krščanskega vidika neupravičeno kakršnokoli obtoževanje, temveč je umestno le brezpogojno odpustanje. To seveda ne izključuje poprave krivic prizadetim, kolikor je mogoče. Med drugim je potrebno tudi dostojno obeležje skupnih grobišč.

Kritiki ali kritikanti?

In naposled petinštrideset let realnega socializma? Omenili smo že, da ni slo le za krivice in zločine, kakor nekateri govorijo. Če bi bila namreč to vsa resnica, potem bi se morali vprašati, kaj so ti, ki tako ocenjujejo ta čas, storili za osvoboditev izpod »jarma«. Se niso upali odločno žrtvovati za osvoboditev? Ali so morda na različne načine le sodelovali pri uveljavljanju tega sistema in povrhu kar dobro živeli? Zato sedaj seveda tembolj čutijo potrebo po obsojanju in samo obsojanju vsega, kar se je zgodilo v tistem času. Sicer pa, kakor smo že omenili, to ni vsa resnica. Bilo je tudi marsikaj pozitivnega, kakor bi nam brez pomislekov pritrdili tisti ljudje, ki v Jugoslaviji pred drugo svetovno vojno niso poznali drugega kakor revščino in trpljenje. Pa tudi sicer se je »obličje« Slovenije, da se izrazim s podobo, spremenilo pre-

cej na bolje. Gotovo je treba očitne krivice popraviti. Paziti pa moramo, da ne bomo pri tem delali novih krivic. In končno je treba tudi v tem primeru znati odpustiti v pravem pomenu, posebno če se sklicujemo na svojo krščansko vernost, na svoj krščanski etos. Da, prestopiti moramo prag, ki ločuje novo zavezo od stare: torej ne oko za oko, zob za zob, temveč odpustiti tudi sedemdesetkrat sedemkrat, kakor pravi Kristus.

Slovenija je država vseh nas!

Po dolgem potovanju »skozi puščavo«, če hočete, smo prišli v »obljubljeni deželo« lastne, demokratično urejene države. Pazimo torej, da ne bomo te obljubljene dežele spremenili v deželo suženjstva, nesamostojnosti in celo tiranije zaradi svoje neeindosti in medsebojnih sporov. Resnični sovražniki se vedno prežijo na našo zemljo, z zahoda in s severa. Pa tudi posame-

Domobranci so tako sli v boj zoper lastne brate in pri tem združevali popolnoma nemogoče: boj za slovenski narod in vero, kakor so govorili, in sodelovanje z okupatorskimi nacističnimi zločinci, ki so hoteli slovenski narod zbrisati z Zemlje. Te svoje načrte so tudi uresničevali, posebno na Stajerskem. Prav tako pa so nacisti hoteli zatreti krščanstvo, česar niso prikrivali. Če bi torej zmagali, bi izginili tako Slovenci kakor kristjani na naših tleh. Ker pa je zmagala OF pod vodstvom KP, smo Slovenci ostali in tudi ohranili svojo vero, kljub nekaterim nasprotnim pritiskom. Torej je bila domobranska poteza popolnoma zgrešena, kakor je to dejal tudi dr. Alojz Kuhar v znamenitem govoru po radiu leta 1944 iz Londona.

Kočevski Rog (Foto: Bojan Velikonja/BOBO)

PREVRATNIŠKO DIVJANJE V LETU 1945

Četniki so v Gorici hoteli počakati na Angleže

**NAŠI
KRAJI
PRED
50 LETI**

Ce po državni cesti prihajaš iz Krmina v Gorico, boš na zidu ene hiš na začetku vasi Moš še danes opazil napis »Long life the Greatest Yugoslavia«. Še do pred nekaj meseci je bil na zidu druge hiše, na drugi strani ceste, še en podoben napis: »Long life the Yugoslav Royal Army«. Slednjega so prekrili šele pred nekaj meseci, ko so na novo ometali ves zid. Ta dva angleška napisa so v prevratnih dneh spomladi leta 1945 napisali četniki, ki so se v zadnjih dneh aprila umaknili iz Vipavske doline in Gorice pred prodirajočimi slovenskimi partizani, ter v Mošu počakali na prihod zahodnih zaveznikov.

V Mošu in drugih sosednjih furlanskih vaseh, tudi Ločniku, Koprivnem in Slovencu tja do Krmina, je bilo v tistih dneh več tisoč srbskih četnikov in slovenskih domobrancev. Na zupanstvu v Mošu, kjer so nastanili svoje poveljstvo, so namestili tudi radijsko postajo, ki je v prvih majskih dneh držala vezo s poveljstvom domobrancev v Ljubljani. Menili so se, da bi domobranska vojska iz Ljubljane prišla na Gorisko, slovenski partizani pa so to prepričali. Do predaje so se četniki zadrževali tudi v Podgori, postojanke so imeli na Kalvariji.

Spomini na takratna dogajanja, tudi na drobne dogodke, so v tem polstoletju, bili večkrat objavljeni v četniških in domobranskih časopisih, ki so izhajali in se izhajajo v raznih državah, kamor so se takrat izselili begunci. Točneje podatke najdemo v slovenskih knjigah, tiskanih v Sloveniji v povojnem času. V njih so obdelani dokumenti partizanskih in nasprotnih vojskih edinic. O dogajanju v Gorici v tistih dneh sta pisala Luciano Fabi in Luciano Spangher.

Anglež Geoffrey Cox, v civilnem življenju novinar, je bil 1. 1945 sef Intelligence Office generala Freyberga, poveljnika 2. novozelandske divizije, ki je v maju 1947 prišla v Gorico in Trst. Leta 1977 je napisal knjigo, ki je kasneje v italijanskem prevodu izšla pri založbi »Editrice goriziana« z naslovom »La corsa per Trieste«. Piše tudi o prvem stiku s četniki na Goriskem. Ti so se javili britanskim oficirjem neke pri Trzicu in jim rekli, da so pripravljeni bojevati se dalje proti jugoslovanskim in ruskim komunistom. Britanski oficirji so jih čudno pogledali in jim dejali, da se morajo predati, ker vojne s Stalinom in Titom sploh ne bo, saj sta vendarle zaveznika. Četniški oficirji so bili zaradi tega odgovora bili naravnost osupli. Njihova propaganda jih je pitala s protikomunizmom. V ta okvir sodi dogodek, o katerem so takrat, se med vojno, pripovedovali ljudje na Ajševici in v Sempasu: da je namreč neki četniški oficir v Crnicah ali neke blizu ustrelil v radioapar, ko je iz njega slisal glas kralja Petra, kako jih vabi, da se pridružijo Titu, s katerim naj bi sklenil sporazum.

Medtem ko so bile 1. maja na glavnem trgu v Trzicu demonstracije prebivalstva in so kraji do Soče na tem področju že bili polni jugoslovanskih zastav in italijanskih zastav z rdečo zvezdo - delavci in slovenski partizani so te

kraje osvobodili že dan pred 1. majem ter Novozelandsce pričakali na mostu cez Sočo pri Pierisu, je bila glavnina četniške in domobranske vojske v furlanskih krajih med Krminom in Gorico. Le maloštevilne partizanske enote so jih nadzorovale z brskih gricav. Partizanov je bilo vsega skupaj le nekaj sto. Gorici pa se je približevala motorizirana in tankovska partizanska kolona. Do tistega trenutka je vladal nekakšen mir, tudi zato, ker je bilo med več kot 20.000 četnikov tudi mnogo njihovih družinskih članov.

Britanski castniki in vojaki so v prvih majskih dneh prišli v te kraje. Prvi odnosi med njimi in četniki niso bili najboljše, saj so ti bili zelo dobro oboroženi; ponekod je prišlo tudi do streljanja. V Mošu so se britanski oficirji sestali s četniškim vojvodo Damjanovičem. Z njim so dosegli sporazum, da se prične četniška vojska umikati iz teh krajev, da ne pride do spopadov, in da bo šele kasneje predala orožje. Četnike in domobrance so Britanci razorožili kasneje, v raznih taboriščih v Venetu (najbližje je bilo v Viscu pri Palmanovi) in Emiliji. Iz italijanskih taborisc so kaj kmalu te novopečene begunce izselili, tudi s pomočjo Vatikana, v razne države.

Četniki so na Primorsko prišli že v letu 1944. Vendar so to bile le manjše skupine, ki so jih Nemci razmestili v posadke v razne kraje. Bili so seveda zelo aktivni v nemških racijah po slovenskih krajih. Četniki so se v teh akcijah se posebej »izkazali«. Slovenski ljudje na našem podeželju, so se jih zaradi tega bali, se bolj kot esesovcev in domobrancev. Glavnina četniške vojske pa je na Primorsko prišla na začetku 1. 1945, ko so se z Nemci umaknili iz takrat že osvobojene Srbije, Crne gore ter Bosne. Nastanili so se v vsej Vipavski dolini in na Krasu, se več jih je bilo na področju Ilirske Bistrice. V nekaterih virih beremo, da jih je bilo 7.000, v drugih pa, da jih je bilo, tudi z družinskimi člani, kakih 20.000. Razpoznavni so bili po dolgi bradi: obrili naj bi se šele takrat, ko se bo kralj Peter vrnil na prestol.

Nemci so jih so zadnjega dobro oskrbovali. Prej omenjeni britanski oficir piše, da so bili vsi dobro rejeni in zelo dobro oboroženi, nasprotno pa da je bilo s partizani - zmagovalci, ki so očividno bili podhranjeni in njihova oborožitev je bila najrazličnejša.

V zadnjih mesecih vojne, ko je bilo tudi v središču Gorice več atentatov in ko so se

zjutraj kar na lepem na mestnih zidovih pojavili napisi, ki so slavili Tita, OF in partizansko vojsko, so ponoči po goriskih ulicah hodile okupatorske patrulje. Vhodna vrata v hiše so morala biti odprta. Vsako patruljo je sestavljalo kakih trideset moških: skozi line priprtih oken si lahko videl, da so to bili pripadniki nemške Feldgendarmierie, italijanske policije in karabinjerjev, domobrancev, četnikov, drugih nemških vojakov.

Kljub temu pa med njimi ni bilo najboljših odnosov. Da je tako, je bil najbrž najzrazitejši dokaz dogodek v Sempetru 11. aprila 1945, ko so četniki pobili 17 pripadnikov fašistične milice, med temi predvsem goriske domaćine. Zaradi tega je med fašisti v Gorici zavladalo veliko nelagodje.

Spominjam se tudi dogodka, ki se je nekaj dni kasneje pripetil v Ulici Carducci. V drugem nadstropju stavbe, kjer so sicer sedaj zasebna stanovanja, je bila takrat sola, nizja gimnazija. Pouk v njej je bil izmenjen. Obiskoval sem jo in nekega popoldneva smo na ulici slišali streljanje. Mulci smo bili seveda radovedni in skočili smo do oken pogledat, kaj se je dogajalo dve nadstropji pod nami. Skupina fašistov se je takrat vrčala iz Kromberka, kjer so

navojnico trgovine spustil in tam so četniki počakali na Nemce, ki so jih prisli rešiti z oklepnim vozilom.

Že nekaj dni potem, za datum ne vem, očitno pa je to bilo le nekaj dni pred razsulo, je v mesto iz sempetrske smeri prišlo v koloni nekaj sto četnikov. Pri sodišču so zavili na desno po Ulici Sauro in pogledu iz moje hiše izginili v Mazzinijevo ulico. Ljudje so se bali, da bo prišlo do streljanja med njimi in fašisti. Tega najbrž ni bilo.

Nekaj ur kasneje se je ista četniška kolona vrnila v Sempeter. Ob straneh so hodili četniki z uperjenimi brzostrelkami, v sredi pa je vsak vojak vodil po dve kolesi. Na ulici so namreč ustavljali ljudi in jim kolo enostavno pobrali. Ko je to videl, je moj oče komentiral takole: »Konec je! Pripravljajo se na beg in tudi kolesa jim bodo prav prišla.«

Ne bom se tu spuščal v večkrat obravnavane razprave o poskusih četnikov in domobrancev, da bi ne le pri nas, marveč tudi v Ljubljani, ustanovili »jugoslovansko kraljevo vojsko v domovini« in počakali na prihod zaveznikov. Razni pisci so nam tudi pojasnili, da na Tolminskem, Vipavskem in na Bistriškem, je v prevratnih dneh prišlo do nekaj takih poskusov prevzema oblasti,

očetu so z zupanstva prinesli ukaz, podpisan od nemškega oficirja, da mora te prostore dati v najem »Socialni pomoči«. To je bila domobranska podporna ustanova. V hiši pa niso delili le pomoči marveč so tam imeli tudi neko kulturno društvo s knjižnico. V hišo so vsak dan prihajali oboroženi domobranci. Župnik Stanko Zerjal, ki je tam vsak dan tudi bil, mi je kasneje povedal, da je tam bila tudi ena izmed javk polkovnika Vauhnika, ki je iz Ljubljane posiljal »dokumente« Angležem v Svico. Nekaj dni pred razsulo pa so se tam četniki in domobranci domenili, da bodo zasedli Gorico.

Tu se hočem omejiti le na opis nekaterih dogodkov, predvsem po osebnih spominih. 29. aprila v Gorici ni bilo več nobenega Nemca. Ureje no so iz mesta odšli večer prej. Poskus dogovorjene skupne zasedbe Gorice s strani četnikov in domobrancev se je izjalovil, ker je neki četniški vojvoda pretrgal ukaz in se s svojimi umaknil na drugi breg Soče cez pevski most in cez mostiček med Strazicami in Podgoro. Tistega jutra so iz sempetrske strani, po ulici Vittorio Veneta, pričeli prihajati četniki. Sli so po Ulici 24. maja do Korza in od tam proti ločniskemu mostu. Kolona je bila nepretrgana. V

branili tovarne. Tako v Strazicah kot v podgorski tovarni je nekaj delavcev padlo. Pokalo je tudi drugod. V glavnem je do spopadov prišlo med četniki in oboroženimi pripadniki CLN, ki so šele tistega dne zagrabili za orožje. Posledica pa je bila ta, da so četniki streljali na vse, kar se je gibalo. Zaradi tega so ljudje ostajali v hišah.

Moja spomin se seveda nanaša na to, kar se je dogajalo na križišču pred mojo hišo. Četniki so se mirno umikali že nekaj ur, mimo jih je slo že kar veliko. Kar na lepem je pričelo pokati. Četniki so se spopadli s karabinjerji bližnje vojasnice v Ulici Sauro. Ne vem, kdo je prvi pričel streljati, dejstvo pa je, da so karabinjerji pobili nekaj četnikov tik pred mojo hišo. Eden je ležal na tleh prav tik vogala sodne palače, eden je prav tako ležal na tleh prav pod mojo hišo, pred vrati trafike Ivanke Vizin, se eden je ležal na tleh prav sredi križišča. Ko je streljanje ponehalo, so se četniki umaknili na varno, njihova kolona se je ustavila, le kak radovednež je skusal pogledati, kaj se dogaja. Očitno je to naredil ravnatelj Josip Nemec v 2. nadstropju moje hiše. Neki četnik je to opazil in ustrelil rafal v tisto smer. Se do pred nekaj leti je bilo videti na fasadi okrog okna posledice tistega rafala. Podobno je bilo na vogalni hiši, to iz podobne otroške radovednosti. Tudi v to okno je neki četnik spustil rafal. Po nekaj urah je četniška kolona zavila iz Ul. Vittorio Veneta v Ul. Fanti. Pot proti zahodu so nadaljevali po drugi cesti. Kot receno, so bili aktivni na desnem bregu Soče se nekaj dni. Na Oslavju so 2. maja pred stopniščem kostnice pobili domaćina - partizana, ki je hotel na svoj dom. Ljudje so trdili, da so mu z bajonetom vrezali na celo zvezdo podobno tisti, ki jo je imel na titovki.

Zadnjega aprila je bil na našem koncu mir, pa ceprav so se tudi tistega dne četniške patrulje približale našemu križišču. Naslednjega dne, 1. maja, ko so ljudje že bili na cesti in opazovali krvave madeže padlih, ki so jih četniki odnesli s seboj, je nekdo zakrlical: »Bezite! Četniki!«. Na mah se je ulica izpraznila. Iz sempetrske smeri je prihajala oborožena skupina ljudi. Hodili so s puskami v rokah, v dolgi koloni, drug za drugim. Ko so prišli do križišča pa je nekdo zakrlical: »Partizani so! Nasi so! V trenutku so se okna odprla in zenske so razobesile slovenske, jugoslovanske in italijanske zastave z rdečo zvezdo. V tistih hisah je takrat zivelo kaj precej slovenskih družin ter tudi protifašistično usmerjenih Italijanov. Moja mati in druge zenske so tiste zastave sivale vso prejšnjo noč.

Marko Waltritsch

Na sliki: Četniki na Goriskem Krasu. Slika je iz italijanske izdaje Karla Stuhlpharrerja »Le zone d'operazione Prealpi e Litorale Adriatico 1943-45« s spremno besedo Elia Apiha. Izšla je leta 1979 pri gorški založbi Adamo.

cez dan varovali delavce organizacije Todt, ki so tam gradili protitankovske utrdbe. V Carduccijevi ulici so se srečali s tremi četniki. Prišlo je do streljanja; ne vem, ali je bil kdo ranjen. Trije četniki so se skrili v trafiko, ki je bila takrat v stavbi na vogalu z Ulico Malta, kjer je danes sedež SKGZ, v prostoru, kjer je danes supermarket. Nekdo je

ki pa so baje trajali le po nekaj ur. V Gorici so se hoteli utrditi in tu počakati na Britance. Pa jim ni uspelo. Do sestanka med domobranskimi oficirji in četniškimi vojvodi je prišlo prav v sobi, v kateri sedaj te vrstice pišem na računalnik. Pred vojno je tu bil naborni urad za gorisko pokrajino. Po 8. septembru tega ni bilo več in mojemu

njej niso bili le vojaki, marveč na vozovih tudi zenske in otroci. S seboj so imeli tudi topove, kamione, avtomobile, in se kar precej koles. V podobnih kolonah so se premikali tudi iz solkanske smeri ter iz Rožne doline po drugih goriskih ulicah. Kar na lepem je pričelo pokati. V Strazicah in Podgori je prišlo so spopadov z delavci, ki so

TRST
1945
1995

Po poteh

Pot spomina 1920-1945

To je spominska pot. Pelje nas v čase od začetka stoletja do fašizma in od nacizma do osvoboditve. To je pot mojih ljudi. To je pot mnogih Tržčanov, v tem mestu tolikih poti, ki se včasih srečujejo, večkrat krizajo in razhajajo. Tudi ta pot raste iz mnogih poti, iz volje, truda, poguma in žrtvovanja mnogih ljudi.

Zato je ta pot trenutek hvaležnega spomina. Na to pot lahko vzamemo knjigo Borisa Pahorja, spise in poslovilna pisma Pinka Tomazića, pridigo Jakoba Ukmarija, pisma na smrt obsojenih, poslovilne krike zapornikov iz Rižarne, pesmi Ljubke Sorli o tržaski Villi Triste, Partizanski dnevnik, besede Virgila Sceka, Lava Čermelja, Sardocevo Tigrovo sled, spominske pripovedi borcev, pripovedi o življenju Zore Perello, Jožeta Udovica, Franca Segulina, Alme Vivoda, Luigija Frausina, Paola Retija, Gabrieleja Foschiattija, Antona Veluščka...

...in imena tolikih tržaskih mož in žena, ki so se borili proti nacifašizmu.

1 Narodni dom, 13. julija 1920

Trst, mesto živahnega delovanja slovenskega nacionalnega tabora, mesto močnega italijanskega in slovenskega delavskega gibanja.

13. julija 1920 fašisti za-

gejo Narodni dom.

Leto 1920, 1921, 1922: fašistične squadre d'azione napadejo delavski dom v Ul. Madonnina, slovenske narodne domove, zadruge, ti-

skarno Edinosti, tiskarno Dela in Il Lavoratore, šolo Ciril-Methodove družbe, srbskopравoslavno šolo; slovensko mašo pri Sv. Antonu pa so ukinili že leta 1919.

2 Sodišče

Leta 1923 se začne ukinjanje slovenskih sol, sledijo prepovedi tiska, društev, strank, ekonomskih ustanov, imen, jezika.

Vzplamti upor. TIGR. Komunisti. Tribunale Speciale per la Difesa dello Stato dvakrat zaseda v Trstu. Prvi tržaski proces, 6. september 1930,

ustreljeni v Bazovici. Drugi tržaski proces, 15. december 1941, ustreljeni na Opcinah. ko poteka drugi proces, tudi v Trstu ze deluje Osvobodilna fronta.

Med nemško okupacijo je tu poveljstvo z upravo vrhovnega komisarja za ozemlje Adriatisches Küstenland.

3 Sinagoga

Židovski tempelj so fašisti oskrunili v oktobru 1941, julija 1942 so ga razdejali. V maju 1943 so napadli številne mestne trgovine Židov, Slovencev, drugih Slova-

nov. Misel gre Rižarni. Usode židov, katolčanov, pravoslavnihi, Slovencev, Hrvatov, Srbov, Italijanov se sedaj tragično srečujejo.

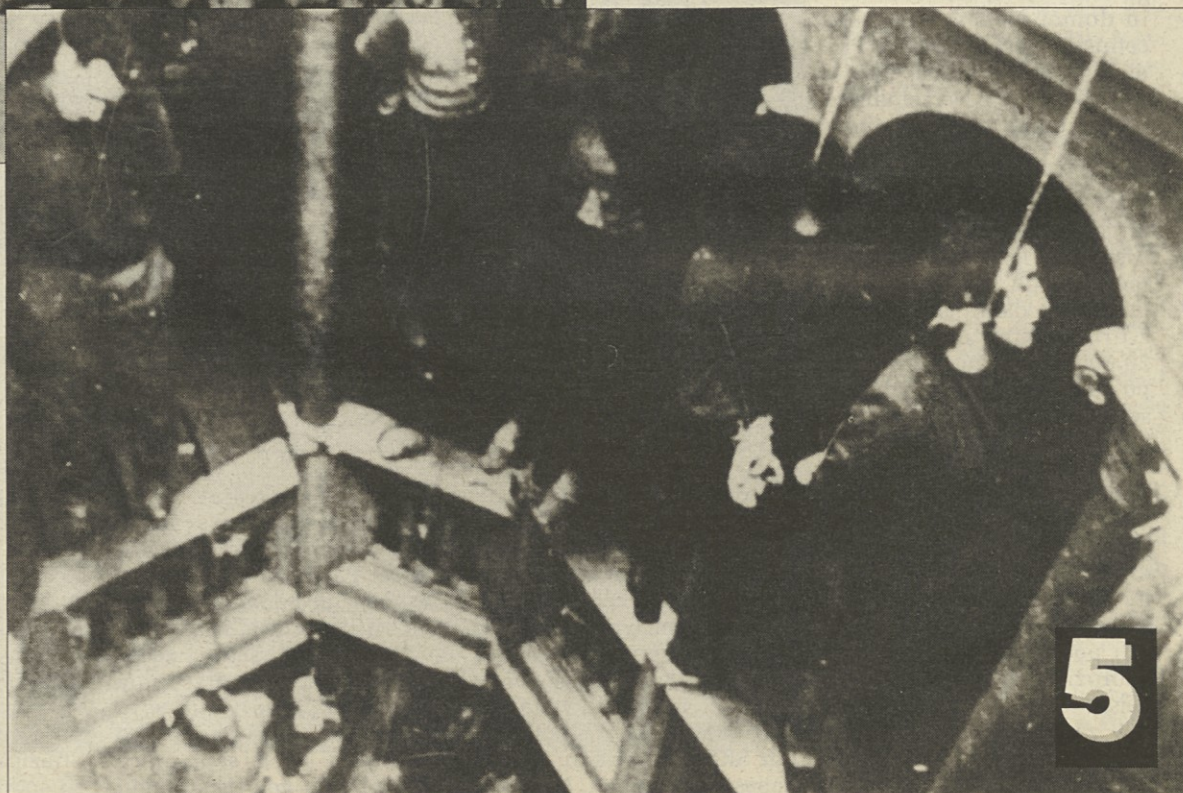

4 Nemško poveljstvo na Trgu Oberdan

Stavba na desni strani gornje slike. V letih nemške okupacije je bilo tu poveljstvo SS, Schutzstaffeln, zaščitnih čet. Tajna policija Gestapo je imela tukaj celice in mučilnice. Mučili so v stavbi v Ulici Coroneo 15. B Ul. Cologna 6-8 je imel sedež Ispettorato Speciale di Pubblica Sicurezza, ki je v trstu deloval že od leta 1942, pred kapitulacijo Italije in nemško zasedbo.

In danes, koliko znancev, žena in mož, srečujemo in ne vemo, da so prestali preganjanja in mučenja. Kako jim je, ko gredo mimo teh krajev.

Slika kaže prizor z dne 27. aprila 1945: Nemci natovarjajo in se pripravljajo na beg iz mesta. Se leto pred tem so tudi v Trstu slavnostno pripravljali Hitlerjev rojstni dan: v vojaški paradi po nabrezju so 20. aprila 1944 v mimohodu korakale cete SS, nemške vojske, italijanski vojaški fašistični oddelki, cete slovenskih domobrancev.

5

Ulica Ghega

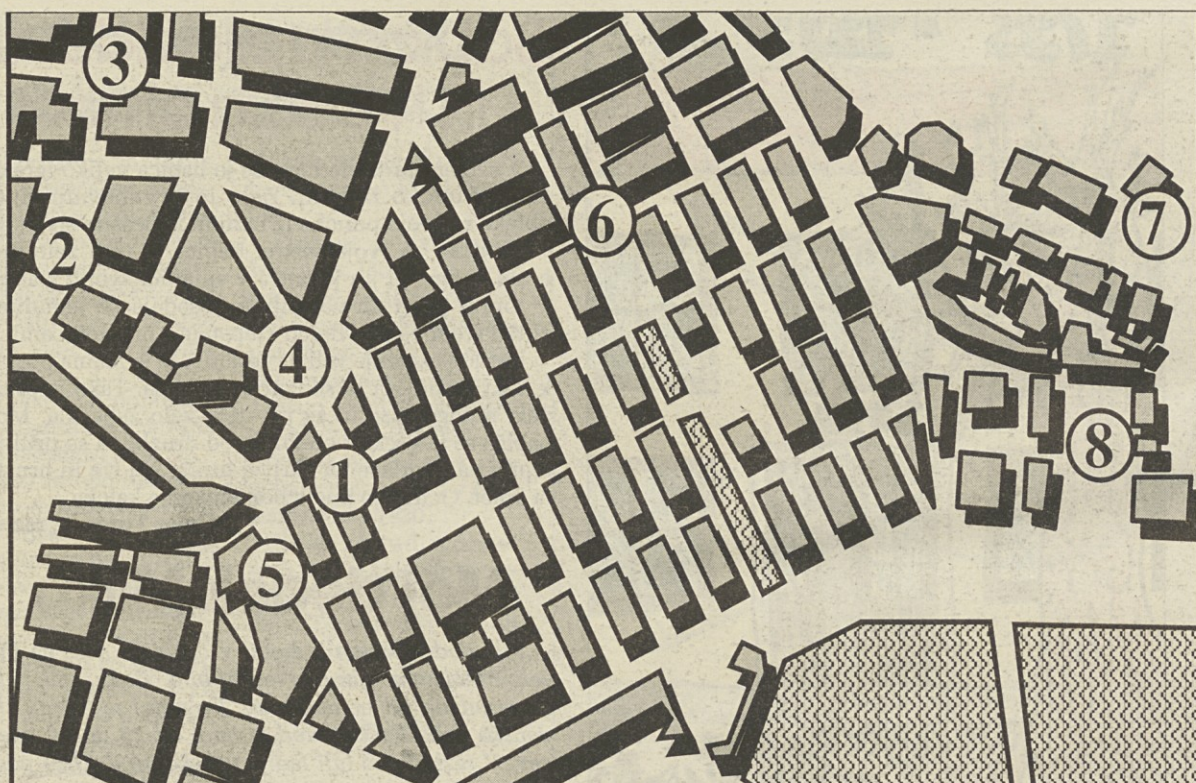
Med nemško okupacijo je bil v tej stavbi Nemški vojaški dom. V soboto, 22. aprila 1944 so partizani izvedli atentat. Za represalijo je dalo vojaško sodišče istega dne v stavbi obesiti 52 talcev.

Tri tedne pred tem so na Opcinah ustrelili 72 talcev. Na Proseku 10 talcev. Požigi vasi. V Ul. Massimo D'Azeglio 13 so 28. marca 1945 obesili štiri ujete člane partizanske sabotažne skupine.

TRST
1945
1995

osvoboditve

Legenda

1. Narodni dom
2. Sodišče
3. Sinagoga
4. Trg Oberdan
5. Ulica Ghega
6. Sv. Anton
7. Zapor pri jezuitih
8. Veliki trg

Po poteh
osvoboditve nas
je vodila prof.
Marta Ivašič.
Arhivski posnetki:
OZE Narodne in
študijske
knjižnice
v Trstu.

Tiskarne, javke, skladišča v mestu

Vsa leta vojne je Osvobodilna fronta tajno delovala tudi v središču mesta. V Ul. Mazzini 26 so že decembra 1941 skrivno prepisovali Slovenskega poročevalca. V družinskem stanovanju na Trgu Ponterosso so iz trgovine skrivno dobavljali črnilo in barvo, iz tiskarne v Ul. Mazzini pa papir in tiskarski material. Bila so skrivna skladišča in javke OF in KP: v Ul. Carducci 34 in 39, v Ul. Valdirivo 20 in 30, v Ul. S. Nicolò 30, v Ul. Macchiavelli 1...

Tudi v središču mesta je bilo nekaj skrivnih tečajev slovenščine.

Pri Sv. Alojziju, v Rojanu, na Greti, pri Sv. Jakobu so skrivni bunkerji, radiooddajnik, tiskarne. V mestnih rajonih in v tovarnah so tajno odbori in skrivne cete Delavske enotnosti-Unità operaia. Jeseni leta 1944 so štejele že 2.000 pripadnikov. V ilegalni tržaski tiskarni Morje so tiskali glasilo Delavska enotnost-Unità operaia, ki je izhajalo od avgusta 1944.

6 Pri Sv. Antonu Novem

Slovenščina je v prvih letih fašizma našla zatočišče v cerkvah, potem je bila tudi tu prepovedana. V cerkvi pri Sv. Antonu Novem

pa so slovensko petje prepovedali že leta 1921. Slovensko bogoslužje so obnovili po osvoboditvi, v avgustu 1945.

7 Jezuiti

Obiščimo tudi ta kraj trpljenja. V nekdanjem jezuitskem zavodu ob jezuitski cerkvi je bil ženski zapor. Misel gre tudi v ulico Bellosguardo

8: v Villi Triste so imeli pripadniki Ispettorato Speciale mučilnice, tja so peljali tudi dekleta in žene iz zapora pri jezuitih.

Smrt fašizmu - svoboda narodu Morte al fascismo - libertà e popolo

DELAVSKA ENOTNOST KUNITÀ OPERAIA

Glasilo Odborov Delavske Enotnosti

Organo dei Comitati d'Unità Operaia

Leto II. Št. 1 1. januarja 1945.

Anno II. No. 1 1. gennaio 1945.

8 Trst, 1. maja 1945

V Trstu so se cete Delavske enotnosti-Unità operaia pripravljale na vstajo že od jeseni 1944. Takrat je bila ustanovljena tudi Komanda mesta. 28. aprila 1945 je od poveljstva IX. korpusa partizanske jugoslovanske armade ob 16. uri po radiu prejela ukaz za vstajo. Slovenski in jugoslovanski partizani IX. korpusa in 4. armade so bili 27. aprila 41 km od mesta, angloameriške cete, ki so prihajale iz Italije, so bile 222 km daleč. Med zavezniki je tekla tekma za Trst.

30. aprila so v središču mesta na poziv tržskega CLN, Comitato di Liberazione Nazionale, ob vednosti okupatorjev nastopile tudi skupine pod okriljem Corpo Volontari della Libertà.

1. maja 1945 je v mestu oblast prevzela Komanda mesta. Radio London je naznanil, da so v Trst vstopile Titove cete. Sporadični spopadi so potekali se 2. maja. Tako v ulici za cerkvijo Sv. Antona, kjer so nastopili manjši tanki, ki so si jih bile pridobile cete Delavske enotnosti.

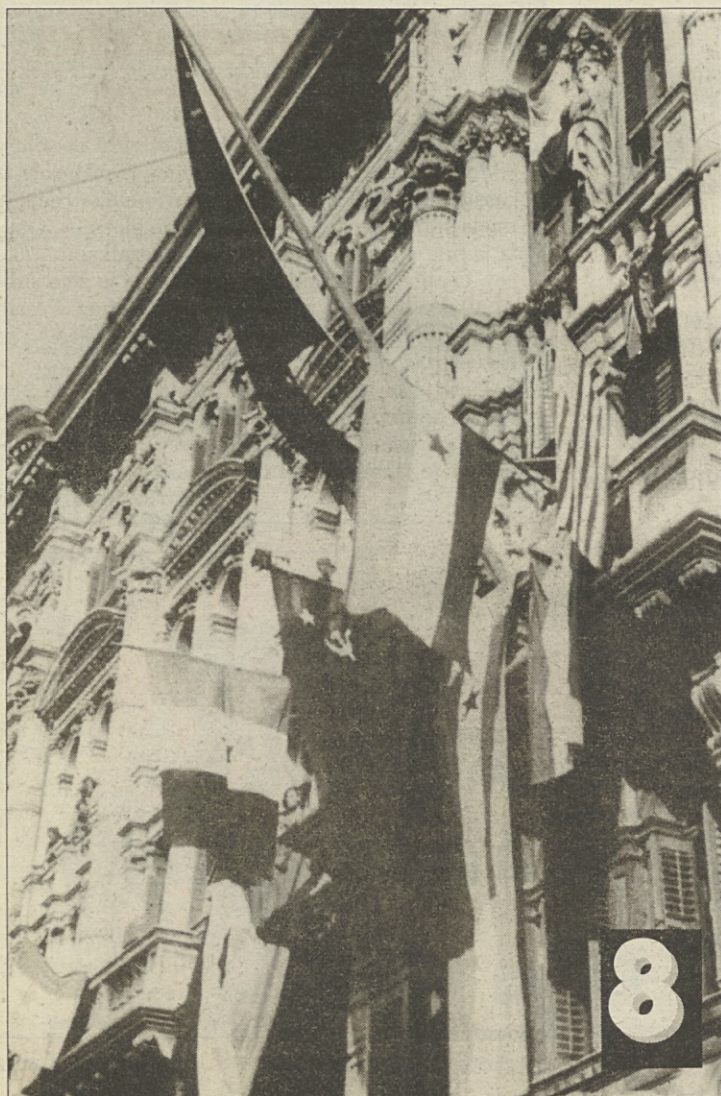
3. maja 1945 so na Velikem trgu z množično manifestacijo radostno proslavili osvoboditev. Tudi ta znana slika je s tistega dne. Na občinski hiši so v tistih dneh plapolale jugoslovanska in italijanska zastava z rdečo zvezdo, tržaski prapor, ameriška, angleška, sovjetska zastava...

Pomlad novega miru

Vem, del Trsta v tistih dneh ni praznovan osvoboditve. Zato mora biti tudi drug čas, ko spoznavamo druge poti in razloge, trpljenje in občutljivost drugih ljudi. In vsakdanje življenje. In dogajanje drugje. Potem mora priti tudi čas študija, proučevanja, iskanja, čas razločevanja in čas mnogih vprašanj.

V tej pomladi 1995 je to pot spomina, da proslavimo in počastimo tiste, ki so z Osvobodilno fronto slovenskega naroda in z jugoslovansko partizansko vojsko šli v zmagoviti boj proti fašizmu in nacizmu.

A danes je tudi čas, ko mora vsak kaj storiti za mir. Kako naj proslavljamo petdesetletnico osvoboditve, če ta pomlad 1995 za Bosno in druge v svetu ne bo pomlad novega miru.

NASI
OTROCI
RISEJO
IN
PISEJO

200 let proseške šole

Kulturne razmere so bile nekdanj na Proseku in Kontovelu prav zalostne. Na vasi je le redke podjetniški kmet znal napisati svoje ime, največkrat pa sploh nobeden. Vendar so se vsaj nekatere zavedali pomena izobrazbe. Tako so 1. julija 1793 predložili župani in starišine s Kontovela in Proseka oblastem prošnjo za ustanovitev osnovne šole. Učilnico in stanovanje za učitelja je bil pripravljen dati Andrej Lukša, soloobvezni otrok pa je bilo kar 96, od tega 37 na Kontovelu.

Skoraj leto in pol so trajale priprave, končno pa je bil 11. februarja 1795 le nastavljen učitelj Giuseppe Montanelli. Ko je ta 18.12.1799 umrl, mu je sledil Christoph Riegler. Pouk je bil večinoma v nemščini in obisk je bil zelo slab. Nekaterim otrokom sola ni ugajala, nekatere so starši zadrževali doma, da so jim pomagali pri hišnih opravilih (deklice so čemale mlajše otroke, posmetale...), dečki pa so gnali živino na pašo, pomagali očetu...).

Od pouka so komaj izostajali zlasti kontovelški otroci in zato so Francozi, ki so bili v naših krajih v letih 1809-1813, leta 1810 določili, naj kontovelški kaplan uči domače otroke v sobi v priležju kaplanije. Kaplan Tomaž Fischer je res prevzel pouk, toda ni učil dolgo. Ko so se vrnili Avstrijci, so mu iz birokratskih razlogov odvzeli plačo in mož je prenehal s poukom. V naslednjih letih je na Kontovelu učil pomožni učitelj Jozef Niklič, za njim pa Boštjan Orehovec.

Znatna sprememba je nastala leta 1854, ko je

občina zgradila skupno solsko poslopje za obe sosednji vasi. Takrat ni bila tako visoka kot je danes, bila je le enonadstropna. Drugo nadstropje so dozdali leta 1931-1932. Ko so leta 1854 otvorili današnjo šolo, so na solskem dvorišču zasadili lipo in hrast, ki nas se vedno razveseljujeta.

Zaradi vojnih dogodkov je bila proseška šola v letu 1916/17 zaprta. V poslopju je bila namescena vojska bolnišnica. Prosek je bil namreč prva neizpraznjena vas ob frontni črti. Otroci so obiskovali šolo delno na Devinsceni pri Stokovi, pri Buncu na Krzadi in celo v Barkovljah.

Učni jezik je bil slovenski, poučevala pa se je tedensko tudi 2 uri ita-

lijansčina kot učni predmet. Slovensčina je bila ukinjena v proseški soli z odlokom z dne 15.9.1927:

"Da quest'anno le classi con lingua d'insegnamento slovena sono sopresse."

Zaradi tega odloka sledi pozg solskega poslopja od strani organizacije "Borba" dne 9.4.1928.

Leta 1931/32 so šolo obnovili in, kot smo že omenili, prizidali se eno nadstropje.

Med 2. svetovno vojno je bilo v soli nastanjenemško vojskovo. Po osvoboditvi, maja 1945 in v nadaljnjih letih je šola delovala pod vodstvom domačih učiteljev.

Raziskavo so izdelali učenci 5. razreda

Vasovanje v sosednji vasi

Moj dedek Albino Umek, ki ima danes 72 let, mi je pripovedoval, da je nekoč mladina redno hodila k maši. Po koncani maši so se zmenili, kam bodo šli popoldne in kje se bodo dobili.

Večkrat so jih fantje sosednje vasi obkolili, da bi jih pretepli, ker so jim porabili punce. Včasih jim je uspelo pobegniti, včasih pa so jih dobili.

Domov so se vracali pes

»Učiteljica« Sasso

Moja babica Olga je hodila v šolo v času fašizma, ko so bile slovenske šole ukinjene. Pouk je bil samo v italijanskem jeziku. Zaradi takratne vojne je bil pouk nereden.

O tistih casih ima zelo grde spomina, ker se otroci med poukom niso smeli pogovarjati v slovenskem jeziku. Se danes se babica spominja, da ji je učiteljica Sasso dala krepko zausnico samo zaradi tega, ker se je s sosolko pogovarjala v materinem jeziku. Babica se spominja tudi, da je bila večkrat kaznovana, ker ni redno prinašala denarja za spricevalo in solske zvezke. Doma pa niso imeli denarja niti za hrano.

Martina Lisjak, 3. razred

Nekoč so učitelji nalagali učencem malo naloge

Moj dedek Marcelo, ki ima 64 let, mi je takole pripovedoval: »Ko je končal pouk, smo šli domov in napisali naloge, katere je bilo zelo malo. Nato smo stekli na domnjen kraj, ki je bil vsak dan drugačen; izbirali smo med »Hribom, Piljem, Krizcem ali Lokvijom«. Igrali smo se z raznimi igračami, ki smo jih naredili iz lesa ali podobnega materiala. Tudi

lovljenja in tekanja ni manjkalo. Vozili smo se tudi po cestah z lesenimi vozički, ki si jih je vsak izmed nas naredil doma. Zvečer pa, ko se je stemnilo in nismo mogli več tekati, smo v skupini hodili od hiše do hiše in po poti klepetali. Nato smo posedli okoli ognjiska, kjer so nam starejši ljudje pripovedovali pravljice.

Pozno zvečer pa smo

Solske potrebscine

Ko je moj dedek hodil v šolo, je imel naslednje potrebscine: crtalo, svinčnik, radirko, risanko, zvezek in knjigo. V drugem razredu je uporabljal pero in crnilo. Vse to je imel v platneni torbi. Za malico je imel kruh in sirček. Predpasnika ni imel. Moja nona pa je imela crn predpasnik z belim ovratnikom. Do tretjega razreda je imela okoli ovratnika plavo pentljo, potem pa rdečo.

Matej Gustin, 3. razred

Lara Prosell, 5. razred

Babica lupila zidove in hrustala omet

V svojem prostem času se je babica veliko igrala s svojo punčko iz cunj. Zelo jo je zabavalo sivati obleke za svojo punčko iz cunj in istosčasno sivati nove punčke za svoje sestre. Babica je tudi zelo rada brala knjige, ki jih je našla v splanici svojih staršev. V toplih poletnih večerih je posedala na kamnitem zidku sredi vasi in dolgo klepetala s prijateljicami.

Ker jo je sivanje vedno veselilo, jo je mama poslala k neki sivilji, da bi se izučila poklica. Tako je prezvela mnogo časa in se pri delu zelo zabavala. Moja babica se je večkrat oddaljila od družbe in se pritiho tapila na dvorišče ter skrivaj lupila zidove in hrustala omet. Očitno je imela pomanjkanje kalcija.

Omar Turco, 4. razred

Moj dedek Milko

Moj dedek Milko je hodil v osnovno šolo na Prosek. Bila je vojna in dve leti ni bilo pouka, šola je bila zasedena od nemških sil. Po vojni je začela slovenska šola. Vsak razred je imel od 25 do 30 učencev. V razredu so bili fantje posebej in deklice posebej.

Moj dedek je hodil pet let v šolo.

Neža Kapun, 3. razred

Lesena peresnica babice Milke

To mi je pripovedovala babica Terčelj Milka. Družina moje babice je bila srednje premožna. Zato so vsi

Leonardo Druscovich, 1. razred

Usnjena torba

Moja babica je imela usnjeno solsko torbo. Nosila jo je z eno roko, pred njo jo je imela moja teta. Učiteljci so bili precej strogi. V tretjem razredu je imela babica učiteljico, ki je kaznovala otroke tako, da so ostali še eno uro z njo na soli. Pot v šolo je bila kratka. Takrat ni bilo avtomobilov, pot je bila bolj vama, zato je lahko hodila sama v šolo.

Federica Ghersinich, 3. razred

Za kazen so učenci klečali na soli

Moji noni Romana in Rina sta obiskovali šolo v Sempolaju in v Prečniku. Učiteljica je prihajala iz Gorice. Bila je debela. Imela je crno haljo. Halja je imela spredaj gumbe in je segala do gleznenj. Obuta je bila v crne skorjane (cizne) z vezalkami. Tako je bila oblečena poleti in pozimi. Bila je zelo stroga. Vlekla je otroke za lase in dajala klofute. Včasih je udarila otroke po prstih z lesenim metrom. Za kazen so morali klečati na debeli soli.

Pouk je bil v italijansceni. Učiteljica je bila Slovenka, ampak ni dovolila, da bi učenci spregovorili v materinem jeziku. Če je slisala slovensko besedo, jim je rekla »sciavi« ali »asina«.

Mirko Kante, 3. razred

Vasilj Kante, 1. razred

Tako se je nekoč zbiral mladina

Nekoč se je mladina zbiral drugače kot dandanes. Podatke sem dobila pri moji babici, zato se to v glavnem nanasa na zabave in prosti čas deklet v vasi. Moja babica se imenuje Marija Majovski in ima danes 80 let.

Ob nedeljah popoldne se je mladina sprehodila po Napoleonomi cesti.

Takrat ni bilo diskotek, zato so redkokdaj plesali. Toda organizirali so ples enkrat na leto na "Brjarju", kjer so se lahko srečali. To se je zgodilo maja meseca.

Kina takrat se ni bilo. Kinodvorano so zgradili na Proseku leta 1928. V kino so hodili ob nedeljah, sobotah ali sredah. Na zalost se je hodilo v kino največ dvakrat na teden, zaradi pomanjkanja denarja.

Vsako leto, 2. februarja vsa mladina in odrasli so šli s svečkami v rokah do pečine.

Revnjeja mladina je hodila delat v Trst. Do Barkovlj so šli pes, od tam dalje pa so se peljali s tramvajem. Po delu pa so šla dekleta po drva za pec. Nezaposlana dekleta so delala doma in na njej ter zjutraj so nesle prodajati mleko v Trst.

Vsako leto se je 15. avgusta mladina zbrala in šla celo do Sv. Gore. Hodili so celih 12 ur. V skupini je bilo 10 - 15 punc, ki so na placu v Mirnem skuhale "pasto", kajti niso imele denarja, da bi si privoščile kosilo v gostilni.

Včasih je bila procesija od Solkana do Sv. Gore z baklami v rokah. Na Gori je neka Tina ponujala prenočišče. Nekatere punce so se tam ustavile. Potem se je začel tečaj sivanja pri Nabergojevih. Učila je Dora Martelanceva.

Fantje pa so se zaceli

zbirati pri društvu Primorje, kjer so igrali nogomet. Pozneje so ustanovili knjižnico. Od takrat so si fantje in dekleta sposojevali mnogo knjig, kajti kupiti knjigo je bilo za nekatere predrago.

Nato je bil ustanovljen pevski zbor Hajdrih. Na zalost je pevski zbor prenehal z delovanjem v času fašizma leta 1930.

Imeli so tudi duhovnika. Bil je zelo strog, pazil je na vso mladino kaj dela. Toda fastisti so tudi njega odslovili.

Tako se je nekoč zbiral mladina.

Zinajda Kodrič, 5. razred

Najraje so igrali »bankuc« in briškolo

Ko sta bila dedek in babica majhna, niso poznali televizije, ne radia. Posebno pozimi, ko so bili dnevi krajši in mrzli, so se otroci kratkocasil na različne načine.

Deklice so se na primer učile sivanja. Stikale so prte, rjuhe in drugo perilo, ki naj bi jim služilo za doto. Včasih pa so si izdelovale punčke iz starih odvrgnenih cunj. Tekmovala so, katera si bo naredila najlepšo.

Med skupnimi igrami pa je bila najbolj priljubljena tombola. Seveda takrat niso imeli take tombole, kot jo imamo mi. Stevilke so pokrivali s fizoli. Druga taka igra, ki so jo zelo radi imeli otroci, je bila »Gioco dell'oca«. Igrali so tudi na karte. Najraje so imeli »bankuc« in briškolo.

Včasih, ko je bilo zelo mraz, so se posedli okoli ognjiska ali peči in so si lagali eden drugemu. Zmagal je tisti, ki se je najbolje zlagal. Pravili so si tudi vice.

Ko so se odpravljali spat, jim je babica pripovedovala pravljice in razne zgodbe. Večina od teh so pripovedovala o strahu.

Vse to morda izgleda precej dolgočasno, a moj ded pravi, da so bili takrat otroci srečnejši od današnjih, čeprav niso imeli televizije ne polnih trebuho.

Mitja Nabergoj, 4. razred

Hudi časi

Ko so bili moji dedki majhni, je bila vojna. Casi so bili zelo hudi. Bilo je malo kurjave in se manj hrane. Otroci pa so bili vseeno srečni.

Tomaž Celuta, 2. razred

Gospod Pepi v 1. razredu

Včeraj, 22. februarja, nas je obiskal gospod Pepi Starc. (Sandi)

Pripovedoval nam je, kako je bilo, ko je bil on učenec na tej soli. (Anja)

Pouk je potal v italijansceni in otroci niso smeli spregovoriti v slovenskem jeziku. (Vasilij)

Na božič

Na božični predvečer je moj ded počakal, da pridejo stari iz Trsta. Prinesli so mu jabolka, pomaranče in orehe. Potem je mama pripravila večerjo. Opolnoči je ded sel k sveti mazi.

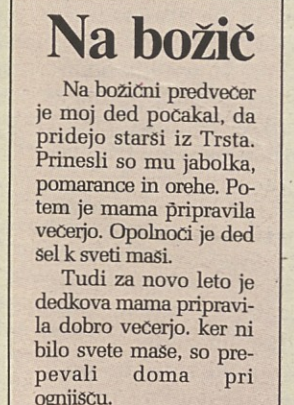
Tudi za novo leto je dedkova mama pripravila dobro večerjo, ker ni bilo svete mase, so prepevali doma pri ognjisku.

Tereza Pertot, 2. r.

Kdor je to storil, je bil strogo kaznovan, dobil je od učitelja s sibo po rokah. (Marvin)

Zvezki so stali 50 »centimov« sli 1 liro, knjige pa so učenec darovali v soli. (Jana)

Pouk je trajal štiri ure. Učili so se italijansceno, te-

Jan Sossi, 1. razred

Anja Zuzic, 1. razred

»Velikokrat sem hodila v šolo bosa in sama«

Moja babica mi je tako pripovedovala:

»Osnovno šolo sem obiskovala na Proseku in na Devinsceni. Ko sem obiskovala osnovno šolo, sem potrebovala marsikaj, najbolj sem potrebovala svinčnik in zvezek. Vse sem redno spravljala v platneno solsko torbo. V torbi so nasle svoj prostor tudi knjige, ki so mi jih v soli podarili.

V soli smo imeli tudi cas za malico, to je koscek kruha, ki je bil večkrat star in suh.

Obleke, ki sem jih nosila, sem večinoma dobila od drugih oseb. Čevlje pa so dali enkrat na leto v soli. Velikokrat sem hodila v šolo bosa in to tudi pozimi.

Povedati moram, da nisem redno obiskovala pouka. Tisto malo, kar sem hodila v šolo, se

spomnim, da so me poučevali strogi, a tudi dobri učitelji. Kaznovana pa sem bila za vsak nič. Spomnim se, da mi je učitelj nekoč prismoil

tako zausnico, da mi je curljala kri iz ust. Imeli pa smo tudi druge kazni. V šolo sem hodila pes in to večinoma sama».

Edvin Stoka, 3. razred

lovadbo, ročno delo, risanje, petje, matematiko in zemljepis. (Ivana)

Dobivali so tudi spricevalo, najvišja ocena je bila ena, najnižja pa pet. (Oliver)

Za malico so imeli suh kruh (nekateri namazanega z marmelado) ali sadje. (Jan)

Marvin Pipan, 1. razred

»Odpeljali so nas v taborišče«

Moja babica Ban Slavka mi je takole pripovedovala:

»Pred drugo svetovno vojno smo se ob nedeljah zbiral in s kolesi krožili po vsej Vipavski dolini, seveda z dovoljenjem staršev.

Med vojno smo se zbiral v krožkih in smo za partizane zbiral tobak, denar, hrano, obleke in se razne druge stvari.

Učili smo se slovenskega jezika, ker so vse šole bile italijanske. To smo delali, dokler so nas Nemci s pomočjo vaskih vohunov zasacili in nas odpeljali v zapor. Po dveh tednih so nas odpeljali v koncentracijsko taborišče. Jaz sem imela takrat 17 let.

Po vojni smo se tisti, ki smo se srečno vrnili domov, zbiral v skupine: nekateri smo peli v pevskem zboru, drugi so igrali pri godbi. V proseškem Dijaskem domu (kjer je sedaj otroški vrtec) smo prirejali prireditve in predstave.

Veronika Zuzic, 5. razred

Klečanje

V starih casih so bili učitelji zelo strogi in dajali so hude kazni. Če so klepetali, jih je učitelj poslal v kot. Morali so klečati v kotu. Po malici je prisel učitelj v razred in je pogledal, če imajo čiste roke. Kdor je imel umazane roke, je s palico dobil po njih. Kadar česa niso znali, so morali to napisati 50-krat ali 100-krat.

Jana Gustin, 3. razred.

Sandi Šuc, 1. razred

Babice so šle zadnji dan leta zgodaj spat

Nekoč so prababice za praznike počistile vso hišo. Babice pa so pripravljale slastice in počitice, otroci pa pripravljali jaslice in božično drevo. Za božico opolnoči so šli vsi k sveti mazi.

Babice za zadnji dan leta niso čakale polnoči, ampak so šle zgodaj spat. Drugo jutro so si voščit gresno novo leto mami in očetu. Nato so se odpravili in hiteli voščit se sosedom in sorodnikom. Otroci so dobili jabolko in pomarančo. Zvečer, ko so se otroci vrnili domov, so steli, kdo je dobil več sadja. Vsi otroci so se veselili, za kar so dobili.

Alex Vescovi, 2. razred

Moj nono Riko

V otroških letih je bil moj nono Riko Majovski reven kot večina drugih otrok. V šolo je hodil obut v copate, ki so jih sesili doma. Nekateri učenci so prihajali celo bosi. Premozejši so nosili čevlje. Pozimi so oblačili pumparice in doma pletene nogavice. V razredu so imeli crn predpasnik z belim ovratnikom. Ko so šli na fasisitine proslave, so nosili crno srajko. Na narnmnicah je bil kovinski M - Musolini. V mrazu so imeli suknjice. Kdor ga ni imel, ni prišel v šolo.

Jernej Bufon, 3. razred

Martina Kralj

Martina Kralj

ŠTUDENT
NAJ BO

S kovčkom, polnim upovnin pričakovanj, v tujino - domov pa obogateni za novo, zanimivo izkušnjo

Za obogatitev univerzitetnega vsakdana: semester v tuji državi!

Mednarodne izkušnje na študijskem in profesionalnem področju so danes skoraj *conditio sine qua non* za bodočo zaposlitev in kariero mladih. Vse več študentov se zato odloči, da bo vsaj za nekaj mesecev prekoračil meje svoje ožje domovine. Dobro poznavanje enega ali več tujih jezikov, zeleznica volja (birokratske tezave študentov ne izpustijo iz svojih krempeljev niti v tujini), kancek poguma in predvsem veliko zanimanja za svet, ki se ti je zdel dolgo tako zelo daleč: to je nujna prtljaga vseh, ki se odpravijo na tuje. Na tuje - no, danes traja vožnja v London približno toliko, kot je pred štiridesetimi leti trajalo popotovanje od Trsta do Ljubljane, pa so se kljub temu Tržanci množično selili v slovensko prestolnico. Francija, Velika Britanija in Nemčija se zdijo danes na doseg roke: vse več je študentov (tudi tržaskih univerz), ki se prijavijo na okenca, kjer dobijo informacije o projektih Erasmus, Tempus in Lingua. In vse več je tudi študentov iz drugih držav, ki prihajajo v Trst. O tem, kakšen je bil njihov prvi stik z mestecem, o katerem najbrž v svoji državi niso nikoli slišali govoriti, bomo morda obsirneje poročali kdaj drugič. Danes posvečamo prilogo predvsem akademskih letih odjadrani v dezele, katerih jezik in kultura so jih najbolj privlačevali.

Izkušnje? Pisane in razonilike: odvisno pač od pričakovanj, s katerimi so se mladi podali na pot, od želja in upov, od univerz, katerih gostje so bili, od ljudi, ki so jih srečali. Dogodivščine? Tudi teh je najbrž toliko, da bi jih na dveh straneh s tezavo nasteli vse. Toda nikakor ne gre vznemirjati staršev, katerih sin ali hči se odpravljata v tujino, s tem, kako ti lahko nepricaovano počti guma najetege avtomobila, kako različna od nase je hrana, ki ti jo ponudijo, kako težko je v tujem jeziku tujemu zdravniku razložiti, kaj točno te boli. Napredek pri študiju? O tem pričajo izpiti (predvsem tisti iz tujega jezika), dolgoročno pa bodo rezultati na dlani, ko bodo mladi "Erasmusovi pristasi" stopili v svet dela...

Matejka Grgić

LONDON / IZKUŠNJE TRŽASKEGA ŠTUDENTA

Trideset s pohvalo angleški univerzi

Poleg študentov, ki se odločijo za občasni študij v tujini v okviru programov Erasmus, Tempus in Lingua, so tudi taki, ki prehodijo na tujem svojo univerzitetno pot. Eden izmed »pogumih« je David Jerlečić, ki se je po uspešnem opravljenem znanstvenem liceju (kjer pa je po njegovem mnenju vse premalo poudarka na res znanstvenih predmetih) odločil za študij inženirstva na enem od londonskih koledžev.

ne upošteva samo izpitne naloge, pač pa tudi celoletno delo študenta.

Potrebne informacije je dobil na tržaskem sedcu British school, kjer je obiskoval tečaj angleškega jezika. »Univerze v Veliki Britaniji sprejemajo vsako leto omejeno število novopisanih študentov. Zato so razredi manjši kot v Italiji, kar znatno vpliva na odnos med študenti in profesorji,« je povedal David. Tudi z birokratskega vidika so angleške univerze bolj urejene od naših: nobenih vrst, nobenega cakanja, računalniško urejene knjižnice... Različien je način poučevanja: študent mora obvezno slediti lekcijam, med letom mora opravljati neke vrste domače naloge (v glavnem so to referati, poročila eksperimentov), veliko teze polagajo docenti tudi na praktično delo, ki ga študenti opravljajo skupinsko. Kako pa izpiti? »Izpiti so pri nas pisni, to pa zato, da bi bili dani vsem študentom res enaki pogoji. Ocena

se najbolj ustreza,« dodaja naš sogovornik. Junija bo v Londonu zagovarjal svojo diplomsko nalogo in tako po točno starih letih študija (toliko jih namreč predvideva smer, ki si jo je izbral), zaključil svojo univerzitetno kariero. No, o kakem pravem primeru bolj težko govoriti, saj so medtem že sprejeli Davidovo prošnjo za izpopolnjevalni študij na prestižnem MIT-u (**Massachusetts Institute of Technology***), tako da ga bo sla po znanju po vsej verjetnosti popeljala čez lužo...

Danes Erasmus, jutri Socrates

S prihodnjim akademskim letom naj bi se študijski programi Erasmus, Tempus in Lingua združili v enotni projekt SOCRATES. Uradno je projekt stopil v veljavo s 1. januarjem 1995, zaključil pa se bo leta 1999. Na tržaski univerzi točnejših podatkov o programu Socrates se nimajo, saj zaenkrat so niso prejeli Uradnega lista EU; študenti, ki se bodo v bližnji prihodnosti obrnili na pristojni urad, bodo zato dobili se vedno zastarele informacije o programih, ki jih uradno ne ni več. Odgovorni za kulturne izmenjave med univerzami so nam namreč povedali, da bo program Socrates stekel se le z letom 1996.

Program Socrates bo zasnovan nekoliko sirse kot dosedajni projekti. Vključeval bo tako študente evropskih univerz kot tudi visiošole. Cilji pobude so raznoliki, navezujejo pa se na prejšnje programe: poglobiti

ABERDEEN / "FULL IMMERSION" V ANGLEŠKO LITERATURO

»Ko bi le lahko imeli Campus tudi pri nas!«

O projektu Erasmus se je z nami pogovorila Manica Maver, ki studira moderne jezike na tržaski univerzi. Lani se je Manica odločila, da se vključi v projekt, ki ji je omogočil, da je preživela nekaj mesecev na Skotskem. Za študenta modernih jezikov je skorajda nujno, da živi nekaj mesecev v državi, kjer je jezik, ki ga studira, materinski.

Manica je želela udeležiti se tega programa, vendar je vedela, da so možnosti omejene, ker nudi institut študentom angleščine le pet mest letno. Kdor se

udeleži projekta Erasmus, dobi finančno podporo, ki pa je zelo skromna in ne krije vseh stroškov za potovanje in bivanje v tuji državi. Študenti prvega

letnika se ne morejo vključiti v program; Manica sama zainteresiranim svetuje, naj se javijo sele ob koncu svoje študijske poti. Tržaska univerza ne priznava namreč izpitov, ki jih študent opravi v tujini, ker je sistem poučevanja drugačen. Manica je v Aberdeenu vendarle opravila nekaj izpitov, ker pa so bili po snovi zelo specifični, so ji v Trstu črtali del programa izpita iz angleške literature.

Manico je najbolj navdušilo dejstvo, da je na Skotskem okusila, kakšno je pravo univerzitetno življenje: »Živel sem v Campusu, ki je pravo mesto v mestu, ki združuje izključno univerzitetne študente. Ti se lahko srečujejo v krožkih, ukvarjajo se lahko s športnimi dejavnostmi - cene so seveda zelo ugodne - klubi za tuje študente organizirajo izlete po Skotskem... V Trstu pa vsega tega ni, ker v Italiji ne poznamo pomena ureditve, ki bi predvidevala pojem Campus.«

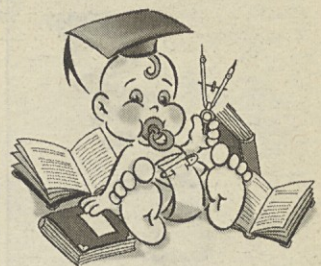
V Aberdeenu se je Manica morala spopasti s skupni evropski pripadnosti, omogočiti mednarodno priznavanje solskih in univerzitetnih diplom, pa tudi izpitov, ki jih je študent polagal na tujem. Vsaka država članica EU bo razpolagala na skladom, ki bo študentom omogočal prejem stipendij za izpopolnjevanje v tujini. Stipendije bodo zainteresiranim dodelili na podlagi družinskih dohodkov. Študenti bodo lahko na tujem ostali najmanj tri mesece, najdlje pa leto dni. Poleg običajnih tečajev naj bi sledili tudi lekcijam, pri katerih bi bolj spoznali kulturne in gospodarske specifičnosti dezele, v kateri studirajo. Eden izmed ciljev projekta je tudi poznavanje manj razširjenih jezikov. V okviru programa Socrates bo posebna pozornost namenjena izpopolnjevalnim tečajem in mednarodni izmenjavi učnega oseba.

di tega so študenti pod strogo kontrolo profesorjev, slediti morajo lekcijam in se obvezno vključiti v "tutorials". Sistem tutorials od študentov zahteva, naj dnevno sledijo lekcijam, enkrat tedensko pa se srečujejo v manjših skupinah in razpravljajo o programu, o prebranih knjigah in to pod vodstvom tutorja, se pravi asistenta ali mlajšega profesorja.

Ob koncu leta je na vrsti glavna naloga, ki jo ponuja Erasmus: »Potovanje in študij v tujini te obogati z dragocenimi izkušnjami, poleg tega lahko vzpostaviš pomembne stike.«

Tudi Dasa Radović obiskuje Oddelek za diplomatske vede v Gorici in je lani s pomočjo Erasmusu nekaj mesecev preživela v Parizu, kjer je obiskovala tečaje na Sorboni. Dasa se je brez večjih težav vključila v novo študijsko stvarnost. Tuj jezik ni predstavljal nobene ovire, zato je tudi uspešno opravila dva izpita, priznala pa je, da so programi za tuje študente manj zahtevni. Dasa je poleg predvidenih obiskoval tudi dodatne tečaje, na katerih je dobila mnogo zanimivih informacij za svojo tezo. V

Stran urejajo:
Matejka Grgić
Luana Grilanc
Valentina Repini
Nadja Roncelli

ŠTUDENT
NAJ BO

ERASMUS / RAZLIČNE IZKUŠNJE V FRANCIJI, ANGLIJI IN NEMČIJI

Trije študenti pripovedujejo...

Tradicionalna nemška urejenost tudi tokrat brez tekmecev

Erasmus je nedvomno zelo zanimiva pobuda, saj nudi študentom možnost, da za več mesecev studirajo v tujini in spoznajo drugačno univerzitetno stvarnost. Seznaili smo vas z birokratsko platjo tega projekta, vendar bi vam radi predstavili tudi mnenja nekaterih študentov, ki so to možnost izkoristili. V ta namen smo zbrali, nekaj pričevanj slovenskih študentov.

Varka Kozlovič obiskuje Oddelek za diplomatske vede v Gorici in je preko Erasmusu odpotovala v Egham (mestec blizu Londona), kjer je šest mesecev studirala in zbiralala gradivo za tezo. Varka se nam je pritožila zaradi slabe organizacije; ko je dospela v Egham, so se namreč tečaji na univerzi že začeli, zato ni mogla polagati izpitov. Tezave je imela tudi s prenočitvenim, ker je bilo zaradi velikega števila tujih študentov vse zasedeno. Za prekomerno število gostov na eghamski univerzi pa je kriv profesor, ki je odgovoren za organizacijo, ker je želel poslati v tujino cimve študentov. Vsekakor je Varka resila problem s tem, da se je preselila v London, kjer je brez težav dobila stanovanje.

Kljub težavam je zelo zadovoljna s svojo izkušnjo in svetuje tudi svojim kolegom, da izkoristijo možnost, ki jo ponuja Erasmus: »Potovanje in študij v tujini te obogati z dragocenimi izkušnjami, poleg tega lahko vzpostaviš pomembne stike.«

Tudi Dasa Radović obiskuje Oddelek za diplomatske vede v Gorici in je lani s pomočjo Erasmusu nekaj mesecev preživela v Parizu, kjer je obiskovala tečaje na Sorboni. Dasa se je brez večjih težav vključila v novo študijsko stvarnost. Tuj jezik ni predstavljal nobene ovire, zato je tudi uspešno opravila dva izpita, priznala pa je, da so programi za tuje študente manj zahtevni. Dasa je poleg predvidenih obiskoval tudi dodatne tečaje, na katerih je dobila mnogo zanimivih informacij za svojo tezo. V

Parizu si je tudi ustvarila jasnejšo sliko glede izpopolnjevalnega študija, saj se namerava specializirati iz ekonomije držav v razvoju.

Dasa nam je potrdila, da je organizacija pomanjkljiva: stanovanje si mora zainteresirani priskrbeti sam in Erasmus krije samo štirideset odstotkov vseh stroškov. Na vsak način je naša sogovornica zelo zadovoljna s svojim parriskim doživljanjem, bodisi zaradi študijskega izpopolnjevanja, bodisi za številne zanimivosti in novosti, ki jih je lahko spoznala v najbolj opevanem mestu, znanem po umetnosti in živahnem življenju.

Sedaj se bomo preselili v Nemčijo in točneje v Regensburg. V starem bavarskem mestu je deset mesecev studiral Matej Caharija, ki obiskuje Oddelek za

zgodovino tržaskih univerz. Prvo tezaovo, ki jo je moral Matej premostiti, je bil drugačni način študija na nemških fakultetah; študenti so aktivnejši in se udeležujejo številnih seminarjev, profesorji vsklajujejo svoja mnenja s študentovimi ipd. Tak način študija zelo motivira mlade. Programi izpitov so enaki tako za tuje kot za domače študente, vendar so profesorji s tujci manj zahtevni. V nasprotju z Varkino in Dasino izkušnjo je Matej pohvalil odlično organizacijo Erasmusove podružnice v Regensburgu. Uspešno je podal štiri izpite, vsekakor meni, da cilj študija v tujini ni izključno dobra ocena na indeksu, ampak enkratna priloznost, da поблиže spoznaš drugačen način življenja, ljudi, da se mlad človek nekako nauči mobilnosti in se ne zasidra izključno v enem mestu.

LJUBLJANA / TUDI BLIŽNJA SLOVENIJA NUDI DRAGOCENE IZKUŠNJE

Program Tempus obvezna vozovnica za Vzhodno Evropo

Poleg programa Erasmus, ki ima, glede na število udeležencev, med mladimi veliko uspeha, se je znotraj Evropske skupnosti uveljavil tudi projekt Tempus. Z razliko od prvega programa Erasmus, ki je vezan samo na univerzitetno okolje, ampak spodbuja obsirnejše vzpostavljanje stikov med mladimi in skupno medsebojno spoznavanje študentov vzhodne in zahodne Evrope.

Tempus je akronim za angleški izraz "Trans-European Mobility University Scheme", kar pomeni projekt za trans-evropsko univerzitetno mobilnost, ki je pred kratkim diplomiral na tržaski univerzi iz tujih jezikov. Peter se je v akademskem letu 1991/92 udeležil projekta Tempus. Prijavil se je kot "free mover", to pomeni, da si je sam organiziral enoletno bivanje v Ljubljani. S svojo izkušnjo je Peter začenjal izbirati pretežno med Poljsko in Madžarsko, zanimanje je bilo torej osredotočeno na srednjo Evropo. Da-

nes je program Tempus presel ze v tretjo fazo, študentje se najraje odločijo za obisk vzhodne Evrope, predvsem pa držav bivše Sovjetske zveze.

Kdor bi se rad udeležil programa, se mora najprej obrniti na koordinatorka lastnega instituta. Če pa koordinatorka ni, se lahko pozanimajo pri uradu Erasmus-Tempus, ki se nahaja na Trgu Evropa med Ekonomsko fakulteto in osrednjim blokom; na uradu naj se javi pri gospe Bressan.

Pogovorili smo se s Petrom Rustjo, ki je pred kratkim diplomiral na tržaski univerzi iz tujih jezikov. Peter se je v akademskem letu 1991/92 udeležil projekta Tempus. Prijavil se je kot "free mover", to pomeni, da si je sam organiziral enoletno bivanje v Ljubljani. S svojo izkušnjo je Peter začel izbirati pretežno med Poljsko in Madžarsko, zanimanje je bilo torej osredotočeno na srednjo Evropo. Da-

lesili programa, naj se za to odločijo, ko so že opravili izpite, kajti tržaska in nasploh vse italijanske univerze ne priznavajo izpitov, ki jih študenti polagajo v državah, ki niso članice Evropske skupnosti.

Peter je obiskoval univerzo v Ljubljani, kjer se je sicer počutil kot doma, saj je Ljubljano že dobro poznal. Povedal nam je, da je študij v Sloveniji precej drugačen od našega; študijske smeri so namreč zelo poglobljene in tudi študijski nactri so vnaprej strogo določeni. Peter je v Ljubljani pisal svojo diplomsko nalogo, navezal je stike s profesorji in imel odprt dohod do arhivov in knjižnic, kjer je iskal gradivo za tezo.

Ta prežusnja prav gotovo ni povzročila Petru večjih težav, ker je že poznal mesto in svet, s katerim se je srečal, mu je bil čisto domač. Tovrstne izkušnje pa so seveda nekaj edinstvenega in mlade nedvomno obogatijo.

Programi za študij na tujem: Erasmus, Tempus, Lingua

Univerzitetnim študentom so na voljo nekateri evropski študijski programi, ki omogočajo dopolnjevanje rednega študijskega nactra s prav gotovo privlačnim studijem na kakem drugem vseučilišču, v drugi evropski državi. Ti programi (med najbolj znane pristevamo predvsem program »Erasmus«) so v bistvu študijske izmenjave, študentje se preko poverjenih profesorjev na vsaki fakulteti povežejo s pobrateno univerzo v tuji državi, kjer potem preživijo en semester ali pa celotno akademsko leto. Tovrstni programi Evropske unije pa se ne omejujejo le na študente, temveč vsklajujejo tudi razne možnosti zacasne »izmenjave« profesorjev in drugega poklicnega univerzitetnega kadra med vseučilišci sirom po Evropi. Cilj programa »Erasmus« je spodbujanje evropske miselnosti povezovalja med univerzami in izredno dragoceno kulturno obogatitev akademikov, ki se v ta program vključijo. V ta okvir seveda spada tudi pridobljeno znanje tujega jezika, ki je nedvomno zelo močna spodbuda za vsakega študenta, ki zeli razširiti svoje kulturno obzorje.

Sam program je stopil v veljavo že leta 1987, ko ga je Ministrski svet Evropske skupnosti dokončno odobrili. Zanimivo ime (Erasmus) se sklicuje bodisi na velikega humanista Erazma Rotterdamskega, kot na okrajšavo naziva »European Community Action Scheme for the mobility of university students«. Kaj nudi program »Erasmus«? Program nudi mesečne stipendije, ki naj bi delno krile stroške, ki jih ima študent v tujini. Za zacasni študij v tujini je študentu vedno zagotovljena brezplačna solnina (študent pa mora seveda poravnati letno solnino na domači univerzi).

Stipendije programa »Erasmus« na zalost ne krijejo vseh stroškov, tako da mora biti študent pripravljen dodatno določeno vsoto tudi iz svojega zepa. (Pred leti je bila »finančna situacija« študenta, ki je sel na tuje v okviru programa »Erasmus«, nedvomno boljša, saj je dežela Furlanija-Juljska krajina pristavila dodatno vsoto, tako da je imel študent v zepu kar dve stipendiji. Te dezelne stipendije so zdaj uknjene skoraj v celoti, lahko pa jih se vedno dobijo študentje z nižjim družinskimi dohodkom.)

Pred odhodom na tuje dobi študent izplačilo prvih treh mesečnih stipendij. (Vse informacije glede programa »Erasmus« in drugih programov, ki jih ponuja Evropska unija, so na voljo v »Uradu Erasmus« - stavba ob Ekonomski fakulteti.)

Vida Valenčić

ZGODOVINA

V Gabrjah se še spominjajo na prvo svetovno vojno

Gabrje pri Sovodnjah v goriški pokrajini spadajo med tiste vasi na Primorskem, ki so okusile vsa gorja za časa prve svetovne vojne. Vojna vihra je prenehala pred skoraj 80 leti in marsikatero zapuščino iz tistih žalostnih dni je čas zbrisal, številna pa so še obeležja, na katera naletimo, če se le nekoliko sprehodimo po vasi in po njeni okolici.

Ce se vozimo sem iz Trsta po državni cesti števil. 55 in če se kmalu po prestopu ločnice med doberdobsko in sovo denjsko občino na Cukišču (tu se na levo cepi asfaltirana cesta za mejni prehod Lokvica) nekoliko pazljuje ogle damo dolinico na desni strani ceste, bomo opazili v mladem akacijevem gozdu prvi pomnik: ostanke obseznega italijanskega vojaškega pokopališča z monumentalnim vhodom. Okvirni zidovi se stojijo, le na strani proti hribu Nad Logem se je del zidu porušil. Ko so ostanke padlih vojakov v letih 1926-1928 prenesli v Redipuglio, so nagrobne kamne nanizali kar pod zidom, se prej pa so z njih izginile tablice iz pocinkane pločevine z imeni pokopanih vojakov. Danes sta na pokopališču še zadnje dva nekompletna nagrobna napis (in še ta bosta menda kmalu izginila, saj je zbiratelj teh "spominkov" cedalje vec). Sredi pokopališča pa stoji manjši križ, ki so mu odnesli kamnit podstavek ter ga v nadomestilo postavili na cok prezagane smreke.

Na Cukišču se lahko odločimo tudi za to, da jo namesto po asfaltirani cesti ubere mo v smeri proti Gabrjam po tako imenovani Cicki poti. Gre za staro cesto, ki je pred speljanje sedanje državne ceste števil. 55 vodila iz Doberdoba v Gorico in ki se je že pri Devetakih naslonila na vzhodni rob Dola ter po njem nadaljevala vse do Mirna. Cesto so za časa prve svetovne vojne adaptirali za vojaški prevoz in danes, ko ni več zaraščena, saj se je domaćini poslužujejo za spravlanje lesa iz gozda s traktorji, je hoja o njej kar prijetna. Nad in pod Cicko cesto (raziskovalec Dola Abramo Schmid razlaga, da so cesto v preteklem stoletju uporabljali Cici, ki so vozili svoj premož na prodaj v Gorico, odtod ime) zijajo številne kaverne, ki so jih izvr tali Italijani, saj je bilo to področje varno pred avstrijsko artilerijo s Krasa. Do avgusta 1916. leta, ko je padla Gorica in je Borojević umaknil svoje čete na vzhodni rob Dola, pa je avstroogrška vojska imela svoje kaverne na nasprotni strani Dola, izvir tane na obronkih pod Brestovcem in Golicevnikom.

Ce se nismo odločili za Cicko cesto in nadaljujemo pot proti Gabrjam kar po glavni prometnici, bomo kmalu zagledali širok travnik na desni strani ceste: tu je bilo drugo veliko pokopališče s kapelico ob sami glavni cesti. Smo na visini Semoliceve domacije s hišno številko Gabrje 4, o samem pokopališču pa ni danes več nobene sledi. Je pa nedvoumno označeno na starih italijanskih vojaških kartah, in o njem veta marsikaj povedati lastnik zemljišča Ivan Semolić in pa Lojzka Pipan (letnik 1913) iz Gabrij 27,

ki ima odličen spomin in ki nam je sicer med našim obiskom odkrila se druge zanimive stvari iz tistih časov.

Tako nam je na primer povedala, da je bilo za časa prve vojne v Gabrjah in v bližnji okolici kar šest italijanskih in avstrijskih vojaških pokopališč: eno nedaleč od "sterne" sredi vasi in dve "V Mlakah" od brega Vipave. Tu so pokopavali vojake, padle na bojišču in tiste, ki so umrli v bolnici. Ta je bila nameščena v Pavletičevi hiši na trgu sredi zgornjega dela vasi. Pavletičeva hiša, v kateri ima danes svoj prostor krajevno društvo, je bila sploh prva domacija na tem območju: pri hiši so stali hlevi, kjer so zamenjali konje, ki so vozili na poštni cesti Doberdob - Gorica (cesta iz Trsta skozi Stivan in Dol je prišla do večje veljave sele pozneje). Glede bolnišnice pa grof Caccia Dominioni v svojem dnevniku pod datumom 14. septembra 1916 piše, da so "vse hiše na trgu pri vodnjaku v ruševinah, le trinadstropna hiša, v kateri je vojaška bolnica, z velikim rdečim križem na strehi, se stoji nepoškodovana. Mi smo je spoštovali, ko je bila avstrijska, in Avstriji jo zdaj spoštujejo, ko je naša."

Da bo seznam vojaških pokopališč pri Gabrjah kompleten, naj dodamo, da so vojake z ene in z druge strani pokopavali tudi pri soli v Dolnjih Gabrjah. Zacasno italijansko pokopališče pa je v letih 1916 in 1917 delovalo tudi med barakami, ki so jih

Italijani med svojo zasedbo Dola do preboja pri Kobaridu postavili na prvih obronkih hriba Nad Logem. »Tu je bilo pravo mesto vseh mogočih barak« - se spominja Lojzka Pipanova. Na zacasnem pokopališču, ki so mu pravili "cimiterino", so 15. septembra (1916) pokopali tudi večjo skupino oficirjev in vojakov 13. infanterijskega regimenta (brigade Pinerolo), med katere je tresčila avstrijska granata. Vojaški kurat G. Abate tako opisuje dogodek: »Nasi bataljoni so bili nastanjeni pri javah 500 metrov od Gornjih Gabrij. Dez je ta dan vztrajno rosil. Nenadoma

pa je težka sovražna granata tresčila na naše artilerijsko zaklonišče in onеспособila nad sto naših vojakov. Le 37 smo jih lahko resili iz kadečih se ruševin, vsi ostali so bili mrtvi in razmesarjeni. To je najbolj srhljiv prizor, kar sem jim bil priča v tej vojni.«

Pa se na en spomenik iz prve svetovne lahko naletimo pri Gabrjah, če se le nekoliko oddaljimo od glavne ceste v gozd: med akacijami sameva namrec že 8 desetletij vojaška latrina, nema priča nekdanjih težav...

Elio Fornazarić

Na slikah:

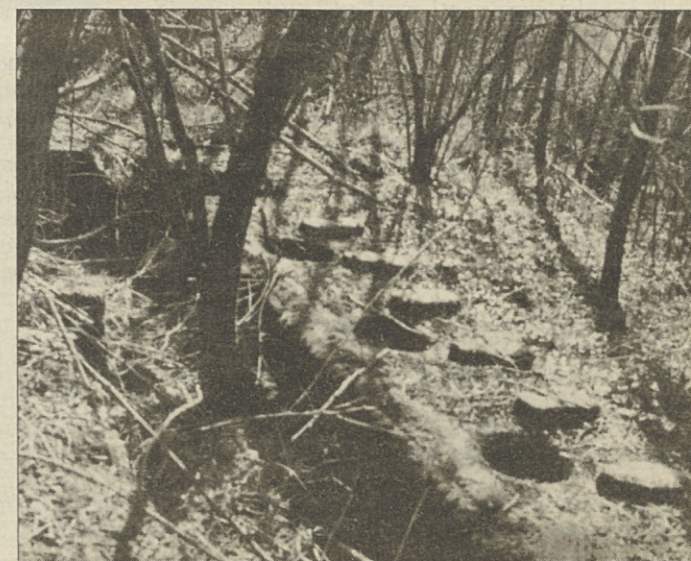
Pod naslovom: Italijanske vojaške barake ob vzhodju hriba Nad Logem. Pred drugo vrsto barak na desni strani so vidni križi tako imenovanega "cimiterina". Slika je bila posneta leta 1918. Original hrani domaćin Ivan Semolić.

Levo: Na starem pokopališču pod Cukiščem sameva še edini preostali križ. Da bi bil opazen med mladimi akacijami, ga je nekdo dvignil na prežagano smreko.

Desno zgoraj: Vhod na staro vojaško pokopališče nasproti Pavletičeve domacije. Železna vrata so originalna. Na levi strani vhoda stoji hiša, v kateri so svoj čas adaptirali manjšo kapelico. Na pokopališču so še vidni cementni ostanki nekega groba, v katerem so domaćini po prekupu padlih vojakov hranili apno.

Desno v sredini: V kotu pod okvirnim zidom pokopališča leži nagrobni napis podčasnika L. Corneu, ki je "junško padel za osvoboditev" domovine 16. avgusta 1916 pri Doberdobu.

Desno spodaj: Akacijev gozd naglo prerasča tudi vojaško latrino par korakov stran od državne ceste števil. 55 pri Gabrjah.

Prekucije na Slovenskem (6)

S shodi pod milim nebom so hoteli pokazati, da so si Slovenci v mislih in duhu enotni

Za Adama je napočil čas izredne aktivnosti, ko so mladostenci v šestdesetih letih devetnajstega stoletja po zgledu Čehov začeli prirejati množična zborovanja na prostem, imenovana - tabori. Z njimi so prizgali veliki kres narodnega prebujanja in avstro-ogrske oblasti prisilili k popuščanju pred marsikatero upravičeno zahtevo. Protestirali so, ker za davek, ki so ga plačevali, niso imeli drugega kot nemstvo v soli in uradih. Možato so se postavili za slovenske sole, da bi njihovi otroci ostali Slovenci. S shodi »pod milim nebom« pa so hoteli tudi pokazati, da so si Slovenci v mislih in duhu enotni.

S tabori so tudi pokazali, kako nujna je sloga med Slovenci. Dopisnik iz Smarja pri Celju je v Slovenskem narodu, ki se je rodil hkrati s tabori, stanje ponazoril nekako takole:

»Imamo zvonik pri cerkvi, ki ima na eni strani uro, pa se ta ne gre in ne kaže nikdar prav; imamo pa tudi tukaj tri tabore - nemškutarskega, slovensko-naprednjanskega in slovensko-konservativnega, katere locita voda in zvonik...«

Prvi tabor je bil 9. avgusta 1868 v Ljutomeru, temu sta sledila se tabora v Zalcu in Sempasu na Goriskem. Ljudje so prihajali pes, na konjih ali na okrašenih vozovih, oblečeni v narodne noše in s slovenskimi zastavami.

Govornik dr. Zamik je na enem od zborovanj med drugim dejal:

»Nas se zmiraj veljavni narodni program je zedinjena Slovenija in vpeljava slovenskega jezika v sole in urade.«

Poslanec dr. Vosnjak je v stajerskem deželnem zboru odkrito opozoril, da je bil doslej Slovenec v svoji lastni deželi le hlapec in tujec njegov gospodar.

Slovenci so na 17 taborih navdušeno sprejeli narodni program, ponekod pa dodali se zahtevo po slovenski univerzi. Povprečna udeležba je bila pet do šest tisoč ljudi, največji tabor pa je bil 17. maja 1896 v Vizmarjih pri Ljubljani.

Zborovalcev je več kot prebivalcev

Adam, ki ni imel otrok, se je zelo navezal na Martinovega sina Tinceta. Kamorkoli je šel, ga je, ce je le bilo mogoče, vzel s sabo. Peljal ga je tudi na tabor v Vizmarjih, ki se ga je udeležilo 30 tisoč ljudi, torej več, kot je bilo vseh prebivalcev v tedanji Ljubljani.

»Le poslušaj starega gospoda, Bleiweis se piše in klicejo ga oče naroda, da se boš naučil, kako je treba ljubiti svoj narod!« je rekel Adam glasno in pokazal na govornika na odru. »Samo da besed po stari navadi ne bo spet potlačil,« je zamrmral sam pri sebi, da ga Tince ni slišal.

»Slovenskega naroda je veliko na svetu; stejejo nas poldrugi milijon; ali razcepljeni stanujemo v osmih deželah ... tako, da brat komaj brata pozna, čeravno smo vsi sinovi iste matere Slave,« je Bleiweis slovesno začel, nato pa povzdignil glas: »Možje slovenski! To pa ni bilo znirom tako. Bili smo nekdaj vsi ... skupaj; locile pa so nas nemile okoliscine preteklih stoletij. Gotovo bi sicer ne bil mogel nas Vodnik reci, kar je rekel v eni svojih pesmi: 'Od nekdaj stanuje tukaj moj rod; če ve kdo za družega, naj reče: od kod?' «

»Moral bi reci, da smo bili vklejeni v verige suznosti, ko je tudi narod delil usodo podložnika,« je zamrmral Adam, a ga je Tince le napol slišal, ker se je preveč bal, da bi preslišal kakšno Bleiweisovo besedo. Gospoda Adama slišim pogosto, čarodeja, ki z besedami priziga ogenj v Ljudi, pa ne recas kadarkoli in

kjerkoli, si je mislil.

»Narod slovenski si ne more pomagati do tega, da bi zival vseh svojih narodnih pravic, dokler ni skupaj pod eno streho: pod eno deželno vlado, v enem deželnem zboru. Potem nehalo tudi vsi prepiri, ko so svoji pri svojih...« je nadaljeval Bleiweis, ki so ga zborovalci prekinjali z živahnimi klici. »Zdaj sele smem reci, da je slovenski narod v resnici na svetu, da živi, da se zrelo politično giblje in da nismo samo narodopisni pojem.«

»Dajte nam Slovenijo!« so se zadnje Bleiweisove besede izgubile v navdušenih klicih ljudi.

Tincetu je bila vseč primerjava naroda s kmetijskim posestvom, ko je Bleiweis rekel, da lahko opravlja gospodar svoje posestvo veliko hitreje in veliko ceneje, ce ima ves svoj grunt skupaj - arondiran, in koliko težje mu je, ce ima eno njivo tukaj, drugo pa drugje.

Nemci in nemčurji se bojijo taborov

Martin je po obnasanju grascaka, s katerim je bil se vedno v dobrih stikih, videl, da se Nemci in nemčurji bojijo taborov. Bali so se, da je vse skupaj le del priprav na veliko prekucijo v tem delu avstrijske države. Nemski mladci, člani Turnvereina, imenovani turnarji, so že v letu 1867 hoteli pokazati, kaj si mislijo o pripravah na slovenske množične shode. Udeležili so se izleta v Mengsu, da bi z geslom »Deutschland uber alles« demonstrirali svojo moč na Kranjskem. Ko so se vračali v Ljubljano, so jih slovenski fantje na jezici razgnali in jim celo porezali zelod s klobukov. Nemci so nato obtožili slovenska društva, ces da so kmeckim fantom ponujala po dva goldinarja za vsak turnarski klobuk (člani Turnvereina so namreč nosili posebne klobuke), za zastavo pa celo dvajset goldinarjev.

Turnarji so naslednje leto hoteli popraviti sramoto z velikim izletom v Jance (takrat so rekli Jancje). Ze ob petih zjutraj so z razvito zastavo in ob bučni spremljavi vojaške godbe, nekateri tudi oboroženi, prikorakali na ljubljanski kolodvor. Na Lazah so izstopili, potem pa se podali na Jance. Tam so jih pričakali krepki slovenski fantje in možje, jim ugrabili zastavo in jih premlatili, potem pa jih pognali v beg. Turnarji so seveda poklicali na pomoč orožnike. Ti so se spravili na Jakoba Rodeta, ki je hotel le pomiriti razgrete ljudi na obeh straneh, in ga pobili do smrti. Nato so vklepili približno šestdeset mozi in fantov ter jih odpeljali v Ljubljano. Obtoženi so bili hudodelstva, ropa in javnega nasilja. Obsojenih je bilo trideset obtožencev, eden od njih je dobil tri leta in pol ječe.

Ce so nemškutarji mislili, da so s sodnim procesom »Slovincem zavezali gobce«, so se bridko motili. Istega leta je pred cerkvijo na Poljanah zaplapolala slovenska trobojnica z napisom: »Združimo

se Slovenci, ne udajmo se!« Mlaj so postavili slovenski fantje na telovo. Na žalost je padel že pred kresom. Ni ga podrli vihar, temveč ga je dalo podreti cesarsko-kraljevo okrajno glavarstvo v Kranju.

Adam je z veliko prizadetostjo spremljal nemškutarsko gonjo proti taborom. Vanjo je sodil tudi sodni proces 13. decembra 1869 proti uredniku Slovenskega naroda Antonu Tomsicu. Pred celjskim porotnim sodiščem so ga obtožili, ces da je kalil javni mir, sejal prepir, neslogo in sovraštvo ter narode scuval med seboj.

Tomsic je sodnikom in porotnikom pogumno zabrusil v obraz:

»Celo resto paragrafov so nasteli in jih vrgli proti meni, zdaj pa mislijo, gospodje porotniki, da se bo ta reša v vaših rokah spremeni v železno verigo okoli mojega

vratu!«

Kmet, ki je poslušal njegov zagovor, je vzkliknil:

»Ta, ki naše pravice zagovarja, je govoril, kakor da bi pipo pri sodu odprl in bi čisto olje teklo...«

Potem je pokazal na državnega pravdnika, rekoč:

»Oni z zlatim krogelnom pak je govoril, kakor bi stare dile trgal...«

Tomsic je porotnikom rekel tudi tole:

»Možje porotniki! Ako se hočete spomniti svojega vsakdanjega življenja, mi boste pač potrdili, da se po naših mestih, trgih in vaseh vsak dan vidi, kako ljudje roke vijo, in da se vedno slišijo pritožbe: 'Bog se usmili, vedno in vedno se nam slabše godi!' «

Pozljivi birt

Odnos konservativcev do taborstva gibanja se je v malem

kazal v vedenju birta v dolini. Sprva je molčal, ko pa so tabori prerasli v množično narodno gibanje, se je vsaj na videz tudi sam navdusil zanje. To je se bolj veljalo za konservativno gospodo v Ljubljani, ki je vztrajala v taborih, dokler jih je bilo strah, da bo Avstrija v vojni z Nemcijo porazena in bo nemški kancler Bismarck zasedel vse ozemlje do Trsta. Ko pa so videli, da vojne ne bo, so zapustili taborstvo gibanje in opustili vsako misel na zedinjeno Slovenijo.

Birt je ze prej, preden je taborom obrnil hrbet, vsako malo bolj ostro besedo pospremil s svatim Adamu:

»Pazite, da se vam besede ne obrnejo v orgije, kakršne so bile tiste leta 1848!«

Takšne je Fran Levstik v Pavlihi napadel, ces da sedijo med

dvema stoloma. Kompromisarje si je privoščil tudi Slovenski narod, ki je med drugim jedko zapisal:

»Nasi zastopniki so zoper centralizem, toda tako, da najprej po ulicah ropotajo z orožjem, nato pa zbežijo v nasprotni tabor...«

Pri tem je kajpak mislil tudi na politika Dragotina Dezmara, ki se je cez noc prelevil v Deschmana in prestopil v nemški tabor, ces da je naprednejši od nazadnjaških slovenskih politikov. Ze veliko prej se je nemški levici pridružil dr. Anton Fister, slovenski duhovnik, pedagog, filozof in politik, eden najdoslednejših borcev dunajske revolucije, ker je menil, da so domala vsi Slovenci konservativci. Zanj so nekateri trdili, da je vplival na Presema in da je imel zveze z Marxom, kar pa menda ni dokazano.

France Trebčan

SLOVENIJA

„društvo za brambo narodnih pravic“

združena

z župani in drugimi možmi okolice ljubljanske

napravi na

binkoštni pondeljek 17. maja 1869

popoldne ob 3. uri

TABOR

NA VIŽMARJIH

BLIZO LJUBLJANE.

GOVORILLO IN SKLEPALO SE BO:

I. O sredstvih, ki so neobhodno potrebna, da se ohrani in okrepi narodnost slovenska, in to:

1. po združenju vseh Slovincov na postavljeni poti v eno kronovino z deželnim zborom v Ljubljani;
2. po vpeljavi slovenskega jezika v sole;
3. po ustanovitvi slovenskega vsoučilišča v Ljubljani;
4. po vpeljavi slovenskega jezika v urade.

II. O napravi denarnih zavodov v podporo kmetijstva in obrtnijstva, in osnovi lastnega zavarovalnega društva.

Slovenci od blizo in dalje pridite vsi!

Zedinimo se! Složimo se!

ŽIVILA SLOVENIJA!

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Moški - žrtev ženskega nasilja

O tem pojavu veliko ugibanj, a malo raziskav

Ko slisimo, da je moški udaril žensko, se sicer zgrozimo, a je to še vedno bolj »običajno« kot če ženska udari moškega. Motiv je najbrž precej drugačen, saj ženske (vsaj praviloma) po naravi niso takšne, da bi kar tako razkazovale svojo moč. Stvar ima veliko globlje vzroke in posledice je samo skrajni izhod, ko druge možnosti ni več, ali pa preprosto jeza, užaljenost, prizadetost, bes prekipi do te mere, da se sprožijo mehanizmi, nad katerimi so ponavadi tudi same presenečene. O tem pojavu se bolj odkrito govori zadnjih dvajset let; poprej smo bili vedno bolj navajeni slišati, da so žrtve domačega nasilja samo ženske.

Vzroki, ki lahko sprožijo kaj takega, so zelo različni. Nekatere na primer razjezi to, da pride partner domov veliko kasneje, kot so ga pričakovale, izgovor pa je bolj kilav in neprepričljiv. Roka poleti kar sama... Druge zopet ne prenesejo tako zlahka, da jih on ob vsaki priložnosti »opozarja« na to, kdo je glavni, kdo služi denar, kdo torej skrbi za družino. Kakorkoli že, dejstvo je, da se moški zelo, zelo težko odločijo, da bodo prijavili nasilje, saj priznanje, da jih je pretepla ženska, pomeni ponižanje in nemoč. Ker pa gre, hvalabogu, obdobje macizma v zaton, lahko tudi moški bolj odkritosrčno priznajo svojo ranljivost in strah pred ženskami.

Moški - žrtve

Na britanskem otoku se je na primer, po podatkih tamkajšnje policije, v zadnjih petih letih ste-

vilo žrtve tovrstnega nasilja nad moškimi več kot podvojilo. Leta 1992 je bilo prijavljenih 887 primerov samo v Londonu, ob tem pa so ugotovili, da moški kot žrtve domačega nasilja predstavljajo kar 12 odstotkov. Nasilje vključuje spolno nasilje, pretepanje in kratitev spanja.

Izbruh nasilja pri ženskah velikokrat pogojuje (pod) zavestni spomin na vsemogočega tiranskega očeta ali močnejšega brata, kar hkrati vzbuja ljubezen in sovraštvo do moških. Tako svoje partnerje sicer ljubijo, z nasiljem pa napadajo njihovo dominacijo.

Nasilna ženska je tako nov pojav, da o tem se ni kaj dosti raziskav. Med redkimi, ki se s tem ukvarjajo, je navropsiholog dr. Malcolm George z londonske uni-

verze. S svojo raziskavo je ugotovil, da večina ljudi povezuje žensko nasilje s predmenstrualnim sindromom, kar pa ni povsem dokazljivo. Tudi alkohol predstavlja zanemarljivo majhen delež pri vzrokih. Zato dr. George zdaj raziskuje vpliv kemičnih neravnovesij v možganih, ki lahko sprožijo nepricakovano nasilnost.

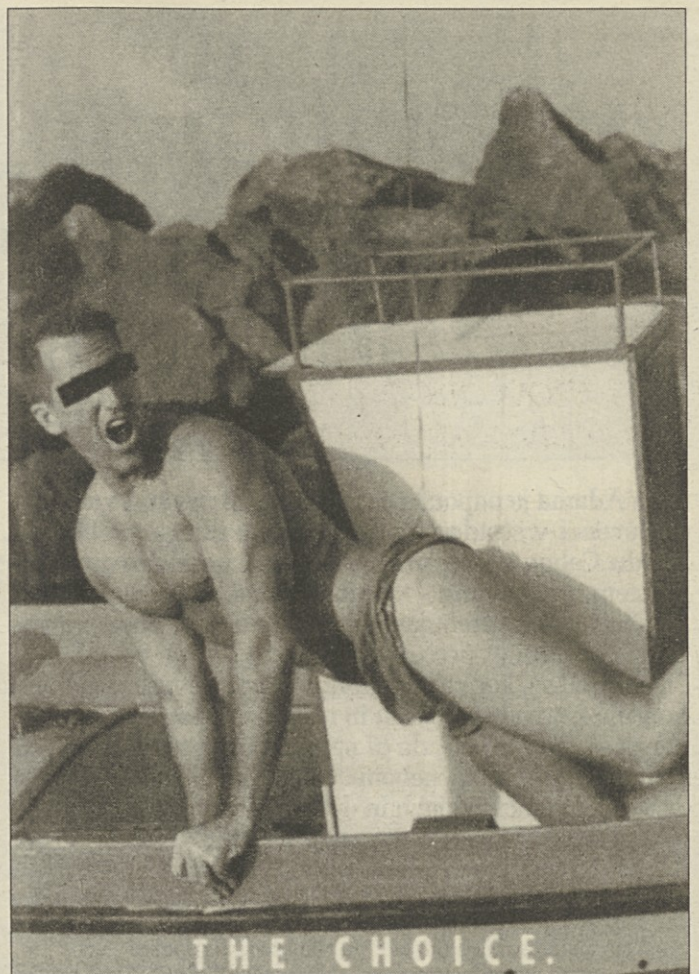
Zakaj so ženske nasilne?

Raziskovalka Alex Kirsta meni, da postanejo ženske nasilne in agresivne zaradi spremenjenih okoliščin življenja, ki jim niso kos. Pravi tudi, da se ženske zatekajo v nasilje zaradi strahu pred ekonomskim preživetjem, zaradi vsakodnevnih pritiskov, osamljenosti, izgubljenega upanja in strahu nasplošno. Zanimivo pa je, kot je z raziskavo 38 primerov ugotovil

za mučene moske, dodaja, da ima na teden približno dvajset klicev. Kaze, da se tovrstno nasilje začne pri vzpostavljanju »nadvlade« v hiši, se zlasti, če ženska zasluži bolje kot moški. Enak ali nadvlađujoč položaj v družbi in službi se pri ženskah kaže tudi z dokaj ne navadnimi »moskimi« sopojavi, kot so izgubljanje las, pogosti glavoboli in nasilništvo, skozi katerega sproščajo stresne situacije. Strokovne raziskave tudi potrjujejo, da imajo ženske na visokih poklicnih in menedžerskih položajih več testosterona kot gospodinje in zaposlene na manj zahtevnih delovnih mestih. Ob vsem pa nikakor ne gre pozabiti tega, da je nasilje trikrat bolj izraženo pri moških in ženskah, ki so ga sami doživljali v otrostvu. Pri konkretnem dejanju je za ženske značilno, da žrtve pri fizičnem obračunu napadejo od zadaj, najpogosteje med spanjem, ali pred otroki.

Dianne Core, specialistka za nasilje v družini, ki se s to problematiko ukvarja že 25 let, ugotavlja, da se je v zadnjih desetih letih nasilje nad moškimi povečalo za 20 odstotkov. Najbolj jo preseñeča to, da so pri ženskah napadi največkrat načrtovani in veliko bolj »pokvarjeni« kot pri moških. Pripravljene so uporabiti tako noge kot pesti, noz, skarje, steklenice, strup... Med stotimi primeri, ki jih je raziskovala, je bil pri 40 žen-

dr. Malcolm George, da je nasilje bolj prisotno pri zaposlenih ženskah, ki imajo v službi avtoriteto in veliko mero samozavesti. Les Davidson, ki je letos odprl telefon

V zatonu macizma tudi moški bolj priznavajo strah pred ženskami

skah poglavitni krivec predmenstrualni sindrom. Zanimivo pa je, da večina žensk, ki trpincijo svoje partnerje, meni, da imajo do tega vso pravico in da ne potrebujejo pomoči.

Ostanki preteklosti in soočanje s stvarnostjo

Izbruh nasilja pri ženskah velikokrat pogojuje (pod) zavestni spomin na vsemogočega tiranskega očeta ali močnejšega brata, kar pri njih vzbuja tako ljubezen kot sovraštvo do moških, razlaga Dianne Core. Torej ljubijo svoje moze, napadajo pa njihovo mosko dominacijo. Policija in zakonoda-

ja imata (ne samo v Veliki Britaniji) velike težave s priznavanjem in kaznovanjem žensk, ki se znasajo nad moškimi. V Angliji so v zadnjem času v ne tako malo primerih ženskega nasilja to razlagali s čustvenimi motnjami in vedenjskimi težavami. Zato tudi moškim žrtvam ne svetujejo sodnega postopka, čeprav imajo s pravnega vidika vse žrtve nasilja v družini - moški in ženske - enake pravice zaščite. Od 38 moških, ki so se odločili za sodno pot reševanja, se jih je le polovica odločila najeti advokata, medtem ko se je druga polovica odpovedala vsakršni nadaljnji potezi. (KaN)

Nas delo res osrečuje?

Se ne tako dolgo nazaj so nas »vodilni ideologi« obilno obsipavali z zapovedni kulta dela: delo je ustvarilo človeka, delo je smisel življenja, delo osvobaja človeka... Dandanes nam več nihče ne soli pameti s publicami o vrednotah dela, kajti garanje je postalo sama srž boja za preživetje - vsaj za večino, medtem ko si manjšina dela zgolj skrbi v zvezi z upravljanjem profita in iskanjem načinov, kako ga povečati. Vsi pa delamo v prvi vrsti zato, da kopicimo materialne dobrine, tekmujeemo z drugimi in lovimo način življenja, kakršnega nam vsiljujejo masovni mediji.

Nekoč, v davnih časih sožitja z naravo, so ljudje občasno najbrž tudi veliko delali - vendar je bila količina njihovega dela odmerjena s skromnimi eksistenčnimi potrebami. In ko je prišel čas za počitek, niso počivali zato, da bi spet lažje delali, ampak preprosto zato, ker niso imeli česa delati. Potem se je pojavila trgovina, ki je že kmalu prerasla svojo menjalniko vlogo in se sprevrgla v pohlepno zaslužkarstvo. Trgovci so s prefinjenimi reklamnimi prijemi sugerirali nove in nove lažne potrebe in želje, in kdor jih je želel uresničiti, je moral izdatno pljunuti v roke. Novodobni kapitalisti, ki jim denarja ni nikdar dovolj, so stvar prignali do konca: razvoj znanosti in tehnologije jim omogoča nebrzdano proizvodnjo novih predmetov ter njihovo vse učinkovitejše reklamiranje. Delo za rast materialne blaginje, ki temelji na vsiljenih, lažnih vrednotah, je postalo osnovno gonilo sodobnega življenja.

Ceprav specializirano in strogo tempirano, delo marsikomu smrdi in je marsikomu jasno, da bi za eksistenco v mejah zdrave skromnosti zadostovala že skromna tretjina potrošene delovne energije (ali se manj, če večine ustvarjene vrednosti ne bi zadržali pogoltni lastniki kapitala in nič manj pogoltna država), pa vendarle svojo tlako sprejemamo kot nekakšno nujno žrtv. Kot same po sebi razumljive sprejemamo tudi številne poklicne deformacije zdravja kot na primer poskodbo hrbtenice zaradi dolgotrajne napačne drže ali boleznih dihalnih poti zaradi vdihavanja prahu in strupenih plinov - saj so konec koncev vse tovrstne tegobe poplačane z denarjem in kupljenimi užitki. Vsak užitek pa nekaj stane...

Dandanes je zelo moderna beseda »deloholik«, s katero označujemo ljudi, ki so z delom dobesedno zasvojeni - četudi za svoje delo (ali vsaj za njegov del) ne prejmejo nikakršnega placila, vsaj ne v denarju, kajti neke vrste plačilo prav gotovo prejmejo - ali vsaj upajo, da ga bodo prejeli. Vsako trošenje energije je namreč z nečim motivirano. Najpogostejše gorivo za »deloholiko« garanje je težnja po potrditvi v očeh drugih. Vsakdo se v svoji podzavestni srzi čuti odrinjen, zavržen, nepriljubljen, kajti vsakdo je v svojem ranem otrostvu (pa tudi pozneje) doživel številna ponižanja, kritike in posmehljive, omalovažujoče geste in dejanja. Kdor odrasla z družbi, ki pridobitniško delo postavlja na sam vrh vrednostnega sistema in svoje »pridne mravljice« obsipava s superlativi, jih hvali in na vse mogoče načine

nagradjuje, v delu odkrije enega najprimernejših načinov za blaženje dušnih občutij, ki ga »grizejo« iz podzavesti. Ne da bi se prav zavedal, da ga poganja bojazen pred odbitjem in zavrnjenostjo, se na vse pretege trudi, ustvarja, premaguje odpor do pretiranega naprezanja ter zanikuje znake utrujenosti in občutja nesmiselnosti - vse za tistih nekaj pomirjujocih trenutkov, za tistih nekaj pohvalnih, čudenja polnih besed, s katerimi sotrpini okronajo njegovo novo delovno zmago ter potrdijo pravilnost njegovega boja - čeprav se globoko v sebi vseskozi zaveda, da je tovrstna oblika boja jalova, saj njegove temeljne bojazni niti prav ne ublaži, kaj sele, da bi jo ukinila; se huje: vedno znova jo obnavlja. In ker je torej opeharjen, se bojuje naprej, s čim drugim kot z visokocenjenim garanjem.

Družba, katere najvišja vrednota je pridobitniško, očitno, otipljivo delo, dela torej svojim članom medvedjo uslugo, kajti vselej jih pušča na cedilu.

Je kdo v zahodni družbi že pohvalil posameznika, ki je prilagodil količino pridobitniškega dela po meri zdravih potreb, večino svoje energije pa preusmeril v trud po samospremembi, s katero naj bi se osvobodil notranjih bremen? Take posameznike ponavadi inenujemo z besedami kot so lenuh, brezdelnez, parazit, samozadostnez, škodljivec - ampak tako jih menda ne imenujejo tisti, ki vedo, v katerem grmu tici volk, ampak praviloma zavistnezi, ki so zasuznjeni s pridobitniškim delom kot življenjskim bojem za naklonjenost. Se najbolj pa grede tako imenovani lenuhi za nohte tistim, ki živijo na račun dela drugih, torej kapitalistom in kapitalu službujočim politikom, kajti ujetniki svojega notranjega kaosa so praviloma najbolj pridni in produktivni, hkrati pa najmanj nergajo in zahtevajo, lenuhi pa predstavljajo neizkoriščeno delovno silo, mrtev kapital. Kakšna

izguba!

Mar ne bi bilo zanimivo, če bi za praznik dela namesto cascenja pridobitniškega dela razmislili o smislu našega dela, o tem, kaj nas pravzaprav poganja in kam tovrstno garanje vodi. Nas osrečuje? Nas res osvobaja? Ne bi bilo bolje, ko bi vsaj del energije, potrošene za pridobitniške dejavnosti, preusmerili k delu »na sebi«, k ukinjanju generatorja notranje nevroze? Za to, da se resnično osvobodimo, da postanemo brezpogojno srečni, bi morebiti zadostovala slaba desetinka energije, ki jo v življenju pokurimo ob strojih, za dokazovanje pred drugimi in za boj za njihovo naklonjenost, pa ob kratkotrajnem uživanju ob pomirjajocih predmetih ter njihovem malodušnem zmetavanju med smeti. Poskusajmo; za začetek vsaj v mislih, »teoretično«. In nikar se ne bojmo, da nas bodo (in ko nas bodo) zaradi tega imeli za lenuhe, reveže, nesposobne in egocentrike, kajti prav bojazen pred tovrstnimi grožnjami je pravi cilj našega dela, dela za srečno, notranje umirjeno, kakovostno, človeka vredno življenje. In skusajmo to svojo idejo enkrat preliči tudi v resničnost; sicer bo za nami ostalo zgolj morje znoja in solza, gore smeti in neskončna vrsta zamujenih, nikdar povrnjenih prilo-

TV je bog!

Cetrtosolčki imajo povsem svoj pogled na svet in stvari, ki jih obdajajo. Marsikaj slišijo in vidijo, »registrirajo« po svoje, dodajo se komentarje starejših in pridejo do zabavnih sklepov. Menijo, na primer, da je »politika blesava stvar«, da je »televizija bog«, Slovenija jih spominja na debelo kuro, za ljubezen pa mislijo, da je to »prvi vogal v Skofji Loki«. Zbrani odgovori namereno niso popravljeni.

POLITIKA

Politika je stvar, ki nam pove kaj kdo misli. Včasih koristi, včasih škoduje domovini. Politika je politika. Politika je velika norost. Politika ni zame nič. Politika je čudna. Politika je politična. Politika je ko se Milan Kučan in Janez Janša pogovarjata. Politika je star gospod. Politika je drek. Politika je pokvarjena juha. Politika je shit! Politika je podobna majhnemu otroku. Politika je resna stvar. Politika je karabol in kricanje v skupščini. Politika je lonec, v katerem se s kuhalnico mešajo težave. Politika nima pojma. Politika je človek, ki skili. Politika je terorizem. Hudicki. Politika je sport. Politika je neka blesava stvar tam, ne vem.

TELEVIZIJA

Televizija je odbojna. Predmet, kjer vidimo. Nekaj kar lahko prižges in potem gledaš. Stvar, ki poneumlja ljudi. Skatla z gumbi. Televizija je stroj, skozi katerega gledamo razne programe. Na televiziji se prikazuje skiljo. Televizija je okno z odličnim razgledom. Televizija je pokvarjena. Televizijo gledajo telicki. Televizija je bog. Elektronska skatla.

Televizija nam kaže dobre in slabe reči. Televizija je fina za oči. Na televiziji kažejo grozljivke za butce. Televizija je sportni oddelek. Zanimivo. Televizija ne kaže nič. Televizija je škodljivcev oči. Televizija je življenjska potreba. Televizija je super.

OCENA

Ocena je v redovalnici. Ocena je ena. Cvek. Oceno lahko dobimo zelo lepo. Ocena je pri predmetih v soli. Ocena je narejena iz glave. Ocena je pridna muca. Ocena je sola. Ocena je najboljša ocena. Ocena je zelo resna zadeva. Slaba ocena ni v redu. Pove če si dober ali ne. Stevilka. Lepa stvar, ker sem odličen. Nekaj kar dobiš za nagrado. Ocena je številka znanja. Poplačan trud.

SLOVENIJA

Slovenska kura. Umazan hlev. Slovenija je lonec krajev. Slovenija ni kaj preveč lepa. Slovenija je zelo zabavna urska. Slovenija je petelin, ki nima perja. Slovenija je naša požrešna kura. Slovenija je pisecanec, ki nima pameti. Slovenija je kot ZDA. Slovenija je zelo debela kura. Slovenija je samostojna dezela.

LJUBEZEN

Ljubezen je čudež. Ljubezen je ce se ljubita mačka in mis. Ljubezen je cmok cmok. Ljubezen je modra kahla. Ljubezen je hudo mamillo. Ljubezen stanuje samo pri revežih. Ljubezen je prvi vogal v Skofji Loki. Ljubezen je, če te ljubi Peterle. Ljubezen je duhovna rast. Ljubezen je pravkar prdnila. Ljubezen je usta na usta. Ljubezen je nekaj vročega. Ljubezen je ce nekoga cmoknes.

(Zbral B. R. K.)

Avtoritativni starši kaznujejo pogosteje

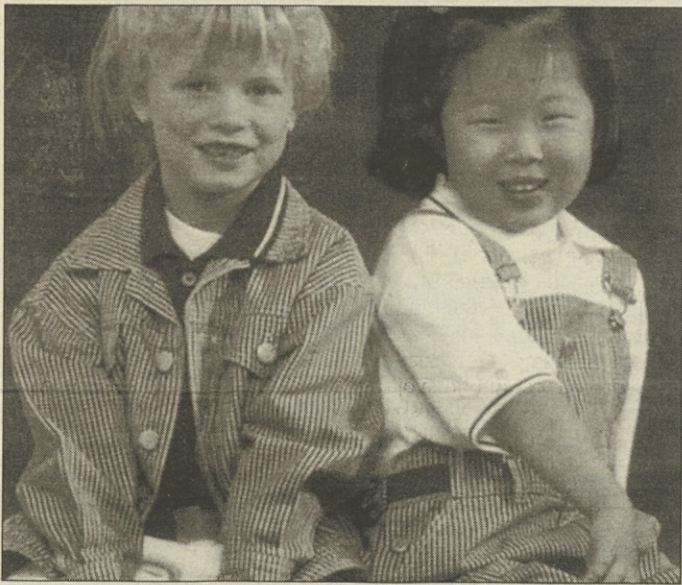
... njihovi otroci pa pogosteje razvijejo trmo, jezo, sovraštvo, agresijo, laganje, obtoževanje drugih...

Kolikokrat nam na ulici zastane korak, ko vidimo, kako starši kaznujejo svojega otroka. Radi bi kaj rekli pa... nadaljujemo pot. Otrok dobi klofuto ali se kaj več, pred vsemi je ponizán, užaljen, kaznován, in namesto, da bi pomislil, kaj je storil narobe, začne kljubovati. In kazen je spet tu. Razumljivo je, da moramo otroku pokazati svoje nestrinjanje za stvari, ki jih ni prav storil, toda za to je veliko načinov, najti je treba pravo pot. Kako torej kaznovati, kaj kazen pomeni, kakšne so posledice kaznovanja, o tem tokrat razmislija dipl. psihologinja Magdalena Rožanc - Derniković s Svetovalnega centra Koper.

Razsirjeno je mnenje, da se morajo starši pri vzgoji otrok posluževati avtoritete. Ali to drži?

Znailno za odnos med otroki in starši je, da so za otroka starši v psihološkem smislu veliki. Ta odnos nastane zato, ker so starši za-

vedenja ne bi več počel, ali je pri tem otrok razumel, da mu tega ne dovolimo in ali ni slo drugače; ali je bilo kaznovanje zaradi jeze, nemoci, nejevolje, preobremenjenosti; ali zato, ker smo bili z avtoriteto sami vzgojeni, ali udarimo,

res veliki, močni pametnejši, sposobnejši. Drugi razlog je, da otrok starše nujno potrebuje, če hoče zadovoljiti svoje potrebe. S tem, ko mu zadovoljuje potrebe, imajo tudi moč nad otrokom, ga kontrolirajo, kaznujejo. Sami so prepričani, da vzgajajo, ko izkoriščajo svojo pozicijo nadmoči. Avtoritativni starši pogosteje kaznujejo in njihovi otroci tudi pogosteje razvijejo jezo, sovraštvo, trmo, agresijo, laganje, obtoževanje drugih, tiraniziranje, gospodovanje, željo po znagi, podredljivost, pomanjkanje ustvarjalnih moči, strah pred novim.

Nepremisljena kazen prinaša torej veliko negativnih učinkov in tega se zal starši ne zavedajo. Jasno bi jim moralo biti, zakaj kaznujejo, zakaj udarijo ali otroku prizadenejo celo se kaj hujšega.

Starši se morajo vprašati, zakaj so kaznovali, udarili svojega otroka: ali res zato, da nezaželenega

ker pač ne znamo drugače. Vprašajmo se, kaj pričakujemo od otroka, ali si ne zastavljamo previsokih ciljev. Ne zahtevamo enostavno preveč od otroka in smo potem razočarani, ker imamo pred sabo samovoljnega, neposlušnega otroka. Razočarana ljubezen pa se hitro sprevrže v sovraštvo in ne ravna z razumom. Zato je nujno, da vse svoje pretirane zahteve in pričakovanja do otroka kot tudi do svojih vzgojiteljskih sposobnosti kontroliramo in držimo nazaj.

Zdi se, da je nasilja nad otroki vedno več, da nekateri vsevprek kaznujejo otroke. Tudi psihicne in verbalne kazni bolijo.

Ne kaznujemo samo z udarcem, klofuto, pretepanjem, prepovedjo, s hišnim zaporom, odtegnitvijo večerje, sladkarij, ampak kaznujemo lahko tudi psihično. Psihične kazni so bolj boleče, ker pri otroku povzročijo prestrašenost, jemljejo mu življenjski

ski pogum in puščajo sledi v duševnosti za vse življenje. Če otroka kaznujemo s ponizanjem in pogosto doživlja ogrožanja lastne osebnosti, mu onemogočimo, da svojo napako sam popravi. Podrlo se bo zaupanje med njim in starši. Otrok ne bo več mogel odkrito govoriti o svojih problemih. Prisiljen bo z lažjo braniti svojo intimnost. Ustrahovalno kaznovanje je še posebej nevarno v predšolskem obdobju, kajti neustemeljeni strahovi ostanejo v cloveku. Tudi mascevalne kazni podrejo vse zaupanje med otrokom in starši. Ko otrok odraste, bo do vseh nezaupljiv.

Posledice kaznovanja so lahko hude. Katere so najpogostejše?

Posledice so različne. Med starše in otroke se naseli nezaupanje, otrok se boji staršev, ne upa se jim nasprotovati, da bi zadovoljil svoje potrebe. Razvijejo se občutki krivde pri otrocih, ti se čutijo večno krive za vse in so nesrečni, neuspešni, vedno odpovedujejo. Otroci, ki so pogosto kaznovani, niso iniciativni, prodorni, imajo občutek, da so v vse prisiljeni. Bojijo se lastne iniciative, bojijo se, da bodo kaznovani. Ne znajo reševati konfliktov in jih tudi niso pripravljeni reševati. Kazen deluje negativno na misljenje otroka, ker povzroča čustveno vznemirjenje, zato so velikokrat kaznovani otroci manj uspešni pri delu in učenju. S kaznovanjem je moten osebnostni razvoj otroka, oblikujejo se neželjene karakterne poteze.

Kako kaznovati, da bo kazen delovala vzgojno in ne bo pustila posledic pri otroku?

Če že kaznujemo, potem mora biti kazen povezana z dejanjem, zaradi katerega kaznujemo, da ima otrok možnost popraviti svoje napake. Čas med nezaželenim dejanjem in kaznijo ne sme biti predolg, praviloma naj sledi neposredno samemu prekršku. Kazen mora biti dosledna. S kaznijo je kakor z zdravlilom: treba jo je uporabljati v pravih merah in ob pravih trenutkih. Preden se odločimo za vzgojni ukrep, za kazen, se enkrat premislimo, ali je nemara prav, da kaznujemo, in ali bo učinek tak, kot si ga želimo. Starši, ki otroka nikoli ne kaznujejo, ravna narobe. Tisti starši, ki otroka prepogosto kaznujejo, ravna narobe. S pogostimi kaznimi porušijo odnos, ki naj bi vladal med njimi in otrokom. Če tega odnosa ni, potem tudi najbolj dobronamerna in upravičena kazen zgreši svoj namen.

Silvija Mozetič

S prazniki je vedno kriz: clovek ima najboljši namen, da bo prebral vse časopise in revije, a če ne drugega, ga pri tem zmotijo (ne) pričakovani obiski.

A tudi ko se poglobi v branje, je neredko v zadregi, saj v domači politiki velikokrat ni povsem jasno, kam »pes taco moli«, zabavnih stvari pa je vedno manj.

Tudi tisk ni več tisto, kar je včasih bil... No ja, naslednjih stirinajst dni bomo že nekako zdržali, potem pa bodo imeli trije »ledeniki« svetniki s polulano kompanjonko veliko dela, katerega rezultat bo pomembno vplival na nadaljnje dogodke.

Sprostitev je rešitev

Preprečimo napad panike

Vas kdaj muči hitro in neenakomerno bitje srca ali prehitro globoko ali plitvo dihanje? Če je tako, potem, kot ugotavlja psiholog John Kentish iz londonske univerzitetne bolnišnice St. Mary, lahko to pripisete napadu panike. Navadno ga spodbudi strah pred čim, na primer pred pajkom ali gnečo v avtobusu. Če trpite zaradi napadov strahu, se skušajte naučiti kontrolirati svoje reakcije. To pomeni naučiti se sprostiti, misliti pozitivno in se mirno soočiti s stvarnostjo.

(KaN)

ZDRAVJE / NOTRANJE RAVNOVESJE

Sproščujoča in nežna kranio-sakralna terapija ali masaža glave z »dotikom metulja«

Vsaka napetost, bolezen ali krivica lahko pusti na telesu sledove. Najnovejša pomoč za vzpostavljanje notranjega ravnovesja se imenuje kranio-sakralna terapija, prihaja pa iz Velike Britanije.

Tisti, ki s tem niso seznanjeni, ob pojmu kranio-sakralna terapija najbrž najprej pomislijo na srednjeveško mučenje. V bistvu pa gre za izredno sproščujočo, globoko in »zelo nežno masažo glave«. S koreninami, ki izhajajo iz osteopatije, bi lahko kranio-sakralno terapijo primerjali z vrsto drugih tehnik, kot so homeopatija, tehnika alexander, akupunktura, refleksologija, aromaterapija in psihoterapija, ki jih praktiki pogosto kombinirajo. Pri kranio-sakralni tehniki se terapevt ne dotika samo glave in vratu, pač pa vseh prizadetih delov na telesu. Vse pa se izvaja brez pritiskov ali bolečih prijemov. Praktik Thomas Atlee iz Londona pravi, da taka masaža najbolj spominja na

»dotik metulja« Z rokami se namreč zelo nežno dotika telesa in tako začuti, kje bi se organ rad »osvobodil«. Ta nežno-nežni pristop je le na videz brez učinka, saj njegova pomiritev v telesu odpre globlo raven čutenja. Preprosto povedano: bolj ko je dotik nežen, hitreje se odkrije težava, trdijo izvedenci. Pristop izhaja iz prepričanja, da je za telo zelo pomembna mobilnost kosti in glave. Kranio-sakralni sistem je zelo zapleten, ker ima lasten ritem utripanja, ki ga poganja tekočina iz centralnega živčnega sistema v hrbtenici in možganih. Vsak organ, mišica in tkivo je povezan s kranio-sakralnim sistemom preko živcev. In prav te povezave mora terapevt sprostiti. Vsakršna blokada v te-

lesu se kaže kot nenormalen utrip in napetost. Idealno, zdravo telo deluje usklajeno, giba so ritmično simetrični. Zato pa vsaka napetost, krivica in bolezen pustijo sledove. Kranio-sakralni terapevt lahko odkrije tudi najmanjšo motnjo.

Če so težave večje, je potrebnih nekaj (dva do tri) »seans« v razmeroma kratkem časovnem obdobju, čemur sledi mesečni premor. Tisti, ki se s tem ukvarjajo, zatrjujejo, da kranio-sakralna terapija zanesljivo pomaga pri glavobolih, migrenah, postvirusnih sindromih, pooperativnih travmah, prebavnih težavah, nespečnosti, zaspanosti ter pri menstrualnih težavah in simptomih menopavze. Sposoben kranio-sakralni terapevt bo, kot pravi Thomas Atlee, kmalu ugotovil, ali težave izvirajo iz čustvene ali telesne piskodbe.

(Po Cosmopolitanu KaN)

Skalerasov kupon zaščitnikov otrok kadilcev

Vpisujemo se v veliko družino zaščitnikov otrok kadilcev.

Od danes dalje ne kadimo več v prisotnosti otrok, predvsem pa ne v lastnem stanovanju.

Priimek

Ime očeta podpis

Ime matere podpis

Ime otroka podpis

..... podpis

Ostali družinski člani: podpis

..... podpis

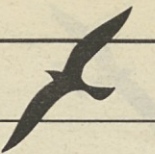
Naslov in telefonska številka:

Sekcija zaščitnikov otrok kadilcev
Humanističnega društva ER iz Ljubljane.
Republika je član

Skalerasovega kluba zaščitnikov otrok kadilcev.

Kupon pošljite na naslov:
HUMANISTIČNO DRUŠTVO ER
p.p. 78, 61101 Ljubljana

Postajamo očetje edinega
naroda na svetu, kjer nihče
ne kadi v prisotnosti otrok.

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Kaj je ogenj? Dolgo je bila to skrivnost. Nekoč so mislili, da so ogenj, voda, zemlja in zrak stirje elementi, iz katerih je sestavljeno vse drugo. V 18. stoletju je francoski znanstvenik Antoine de Lavoisier odkril, da je ogenj kemijski pojav, ki ga je imenoval izogrevanje. Med izogrevanjem se snov spreminja, pri tem pa se s svetlobo in toploto sprošča energija. Ogenj gori, kadar ima na voljo gorivo (na primer les ali vosek), kisik (ki ga je dovolj v zraku) in dovolj toplote. Kako gori kos lesa? Pri približno 300 stopinjah Celzija se les dovolj segreje, da začne sproščati pline, ki se v stiku s kisikom v zraku vnamejo. Iz lesa začneta uhajati tudi para in voda, ogljikov dioksid in dim, ki ga sestavljajo zelo drobni trdni delci. Med gorenjem se les spreminja v pepel. Ogenj uničuje, a v njem nastajajo nove snovi. Nic se ne izgubi.

Kako so naši predniki udomaćili ogenj?

Verjetno so ga najprej našli v naravi. Nabirali so ogorke, ki jih je vzgala strela ali lava. Ogenj so potem zalagali s suhladjjo in pazili, da jim ne bi ugasnil. Sele pozneje so se naučili sami prižgati ogenj. Udarjali so kamen po kamnu, da so nastale iskre, ali drgnili dva kosa lesa, ki sta se zaradi trenja segreela in zaradi toplote vzgala. To je bilo odkritje, ki je povsem spremenilo clovesko življenje. Čeprav je bil ogenj se vedno nevaren, je za ljudi postal nepogrešljiv. Ogenj je dajal svetlobo, ob njem so se greli, z njim kuhali, varoval pa jih je tudi pred sovražniki.

Luč na obzorju

Ogenj je videti zelo daleč, ponoči zaradi svetlobe, ki jo daje plamen, podnevi pa zaradi dima. Dolgo je služil za pošiljanje sporočil in opozarjanje na nevarnost. Da bi bilo ognje videti čim dlje, so jih prizigali na vrhovih hribov, stolpov in obzidij. Ognji so goreli na obalah, do so ladje opozarjali na nevarnost. Tudi obalni roparji so si pomagali z ognjem, da bi zvalili mornarje na ceri in jih oropali.

Prometej

Stevilna ljudstva so poznala legendo, ki pojasnjuje udomaćitev ognja. Grkom naj bi ogenj prinesel junak Prometej, ki ga je ukradel bogovom.

KORENINE ZNANJA

Ogenj, prijatelj ali sovražnik

Energija ki spreminja življenje

Smodnik in ogenj

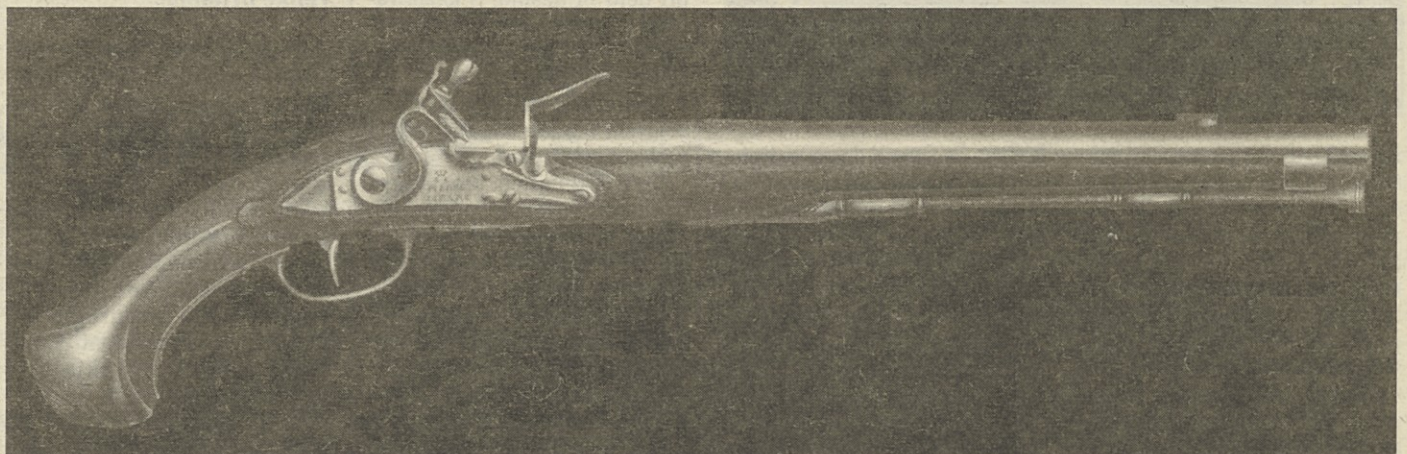
Ogenj lahko poziga in uničuje, zato je strašno orožje. Ze dolgo je povezan z vojno. Vojak, ki gre v vojno, gre v ogenj. Njegovo orožje je ognjeno orožje. Ukaz za strel je: »Ogenj!« Nekdanji vojskaki so na sovražnike zivali goreče olje. Ognjene puscice so daljni predniki sodobnega strelnega orožja.

Ogenj kot zabava

Kadar so antični vojskovodje osvojili novo zmago, so jo proslavili z velikimi kresovi. To so predniki kresov in najrazličnejših ognjev, ki spremljajo številne običaje in praznike. Otroci prizigajo lampijone in svetilke, ob božičnih drevescih in na tortah ob rojstih dnevih pa prizigamo sveče. Običaj, da na kresni večer, ko se izteka najdaljši dan v letu, prizigamo kresove, izvira iz časov, ko so ogenj castili skupaj s soncem. Običaji, povezani z ognjem, so zato pogosto povezani z gibanjem sonca. Ognjemeti, ki razsvetljujejo praznično nebo, so se razvili iz petard, ki so jih Kitajci prizigali ob praznikih.

Iz knjige: Ogenj, prijatelj ali sovražnik?, Založba Mladinska knjiga

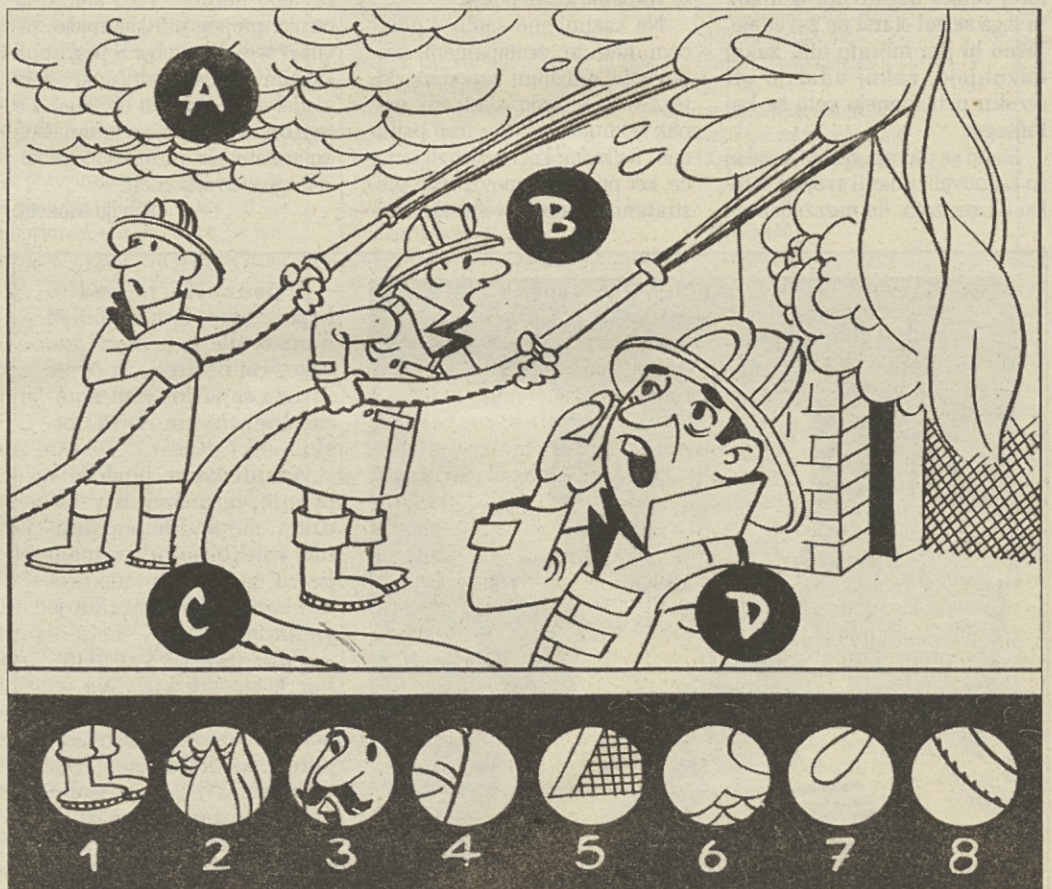
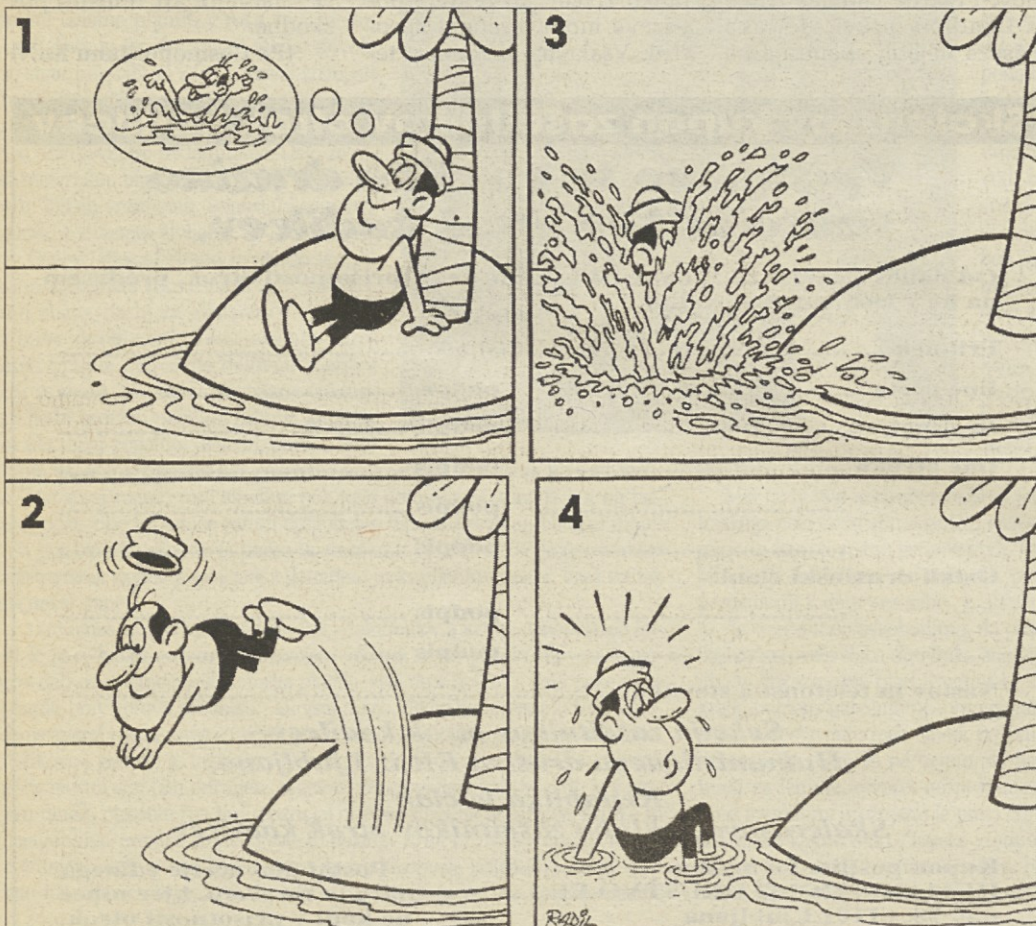
Iz knjige: Ogenj, prijatelj ali sovražnik?, Založba Mladinska knjiga

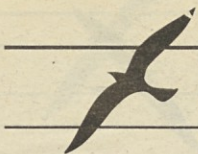
BOBINZON

V. Radilović

LUKNJE V SLIKI

Ugotovi, katera polja je risar izrezal iz zgornje risbe.

ZAKONODAJA / DOKUMENT ZVEZE KMETOV ITALIJE IN KMEČKE ZVEZE

Pripombe k osnutku deželnega zakona FJK za agroturizem

Kmečko zvezo skrbijo tudi stroški za gradno agroturističnih struktur

Zveza kmetov Italije (CIA) je izdelala svoje pripombe k osnutku deželnega zakona o agroturizmu, in to tako k uvodu kot k nekaterim členom predloga. Kmečka zveza, ki je včlanjena v v to organizacijo, je primombo svoji, dodala pa je še nekaj svojih opazk oziroma predlogov. Tako primombe CIA kot Kmečke zveze podajamo v izveleku.

V primombi k uvodu, CIA poudarja, da je agroturizem nekaj drugega kot kmečki turizem. Razlika med tema dvema pojmovoma izhaja iz načela povezanosti, komplementarnosti in pretežnosti kmečke dejavnosti nad turistično. Če to načelo ne bi obveljalo, bi tudi v primeru spostovanja zakonskih omejitev bili postavljeni pred dejansko turistično ponudbo v kmečkem okolju, ki pa ima kaj malo opraviti s kmetijstvom. Ko se predvideva, da se lahko v seznam agroturističnih operaterjev vpisejo kmetijski podjetniki v smislu civil-

nega zakonika brez dodatne specifikacije, da je lahko v tej dejavnosti zaposleno osebe, ki se uporablja za vodenje zemljišč, ko stevilo ležišč za bivanje ali stevilo sedežev za prigrizek ni v skladu z obsegom podjetja in značilnosti vodenja, bi se kljub zadostitvi pogojem, ki jih predvideva zakon, dejansko ustvarile možnosti za »vdor« agroturizma v kmečki turizem. To naj bi pomenilo, da bi zmogljivost gostiteljstva že zaradi same njegove narave morala biti omejenega obsega in samo v okviru družinske kmetijske dejavnosti. To pa tudi pomeni, da bi omejitve gradbenih, urbanističnih in sanitarnih norm morale biti usklajene s stvarnostjo podjetja.

K 2. členu deželnega osnutka CIA pripominja, da je v sedanjih okoliščinah težko opredeliti lik kmečkega podjetnika, kar bi bilo treba preseči z ustanovitvijo seznama podjetij v smislu zakona št. 580/93. Za zdaj pa bi bilo umestno omejiti vpis v seznam kmečkih

podjetnikov le na tiste, ki so vpisani v SCAU, torej na neposredne obdelovalce in kmetijske podjetnike, ki jim je kmetijstvo glavna dejavnost. Pri 7. členu, ki govori o deželnem seznamu kmetijskih operaterjev, CIA meni, da bi bilo zaradi poenostavljenja primerno te sezname ustanoviti pri trgovinskih zbornicah. Pri 10. členu glede obveznosti kmečkih podjetnikov se CIA zavzema za izpostavitve cenikov. V zvezi z 11. členom glede nadzora in pregledov, se CIA zavzema, da bi to izvajali pokrajinski kmetijski inspektorati.

K prilogi A zakonskega osnutka CIA predlaga možnost nakupa 25 odstotkov tipičnih proizvodov od drugih kmetov v deželi in se sprašuje, kako bi se lahko praktično ugotavljala izvor in tipičnost teh proizvodov. Glede higiensko-sanitarnih norm v primeru, ko se z agroturizmom ukvarjajo male družinske kmetije, pa predlaga, naj bi se prakticirali minimalni pogoji

glede na predpisane norme.

Dodatne primombe Kmečke zveze k dokumentu CIA, pa se nanašajo na naslednje: 1.) čas, namenjen kmetijski dejavnosti tudi v podjetjih na goratih predelih, ne sme biti krajši od 40% ob spostovanju načela, da je agroturistična dejavnost dopolnilna kmetijski, ne pa prevladujoča; 2.) bivanjsko gostiteljstvo se lahko izvaja le v v ta namen urejenih lokalih z največ 5 sobami in skupno 15 ležišči, da se agroturizem ne bi spremenil v kmečki turizem, zmogljivost za nudenje hrane pa naj se poveča na 100 sedežev, tudi zato, da se omogočijo kulturna in rekreativna srečanja ob raznih prazničnih in krajevnih prireditvah; 3.) umestno bi bilo zmanjšanje zdaj predvidenega 1,5 kvadratnega metra za vsak sedež na samo 1 kv. meter, da bi se tako zmanjšali stroški za gradnjo agroturističnih struktur in omogočilo bolj racionalno izkoriščanje obstoječih. (-en)

NOVICE

Junija v Trstu deželna konferenca o ozemlju

Dezelni odbornik za ozemeljsko načrtovanje Oscarre Lepre je te dni naslovil na Kmečko zvezo (in seveda tudi na vse druge neposredno zainteresirane dejavnike) sporočilo, da je dezelni odbor sklenil prirediti 27. in 28. junija na Pomorski postaji v Trstu dezelno konferenco o teritoriju, za katero je tudi že pripravil podroben program.

Na konferenci bodo z uvodno besedo predsednice deželnega odbora Alessandro Guerra in s posegi številnih izvedencev predstavili splošni okvirni deželni ozemeljski načrt. Načrt so v prvih mesecih letošnjega leta izdelali potem, ko so razni univerzitetni in znanstveni instituti zaključili v ta namen naročene preliminarne raziskave. Namen konference pa ni samo predstaviti okvirni program o dezelni ozemeljski ureditvi in razvojne smernice teritorialne politike, marveč tudi omogočiti razpravo, v kateri bodo lahko razpravljalci za posamezne sektorje izrekli svoje pripombe in poglede na predstavljeni okvirni osnutek.

Urad Kmečke zveze končal davčne prijave 730

V tajnistvu Kmečke zveze so sredi preteklega tedna končali z izpolnjevanjem davčnih prijav na obrazcu 730. Izpolnili so jih okrog 160, kar je presenetljivo veliko glede na to, da so te prijave pri Kmečki zvezi, ki ima zdaj že tretje leto svoj CAF, letos izpolnjevali praktično prvič. Delo je tudi po zaslugi sposobnosti in požrtvovalnosti nameščencev teklo hitro in brez zastojev, saj se je urad Kmečke zveze za to delo v zadnjem času tehnološko usposobil in tudi izpopolnil.

V prihodnje namerava Kmečka zveza, ki je letos prijave izpolnjevala za svoje člane (zlasti za upokojece in tiste, katerih davčne obveznosti niso komplicirane) svojo službo CAF se razširiti na vse tiste ustanove, ki zaposlujejo odvisne delavce.

Seveda bo v maju tajnistvo Kmečke zveze, kot vsa prejšnja leta, izpolnjevalo tudi davčne prijave na obrazcu 740. Tisti, ki se v ta namen poslužujejo urada Kmečke zveze, bodo v prihodnjih dneh prejeli na dom obvestilo z navedbo datuma, kdaj naj se zglasijo v tajnistvu Kmečke zveze v Ul. Cicerone in prinesejo s seboj vse potrebne priloge. (-en)

IZBRAŽEVANJE / OBISKOVALCI TEČAJA FITOPATOLOGIJE PRI SDZPI

Ogled tovarne Pinus in Vinag Maribor

Prejšnji teden se je končal 40-urni tečaj fitopatologije, ki ga je organiziral Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje. Tečaja se je udeležilo 15 oseb, v glavnem vinogradnikov, za varstvo rastlin pa se je zanimalo tudi nekaj vrtnarjev, cvetličarjev in oljkarjev. Tečaj sta vodila mag. Gabrijel Seljak iz Nove Gorice in podpisana.

V okviru tečaja je zavod preteklega 20. aprila organiziral izlet v Maribor in okolico (**na posnetku**). Glavna točka izleta je bil ogled tovarne Pinus in Račah pri Mariboru. Tovarna je največja proizvajalka skropilnih sredstev v Sloveniji in edina, ki tudi sama proizvaja aktivne principe. Tovarna oskrbuje tudi Primorsko. Med 100 različnimi skropili izdelujejo razna sredstva za zatiranje glivičnih bolezni (fungicide), škodljivcev (insekticide), pršic (akaricide), plevela (herbicide) idr. Ogledali smo si ves proces izdelovanja skropil.

Aktivni princip je kemikalija, ki dejansko uničuje bolezen ali škodljivce in ki jo nekaj v tovarni samo proizvajajo, večino pa kupijo kot surovino v tujini. Aktivnega principa ne moremo rabiti takega, kot je, ampak mu moramo pri mešati še razne pomožne pripravke ali koadjuvante, ki omogočajo, da postane aktivni princip bolj topljiv v vodi oz. bolj učinkovit. To so močila, topila, preparati za emulzijo, suspenzijo, boljše obstojnost skropila na rastlini in drugi. Sredstvo za varstvo rastlin naposled pakirajo. Razne faze proizvodnje so seveda podvržene natančni laboratorijski analizi. Odrabljen embalažo morajo uporabniki vrniti tovarni, ki poskrbi za uničenje, katero mora biti čim bolj prijazno naravi.

Ogled tovarne Pinus se je zaključil s kosilom, ki so nam ga ponudili prijazni upravitelji.

Popoldne smo si ogledali Vinag klet v Mariboru. Most, ki prihaja iz okolice

mesta, se v 200 let stari podzemski kleti fermentira in zori. Na hodnikih, ki se v dolžini 3 km vijejo pod mestnim središčem, leži kar 5 tisoč starih lesenih sodov. Sledila je pokušnja njihovih tipičnih vin. Okusili smo tako zeleni silvanec, chardonnay, rumeni muskat in laski rizling.

Preden smo se poslovili, smo si ogledali še 400 let staro trto, ki se nahaja ob reki Dravi, nedaleč od mestnega središča. Verjetno je to ena najstarejših trt, ki se je ohranila v Evropi ali celo na svetu. Od leta 1981 je trta zavarovana kot naravni spomenik.

dr. Magda Sturman

V maju pozornost plevelu in škodljivcem

V tem mesecu, še posebej v drugi polovici, nas čaka veliko dela. V vinogradu začnemo pleti. To opravilo, ki ga nadaljujemo v juniju, je zelo vazno, ker vpliva na rodnost. Pozornost začnemo posvečati trtnim boleznim, ki sicer močneje napadajo v juniju, primerno pa se nam zdi, da že zdaj obsirneje spregovorimo o njih, da si vinogradniki pravčasno priskrbijo potrebna sredstva za zatiranje.

Najnevarnejša glivična bolezen je peronospora, ki jo uspešno zatiramo z različnimi sredstvi, kot npr. z Mankozebom (Manzeb ali Dithane 150 do 200 gr/100 l vode). Ta sredstva so uspešna tudi za zatiranje črne pegavosti, ki se naglo širi v nasih vinogradih. Proti peronospori začnemo skropiti po starem, a se vedno veljavnem pravilu »treh 10«, ko je padlo vsaj 10 mm dežja, ko je temperatura visja od 10 stopinj C, mladiki pa so dosegle vsaj 10 cm visine. Učinek omenjenih sredstev, kot tudi bakrovih, traja le 5-6 dni. Če hočemo stevilo posegov zmanjšati, kar velja predvsem za junij, ki je praviloma deževen, uporabljamo pripravke, ki delujejo citotropsko (npr. Curzate F - 100 do 150 gr/100 l vode, Curzate Combi - 400 gr/100 l vode, R6 - 400 gr/100 l vode idr.) ali sistematike (npr. Galben F 8 - 200 gr/100 l vode, Ridomil R - 400 gr/100 l vode, Eurocrit F - 200 gr/100 l vode). Ta sredstva zagotavljajo trti zascito za dobo 10-14 dni tudi v okoliščinah, ki so za razvoj peronospore izjemno ugodne in ko je dostop v vinograd zaradi prostega dežja otežavljen.

Oidij, je prav tako nevaren kot peronospora, bomo v maju zatirali z zveplom v prahu. Junija pa bomo iz že navedenih razlogov uporabljali druga sredstva, ki poleg zvepla vsebujejo druge aktivne snovi. Zveplo namreč deluje le 3-4 dni, sredstva, ki jih bomo na-

vedli, pa 10-14 dni, zato so za mokra obdobja primernejša, ker delujejo sistemsko (npr. Rubigan 6PB - 20 do 60 gr/100 l vode, Bayleton PB 50 do 80 gr/100 l vode, Bayfidan Combi PB - 100 do 200 gr/100 l vode, idr.)

Tudi v sadnem vrtu opravimo pletev. Plejemo do globine 10-12 cm, ker bi z globljo obdelavo tal lahko poškodovali korenine. Če so tla porasčena s travo, jih pokosimo. Opravimo tudi zeleno rez (predvsem na breskvah, nektarinkah, marelicah, česnjah in mandeljnih). Če je rodnost prevelika, začnemo pri teh sadnih vrstah tudi redčiti sadje.

Zatiramo bolezni in škodljivce. Breskve skropimo proti luknjičavosti z Ziramom (Mezene, Ziramit - 200 do 300 gr/100 l vode) ali Captanom (Captame, Orthocide 50- 250 gr/100 l vode); proti pepelasti plesni z Dinokapom K (Karathane idr. 100 gr/100 l vode) in proti listnim ušem s Pirimicarbom (Primor - 150 gr/100 l vode) ali Deltamentrinom (Decis - 75 gr/100 l vode). Na marelicah zatiramo pepelasto plesen in listne uši s sredstvi, ki smo jih navedli za breskve. Na hruškah se pojavljajo murvin kapar in listne uši, proti katerim uporabljamo Diazinon (Basudin - 250 gr/100 l vode) ali Methidathion (Supracid, Minacid 200 gr/100 l vode). Tudi na čespljah in slivah se lahko pojavijo listne uši, ki jih uspešno zatiramo z že omenjenimi sredstvi.

Na krompirju zatiramo koloradski hrošč (Leptinotarsa, Decemlineata) z biološkim sredstvom Bacillus Thuringiensis (Delfin, Dipel, Biobit BP idr. v odmerkih, od 300 do 700 gr/100 l vode), z Deltametrinom (Decis 40 do 60 gr/100 l vode) ali Quinalphosom (Ecalux 100 do 150 gr/100 l vode). Z istimi sredstvi zatiramo tega škodljivca tudi na melancanah.

Vrtnice skropimo proti ušem z že omenjenimi sredstvi za breskve, proti beli plesni pa z Esaconazolom (Anvil - 60 do 80 gr/100 l vode) ali Fenarimolom (Rubigan 6PB - 20 do 60 gr/100 l vode).

V vrtu sejemo lubenice, razne sorte jedilne pese, blitvo, korenček, ohrovt, zelje, rumeno endivijo, zeleni radič, fízol, letno glavnato solato, melone, por, petersilj, redkvice, zeleno, spinaco, bičke in baziliko. Nadaljujemo s presajanjem lubenic, jajčevcev, paprike, zelene, bučk in paradiznikov, glavnate solate in solate eskariol na prosto. Grahu postavimo oporo, če tega še nismo storili. Paradiznike presadimo in jih podpremo s palico. Oporo naredimo tudi za fízol. Maja se pojavljata tudi trava in plevel, ki ju moramo takoj odstraniti, ker zavirata razvoj rastlin, saj izcrpata iz zemlje hranilne snovi, ki so v tem času za mlade rastline nujno potrebne.

V okrasnem vrtu sejemo agerat, grobeljnik, zdravilne astre, enoletno krizantemo, gajlardije, nageljne, godecije, pajčolanke, okrasni lan, letni mak, ostrožnik, zametnice in vrtn vijolice. Sadimo gomoljke in cebulnice: gomoljne begonije, vrtnice, dalije, gladiole, etiopske kačunke.

Na vrtnih gomoljcih, ki nimajo okrasnih plodov, odstranimo uvelo cvetje in socvetje (majnice, goreci grm, spireje itd.).

V tem mesecu pobiramo dišave (zajbelj, timijan, rozmarin) za sušenje. Pobiramo jih jutraj in jih susimo v senci, dokler se listi ne odtrgajo od vejice.

Trato pokosimo 4-5 cm visoko, nato jo zalijemo in gnojimo z majhno količino gnojil. Se vedno lahko sejemo nove trate (1 kg semena na 20-30 kv.m). Skrbeti moramo, da ima trata vedno dovolj vode.

dr. Mario Gregoric

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet - Velikani in Pigmeji
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
9.10	Nabozna oddaja
9.25	Papež Janez Pavel 2. daje mašo ob 450-letnici Koncila v Trentu
12.35	Zelena linija v živo iz narave (vodi S. Vannucci)
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Stefano Masciarelli), vmes (16.50) sportna oddaja Cambio di campo
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
18.40	Variete: Domenica in
19.50	Vremenska napoved, dnevnik in sport
20.40	Film: Lo chiamavano Bulldozer (kom., It. '78, i. B. Spencer, J. Bugner)
22.40	Sportna nedelja, vmes (23.25) dnevnik
0.05	Dnevnik in vreme
0.15	Aktualno: TGR Sredozemlje
0.45	Film: Giorni d'amore (dram., It. '53, i. M. Mastroianni, M. Vlady)
2.55	Srečanje z B. Spockom

RAI 2

6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik TG2
10.05	Disneyeve risanke
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
11.55	Variete: In famiglia
13.00	Dnevnik, oddaja o motorjih in vreme
13.40	Variete: Italiaride
14.30	Film: Willow (fant., ZDA '88, i. W. Davis)
16.35	Domenica Disney
17.25	Film: Spruzza sparisci e spara (kom., ZDA '67, i. K. Russell, C. Romero)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	Nan.: Amico mio - Lieto evento (i. Massimo Dapporto, Katharine Bohm)
22.45	TG 2 Dosje
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Zidovska kultura
0.20	Videosapere: Zakaj Liala, 1.05 Taglio basso, 1.10 Ciak - 100 let kinematografije
1.15	Nan.: Komisar Kress
2.20	Sanremo Compilation

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.05	Koncerta ob priliki 50-letnice osvoboditve: Cantata La cetra appesa, 10.00 Canto della possibilità di sopravvivere
11.00	Film: La banda dei dieci (western, ZDA '55)
12.30	Sport: smučanje na vodi, 13.15 kolesarstvo
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Diritto di replica
15.20	Sport: Quelli che aspettano..., 15.55 Quelli che il calcio...
17.50	Kosarka: play off
18.45	Sport: Domenica gol
19.00	Vreme, dnevnik, deželne vesti, sport
20.05	Variete: BlobCartoon
20.25	Film: Agente 007 - La spia che amava ('77, i. R. Moore, B. Bach)
22.30	Dnevnik, deželne vesti
22.50	Variete: Taxi
24.00	Pregled tiska in vreme
0.20	Film: Vigil in the Night

RETE 4

7.45	Film: Nel giardino delle rose (dram., It. '90)
9.30	Teleprodaja: Affare fatto
10.00	Nedeljski koncert
11.00	Nan.: Stega per amore, 11.35 Tre cuori in affitto, vmes (11.30) dnevnik
12.00	Aktualno: Medicine a confronto
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Una tranquilla settimana bianca
14.10	Otroski variete, risanke
16.00	Film: Flash Gordon (fant., ZDA '80)
18.00	Film: Totò e Peppino, divisi a Berlino (It. '62), vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: L'ombra del testimone (krim., ZDA '91, i. B. Willis, D. Moore)
22.35	Film: Pericolosamente insieme (krim., ZDA '86, i. D. Winger), vmes (23.30) dnevnik

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabozna oddaja
9.40	Dok.: 5 celin, 10.25 La copagnia dei viaggiatori
11.45	Risanke: Simpsonovi
12.15	Glasba: Superclassifica Show (vodi G. Scotti)
13.00	Dnevnik
13.30	Variete: Buona domenica (vodijo G. Scotti, G. Carlucci, C. Pistarino)
18.15	Nan.: Nonno Felice (i. G. Bramieri)
18.45	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Variete: Stranamore (vodi A. Castagna)
22.40	Aktualne odd.: Target, 23.10 Nonsolomoda, 23.40 A tutto volume
0.10	Nocni dnevnik
0.15	Aktualna odd.: L'angelo (vodi C. Kohl), vmes posebna odd. o 100-letnici kinematografije

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.30	Nan.: Superboy, 11.30 Adam 12
12.00	Sport: Grand Prix, vmes (12.25) Odprti studio
13.00	Sport: Vodič nogometnega prvenstva, 13.30 Formula 1 Start
14.00	Avtomobilizem F1: VN San Marina
16.00	Sport: Parco chiuso
16.30	Nan.: Highlander, 17.30 Baywatch
19.30	Odprti studio, vreme
20.00	Variete: Benny Hill
20.20	Film: Saint Tropez, Saint Tropez (kom., It. '92, i. J. Calà, D. Hampton)
22.30	Sport: Pressing, 23.45 Mai dire gol - Pillole
24.00	Italija 1 sport
1.10	Film: Il tesoro della foresta pietrificata (pust., It. '65, i. G. Mitchell)

TELE 4

19.15	21.45 Dogodki in odmevi
20.30	Nan.: Mike Hammer
21.55	Telequattro sport
22.45	Snack Bar Budapest

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.45, 22.30 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Film: Tè e simpatia ('56)
16.30	Film: Purple e il corno magico (fant., '88)
20.50	Sport: Golgoal
23.00	Film: Poltergeist (srh. 82)

RAI 3

slovenski program

(poskusna oddaja)

20.30 Milan Jesih - Soneti

SLOVENIJA 1

09.05	Ziv zav, ponovitev
09.50	Arabela se vrača, ponovitev, 3/26 dela ceske nadaljevanke
10.20	Sprehodi po stari Ljubljani, 1/9 del
10.50	Ocividec: Morski pes, pon. angl. dokum. serije
11.20	Za TV kamero, ponovitev
11.35	Obzorja duha
12.05	Biblija, 16. oddaja: Prerok Ezekijel, ponovitev
12.35	Srečanje koroskih vizarjev
13.00	Poročila
13.05	Westbeach, ponovitev 4/10 dela angleske nadaljevanke
14.30	Dobri stari pianino, slovenski (cb) film
16.00	V objemu gora, 8/13 kanadske nanizanke
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domače
18.50	Hugo, igrica
19.05	Risanka
19.20	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Pomladni 3 x 3, prenos iz Radencev
22.00	TV dnevnik 3, vreme
22.10	Sport
22.20	Sova: Sogun, 5/6 del ameriske nadaljevanke

SLOVENIJA 2

08.00	Euronews
09.35	Don Kihotove sanje, balet
10.20	Carmen, balet, ponovitev
11.00	Sova, ponovitev
12.40	TVariete
13.50	Imola: Formula 1
15.45	Polzela, kosarka: Kovinotehna Savinjska Polzela - Smelt Olimpija, prenos
17.00	Profesionalni boks
18.00	Zaključni strel, sportni film
18.55	Prvaki in izzivalci
19.30	Lahkih nog naokrog
20.15	Razgledi slovenskih vrhov, 7/11 del
20.40	Ratitovec
20.40	Postarka, kanadski film
22.15	Biblija, 17. oddaja
22.45	Mali preroki
22.45	Sportni pregled

KANAL A

08.05	Crni vranec, risani film
09.00	Kalicopko
10.00	Videoigralnica
10.30	Male zivali
11.30	Dance Session, ponovitev
12.10	Epikurejske zgodbe
12.25	Zametne vrtnice, cestitke
13.15	Spot tedna, VS
16.55	Spot tedna
17.00	Smokey Robinson, ponovitev
18.00	Dannijev zvezde, v živo
19.30	Ziveti danes, ponovitev
20.00	Vreme
20.05	Beverly Hills 90210 III
20.55	Kino, kino, kino
21.45	Zlata nota, glasba
22.15	Klasična video glava
23.05	Kruta pravica, ponovitev

Koper

16.00	Euronews
16.15	Krvava zemlja - Posojce, pozabljena slovenska dolina, dokumentarec
17.00	»Achtung Baby«, oddaja o kulturi
17.30	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja o filmu
18.00	Slovenski program
19.00	Vsedenes
19.30	»Canale 27«, tedenski TV spored
19.50	Ezopove basni
20.00	Euronews
20.25	Zrebanje lota
20.30	J. A. Martin, fotograf, kanadska drama, 1978
22.10	No Comment
22.15	Vsedenes
22.30	Globus
23.20	Kosarka: 2. polfinalna tekma končnice državnega prvenstva, posnetek

ORF Avstrija 1

06.05	Dogodivščine na Karibskem morju
08.30	Hisa v Jeruzalemu
08.35	Eden za vse
09.05	Otok zakladov
09.55	Misek Feivel in prijatelji
10.20	Duck Tales
10.45	Bugs Bunny
11.20	Ena dve tri
11.45	Lois in Clark
12.30	Blossom
13.15	Vesela vdova, ameriška komedija, 1952
14.55	Dvojčici z Immenhofa, nemški film, 1973
16.25	Imenovali so ga buldožer, italijanska akcijska komedija (1978) z Budom Spencerjem v glavni vlogi
18.00	Polna hiša
18.25	Song Contest
19.00	Korak za korakom
19.00	Jubilej
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Skoda je za očeta, 8/13 del avstrijske serije
21.15	Zmesnjava
21.45	Lazi o cloveku na luni
22.10	K stvari
22.25	Cas v sliki
23.30	Vizije
23.35	Ameriški film
00.25	Grand Hotel, ameriški vojni film, 1932
02.15	Igrajo: Joan Crawford, Greta Garbo, Lioniel Barrymore in drugi
04.20	Rocky II, ameriški film, ponovitev
04.20	Podmornica, 1. del filma, ponovitev

ORF Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Pregnani skladatelji, ponovitev
11.00	Pogovor z novinarji
12.00	Poročila iz parlamenta
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.05	Dober dan, Koroska
13.35	Sportno popoldne
16.15	Operne sanje Franz Leharja
17.00	Cas v sliki
17.05	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristjan v času
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki, kultura
19.45	Vreme
19.54	Sport
20.15	Podmornica
21.55	Cas v sliki
22.05	Morje ljubezni, ameriški triler, 1989
23.50	Dominique, angleski triler, 1978
01.25	Pogledi od strani
01.25	Videonoc

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 7.00 Jutrzanja kronika; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Sledi časa; 10.05 Kviz: Quo vadis; 11.05 Poslušalci čestitajo; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrzanja kronika; 8.50 Kulturne prireditve; 9.45 Stergo ergo; 10.00 Uganka; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 Sport, vmes glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevki; 19.30 Top albumov; 21.00 Rock underground, vmes Zrčalo dneva, vreme, promet, prenos RS.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 9.00 Evangeličansko bogoslužje; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Zborovska glasba; 14.05 Zabavna igra; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkvena glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Umetnost ZDA; 22.30 Literarni portret; 22.55 Orgelska glasba; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.6 - 98.1 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 Večerni pr. Modrega Vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Callmero in otroci; 9.30 Kam

Slovenija 1

danes; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Vodeni program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.00 Mojstri kuhanja; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 14.00 Gorenjska danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 Večerni pr. - Lestvica RK.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Sport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

11.00 Poklopredpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Legende dokumentarnega filma: Albert Maysles; 17.00 Prvomajčkove aktivnosti; 19.00 TB: Souled American; 20.00 Ciklus: de Sade v tekstih; 23.00 Koncert: The Hypnotics.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Kdo je ubil zmaja? (D. Muck, r. A. Rustja); 10.40 Veselo po domače; 11.00 Čakole na placu; 11.10 Orkestri; 11.30 Nabozna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena; 22. leto ob zori - Prišel bo večer in tebe ne bo domov (L. Turk, 12.); 14.40 Potpuri; 15.00 Krajevne stvarnosti, nato Soft music; 17.00 Šport in glasba; 18.30 Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutrzanji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (Solske sestre); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

2/5 TV SLOVENIJA 1
UMOR, JE NAPISALA,
ameriška nanizanka, 13/21

Režija: France Kosmac
Igrajo: Vida Kuhar, Janko Vekoslav, Bert Sotlar, Frane Milčinski, Andrej Kurent in drugi
Frane Milčinski in Ciril Kosmac sta si zamislila elegično, zalostno zgodbo o starem pianinu, ki ga je nemišni častnik hotel zapleniti skladatelju in pianistu Blazu Gabru, a so mu to namero ob napadu na vlak preprečili partizani. Osrednji, najmočnejši del zgodbe predstavlja zamisel, da bi poslali v cerkev - belogardistično postojanko pianino, partizanka nуска pa bi z igranjem signalizirala, če je njen spremljevalec že namestil razstrelivo. Belogardistom pa je njeno igranje tako všeč, da mora dekle igrati se potem, ko je že zaigrala dogovorjeno melodijo...

RAS 3
NAJBOLJŠI AMERIŠKI ORKESTRI,
na valovih Evroradia

Na zadnjem od šestih neposrednih prenosov koncertov najboljših ameriških simfončnih orkestrov na valovih Evroradia bomo obiskali Detroit, kjer bo za ameriško občinstvo in radijske poslušalce iz 19 evropskih držav muziciral Detroit'ski simfončni orkester pod taktirko dirigenta Neemeja Järvi s solistko, violinistko Pamela Frank. Slisali bomo Drugo simfonijo Paula Crestona, Violinski koncert Samuela Barberja in drugo simfonijo Charlesa Ivesa.

2/5 TVS 2
POSTARKA,
kanadski film

Scenarij in režija: Gilles Carl
Igrajo: Chloe Sainte Marie, Steve Gendron, Nicolas francoise Rives in drugi
V ospredju je zapeljiva postarka Rachel, kot jo vidi njen mlajši brat, pripovedovalec zgodbe. Fantu grozi, da oslepi, zato za zaprtimi očmi trenira mišice zrkel, kot jih bo uporabljal kasneje, ko bo slep. Sluh se mu izjemno izostri in z vso pozornostjo zasleduje dogodke okoli sebe. Tako slisi mnogo zanimivega, predvse od svoje sestre Rachel, ki je pri viru informacij. Zgodba se zaplete, ko pride v mesto mladi inženir Ferdina, ki vzbudi zanimanje zenske srca. Rachel se odloči, da ga bo omrežila in na poti organizira pravno »bojno poveljstvo«, od koder vodi operacijo osvojitve.

Chloe Sainte Marie

RAS 3
ORKESTRI IN SOLISTI

V oddaji Orkestri in solisti, trajala bo do 13. ure, bodo igrali: komorni orkester Camerata Labacensis in hornist Joze Falout, Münchenski komorni orkester in klarinetist Eduard Brunner, Dvorzakov filharmonični orkester iz Londona in violinistka Kyung Wha Chung, simfoniki RTV Slovenija in pianistka Dubravka Tomsic ter Simfončni orkester frankfurtskega radia. Na sporedu bodo dela W. A. Mozarta, C. Stamitz, K. D. von Dittersdirfa, F. Liszta, E. Chaussona, L. van Beethovna in P. I. Čajkovskega. Urednik oddaje: Pavel Mihelčič

ORF
DOBER DAN, KOROSKA,
informativna oddaja

»Cas je ublazil grobost dogodkov, rane se kljub drezanju celijo.« Samo trdna volja do upora je preprečila se večji krvni davek v kapelskih grapah.

Slovenski kulturni teden v Sentvidu ob Glini: da bi tudi tam spoznali bogastvo kulture na Koroskem

Ko je Karantanija bila se norikum: druga koroska deželna razstava v Hüttenbergu.

»Zongler Feliks« viden sad medkulturnih prizadevanj slovenskih prosvetnikov za boljše sožitje med zagnanim gledaliskim narascajem

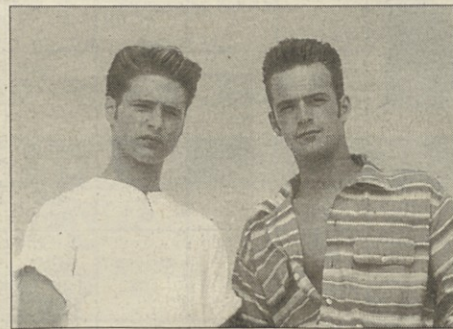
Koroski dvoboj v nogometnem prvenstvu regionalne lige. VSV Beljak - slovenski atletski klub.

Tour kviz'95 - naravne lepote pri sosedih

KANAL A
BEVERLY HILLS 90210,
ameriška nanizanka, 11. del

Igrajo: Shannen Doherty, Jason Priestley, Luke Perry in drugi

Vsi se zavzeto pripravljajo na nogometno tekmo z Shaw High, vendar se stvari okoli tekme zapletajo in nogometno srečanje visi na nitki... Brenda in Donna pa se prav tako zagreto pripravljata na plesno avdicijo.

Jason Priestley in Luke Perry

IZBOR IZ SATELITOV**MUSIC TELEVISION**

08.30 US TOP 20 Video; 10.30 MTV novice; 11.00 Velika slika; 11.30 Angleški top 20; 13.30 Prvi pogled; 14.00 Šport; 14.30 Real World 1; 15.00 Video: Undressed Weekend; 20.30 MTV novice; 21.00 120 minut; 23.00 Beavis & Butt-head; 23.30 Headbangers Ball; 02.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

14.00 Marvel Action Hour; 15.00 Paradise Beach; 15.30 Teech; 16.00 Star Trek; 17.00 Entertainment; 18.00 Roko-borba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Vesoljske steze; 23.00 Renegade; 00.00 Entertainment Tonight; 01.00 Sibs; 01.30 Rachel Gunn, R. N.

PRO 7

12.05 Superboy; 12.20 Moz iz morja; 13.25 Ben Cropp; 14.25 Emmaran; 14.35 Prvi znenek, am. kom., 1975; 16.15 Jenkijevski zaklad, avstralsko - novozelandski pustolovski film, 1981; 19.55 Poročila; 20.15 Morlec z rožnim vencem, ameriški triler, 1979; 22.20 Palm Beach Duo; 23.15 Komanda, ameriški akcijski film, 1985; 00.50 Dva proti dva, talk show; 02.55 Poročila; 03.05 Ponovitev

PREMIERE

13.30 Premiera: 13.40 Plymouth, am. komedija, 1990; 15.15 Ljubezenski napoj št. 9, ameriški film; 18.05 Dedič, am. - angl. kom. 1993; 20.00 Premiera: 20.15 Zet, ameriška komedija, 1993; 21.50 Kalkofov zaslon; 22.00 Smrtonosno raziskovanje, ameriški triler, 1994; 23.30 Blackout, am. triler, 1994; 01.05 Metuljev let; 02.40 Blind Spot; 03.50 Umori manekenk; 05.15 Dekle iz Brooklyna, dokumentarec

SAT 1

09.45 Dan za boj, am. vestem, 1967; 12.00 Akcija, skeči in iluzije; 13.10 Ljubica, pojdi z mano na modro morje, nemški dom. film., 1959; 14.50 Tracy sreča ljubelega boga, ameriška komedija, 1980; 16.35 Orjak iz Konga, Hongkanski zffilm, 1977; 18.15 Kolo sreče; 19.00 Poročila; 19.15 Nogomet; 20.15 Queen; 22.10 Pogovor v stolpu; 23.30 Štirindvajset ur, novinarji poročajo; 00.05 Prekleti do sodnega dne, ameriška kriminalistična drama, 1969; 02.00 Ponovitve

EUROSPORT

08.30 Formula 1, posnetek treninga iz San Marina; 09.30 Formula 1, prenos ogrevanja; 10.30 Dirke s tovarnjaki; 12.30 Boks; 13.30 Formula 1, prenos dirke za VN San Marina iz Imole; 16.00 Hokej na ledu; 18.30 Hokej na ledu, SP skupine a: Rusija - Kanada in Švedska - Češka; 23.00 Formula 1; 00.30 Golf, posn. PGA turnirja iz Pariza

RTL

11.25 Nazaj v preteklost, Smrtonosna past; 12.15 Trop-ska vročica; 13.15 Formula 1, poročila; 14.00 Formula 1, prenos; 16.10 Thunder in Paradise - vroči primeri, hladne pijske; 18.45 Poročila; 19.10 Westreich; 22.15 King Ralph; 22.55 Prime Time - prva izdaja; 00.15 Kanal A; 00.45 Ponovitve

RTL 2

15.15 Starclub L. A.; 15.45 California College; 16.25 Nasmehnite se prosim; 16.55 Daveov svet; 17.25 Uš; 19.00 Acapulco H.E.A.T.; 20.00 Poročila; 20.15 Na jug; 21.15 Walker; 22.15 Point It Black; ameriški triler; 00.10 Nobena pot ne vodi nazaj; 02.40 TV Bravo; 04.30 Walker, pon.

SKY MOVIES

13.00 Moon Zero Two, ameriški film 1969; 15.00 Prehysteria; 17.00 Won Ton To, The Dog Who Saved Hollywood, ameriški film, 1976; 19.00 Spotwood avstralski film, 1991; 21.00 The Real McCoy, ameriški film, 1993; 23.00 Maniac Cop 3: Badge Of Silence, ameriški film, 1993; 01.00 Bruce Lee: Game Of Death, ameriški film, 1979; 03.00 Used People, avstralski film 1992; 05.00 A Burning Passion, ameriški film, 1993

MOVIE CHANNEL

13.00 Gunsmoke V: One Man's Justice, ameriški film, 1993; 15.00 Class Of '61, ameriški film, 1992; 19.00 MacGyver: The Lost Treasure Of Atlantis; 21.00 Scent Of A Woman, ameriški film, 1992; 23.35 Golden Balls, spamska kom., 1993; 01.10 Victim Of Rage, ameriški film, 1994; 02.45 Twin Peaks: Fire Walk With Me, ameriški film, 1992; 05.00 Trouble Bound

FILMNET +

14.00 Disney's Aladdin; 16.00 Fire In The Sky; 18.00 Fried Green Tomatoes, ameriški film 1992; 20.10 Linda, ameriška komedija, 1993; 22.00 Polis Polis Potatismos, ameriški film, 1993; 00.00 To Forget Palermo, ameriški film, 1991; 02.00 Jack Reed: Badge Of Honor, ameriški film, 1993; 04.00 Stagecoach

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Super avtomobili; Super Shop; 15.00 Srečanje s tiskom; 16.00 McLaughlinova skupina; 16.30 Evropa 2000; 17.00 Avtomobilizem, baseball, rugby; 19.00 Poročila; 19.30 Počitniški cilji; 20.30 Auslandsjournal; 21.30 Govorimo o jazzu; 22.00 Poročila; 22.30 Golf; 00.30 Novice; Frontalno; McLaughlinova skupina; Evropa 2000; Riviera; Datelina; Enak čas

TNT

20.00 Mildred Pierce, ameriški film; 22.00 Key Largo, ameriški film, 1948; 00.00 The Reformer And The Redhead, ameriški film, 1950; 01.35 Key To The City, ameriški film, 1950; 03.20 Fools For Scandal ameriški film, 1949

DSF

08.00 Življenje v divjini; 09.00 Monster Trucks; 10.00 Kasakerji; 10.45 Monster Trucks; 11.30 Motošport; 13.30 Normalno; 14.00 Tenis; 19.00 Motošport; 20.00 Športna ritmična gimnastika; 21.45 Športna poročila; 21.55 Hat-trick; 23.45 Hat-trick Tifosi; 23.45 Biljard; 23.45 Biljard

VOX

08.35 Dominijon; 08.55 Regal Shop; 09.25 Format NZZ; 10.10 Spiegel TV Special; 12.35 Inspektor Wexford posreduje, pon.; 14.30 Oh te ženske, pon.; 18.25 Vostour; 19.15 Airwolf; 20.15 Igra z ognjem, ameriški film, 1977; 22.00 Borec, francoski film, 1982; 23.45 Prava ljubezen; 00.30 Ameriški nogomet

3 - SAT

13.30 Sprehodi; 13.45 Literarni kvartet; 16.00 Nedeljski magazin; 17.00 Potovanje po Švici; 19.00 Danes; 19.10 Talkshow; 20.15 Hura, zopet volim; 21.10 Boji v območju Da Nanga; 23.15 Policijski klic 110

ZDF

12.00 Nedeljski koncert; 12.47 Stališče; 13.30 Priznajite dr. Cordal; 15.00 Dobimo se v naravi; 18.15 Mona Lisa; 19.00 Danes, vreme; 19.30 Naravne katastrofe; 20.15 Nepozabni konec tedna; 21.45 Danes; 23.40 Upor brezpravnih

FILMNET

14.00 veliki udarec, ameriški akcijski film, 1991; 16.00 Oblečen za ubijanje, am. film, 1946; 17.30 Short Story Cinema, kratkometražni film; 18.00 Zamolčana dejstva, am. film; 20.00 Dokler naju smrt ne loči; 21.30 Entertainment Now!; 22.00 Zaijubljenci; 00.00 Žrtev lepote, ameriški triler

CARTOON NETWORK

06.00 Dotik modrega med zvezdami; 06.30 Svetovne risanke; 08.00 Sadežovi; 08.30 Yogijev lov za zakladom; 09.00 Yogijeva vesoljska dirka; 09.30 Droopy D'; 10.30 Jabber Jaw; 11.00 Sharkey & George; 11.30 Scoobyjeva olipijada; 12.00 Počakaj, da tvoj oče pride domov; 12.30 Na pomoč, kosmati medved; 13.00 Skrivnostna veriverica; 13.30 Glavne risanke; 13.45 Vesoljski duh; 14.00 Super kos; 16.00 Defektiv Palec; 16.30 Ed Grimley; 17.00 Glavne risanke; 17.00 Kapitan Planet; 18.00 Bugs & Daffy nocoj; 18.30 Scooby Doo, kje si?; 19.00 Jetsonovi; 19.30 Kremenčkovi

TV 5

16.10 Claire Lamarche; 17.45 Bon Weekend; 18.15 Korrespondenca; 19.00 Trideset milijonov prijateljev; 19.25 Pet kontinentov; 21.00 Prijetne ulice na Montparnazu; 22.45 Nagrada za nevarnost

RADIO**Slovenija 1**

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 7.00 Jutrzanja kronika; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Sledi časa; 10.05 Kviz: Quo vadis; 11.05 Poslušalci čestitajo; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturmo.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrzanja kronika; 8.50 Kulturne prireditve; 9.45 Stergo ergo; 10.00 Uganka; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 Šport, vmes glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevki; 19.30 Top albumov; 21.00 Rock underground, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet, prenos RS.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 9.00 Evangelizacijsko bogoslužje; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Zborovska glasba; 14.05 Zabavna igra; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkvena glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Umetnost ZDA; 22.30 Literarni portret; 22.55 Orgelska glasba; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.6 - 98.1 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 Večerni pr. Modrega Vala Radia Koper.

Radio Koper
(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Callmero in otroci; 9.30 Kam

danes; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Voden program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.00 Mojstri kuhanja; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 14.00 Gorenjska danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 Večerni pr. - Lestvica RK.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

11.00 Poklopredpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Legende dokumentarnega filma: Albert Maysles; 17.00 Prvomajčkove aktivnosti; 19.00 TB: Souled American; 20.00 Ciklus: de Sade v tekstih; 23.00 Koncert: The Hypnotics.

Radio Trst A

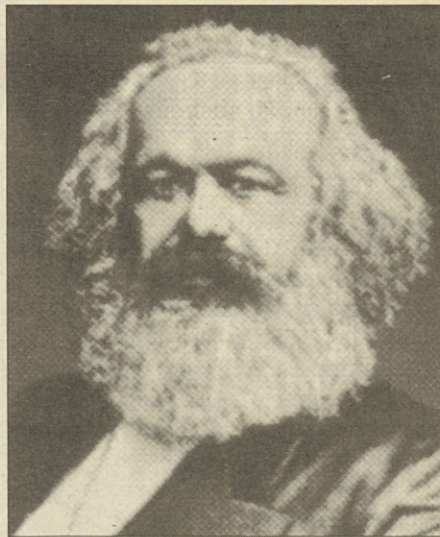
8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tehnik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Kdo je ubil zmaja? (D. Muck, r. A. Rustja); 10.40 Veselo po domače; 11.00 Čakole na placu; 11.10 Orkestri; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena; 22. leto ob zori - Prišel bo večer in tebe ne bo domov (L. Turk, 12.); 14.40 Potpuri; 15.00 Krajevne stvarnosti, nato Soft music; 17.00 Šport in glasba; 18.30 Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

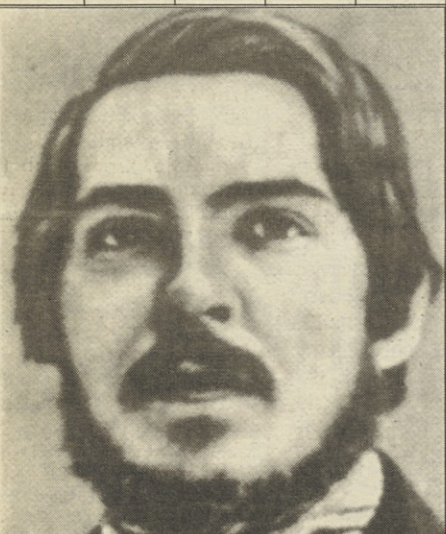
Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutrzanje val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroskem - Duhovna misel (Šolske sestre); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

	RDECKASTA SNOV V KORENJU	SKUPNO IME ZA PREDIN- DOEVROPSKA IMENA	DEMOKRITOV UCITELJ PAZNIK V ZAPORU						NJORKA OSMANI, TURKI			KRAJ POD FRUSKO G. NIK ZUPANCIC						SKOTSKI OVCAR	VOJASKA POGODBA MED DRZAVAMI	IDEOLOGIJA, KI ZAGOVAR- JA POPOLNO SVOBODO	PROSTOR ZA PRIDO- BIVANJE SIRA
	LADJSKA KABINA						BIVSI IT. SMU- CAR (PIERO) SOLMIZA- CUSKI ZLOG				IT. LUKA OB JADRANU ZA POLTON ZVISANI E							JERMEI ZA HLACE FR. DIRKAC ALESI			
TURSKO MESTO ISKENDERUN												PREBIVALCI ZAGORJA GRSKI PLES									
KRAJ PRI MARIBORU						»CRNI BOM- BARDER« SPELEOLOG							VOJSKOVOD- JA CESARJA JUSTINIJANA	ZENA FILI- PINSKEGA DIKTATORJA MARCOSA	DELAVEC V MLEKARNI						
PREDEL OB RAMI							NAR. HEROI- NJA (SILVIRA) SLABO SADJE, KI ODPADE								BRZICE NA REKI VUOKSI ANTON NANUT						
MALHA						REDKEJSE MOSKO IME					MUSLIMAN- SKI POSTNI MESEC							HERMANN REUTTER UNESEK			
IVO DANEU			RAZUM PAVKE			BARVA KOZE POLT (ORIG.) STGR. FILOZOF IZ MILETA					SPORTNI VADITELJ CARGO IVAN							STARO KITAJSKO BRENKALO			
SOLI DUSIKOVE KISLINE								TITAN PRAVO			BIVSI RTV NAPOVEDO- VALEC (RADO)				NASA IN TLJUA CRKA POVRSINSKA MERA			NORDJSKO BOZANSTVO			
NEMSKO MESTO OB DONAVI V DEZELI BAD- EN-WUR- TEMBERG Z GOTSKO STOLNICO	PRITOK REKE BOSNE	OTROSKO »DELO« BOMBAZNO PLATNO							STOLETJE, VEK		JAP. POLITIK (HAJATA) ST. JAP. PRE- STOLNICA					OKUS VINA PO KISLEM	ITALIJAN- SKA IGRALKA	POLJSKI AFORIST (STANISLAW JERZY)			
				CESKI EKONOMIST SIK	BELG. MESTO OB REKI DYLE RADU						LEVI PRITOK ADIZE NIZ LETAL- SKA DRUZBA							STARA MAMA, BABICA			
LAHEK GRADBENI MATERIAL								ZNAMENJE ZODIAKA DANSKO MESTO					LITU	MILANSKO NOGOMETNO MOSTVO	C#H6	IRIDUJ GL. MESTO IND. DRZAVE MYSORE		GRSKA OSVOBODIL- NA ARMADA	KRATEK, SUNKOVIT POTEGLJAJ	SNOV, POT- REBNA ZA RAST IN OBSTOJ	KOSEK SNOVI, KI PRIDE IN ORGANIZEM
STAROGRSKI KIPAR						POVRHNJI- CA, NPR. KOZE		MESTO OB IZLIVU LEDE													
REKA V SVI- CI IN FRAN- CIJ (IZ CRK NORA)					KUNO FISCHER	SL. GRAFIK JUSTIN SIRIJA Z ME- ZOPOTANJU				TASSOVA IGRA JOSIP RIBICIC							IND. MESTO V DRZAVI ANDHRA PRADES				
JUZNO- AMERISKA KUKAVICA				MANJSA SLADKOVOD- NA RIBA						POSME- HLJIV CLOVEK	KRAJ NAD VIPAVO	KIT.-JAP. UTE- ZNA MERA AM. ZALOZNIK (WILLIAM R.)					UNIFORMI- RANI STREZAJ LAHKA TKANINA				
																		NIKALNICA NEMSKI PISATELJ (THOMAS)			
						IT. MESTO MED TERA- MOM IN PESCARO				NIZ. IME RE- KE RUHR NORV. PES- NIK (PETTER)					OCE SVETLANA DIMITROVA			POLJSKA CVETICA POKRAJINA V Z. SLOVENIJI			
						MARKO ELSNER			MESTO V ZAMBUJI GLAVNI STEVNIK					SLAMICA GLASBENIK SOSS					RUSKA IGRALKA SAVINA	OBZA- LOVANJE	
						UGLAJEN LEPO OB- LEZEN MOSKI						SL HUMORIS- TICNI PISATELJ KATERI									
						--- IN JANG				IME VEC PAPEZEV						SUVANJE Z ZADNJIMA NOGAMA NAZAJ					
						GOETHEJEVA MATI				ANTICNO NOMADSKO LJUDSTVO J. RUSIJE					MUSLIMAN- SKO MOSKO IME (IZ CRK SINE)			VRHUNSKI SPORTNIK			

Gesla križanke »23-04«

*Evripid, Sofokles, Ajshil, 1 - Elektra, 2 - Ion, 3 - Herakles, 4 - Oresteja, 5 - Alkestis, 6 - Medeja
7 - Ajas, 8 - kralj Ojdip, 9 - Antigona*

Rešitev križanke »23-04«

bradikardija, Lado Leskovar, Apenini, Bask, gon, RS, AA, Evripid, rak, latnica, kravos, Stare, lik, anato, ris, Herakles, kamerad, falot, Oresteja, Aravali, ok, No, lesarka, gat, Kra, Ant, Ackermann, naslonka, RC, Iuventus, Alkestis, pomol, Loos, avtostop, Mirjana, AŽ, okrak, Ikar, Erie, acetil, Siam, Shire, des, kriminalistika, Aka, Enisa, Javanec, Irak, Nal, jelenka, Eda, lasek, Ajanta, Alec, Bo, rap, Ajshil, Tevta, Aero, krater, kralj Ojdip, Antigona, Ariana, VJ, Jimenez, San, CN, kajak, akter, natik, Adana, Leali, trapa

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA
SNG DRAMA, tel.: 061/ 221-511

V petek, 5. maja, ob 20. uri: **J. B. P. Moliere - DON JUAN ALI KAMNITA GOSTIJA, premiera, za izven.**

MALA DRAMA, tel.: 061/ 221-511
V soboto, 6. maja, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LA-JA?, za izven.

MGL, tel.: 061/ 210-852
V sredo, 3. maja, ob 15.30: F. G. Lorca - YERMA, za abonma sreda popoldanski in ob 20. uri, za abonma mladinski 3.
V četrtek, 4. maja, ob 20. uri: T. Bernhard - PRED UPKOJITVIJO, za abonma studentski B.

V petek, 5. maja, ob 20. uri: **J. Godber - NA SMUCISCU, za izven in konto. Zadnjič v sezoni!**

V soboto, 6. maja, ob 16. uri: **S. Makarovic - SHOW STRAHOW, za izven. Ob 20. uri: M. Comoletti - PRIDI GOLA NA VECERJO, za izven. Zadnjič v sezoni!**

MALA SCENA MGL, tel.: 061/ 210-852
V sredo, 3. maja, ob 22.30: L. Wilson - ZAZGI! Predstava bo se v petek, 5. maja, ob isti uri.
SNG OPERA IN BALET, tel.: 061/ 331-950

V petek, 5. maja, ob 19. uri: **G. Bizet - CARMEN. V vlogi Carmen HERMINE MAY, v vlogi Micaele LAURA DE SILVA in v vlogi don Joseja RUBEN BROITMAN. Zadnja predstava v sezoni!**

V soboto, 6. maja, ob 19. uri: G. Donizetti - LJUBEZENSKI NAPOJ.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 312-860

V sredo, 3. maja, ob 19.30: D. Jovanović - ZIVLJENJE PODEZELSKIH PLEJBOJEV, za abonma red E in izven. Predstava bo se v četrtek, 4. maja, ob 17. uri, za abonma red U in izven.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288
V petek, 5. maja, ob 20. uri: Zijah A. Sokolović - CABARES, CABAREL. Predstava bo se v soboto, 6. maja, ob isti uri.

LGL, tel.: 061/ 314-962
VELIKI ODER
V soboto, 6. maja, ob 11.30 in 17. uri: J. Malik - ZOGLICA MAROGICA, za izven.

KULTURNICA, Židovska steza 1
V četrtek, 4. maja, ob 17. uri: B. Bojetu - GREMO K BABICI, za izven.

CELJE
SLG CELJE, tel.: 063/025-332
V sredo, 3. maja, ob 19. uri: E. Ionesco - PLESASTA PEVKA, DELIRIJ V DVOJE, za abonma studentski večerni in izven. Gostovanje PDG iz Nove Gorice. Predstava bo se v četrtek, 4. maja, ob 10. uri, za 1. abonma Gimnazije Celje in ob 19.30, za abonma četrtek in izven.

JESENICE
GLEDALIŠČE TONETA CUFARJA, tel.: 064/ 81-260
V četrtek, 4. maja, ob 19.30: R. Cooney - POKVARJENO.
V soboto, 6. maja, ob 19.30: Z. Hočevar - SMEJCI, za abonma in izven. Gostovanje SLG iz Celja.

KRANJ
PGK, tel.: 064/ 222-681
V četrtek, 4. maja, ob 20. uri: V. Möderndorfer - TRANSVESTITSKA SVATBA, za abonma rdeci in izven.
V sredo, 10. maja, ob 20. uri: R. Cooney - ZBEZI OD ZENE.

MARIBOR
SNG DRAMA, tel.: 062/ 221-206
V petek, 5. maja, stara dvorana ob 20. uri: D. Mamet - OLEANNA, za abonente in izven. Gostuje atelje 212 iz Beograda.

SNG OPERA IN BALET, tel.: 062/ 221-206
V četrtek, 4. maja, Velika dvorana ob 16. uri: L. Minkus - DON KIHOT - balet.

LGM, tel.: 062/ 26-748
Danes, 30. aprila, ob 11. uri: **B. Gregorič/J. Sitar - PORCELANASTA MUCA.**
V nedeljo, 7. maja, ob 11. uri: Jan Grabowsky/D. Vranc - VOLK IN SEDEM KOZLIČKOV.

NOVA GORICA
PDG, tel.: 065/ 25-326
V petek, 5. maja, ob 11.30: BUTALCI v izvedbi Amaterskega mladinskega odra. Predstava bo se v nedeljo, 7. maja, ob 17. uri

Od 11. do 13. maja nastop Giorgia Gaberja v »E pensare che c'era il pensiero«. Izven abonmaja. Predprodaja vstopnic pri blagajni gledališča Rossetti.

Urniki blagajne gledališča: 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada
Danes, 30. t.m., ob 16.30 gostovanje gledališke skupine Plexus T. iz Rima z delom Cliva Extona »Twist«. Režija Ennio Coltorti. Nastopata Marco Columbro in Lauretta Masiero in Mariangela D'Abbraccio. Zadnja predstava.

TRZIC
Cerkev della Marcelliana: v sredo, 3. maja, ob 20.30 koncert orglarja Klementa Schnorrja.

»Lumpacivagabund«.

ŠKOFICE: v društveni sobi bo danes, 30. t. m., ob 19.30 otroška igra »Jongleur Feliks«.

TINJE: v domu bo v torek, 2. maja, ob 19.30 - Predavanje »Perspektive narodnih manjšin v Evropi«. Predava univ. prof. Joze Pirjavec.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Kulturni dom
V sredo, 3. maja, ob 16. uri (red I) bo na sporedu Verčeva kriminalka »Samomor kitov«. Režija Marij Ursic.
Ponovitvi v četrtek, 4. maja (red G) in v petek, 5. maja (red H) ob 16. uri.
SSG gostuje v torek, 2. maja, ob 13. uri na osnovni soli v Sempolaju z mladinsko igro Fulvia Tomizze »Bolhe v operi«.

Gledališče Rossetti
V torek, 2. maja, ob 20.30 (red premiera) gostovanje gledališča Eliseo in gledališča de gli Incamminati z Shakespeareovim delom »Otello«. Režija Gabriele Lavia. Nastopata Umberto Orsini in Franco Branciaroli. Predstava v abonmaju: odrezek 10A (moder). Za abonente popust. Predprodaja je že v teku.

KOROŠKA

CELOVEC: v mestnem gledališču bo v petek, 5.5., ob 20. uri prireditev »Wider die Gewalt« (Proti nasilju).

DOBRLAVAS: v kulturnem domu bo danes, 30. t. m., ob 9.30 lutkovna predstava »Na zeljnem listu«.

DJEKSE: v ljudski soli bo danes, 30. t. m., ob 10.30 vigradni koncert.
SELE: v farnem domu bo danes, 30. t. m., ob 15. uri

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

GALERIJA SOU KAPELICA, Kersnikova 4

V sredo, 3. maja, ob 21. uri: projekt OPNA v okviru ciklusa CUKRARNA avtorjev Marka Košnik Viranta in Mateje Bučar.
V izvedbi Instituta Egon March.
Ponovitve: v petek, 5., v soboto, 6., v ponedeljek, 8., in v torek, 9. maja, ob isti uri.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 30. aprila, ob 20. uri: **ameriški film SPI Z MA-NO/SLEEP WITH ME.** V sredo, 3. maja, bo ob 11. uri: predstavitve knjige Tineta Hribarja - SLOVENCI KOT NACIJA.

CELJE

KNJIŽNICA CELJE, Muzejski trg 1
V četrtek, 4. maja, Levstikova soba ob 18. uri: predstavitve knjige (ob diapozitivih) DANILA JELENCA - Četrto stoletja v Afriki: Etiopija in Eritreja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Sejna dvorana Filozofske fakultete (Ul. Lazzaretto Vecchio 8): v okviru slovenističnega kurza o ekspresionizmu pri Grumu in Kosovelu bo v sredo, 3. maja, ob 18. uri predavanje prof. Franka Vecchieta (v italijansčini) o ekspresionizmu in avantgardi v

slovenski likovni umetnosti v dvajsetih letih.
V četrtek, 4. maja, ob 11. uri bo predaval prof. Michele Colucci, ordinarij ruskega jezika in književnosti na Univerzi La Sapienza v Rimu na temo »Usoda Rusije v poeziji Maksimiljana Volosina (1877-1932).

V torek, 2. maja, bo v MKNŽ v Ilirski Bistrici ob 22. uri koncert skupine CEMENT

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061 222-815
V sredo, 3. maja, ob 19.30: koncert STUDENTOV ORGEL AKADEMIIJE ZA GLASBO (GD).
V četrtek, 4. maja, ob 19.30: ZVOKI ŠESTIH STRUN - GORAN LISTES - kitara (dvorana SF).

KUD F. PRESEREN, tel.: 061/ 332-288
V petek, 5. maja, ob 23. uri: KLUBSKI GLASBENI VEČER s skupino PSYCHO PATH (Murska Sobota).

KLUB K4, Kersnikova 4
V torek, 2. maja, ob 21. uri: nastopa SOULED AMERICAN in JANI KOVACIC.

CERKEV SV. DRUŽINE V MOSTAH
V četrtek, 4. maja, ob 20. uri: baročni koncert, na katerem bodo nastopili TIBOR KEREKES, trobenta, TONE POTOČNIK, orgle in NORINA

RADOVAN, sopran (na sliki).
GROSUPLJE
V petek, 5. maja, avla osnovne šole ob 20. uri: koncert ansambla LOJZETA SLAKA.

KOPER
DVORANA POKRAJINSKEGA MUZEJA
V četrtek, 4. maja ob 20. uri: koncert KOMORNEGA GODALNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, solist ALES KACJAN (flavta).

PIRAN
KLUB MAON, Azre 5
Danes, 30. aprila, ob 22. uri: nastopa ALLAN TAYLOR.

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM

V Galeriji CD je do 10. junija na ogled razstava portretov in keramike (1947-1969) PICASSO & MADAME Z.

Razstava filmska ustvarjalnost METODA in MILKE BADJURA (1926-1969) je na ogled do 4. maja.

Razstava arhitekta PETRA GABRIJELČICA - Realno v poetičnem (Mala galerija) je na ogled do 7. maja.
Razstava WARCHITECTURE - Sarajevski urbičid je na ogled do 2. maja (Sprejemna dvorana).

GALERIJA AVLA, Trg republike 2
Razstava MODRI LJUDJE ZA MODRO NEBO - Skrb za jutri se začne doma je na ogled do 9. maja.

GALERIJA BEŽIGRAD, Dunajska 31
Razstava slik MILENE USENIK je na ogled do 11. maja.
CENTRE CULTUREL FRANCAIS, Slovenska 19
Razstava fotografij TIHOMIRJA PINTERJA je na ogled

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Trzaska knjigarna: do 11. maja razstavlja sarajevski slikar Mihridzan Kulenović Mimica - »Korenine«.

Palaca Costanzi: se danes, 30. t. m. je na ogled razstava »Slovenska kultura v Trstu«. Urnik: od 10.00 do 12.30 in od 16.00 do 19.30.

Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.

Galerija Torbandena: se danes 30. t. m. razstavlja slikar Edo Murtić.
Studio PHI- Ul. S. Michele 8/1: na ogled je razstava slikarke Oriette Bussi z naslovom »Natura ...ispirazione«.

Sedež letovisarske ustanove (Ul. S. Nicolò 20 - 3. nad): do 10. maja je na ogled razstava slikarjev A. Famà, O. Siaussa, C. Sivini in E. Steidlerja.
REPEN - Kraska hiša
Do 28. maja bo ob nedeljah in praznikih na ogled razstava narodnih nos. Razstava je odprta ob nedeljah in praznikih: 11-12.30, 15-18.

MACKOLJE
Srenjska hiša: do 5. maja je na ogled likovna razstava Mitje Zonta.

do 11. maja.
GALERIJA LEK, Verovskova 57
Razstava slik IVANA VALJAVCA je na ogled do 15. maja.

KLUB B-51, Gerbičeva 51a
Razstava MIRA KLAJDERJA - Cisto naključje je na ogled do 12. maja.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE, Celovska 23
Razstava ob petdesetletnici konca druge svetovne vojne je na ogled do 20. maja.

KAMNIK
GALERIJA MAJOLKA
Razstava akvarelov JANEZA PRAPROTNIKA - S poti po Evropi je na ogled do 10. maja.

RA ZSTAVISCE VERONIKA
Razstava NIKOLI VEC v počastitev 50-letnice konca druge svetovne vojne je na ogled do 14. maja.

MARIBOR
UMETNOSTNA GALERIJA MARIBOR, Strossmayerjeva 6
Likovno delo BRANETA KOREZA - Sence 1995 je na ogled do 25. maja.

GALERIJA ROTOVZ, Trg Borisa Kraigherja 3
DLUM se predstavlja - pregledna razstava 39 članov Društva likovnih umetnikov Maribor je na ogled do 20. maja.

NOVO MESTO
DOLENSKI MUZEJ
Razstava Profesorji grafike 1945-1995 (Jakac, Debenjak, Borčić, Apollonio, Suhý, Logar) je na ogled do 28. maja.

SEŽANA
KC SRECKA KOSOVELA, Kosovelova 4a
Razstava del STANISLAVE KNEZ-MILOJKOVIC je na ogled do 20. maja.

ŠKOFJA LOKA
GALERIJA FARA, Cesta talcev 2
Razstava slik MARIJANA JESENOVCA je na ogled do 18. maja.

STUDENEC PRI DOMALAH
KD MIRAN JARC SKOCJAN
Razstava JOZETA PETERNELJ MAUSARJA je na ogled do 9. maja.

ŽALEC
SAVINOV LIKOVNI SALON
Razstava plastik FERENCA KIRALYJA je na ogled do 15. maja.

KOROŠKA

CELOVEC
Dezelna galerija: se danes, 30.4. razstavlja Marie Lassnig.
TINJE
Na ogled so dela Garya Bikovnika iz New Yorka.
BELJAK
Galerija Freihausgasse: razstava del Marjetice Potrc, risb Marca Pogacnika in skulptur Egona Ubina.

GLASBA FJK

TRST
Gledališče Verdi - Dvorana Tripčevich
Operna in baletna sezona 1994-95

Od torka, 2. maja, prične predprodaja vstopnic za opero »Fedora«, ki bo na sporedu 9. maja ob 20.30 (red A). Ponovitve: v četrtek, 11. maja, ob 20.30 (red B), v soboto, 13. maja, ob 17.00 (red S), v nedeljo 14. maja ob 17.00 (red G), v torek, 16. maja ob 20.30 (red F), v sredo, 17. maja ob 20.30 (red H), v četrtek, 18. maja ob 20.30 (red C), v soboto, 20. maja ob 20.30 (red L), v nedeljo, 21. maja ob 17.00 (red D) in v sredo, 23. maja ob 20.30 (red E).

Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripčevich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih).
Gledališče Miela
V nedeljo, 7. maja, ob 18. uri koncert »Trieste e Napoli... una canzone marinara-resca marinariello«.

Pivnica Forst Europa
Zaključni večer Festivala trzasko narečne popevke bo 4. maja.

Discobar Makaki
V petek, 5. maja, ob 21.00 - polfinalno tekmovanje z naslovom »Protagonisti 95« v petju, glasi in plesu za skupine in soliste.
Trg Zedinjenja Italije
Danes, 30. t. m., ob 12. uri koncert godbe na pihala gledališča Verdi pod vodstvom Lidiana Azzoparda. Koncert bodo ponovili tudi v ponedeljek, 1. maja, ob 10.30 in v nedeljo, 7. maja.

GORICA

Kulturni dom
SCGV E. Komel - Koncertna sezona 1994/95: v sredo, 3. maja, ob 20.30 koncertni recital Igorja Lazka. Na programu Rachmaninov, De Falla in Bartok.

MEDDEŽELNA LIGA / 32. KOLO

Težka zmaga Triestine v Caeranu

Toda Treviso je bil prav tako uspešen V prihodnejm kolu odločilni spopad

Caerano - Triestina 1:3 (0:1)

Strelci: v 45. in v 68. min. Marsich, v 55. min. Spagnoli, v 90. min. Pavanel. TRIESTINA: Barbato (v 1. min. Azzalini), Birtig, Incitti, Pivetta, Zanvetor, Tiberio, Polmonari, Pavanel, Brescini (v 57. min. Marzi), Intartaglia (v 40. min. Jacono), Marsich.

V zelo napeti tekmi je Triestina izbojevala pomembno zmago v gosteh, ceprav je končni rezultat prehuda kazen za domaćine. Le-ti so namreč, predvsem v drugem polcasu, večkrat spravili v hude težave negotovo trzasko obrambo, v kateri se je se kako poznala odsotnost libera Zocchia. Po drugi strani velja poudariti značajno reakcijo Pezzato-vih varovancev, ki so po izenacenju Caerana stisnili zobe ter s požrtvovalnostjo uspeli obrniti izid tekme v svojo korist.

Na začetku je imela Triestina sicer občutno teren-sko premoc, vendar je bilo opazati precej težav pri izvajanju shem, predvsem pa je manjkalo iznajdljivosti v napadu. Nadebudni domaćini so se brez taktiziranja upirali renomiranemu nasprotniku in tu pa tam izvajali bliskovite protinapade. Stevilnim trzaskim navijačem, ki so sledili ekipi, so se v 38. minuti najezili lasje, ko je Ferroni z odlične pozicije neverjetno streljal mimo gola. Trener Pezzato je uvidel, da v igri svojih fantov nekaj ne gre in nerazpoloženega Intartaglio zamenjal z Jaconom. Poteza se je obrestovala, saj je prav Jacono ob izteku polcasa izvedel lep prodor po desni strani, domaći branilec pa ga je zausstavil s prekrskom. Prosti

Massimo Marsich

strel je z lobom izvedel Polmonari, v sredini kazenskega prostora je najvišje skočil Marsich in z glavo premagal Conteja.

V nadaljevanju je kazalo, da bo Triestina brez težav ubranila vodstvo, vendar so domaćini v 55. minuti ne- pričakovano izenacili z lepim strelom Spagnolija po nespretnem posegu Zanvetorja. Takoj zatem je Spagnoli zopet vnesel zmedo v trzasko obrambo s strelom, ki je ze premagal Azzalini-ja, toda na gol črti je Tiberio odbil zogo v kot. Vstop na igrišče Marzija je nekoliko pozivil igro Triestine, ki je ponovno pršla v vodstvo z zadetkom »kon- dorja« Marsicha, ki je po- letel najvišje in preusmeril v mrežo Polmonarijev pred- lozek. Potrti domaćini so se vrgli v napad in večkrat re- sneje zaposlili Azzalini-ja. Najlepšo priložnost je imel srednji napadalec Ferroni, z drznim posegom pod no- ge pa mu je Azzalini pre- precil pot do gola. Ko je ka- zalec ure ze začel svoj zadnji krog, je odlični Pol- monari preigral domala vso obrambo Caerana ter omo-

gocil popolnoma prostemu Pavanelu, da je zaokrožil rezultat.

Walter Bet VCERAJSNJI IZIDI: Arco - Rovereto 2:1; Arzignano - Bolzano 0:0; Bassano - Mi- ranese 0:1; Caerano - Trie- stina 1:3; Donada - Seve- gliano 2:0; Legnago - Lupa- rense 1:0; Pro Gorizia - Schio 2:1; Sanviteze - Mon- tebelluna 0:0; Treviso - Pie- vigina 1:0.

VRSTNI RED: Triestina in Treviso 51, Bolzano in Legnago 39, Miranese 37, Caerano 35, Arzignano 34, Luparense 31, Sevegliano, Sanviteze, Pro Gorizia in Bassano 29, Arco 28, Mon- tebelluna 27, Pievigina in Donada 26, Schio 20, Rove- reto 16.

PRIHODNJE KOLO: Triestina - Treviso, Pro Go- rizia - Sevegliano.

B LIGA

Cesena bi lahko Udineseju odprla pot v A ligo

Nogometasi Udi- neseja so prepričani, da bodo »ze skoraj 100-odstotno« v A ligi, če jim bo danes na stadionu Friuli v Vidmu uspelo pre- magati Ceseno. Tek- ma vsekakor za Ga- leonejevo vrsto ne bo lahko, kajti Bol- chijevo mostvo preživlja obdobje zelo dobre forme, medtem ko za Vi- demčane velja, da na domaćih tleh z vevliko muko vsiljujejo svojo igro nasprotnikom. Tako proti Lecceju kot proti Venezii so bili celo na robu kata- strofe. Trener Galeo- ne ne ve se, ali bo lahko računal na Desiderija in Ame- trana. Bivši Romin in Interjev igralec bi se lahko po dveh kolih vrnil v začet- no postavo, Ametra- no pa je med ted- nom dobil močna udarec v gleženj na prijateljski tekmi s Pordenonom. Kon- čna odločitev bo pad- la danes, sicer pa ima trener na razpo- lago vse ostale igral- ce, zlasti pa Carne- valeja, ki po huidi poskodbi spet igra s polno paro.

Današnji spored: Ancona - Verona, Atalanta - Fideli Andria, Chievo - Lucchese, Como - Ascoli, Cosenza - Vicenza, Palermo - Salernitana, Pescara - Perugia, Udinese - Cesena, Venezia - Acireale.

PRVA AMATERSKA LIGA / V 28. KOLU

V Moši se Sovodnje lahko že veselijo napredovanja

Za matematično gotovost potrebujejo še dve točki

Nogometasi Sovodenj bodo danes v Mosi odi- grali svoj prvo »match zogo« v 1. amaterski ligi. Z zmago proti Mossi bi si namreč dve koli pred koncem prvenstva tudi matematično zagotovili napredovanje v promo- cijsko ligo in tako krona- li letošnjo res izredno sezono.

Ekipa je med tednom redno trenirala. Trener Cupini večjih problemov s postavo nima, saj bo manjkal le poskodovani Fulvio Devetak, za kate- rega je letošnja sezona že končana. Sovodenjci imajo pred Mossa, ki si na lestvici deli drugo in tretje mesto s Caprivo, stiri točke prednosti, za- to bodo danes lahko zai- grali povsem mirno. »Nas cilj je, tako kot na

vsaki tekmi doslej, zma- ga,« pravi predsednik Gianni Marson, »toda tudi s točko bi bili zado- voljni, saj bi tudi ta praktično pomenila nase napredovanje.«

Vsekakor je Mossa v mnogo težjem položaju. Pretirano ofenzivno ne sme zaigrati, ker bi se tako lahko prevec odprla v obrambi, po drugi strani pa si v boju za drugo mesto, ki se zagotavlja napredovanje, poraza nikakor ne sme privosci- ti. Zato bodo najbrz do- maćini ubrali previdno taktiko, v kateri bi bili zadovoljni tudi s točko.

Povejmo se, da se je prvo letošnje srečanje med obema ekipama v Sovodnjih kon čalo z za- nesljivo zmago Sovo- denjcev s 4:1.

Primorje v gosteh pri Rivignanu Vesna lovi Zarjo

Rivignano - Primorje

Prosečani danes danes gostujejo pri Rivignanu, ki je na prvem mestu lestvice s točko prednosti pred Colugno. Rivignano je doslej doživel le tri poraze: v Miljah, na Pro- seku in v Buii. Doma pa Rivignano igra brezhibno in od 26 možnih točk jih je osvojil kar 23. Na neodločeni rezul- tat so ga prisilile le tri ekipe iz spodnjega dela lestvice (Torreanese, Flambro, Buiese). Za ljubitelje statistik bi dodali, da je Rivignano, katerega vodi izkušeni trener Re- nato Tedeschi, v 13 odigranih tekmah doma dobil le tri gole.

Z nedeljsko znago so Prosečani skoraj ze na varnem, ceprav matematično se niso rešeni. Prav zaradi tega se danes ne mislijo tako zlahka predati, kljub temu, da ima trener Franzot probleme s postavo. Trampuz je predsed kazni izključitve, stanje poskodovanih (Leghissa, Auber, Mislei, M. Stoka) pa se ni izboljšalo in zato bo Franzot primoran v glavnem potrditi postavo, ki je premagala Donatello.

Muggesana - Vesna

Z nedeljsko zmago so Krizani znižali zaostanek za tretjevrsteno Zarjo le na dve točki, zadaj pa upajo, da bodo ta zaostanek uspeli nadoknaditi v zadnjih treh tek- mah. Vesna gre v Milje prepričana, da bo nadaljevala s pozitivno serijo, ceprav bo moral danes trener Nonis im- provizirati s postavo zaradi poskodb in izključitev. V ne- deljo sta morala predcasno v slacilnico Padovan in Kri- sciak, ki sta avtomatično izključena, Leonardi je posko- dovan, v dvomu pa je Perlitiz.

Na srečo Krizani igrajo z ekipo, ki je precej demotivi- rana, kar dokazujejo tudi zadnji rezultati. V zadnjih petih tekmah je Muggesana izbojevala le eno samo točko, dobi- la je kar 14 in dala le dva gola. Po teh podatkih bi lahko sklepali, da se je prvenstvo za Miljčane ze končalo. Ven- dar kljub temu, Krizani ne smejo misliti, da imajo zmago ze v rokah, ker bi jih to lahko tudi drago stalo.

Flambro - Zarja

Bazovci odhajajo v goste k ekipi, ki je teoretično ze ob- sojena na izpad. Domaćini, ki so prvi del prvenstva končali na devetem mestu (14 točk), so v nadaljevanju igrali precej slabo. V prvih šestih tekmah niso osvojili ni- ti ene same točke, dali so le dva in prejeli kar 15 golov. Toda če danes Flambro izgubi, je skoraj matematično ob- sojen na izpad. Zato smo prepričani, da bodo domaćini dali vse od sebe, ceprav imajo z blede igro, ki so jo poka- zali v zadnjih tekmah, malo možnosti.

Zarja bo skušala osvojiti obe točki, saj so Bazovci po nedeljskem neodločenem rezultatu z Basaldello postavili pod vprašj celo tretje mesto na lestvici. Da ne bi tvegali, morajo zarjani v Flambro osvojiti vsaj točko. Glede posta- ve so predvidene novosti, ker sta Pescatori in Sclaunich izključena za eno oziroma dve koli. (Bruno Rupel)

V PROMOCIJSKI LIGI

Juventina s pomlajeno postavo s S. Giovannijem

Po nedeljskem pora- zu v Manzanu so se za Juventino razblinile se zadnje teoretične mo- žnosti za napredovanje, s tem pa se je letošnje prvenstvo za Standreže v bistvu končalo. Mo- žnosti za napredovanje torej ni več, zato so oči uprte ze v prihodnjo se- zono. Danes prihaja v Standrež San Giovanni, ki je na zadnjem mestu in se je moral ze pred casom posloviti od pro- mocijske lige.

Pričakovati je, da bo- do danes Standrežci na- stopili s pomlajeno po- stavo, v kateri bo nekaj

mladincev, ki so se letos ze izkazali v mladins- kem prvenstvu. Gotovo v ekipi ne bo Tabaja in Frantija. Tabaj je bil v nedeljo izključen, Franti pa mora zaradi kazni pocivati se eno kolo.

Tudi San Giovanni bo nabrž nastopil s pre- cej pomlajeno postavo. Ker srečanje dejansko nima velikega pomena za prvenstveno lestvico, bosta obe ekipi nastopili popolnoma neobre- njeni z rezultatom. Zato lahko pričakujemo lepo in zanimivo srečanje, kjer bodo gledalci goto- vo prisli na svoj račun.

DRUGA IN TRETJA AMATERSKA LIGA

Primorec in Kras morata nujno zmagati, Gaja lahko preseneti

V 3. AL bo skušala Mladost z dobro igro osvojiti točko v Zagraju

2. AMATERSKA LIGA
Primorec - Audax

Po zmagi proti S. Lorenzu imajo Trebenci le dve točki zaostanka za Pro Farro, ki je na 12. mestu lestvice. Ta položaj pomeni zagotovljen ob- stanek v ligi in na to Trebenci raču- najo. Ker bo imela Pro Farra danes težko nalogo proti Fincantieriju, mo- ra Primorec proti Audaxu igrati na vse ali nič, ceprav ima trener Colla- vecchia velike težave, kako na na igrišče poslati 11 nogometašev (izključena sta Bulich in Gargiuolo). Ze prejšnjo nedeljo sta »zamasila vr- zel« rezervni vratar Leone in Milko- vič, ki ni igral ze od prvega kola (25. septembra lani).

Nasprotnik sicer ne bo lahka ovi- ra, ker igrajo Goricani v zadnjih tek- mah res zanesljivo. Prejšnjo nedeljo so zadnjeuvrstčenemu Foglianu na- suli kar šest golov in si s tem teore- tično zagotovili obstanek v ligi. Tre- nutno ima Audax pet točk prenosti pred Primorcem. To prednost bo skušal ohraniti, kar pomeni, da raču- na na točko, s katero bi bil matemati- čno rešen. Toda za Primorec točka ni dovolj in mora zmagati.

Isonzo - Kras

Nasprotnik Krasa Isonzo si je z nedeljsko prepričljivo zmago (3:0) proti Marianu matematično zago- tovil obstanek v ligi. S tem so domaći- ni, ki so lani igrali v 1. AL, dosegli zastavljeni cilj in sedaj verjetno ne bodo igrali več tako zagrizeno. V le- tošnjem prvenstvu se je Isonzo goto- vo boljše izkazal v gosteh kot pa do- ma. Pred svojimi navijaci je doživel ze pet porazov. Prav to daje veliko upanja krasovcem, ki se borijo za ob- stanek v ligi. Kras je trenutno na 14. mestu z 21 točkami, kar pomeni, da bi morali rdece-beli v zadnjih treh tekmah zbrati vsaj 4-5 točk, to se pravi, da je tokrat vsaj točka obvez- na.

Kar se tiče postave, večjih spre- memb verjetno ne bo. Trener Macor bo najbrž potrdil mostvo, ki je pre- magalo Poggio.

Piedimonte - Gaja

Domaćini matematično se niso rešeni in zato proti Gaji računajo na obe točki, s katerimi bi si matemati- čno zagotovili obstanek v ligi. Ekipa iz Podgore letos ni blestela. V prvem delu se je v glavnem držala sredine

lestvice, v nadaljevanju pa je s serijo slabih nastopov začela drseti proti spodnjemu delu. Od osmega kola dalje pa se je spet prebudila in s se- rijo petih pozitivnih rezultatov (dve zmagi, trije nedoločeni rezultati) po- pravila položaj na lestvici.

Na žalost pa je Gaja ze od samega začetka prikovana na spodnji del le- stvice in ceprav matematično se ni obsojena, je praktično z obema noga- ma ze v 3. AL. Zato je danes vsako predvidevanje nemogoče. Gaja zna prijetno presenetiti, zgodi pa se lahko tudi obratno. (B. R.)

3. AMATERSKA LIGA

Sagrado - Mladost

Doberdobci odhajajo v goste k ekipi, ki dve koli pred koncem prak- tično nima več možnosti za napre- dovanje. Vsekakor je Sagrado zelo solidna ekipa, s katero pa ima Mla- dost odprl račun, saj je Sagrado v pr- vem delu slavil v Doberdolu z 2:0.

Po hudem domačem porazu proti Monfalconu sicer morala v taboru Mladosti ni najboljša, kljub temu pa bodo Doberdobci skušali zaigrati cim boljše in se domov vrniti vsaj s točko.

domaći šport

Danes

Nedelja, 30. aprila 1995

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

16.00 v Standrežu: Juventina - San Giovanni

1. AMATERSKA LIGA

16.00 v Moši: Mossa - Sovodnje; 16.00 v Rivignanu: Rivi- gnano - Primorje; 16.00 v Miljah, Zaccaria: Muggesana - Vesna; 16.00 v Flambro, Ul. Spnucci: Flambro - Zarja

2. AMATERSKA LIGA

16.00 v Spletu ob Soci: Isonzo - Kras; 16.00 v Podgori: Pie- dimonte - Gaja; 16.00 v Trebčah: Primorec - Audax S. An- na

3. AMATERSKA LIGA

16.00 v Zagraju, Ul. Acquedotto: Sagrado - Mladost

NARASCAJNJI

10.00 na Opčinah, Villa Carsia: Montebello D. B. - Zarja

Adriaimpej; 10.30 v Locniku: Lucinico - Mladost

NAJMLAJŠI

10.30 v Bazovici: Bor Farco - Montebello D. B.

ZACETNIKI

10.30 na Proseku: Primorje Interland A - Fani Olimpia

CICIBANI

10.30 v Dolini: Breg Farco - San Sergio

KOSARKA

MOSKA C2 LIGA

19.30 v Porcii: Livenza Viaggi - Bor Radenska

PROPAGANDA

11.00 v Trstu, Ul. Caravaggio: Bor A - Don Bosco

TENIS

MOSKA C LIGA

9.00 v Miljah: TC Muggia - Gaja

ODBOJKA

MEDDEŽELNI FINALE MLADINCEV

16.00 v Roveretu: nastopa tudi združena ekipa Espejo

DEŽELNI FINALE DECKOV

16.00 v Trstu, sola Suvich: nastopata tudi Sloga in Val

DEŽELNI FINALE DEKLIC

16.00 v Reani del Rojale: nastopa tudi Dom Imsa

POKRAJINSKI FINALE NARASCAJNIC

9.00 v Dolini: nastopajo tudi Bor, Breg in Kontovel

GORSKO KOLESARSTVO

10.00 v Cervoljah: mednarodna tekma 4. DEVIN BIKE

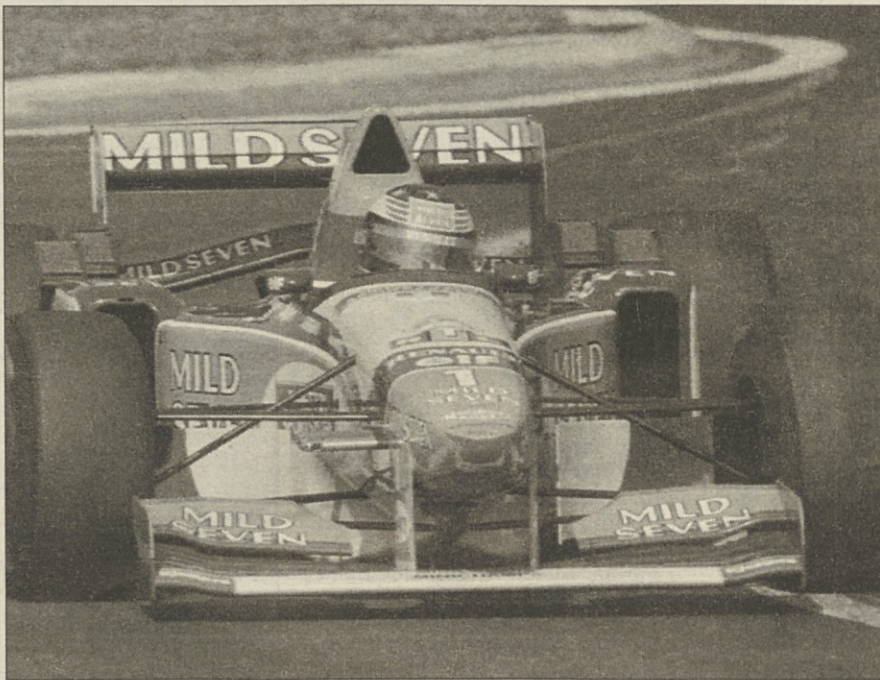
FORMULA ENA / DANES VELIKA NAGARADA SAN MARINA V IMOLI

Schumacher in Berger sta ohranila najboljši štartni mesti

Včerašnji trening ni prinesel bistvenih sprememb - Razlog za počasnejšo vožnjo v višjih temperaturah - Najbolj nezadovoljna Hill in Coulthard

IMOLA - Najpomembnejša novica po drugem uradnem treningu dirkecev formule 1 za današnjo veliko nagrado San Marina je ta, da se včeraj v Imoli ni zgodilo nič novega, ali če smo bolj natančni, do edinih dveh sprememb je prišlo na 16. in 25. mestu, kjer sta štartna položaja zamenjala Aguri Suzuki in Jos Verstappen oziroma Pedro Diniz in Roberto Moreno. Razlog za tako nezanimiv trening je predvsem visja temperatura, ki zmanjšuje sposobnosti avtomobilov. Michael Schumacher pa je našel se en razlog. Stezo so čez noč namreč očistili, na ta način pa so s proge odstranili tudi vso gumo, ki se je tam nabrala v četrtek in petek. Najbolj razočarana sta bila oba Williamsova voznika Damon Hill in David Coulthard, ki sta bila na jutranjem prostem treningu najhitrejša. »S četrtem štartnim mestom nisem zadovoljen, a me bo to na dirki le še bolj podžgalo. Ker se bo naprej težko prebijati me jutri čaka trdo delo, vendar avto je zelo dober in v normalnih okoliscinah bi

lahko štartal s prvega mesta,« je povedal Hill. Coulthard je bil se bolj slab: »Zal mi je, ker pogoj niso dopuščali, da bi se prebil vsaj pred Bergerja, saj je njega zelo težko prehiteti. Sicer pa tudi tretje mesto ni slabo. Ker smo na treningih dosegli vsi zelo podobne case, bo prehitevanje se posebej težavno, toda dirka je nekaj povsem drugega kot trening. Vseskozi moraš biti natančen, v tem elementu pa sem običajno dober.« Nigel Mansell bo v svoji prvi letosnji dirki štartal sele z devetega mesta, vendar Ron Dennis meni, da to ni realni pokazatelj njegove forme. »Mansellov avto smo glede na petkov trening precej izboljšali. Če bo tudi na dirki tako toplo kot danes, si lahko obetamo dobrega rezultata,« je povedal Mansellov šef Ron Dennis. V Imoli je torej vse pripravljeno za spektakel. Ferrari je vrhu tako blizu kot že dolgo ne, in to vedo tudi »tifosi«. Ze na obeh treningih se je zbralo ogromno stvelo gledalcev in prav lahko se zgodi, da bo obisk rekorden in da si bo do-

Michael Schumacher bo danes štartal iz najbolj ugodnega položaja (telefoto AP)

gajanje v Imoli ogledalo več gledalcev kot rekordnega leta 1986, ko je v to italijansko mesto pršlo 200 tisoč ljudi. (Simon Demsar)

TAKO NA STARTU
prva vrsta: 1. Michael Schumacher (Nem, Benetton Renault) 1:27.274 po-
prečna hitrost 201.915 km na uro; 2. Gerhard Berger (Avt, Ferrari) 1:27.282; druga vrsta: 3. David Coulthard (VB, Williams Renault) 1:27.459; 4. Damon Hill (VB, Williams Renault) 1:27.512; tretja vrsta: 5. Jean Alesi (Fra, Ferrari) 1:27.813; 6. Mika Hakkinen (Fin, McLaren Mercedes) 1:28.343; četrta vrsta: 7. Eddie Irvine (Irs, Jordan Peugeot) 1:28.516 8. Johnny Herbert (VB, Benetton Renault) 1:29.350; peta vrsta: 9. Nigel Mansell (VB, McLaren Mercedes) 1:29.517; 10. Rubens Barrichello (Bra, Jordan Peugeot) 1:29.551 itd.

KOŠARKA / OSMINA FINALA NBA

Izredni Jordan popeljal »bike« do zmage v gosteh

CHARLOTTE - V okviru prvih tekem osmine finala NBA play offa je le Chicagu uspelo, zlasti po zaslugi sanjske igre Michaela Jordana, zabeležiti zmago v gosteh. Bullsi so po podaljsku, kjer je bil Air neizgledljiv (trener Charlotte je po tekmi dejal: po izredni tekmi v rednem delu je Michael, v dodatnih 5 minutah, poskrbel se za pravi »show time«) premagali Hornetsse in imajo sedaj lepo prednost, da se uvrstijo v četrtfinale. O sebi je Jordan dejal: »V podaljsku sem imel občutek, da sem kot besen morski pes, ki voha kri v bližini«.

IZIDI - Vzhod: Orlando (1) - Boston (8) 124:77 (O'Neal 23, N.Anderson 20), Charlotte (4) - Chicago (5) 100:108 (Mourning 32, L.Johnson 18; Jordan 48 točk, 9 skokov, 8 asistenc, Kukoc 17); Zahod: San Antonio (1) - Denver (8) 104:88 (Elliott 21, Del Negro 18; Stith 16), Phoenix (2) - Portland 129:102 (Barkley 29, Majerle 25 - 7:10 za 3, Tisdale 21; Strickland 23). (VJ)

NOVICE

Marsalova nova rekorderka

BORDEAUX (Reuter) - Francoska kolesarka Catherine Marsal je včeraj na velodromu v Bordeauxu dosegla nov ženski svetovni rekord v vožnji na eno uro. Prevozila je 47.112 km in tako izboljšala prejšnjo rekordno znamko (46.352 km), ki jo je dosegla njena rojakinja Jeannie Longo oktobra 1989 v Mehiki.

Bergerju in Alesiju ukradli ferrarija

IMOLA (dpa) - Dirkačema formule 1 Avstrijcu Gerhardu Bergerju in Francozu Jeanu Alesiju so v petek zvečer ukradli osebna avtomobila znamke Ferrari, ki jima jih je vodstvo mostva Ferrari dalo na razpolago za dirkaski konec tedna v Imoli. Bergerju so nepridipravi izpred hotela odpeljali testarosso, Alesiju pa so Ferrari 355 ukradli iz garaže. Policija meni, da je za krajo odgovorna profesionalna skupina tatov in da vozili nista več v Italiji. Bergerjev Ferrari je vreden približno 3 milijone mark, medtem ko je Alesijev precej cenejši. Stane »samo« 1, 5 milijona mark.

Bebeto na Japonskem

TOKIO (STA/AFP) - Slavni brazilski nogometaš, član zmagovalnega mostva z zadnjega SP v Ameriki, Bebeto je podpisal pogodbo z japonskim klubom Kashima Antlers. Enaintridesetletni Bebeto je bil do sedaj član španskega prvoligaša Deportiva iz La Coruñe. Za Japonce, ki so za triletno pogodbo Bebeto plačali 5 milijonov dolarjev, pa bo zaigral že junija letos.

Lewis spet poražen na 100 m

DES MOINES (STA/dpa) - Ameriški atlet Carl Lewis je na mitingu v Des Moinesu (Iowa) doživel nov poraz v teku na 100 metrov. 33-letni zvezdnik je razdaljo pretekel v skromnem času 10.32 sekunde in zasedel le tretje mesto za rojakoma Obadelejem Thompsonom (10.19) in Patom Johnsonom (10.26). Pred skoraj 17.000 gledalci je Lewis slabo štartal in zaostanka do konca ni mogel več nadoknaditi. V drugem nastopu na prostem letos, se je Lewisu močno poznalo pomanjkanje treninga in manjkajoče tekme. Ob robu mitinga pa se je izvedelo tudi, da bodo ZDA kandidirale za izvedbo atletskega SP leta 1997.

Dvoboj Foreman - Schulz znova 9. ali 10. septembra

LAS VEGAS (STA/dpa) - Povratni dvoboj za naslov svetovnega boksarskega prvaka med Američanom Georgeom Foremanom in Nemcem Axelom Schulzem bo najverjetneje 9. ali 10. septembra na Münchenskem olimpijskem stadionu. Menedzer 46-letnega Foremana Bob Arum je pet dni po zmagi njegovega varovanca povedal, da naj bi Foreman za nastop dobil 25 do 30 milijonov dolarjev. »Dvoboj na Pay-TV in 80.000 gledalcev bi moralo zado-
stovati za 25 milijonov dolarjev,« je dejal Arum.

Sanchezova in Majolijeva v finalu turnirja v Barceloni

BARCELONA (STA/dpa) - Prva nosilka teniskega turnirja v Barceloni (430.000 dolarjev nagradnega sklada) Spanka Arantxa Sanchez Vicario je v polfinalu premagala četrto nosilko Amando Coetzer iz Južne Afrike s 6:3 in 6:3. Druga nosilka Hrvatica Iva Majoli pa si je nastop v finalu zagotovila z zmago nad Poljakinjo Katarzyno Nowak s 6:3 in 6:1.

ODBOJKA / PO ZMAGI V 3. TEKMI

Daytona osvojila naslov prvaka

Sisley - Daytona Las 1:3 (10:15, 14:16, 15:9, 13:15)

Sisley: Gardini (7+12), Passani (0+0), Tofoli (3+2), Agazzi, Zwerver (5+9), Bernardi (12+20), Moretti (2+8), Zorzi (12+30), Giombini (2+1).

Daytona Las: Babini, Olikver (1+11), Vullo (1+5), Bracci (13+16), Van de Goor (4+21), Cantagalli (11+23), Cuminetti (9+22), Dall'Olio. Trajanje setov: 36, 46, 34 in 38 minut. Zgrešeni servisi: Sisley 35, Daytona 39. Gledalcev: 4.300.

TREVISO - Daytona Las iz Mode-
ne je že po treh tekmah končnice osvojila naslov italijanskega državnega odbojkarskega prvaka. Sisley iz Trevisa, ki je pred finalno serijo štartal kot favorit, se je moral zadovoljiti z osvojitvijo enega samega niza. Na včerajšnji tekmi v Trevisu so navijači Benettonovega mostva za trenutek upali, da bo prišlo do velikega preobrata, a so kmalu morali povestiti svoje zastave. Daytona je namreč po vodstvu v nizih z 2:0 nekoliko popustila in gostitelji so preprečljivo dobili tretji niz, v četrtem pa je Sisley že vodil z 10:6 in 13:11. Bil je torej na

pragu tie breaka, ko je Cuminetti dosegel 12. točko, Cantagalli je blokiral Bernardija, Van de Goor dosegel as, zadnjo točko za Daytono pa je prispeval Zorzi z udarcem in out, potem ko v drugem setu isti igralec, pri vodstvu Sisleya s 14:12, ni izkoristil zaključne zoge.

Najboljši mož na igrišču je bil Juan Carlos Cuminetti, vendar pa mnogi opazovalci menijo, da je za uspeh Daytono v največji meri zaslužen podajalec Fabio Vullo, ki je včeraj osvojil svoj že sesti naslov prvaka. Za Daytono je bila letošnja sezona resnično izjemna, saj je pred svojim dvajsetim »scudettom« osvojila se državni pokal in pokal evropskih pokalnih zmagovalcev.

Zlata knjiga (1980/1995); 1980 Klippan Turin; 1981 Robe di Kappa Turin; 1982 Santal Parma; 1983 Santal; 1984 Robe di Kappa; 1985 Mapi-
er Bologna; 1986 Panini Modena; 1987 Panini; 1988 Panini; 1989 Panini; 1990 Maxicono Parma; 1991 Il Messaggero Ravenna; 1992 Maxicono; 1993 Maxicono; 1994 Sisley Treviso; 1995 Daytona Modena.

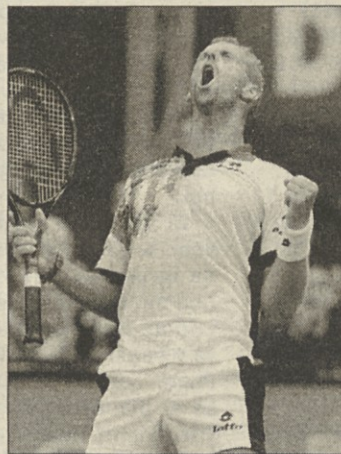
TENIS / TURNIR V MONTE CARLU

Finale Becker-Muster pod vprašajem

Avstrijec bo morda finalni dvoboj predal

MONTE CARLO - Avstrijec Thomas Muster in Nemec Boris Becker se bosta danes pomerila v finalu teniskega turnirja v Monte Carlu. V polfinalu je Muster premagal Italijana Andreo Gaudenzija 6:3, 7:6 (7:5), Becker pa je bil boljši od Gorana Ivanisevića 7:6 (11:9), 3:6, 1:6.

Toda kaj lahko se zgodi, da bo Avstrijec dvoboj predal brez boja. Muster (na sliki AP) se je namreč po dvoboju z Gaudenzijem zaradi slabosti zgrudil na tla in sele po nekaj minutah brez pomoči zapustil igrišče. Toda prvič je zdravniško pomoč zahteval pri stanju 1:1 v drugem nizu. Kljub vidni izmučenosti je nato nadaljeval dvoboj in v podaljšani igri drugega seta nadoknadil zaostanek 5:2 in zaslužen slavil. Avstrijski tenisač je nato odšel na testiranje v bolnišnico in je pripravljen igrati, če bo dobil povsem jasno zagotovila zdravnikov, da je z njegovim zdravjem vse v redu. »Rad bi spet zmagal v Monte Carlu (Muster je slavil leta 1992 op. ur.), toda ne

za ceno srčnega napada,« je povedal Avstrijec.

Becker bi tako lahko prišel do svoje prve velike zmage na peščenih igriščih. Vendar pa Nemec o tem ne razmišlja. Tudi proti Ivaniseviću je pokazal zelo dobro igranje. »Ta teden sem odigral stiri dobra srečanja in upam, da bom tudi peto v finalu,« je dejal v pričakovanju današnjega nastopa.

KOLESARSTVO

Na Touru du Pont Italijan Peron dobil etapo in prevzel vodstvo

RICHMOND (STA/AFP) - Italijan Andrea Peron je zmagovalce druge etape kolesarske dirke Tour du Pont v ZDA. Za 140.8 kilometra dolgo progo od Fredericksburga do Richmonda v zvezni državi Virginia je zmagovallec porabil 3:09:45 ure. V sprintu sta s sekundo zaostanka drugo in tretje mesto osvojila American Lance Armstrong in lanski zmagovalac dirke Rus Vjačeslav Jekimov. Peron je z zmago prevzel tudi vodstvo v skupnem seštevku dirke, Armstrong zao-
staja pet sekund, Jekimov pa sedem.

Rezultati 2. etape: 1. Peron (Ita, Motorola) 3:09:45, 2. Armstrong (ZDA, Motorola) + 0:01, 3. Jekimov (Rus, Novell) isti čas, 4. Alvis (ZDA, Saturn) + 0:10, 5. Bauer (Kan, Motorola), 6. Kiefel (ZDA, Saturn), 7. Maassen (Niz, Novell), 8. Bowen (ZDA, Saturn), 9. Bortolami (Ita, Mapei), 10. Delion (Fra, Chazal). Skupni vrstni red: 1. Peron (Ita, Motorola) 5:40:34, 2. Armstrong (ZDA, Motorola) + 0:05, 3. Jekimov (Rus, Novell) + 0:07, 4. Elliott (VB, Chevrolet) + 0:16, 5. Bortolami (Ita, Mapei) + 0:19 itd.

NOGOMET / VNAPREJ ODIGRANI TEKMI ITALIJANSKE A LIGE

Juventus tudi iz Firenc odnesel celo kožo

*Končni izid je sicer previsok, toda zmaga je zaslužena
Parma s težavo premagala zadnjeuvrščeno Brescia*

FIRENZE - V kolu, ki bi lahko koncu sezone doprineslo se kanček napetosti, se je vse izteklo Juventus v prid. Zmaga Parme na igrišču zadnjeuvrščene Brescie ni bila v dvomu (čeprav so se Zola in tovarši morali se kako namučiti), zato pa je Juventus demantiral namige o padcu forme, saj tako visokega slavlja na igrišču večnega tekmeča Fiorentine ze dolgo ne pomnimo, v Firencah pa črno-beli trinajst let sploh niso zmagali. Prednost Juventus ostaja torej nespremenjena (osem točk), prva ovira težjega sporeda pa je mimo.

Visoka zmaga Juventus vsekakor ne sme varati. Razlika se je izoblikovala sele v zadnjih minutah tekme, ko je Fiorentina z vsemi razpoložljivimi silami navalila na Rampullova vrata. Zacelo se je z golom Viallija, ki je zadel z res lepim volem že v prvem resnejšem poskusu. Fiorentina ni uspela reagirati, saj sta v prvem polcasu Rui Costa in Di Mauro igrala slabo. Tudi drugi del se ni začel najbolj obetavno: v prvi minuti je Batistuta zastrejal enajstme-

trovko, z bele točke pa je bil nasprotno uspešen Roberto Baggio. Takoj nato je Fiorentini z lepim udarcem z glavo nekaj upanja povrnil Batistuta, vendar izenačenja Juventus ni dovolil. Vijolicasti so napadali brezglavo, pravi priložnosti sploh niso uspeli zgraditi, zato pa se je tem bolj izkazal turinski protinapad, ki je bil uspešen dvakrat, ravno brez krivde pa ni niti domača obramba, ki se je še zlasti po poškodbi Marcia Santosa stalno majala.

Kljub optimističnim napovedim trenerja Scale, Parma se zdalec ni blestela. Da nivo njene igre ni bil najboljši prica že dejstvo, da je gola dosegla iz prostega strela oziroma enajstmetrovke. Prvega je mojstrsko izvedel Zola, ki je bil uspešen tudi iz enajstmetrovke. Za začasno izenačenje je poskrbel Neri, potem ko je Parma slabo nastavila »off-side« zanko. Pred sredino prvo tekmo finala pokala UEFA je prednost torej na strani »stare dame«.

Fiorentina - Juventus 1:4 (0:1)

Strelci: Vialli v 7., Baggio v 68.

(11-m), Batistuta v 70., Ravanelli v 85. in Marocchi v 87. minuti.

Fiorentina: Toldo, Carnasciali, Sottil (v 46. min. Amerini), Cois, Marcio Santos (v 60. min. Tedesco), Malusci, Carbone, Di Mauro, Batistuta, Rui Costa, Baiano.

Juventus: Rampulla, Ferrara, Torricelli, Carrera (v 74. min. Tacchinardi), Porrini (v 15. min. Marocchi), Paulo Sousa, Di Livio, Deschamps, Vialli, Baggio, Ravanelli.

Koti: 6:4 za Fiorentino, gledalcev: 42.000.

Brescia - Parma 1:2 (1:1)

Strelci: Zola v 6., Neri v 29. in Zola v 76. (11-m) minuti.

Brescia: Ballotta, Adani, Mezzanotti, Baronio (v 71. min. Marangon), Francini, Bonometti, Piovanelli, Corini (v 85. min. Bernardi), Neri, Giunta, Gallo.

Parma: Bucci, Mussi, Di Chiara, Minotti, Apolloni, Susic (v 73. min. Branca), Pin, D.Baggio, Crippa, Zola (v 78. min. Sensini), Asprilla.

Koti: 7:4 za Parma, gledalcev: 5.000.

JADRANJE / PREDOLIMPIJSKA REGATA V HJEREZU

Sirenina jadralka Arianna Bogatec osvojila drugo mesto

Uspešna tudi Slovenka Vesna Dekleva

S predolimpijske regate v Hjerzu v Franciji, ki je potekala od ponedeljka se Arianna Bogatec vrača z drugim mestom, kar predstavlja se en zelo dober rezultat v njeni zbirki. Konkurenca je bila izredna, saj so bile prisotne vse najboljše jadralke razreda evropa na svetu, razmere za jadrnanje pa so bile precej neugodne. Tekmovanje je motil dez, pa tudi moč vetra je bila precej nestalna in je nihala od 3 do 12 metrov na sekundo. Se najboljše so bile razmere v četrtek in petek.

Uspešno je nastopila tudi slovenska jadralka Vesna Dekleva, ki je osvojila 11. mesto.

79 jadralk se je prva dva dni pomerilo v kvalifikacijah, nato pa se je najboljših trideset pomerilo se v finalu, kjer je vsaka od jadralk s seboj prinesla polovico kazenskih točk. Bogatecva jih je tako imela 12, 5, pred njo pa jih je bilo kar nekaj in med temi tudi druga Italijanka Roberta Zucchinetti, ki pa je na koncu osvojila sele 23.

mesto. Ravno toliko točk kot Sirenina jadralka je v finale prinesla tudi Vesna Dekleva. Finalni obračuni pa se za Bogatecvo niso zaceli najbolje, saj je v prvi od starih regat osvojila 11. mesto, v drugi pa je bila, potem ko je osvojila 2. mesto, diskvalificirana zaradi prezgodnjega starta. Toda zamujeno je nato nadoknadila z dobrim jadrnanjem v zadnjih dveh regatah.

REZULTATI

1. Helen Montilla (Spa, 17, 5 točk; uvrstitve v pos. fin. regatah: 18., 5., 1., 1.); 2. Arianna Bogatec (Sirena, 28, 5 točk; 11., P. M. S., 2., 3.); 3. Natalia Dufresne (Spa; 31 točk; 4., 11., 16., 5.); ... 11. Vesna Dekleva (Slo; 44, 5 točk; 9., 20., 3., 259; ... 23. Roberta Zucchinetti (Ita; 78 točk; 6., 29., 37., 32.).

Povejmo se, da je na nagrajevanju Arianna Bogatec dobila tudi zlato kolajno mednarodne jadralne zveze IRJU kot najboljša jadralka v skupnem seštevku lanskih predolimpijskih preizkušenj.

KOŠARKA / V TEKMI 29. KOLA C LIGE PROTI SAN DANIELEJU

Jadran TKB do točk lažje od pričakovanj

Jadran TKB - Digas San Daniele 93:74 (52:26)

JADRAN TKB: Arena 8 (4:7 za dva, - za tri, - p.m.), Oberdan 9 (3:5, 1:2, -), Pregarc 19 (9:15, 0:1, 1:4), Gobbo 2 (1:2, -, -), Vitez 20 (6:6, 2:2, 2:2), Samec 5 (2:5, -, 1:1), Rauber 16 (2:3, 4:8, -), Hmeljak 6 (3:4, -, -), Pro (0:2, 0:2, -), Grbec 8 (2:2, 0:1, 4:4). Trener: Vato-vec.

PON: Samec (23), PM 8:11.

DIGAS SAN DANIELE: Napoli 8 (2:4), Tapaccino 22 (4:6), Chivilò M. 1 (1:2), Job 4 (2:3), Serafini, Giffoni 11, Di Leo 13 (2:4), Cabai 5 (1:2), Chivilò D. 2, Celotti 6 (2:4). Trener: Zanon.

3T: Tapaccino 2, Giffoni in Di Leo 1. PM 14:25

Sodnika: Casarin in Ritrovato iz Benetk.

Tekma proti solidnemu Digasu, ki je v prvem delu prvenstva Jadranu grenil pot do zmage vse do konca, se je izkazala za lažjo od predvidevanj. San Danieleju bi le zmaga dopuscala možnosti, da bi ujel četrto mesto za »play-off«, toda gostje so v Briscikih pokazali res premalo, da bi ogrozili razpoložene jadranceve. Digas je namreč povedel s 3:0 in to je bilo tudi vse. Jadran je takoj nato dosegel vodstvo enajstih točk in tekme je bilo dejansko konec. Vitez je bil pri metu 100-odstotno natančen, zadevali so vsi, le Pregarcu (0:4) ni slo od rok.

V drugem polcasu se je odprlo tudi njemu, tako da je dosegel zanj običajno izkupicek točk. San Daniele je zaigral na vse ali nič. Poskušal je

zlasti s trojkami, toda rezultatov ni bilo, saj so jih v tem delu zadeli le tri. Pod kosom so bili jadranci absolutni gospodari: pri lovljenju odbitih zog sta se kot običajno izkazala Rauber in Arena, nadpovprečno pomoč pa je prispeval tudi Oberdan, ki je na koncu zabeležil sedem uspešnih skokov, razen tega pa je Jadranov playmaker skoraj brezhbno vodil igro svojih. Razlika, ki se je dalj časa sukala okoli 23 - 25 točk se je nekoliko zmanjšala (a konec koncev zelo

malo) sele, ko so na igrišče stopili mladinci. Omeniti velja tudi krstni prvenstveni nastop Paola Proja, ki je v obrambi svojo nalogo opravil povsem zadovoljivo, Stefan Samec pa se je vrnil na igrišče po nekajtedenskem premoru zaradi poškodbe gleznja.

Skratka, padca koncentracije, ki so se ga mnogi bali, in bi znal slabo vplivati na »play-off«, ni bilo. Jadranov kolektiv je spet pokazal svojo moč tako da mu bo tudi v končnici res težko priti do živega. (Kaf)

Boris Vitez pri metu 100-odstoten (Foto Kroma)

KOŠARKA / ZMAGA IN PORAZ NAŠIH EKIP

Cicibona brez večjih težav zmagala v Ronkah

Kontovelci so proti Goriziani odigrali eno izmed najslabših letošnjih tekem in povsem zasluženo izgubili

Acli Ronchi - Cicibona Mingot 76:84 (44:41)

CICIBONA MINGOT: Persi 23 (7:10, 0:1, 9:15), Giacomini 2 (-, -, 2:2), Jogan 6 (1:3, 1:2, 1:2), A. Zuppin 23 (9:14, 1:1, 2:4), Battilana 2 (0:1, -, 2:2), Iz. Bajc, Tomsic 12 (0:1, 4:5, -), P. Furlan 4 (2:4, -, -), Krizmancic 4 (2:4, -, 0:2), Iv. Bajc 8 (2:8, -, 4:7). Trener: Kovacic.

Met za dva 23:45, za tri 6:9, skupno 29:54, PM 20:34.

SON: 23, PON: Krizmancic (38), 3 točke: Tomsic 4, Jogan 1, Zuppin 1.

Sodnika: Mirabella (Sacile) in Cassio (Pozzuolo).

Cicibona je končno prekinila serijo zaporednih porazov, čeprav proti skromnemu Acliju iz Ronk vsaj v prvem polcasu delo ni bilo najbolj

lahko. Nasprotniki so namreč stalno vodili, 17:11 v 5., 24:18 v 10., 36:30 v 15. in največ 41:33 v 17. minuti. Prav v zadnji minuti prvega polcasa je Tomsic z eno izmed trojk znižal zaostanek.

Drugi polcas je bil bistveno boljši. Cicibonasi so na igrišče stopili veliko bolj motivirani. Z delnim izidom 22:4, za katerega so v veliki meri poskrbeli Persi, Tomsic in Zuppin so si priborili prednost stotinastih točk. Acli se je le enkrat uspel približati na znosno razdaljo (69:75), toda dejansko so si zmago obdržali v svojih rokah brez posebnega naprezanja. (VJ)

Goriziana - Kontovel 83:65 (39:25)

GORIZIANA: Giaimo 3, Caterini 21, Pitassi, Godeas 11, Cassani 16, Rosa 18, Visintini 14, Di Lenardo, Tonut, Buriavich.

KONTOVEL: Spadoni 2, Kralj 13 (3:3), Gulic 11 (1:3), Turk 10 (2:2), Milic 11 (1:6), Starec, Cerne, Daneu (0:2), Vodopivec 2, Godnic. Trener: Starec.

PM 17:24, SON 28, PON Starec (32), Gulic (39), Turk (40), 3T: Kralj 2.

Kontovelci so proti Goriziani odigrali res katastrofalno tekmo, gotovo eno najslabših, ce ne ravno najslabšo letos. Ze sam prolog ni bil najbolj

razveseljav. Cakanje na zamudnike je pomenilo prihod na prizorišče tekme sele 20 minut pred začetkom. Začetek je bil tako logična posledica borega nekajminutnega ogrevanja: veliko izgubljenih zog, netočnosti, tako da je pravzaprav se čudno, da nasprotnik ni se krepkeje potegnil naprej. Izid v 10. minuti je bil vsekakor 19:10, kar že pove, da v napadu »plavim« ni in ni slo od rok. Do konca prvega polcasa se je razlika postopoma večala in se nikoli ni spustila pod deset točk.

Nadaljevanje je bilo na ravni prvega dela. Nasprotniki, ki so bili tudi zelo motivirani, saj se borijo za obstanek v ligi, so uvideli, da lahko pridejo na svoj račun. Kontovelsko obrambo so marljivo »luknjali« iz vseh položajev in dosegli

cedno število sedmih trojk. Občasno je Kontovel sicer pokazal svojo običajno (ali skoraj...) učinkovitost v obrambi, toda vse je bilo zaman. Zadnjih šest minut, ko je zaostanek postal že zelo zajeten (65:44), je trener »Tolo« Starec ukazal svojim conski presing, ki pa otipljivih sadov resnici na ljubo ni obrodil. Razlogov za tako klavno predstvo je več. Miren položaj na lestvici ni spodbuda za večjo angažiranost, svoje pa je brzkone prispevalo tudi kako medtedensko praznovanje.

V naslednjih kolih bosta »na pomoč« priskoci-li pravi tekmi: derbi s Cicibono in izizz prvoučrsceni Arditi naj bi končno prispevala k temu, da bodo Starcevi varovanci pokazali svojo pravo vrednost.

KOŠARKA / V C2 LIGI

Domovci po dobri igri tesno izgubili S Panautom iz Milj

Dom Agorest - Panauto Milje 102:106 (50:49)

DOM: Kosuta 8 (2:4 za 2, 1:1 za 3, 1:5 pm), Jarc 12 (6:11, -, 0:2), Corsi 12 (0:3, 2:12, 6:6), Podbersig 19 (8:12, -, 3:6), Di Cecco 35 (16:29, -, 3:4), Ambrosi 12 (2:3, 2:2, 2:4), Kocjancic 4 (1:3, -, 2:2).

PM: 17:29; PON: Jarc (33), Kosuta (39).

Sodnika: Roncioni in Pavan iz Vidma.

Proti solidni ekipi iz Milj so se belordecji dobro borili in vse do zadnje sekunde so bili

enakovredni nasprotnik. Začetek srečanja je v celoti pripadel domovcem, ki so zaigrali res dobro in povedli celo z 20:3. Gostje so nato nekoliko uredili svoje vrste in zaceli pocasi zmanjševati rezultat. Kljub temu pa so rdece beli v 9. minuti se vodili z 20:13, predvsem po zaslugi solidne obrambe in učinkovite igre Podbersiga. Hitro zatem pa se je prebudil stari Masala, ki je s šestimi zaporednimi kosi ponovno vzpostavil ravnesje na igrišču. Tekma je bila nato do konca polcas izredno izenačena, na odmor pa so domovci odšli s točko prednosti.

V drugem polcasu so rdece-beli nadaljevali z dobro igro in vodili vse do 28. minute, ko so gostje prvič povedli s 67:65. Domovci so imeli velikanske težave z gostujočo obrambo, ki je zaigrala conski presing.

Srečanje se je nato odločilo v razdobju od 28. do 31. minute, ko so gostje svojo prednost od dveh povečali na 15 točk in povedli z 82:67. Ko je že kazalo, da je srečanje odločeno, pa so belordecji značajno reagirali in vse do zaključnega zvizga ogrozili močne nasprotnike.

Prav gotovo si za to lepo tekmo zaslužijo pohvalo vsi igralci, ki so se enkrat pokazali, da se ne predajajo vse do zaključka prvenstva. Posebno učinkovit pa je bil David Ambrosi, ki je v zadnjih potezah zadel tudi dve trojki.

Poziv ZŠSDI k udeležbi na proslavi v Doberdobi

Združenje slovenskih športnih društev v Italiji se pridružuje praznovanju 50. obletnice osvoboditve in zmage nad nacifašizmom ter poziva vse športnike, športne delavce in pripadnike vsega slovenskega športnega sveta, da se udeležijo enotne deželne proslave, ki bo jutri v Doberdobi ob 16. uri.

ODBOJKA / MOŠKA C2 LIGA

Sočani zdaj tudi matematično prvi

Soča Sobema - Itely 3:0 (15:6, 15:5, 15:6)

SOCA SOBEMA: Klede 5+0, Tomsic 2+0, Petejan 0+1, Lutman 6+5, Braini 4+6, Feri 8+7, Mućic 4+1, i. Cotić 1+0, S. Cotić, Pahor.

Servis 8 točk, 10 napak. Blok 7+0.

Tekma proti cetrtovrščenemu Itelyju iz Fojde na papirju ni bila najbolj lahka, saj zaseda nasprotnik cetrto mesto na lestvici, sicer brez realnih možnosti, da bi se vključil v boj za napredovanje. Toda na igrišču je razlika med ekipa pršla jasno na dan in Sočani so celo odigrali eno boljših tekem v letošnji sezoni: vsega skupaj je njihov napor trajal res skromnih 44 minut.

Sočani so tokrat delovali kot švicarska ura: servis je bil učinkovit in je stalno povzročal preglavice Itelyju, blok je večkrat zaježil poskuse gostov, zoge, ki so vendarle šle čez mrežo, pa je zagrizena obramba skoraj vedno položila.

Lutman in tovarisi so zaigrali zelo motivirano, ker so si z zmago tudi matematično zagotovili končno prvo mesto in tudi slabša predstava iz prejšnjega kola je spodbudila domače.

Razlika je bila stalno očitna. Prvi set, ki so ga Sočani odigrali s standardno sesterko, je ze pokazal, da nasprotnik ni ravno naj-

bolje razpolozen.

Sredi drugega seta sta na igrišče stopila Mućic in Igor Cotić, ki sta zamenjala Petejana in Kledeta, zlasti Mućic pa je svojo nalogo tako v sprejemu kot napadu opravil res uspešno.

Tudi v tretjem setu je trener Stefan Cotić dal možnost rezervnim igralcem in na svoj račun so prisli res vsi. Posebno sta se izkazala Mitja Feri, ki je bil neustavljiv tudi iz druge linije in Mućic.

Neroden poraz Olympie

Odbojkarji Olympie CDR so v precej važni tekmi sinoci izgubili z Maniagom.

Sinočnja izida: Olympia CDR - Maniag 1:3 (10:15, 8:15, 15:8, 9:15), Bor Fortrade - Vivil 2:3 (11:15, 6:15, 15:9, 15:11, 13:15).

ROKOMET / MOŠKA C LIGA

Kras Trimac napredoval

Prihodnje leto bodo rokometaši Krasa nastopali v B ligi

Kras Trimac - Principe B 17:15 (9:9)

KRAS TRIMAC: Glavina, Granzotto, Cebulec 4. Colja, Milčić 1, Vremec 5 (na sliko), Vinci, Raseni 1, Oberdan 1, Najt 5, Pertot; trener Mahnic

Po desetih letih nastopanja v D in C ligi je Kras Trimac dosegel veliki cilj in si z zmago nad drugo ekipo Principa dejansko zagotovil prestop v B ligo. Pohvalo za ta podvig zasluži vsa ekipa, ki se je z veliko poštrevnostjo borila vsa ta leta. Zahvala gre tudi društvu in sponzorju, brez katerih bi rokometna sekcija ne mogla nadaljevati s svojim delovanjem. Prvenstvo, v katerem bodo Krasovci nastopali prihodnje leto, je dejansko že polprofesionalno, kar zahteva precejšnja finančna sredstva, s katerimi pa društvo Kras žal ne razpolaga.

Ob sami sobotni tekmi pa lahko veliko povemo. Principe se je hotel mascevat za poraz pred kratkim in se je zato z vsemi močmi boril, da bi z zgoniskega igrišča odnesel se zadnji dve točki. Po enakovrednem začetku je Principe premnočno povedel s 7:4. Tedaj so Krasovci strnili svoje vrste in si na koncu prvega polcasa priborili izenačenje, tako da je bil rezultat po 30. minutah igre 9:9. V drugem polcasu je bila tekma ravno tako na-

peta. Sele v 13. minuti drugega polcasa je Kras Trimac uspel povesti za en gol. V naslednjih minutah so Krasovci rokometaši ohranili hladnokrvnost in dve minuti pred koncem zanesljivo povedli ter ohranili ta rezultat do konca srečanja. Prestop v B ligo je bil tako zagotovljen. Po končani tekmi je bilo veselje naših nepopisno. Velika pohvala gre trenerju Mahnicu, brez katerega bi bil tak podvig skorajda nemogoč. (Iztok)

ODBOJKA / MOŠKA B2 LIGA

Zlata vredni točki za Imso Kmečko banko

Zmagal pa je tudi tekmelec za obstanek Isola Mekar

Ales Feri najboljši

boto z veronsko Isolo Mekar (sinoci je s 3:2 premagala Asolo iz Mantove), nekoliko lažje zadihajo.

Tako dobrega začetka

ze dolgo nismo videli. Plavordeci so napadali zelo eksplozivno. Feri je bil za nasprotnike praktično neustavljiv in zabijali zogo na tla, kot igralec najvišjega kova. Faenza je svojo prvo točko dosegla komaj pri stanju 8:0 za Goricane in tudi v nadaljevanju seta se ji ni posrečilo dohiti Imse Kmečke banke, ki ni popustila vse do konca. Drugi niz je bil mnogo bolj razburljiv od prvega. Po izenačenem začetku je Faenza povedla z 8:5. Tedaj je moral trener Faenze za nekaj minut poklicati na klop svojega najboljšega igralca, ki se je počutil slabo. Valovci so to zanje ugodno priložnost takoj izkoristili in z lepim nizom točk prešel v vodstvo z

12:8. Seta pa se ni bilo konec, kajti Faenza se je nevarno približala do 12:10, preden so Goricani spet prevzeli v svoje roke vaje igre in zaključili set v svojo korist.

Toda vrhunec tekme je bil sele na vrsti. Tretji set bi lahko bil za srčne bolnike usoden. Gostje, ki so prisli v Gorico z namenom, da osvojijo se dve točki, s katerima bi si matematično zagotovili obstanek, so na začetku seta visoko povedli. Po rezultatu 9:2 za Faenzo pa so domačini reagirali in prisli do 9:8. Faenza je spet pritisnila na plin in povedla s 14:9. Plavordeci so s poštrevnostno igro izenacili (14:14); Faenzo pa znova ujeli, tudi potem, ko je povedla s 15:14. Gostje so stisnili zobe in zmagali set, kar jih je zelo opogumilo. Potem ko so v prvih treh setih naredili samo šest točk z blokom, so jih v četrtem s tem elementom zbrali kar sedem. Poleg tega je njihov glavni tolkač postal res neustavljiv, tako da je Faenza prepričljivo dobila tudi ta niz. Navijace je prevzel strah, saj so Goricani v zadnjih dveh tekmah izgubili prav po tiebreaku. Tokrat je bilo, k sreči, drugače. Od vsega začetka so valovci zaigrali 110 odstotno, na drugi strani pa je Faenza začela delati več napak. Vsega skupaj je gostitelj v tem setu podarila kar sedem točk, valovci pa Faenzi le eno, tako da njihov uspeh tokrat ni bil pod vprašajem. (A&D)

Ostali izidi: Porto Ravenna - Cessalto 3:0, Viserba - Sedico 3:0, Isola Mekar - Asola Mantova 3:2.

ODBOJKA / MOŠKA D LIGA

Espego je v zadnjih dveh setih povsem dotolkel San Giorgio

Espego - San Giorgio 3:2 (12:15, 15:13, 6:15, 15:3, 15:5) ESPEGO: Šiligoj 17+13, Pintar 1+1, Ursić 12+9, Soban 1+0, Lutman, Manià 0+1, Makuc 5+4, Devetak 5+1, Brisco 2+1, Cernic, Lukeš, Plesnicar 1+2.

Zgoreni servisi: Espego 11, San Giorgio 10. Trajanje setov: 23, 24, 14, 25 in 7 minut.

Espego se je letos že štirikrat pomeril z izkušeno furlansko sesterko (dvakrat tudi v deželni pokalu), končno pa jo je tudi premagal. Trener Seppi je tokrat lahko spet računal na vse igralce, vendar je na igrišče poslal izkušenejšo sesterko, nekatere mlajše sile pa je hranil za današnji nastop na meddeželni fazi prvenstva mladincev v Roveretu.

Na začetku je kazalo, da bodo gostje tudi tokrat spretno izkoristili nihanja v igri združene ekipe, ki se ji je prvi set izmuznil iz rok, čeprav je vodila z 9:3 in 12:8. Tezko je bilo tudi v drugem setu, v katerem je San Giorgio vodil s 13:12 in izbojeval nato se pet menjav servisa. V tretjem setu je Espego popustil, vrh tega pa sta ga oskodovala se negotova sodnika, zadnja dva seta pa sta bila pravi monolog naših fantov. Zaigrali so res dobro, gostje pa so fizično popustili in tudi njihova obramba ni bila več tako zanesljiva, kot v prvih treh setih.

ODBOJKA

Igralke Olympie že v C2 ligi

Sinoči v Trstu ugnale Omo

Odbojkarice goriske Olympie Cerimpex so si sinočno zmago v Trstu proti Omi s 3:0 (15:9, 15:6, 15:3) tudi matematično dosegle napredovanje v C2 ligo.

Zenska C2 liga: Sokol Indules - Torriana 3:1 (15:11, 11:15, 15:4, 15:9), Libertas Martignacco - Breg 3:0 (15:4, 15:9, 15:5), Ristorante del Doge - Kmečka banka 3:0 (15:9, 15:11, 15:3)

V C1 ligi slogaši uspešni

Motoagricola Trento - Koimpex 2:3 (8:15, 8:15, 15:7, 16:14, 13:15)

Slogaši se iz Trenta vračajo z načrtovanimi točkami, do katerih pa so prisli precej težje, kot je kazalo na začetku.

Koimpex izgubil, Bor OK

Tarcento - Koimpex 3:1 (15:12, 15:5, 8:15, 15:7)

Koimpex je precej presenetljivo izgubil proti Tarcentu, ki je eden najresnejših kandidatov za izpad.

Vivil - Bor Mercantile 0:3 (11:15, 3:15, 10:15)

GORSKO KOLESARSTVO / V PRIREDBI SKD HRAST

»1. pokala pomladi« v Doberdobi se je udeležilo preko 40 ljubiteljev gorskih koles

V Doberdobi se je odvijal »1. pokal pomladi« - kros tekma z gorskimi kolesi, v organizaciji SKD Hrast. Sončno in toplo vreme je pripomoglo k temu, da so se tekmovalci številno odzvali pobudi. Stiri deset kolesarjev se je dvakrat spustilo po označeni progi, popestreni z naravnimi in umetnimi ovirami, slalomi med koliki in skoki.

Za sodnike in casomerilce je poskrbel SK Devin, kateremu se organizator tudi zahvaljuje.

V pričakovanju končne lestvice, so se atleti lahko okrepčali s hladno pijačo in z dobro založenim bifejem, ki ga je ponudil organizator. Kmalu je bilo na vrsti nagajevanje, kateremu so tekmovalci aktivno sledili. Med drugim sta se izkazala Sarah Sossi, članica SK Devin in Marco Benedetti, član MTB Club Trst, ki sta dosegla absolutni najboljši čas v ženski oziroma moški kategoriji. Na društveni lestvici je prvo mesto zasedel SK Devin, pred SKD Hrast in OK Val.

Uspeh letošnjega I. Pokala Pomladi je tako prepiral organizatorja, da to pobudo v prihodnje se ponovi. (sk)

Rezultati

Kategorija baby: 1. S. Plesnicar 5'58"64, 2. M. Stofla 6'23"59, 3. S. A. Si-

billa 8'28"48, 4. T. Korva 9'41"94.

Miske in miški: 1. M. Trampuz 5'06"21, 2. D. Korva 5'31"57, 3. J. Plesnicar 5'46"97, 4. M. Paulina 6'33"00.

Narajajniki: 1. P. Kocijancić 5'07"07, 2. T. Lestan 5'32"23.

Mladinci: 1. M. Benedetti 4'25"70, 2. A. Paulina 4'34"89, 3. 3. E. Kralj 4'36"79, 4. M. Furlan 4'37"07, 5. T. Battorti 4'38"70, 6. D. Ferletic 5'06"73.

Clanice: 1. S. Sossi 5'11"97, 2. A. Cernic 5'40"15, 3. C. Mauri 5'49"38, 4. C. Zampar 6'00"92, 5. S. Frandolic 6'14"45, 6. M. Radetic 7'23"05.

Clani A: 1. D. Marussich 4'27"99, 2. D. Sossi 4'28"29, 3. M. Tomasi 4'41"77, 4. F. Zampar 4'43"15, 5. D. Pahor 4'56"14, 6. P. Ferfoglia 5'04"39, 7. M. Gerin 5'21"89, 8. C. Peric 5'24"47.

Clani B: 1. E. De Benedetto 4'51"03, 2. P. Garofolo 4'53"68.

Clani C: 1. P. Posarelli 5'36"69, 2. D. Stofla 6'14"27, 3. J. Gustin 9'31"31.

Lestvica društev: 1. SK Devin 673 točk, 2. SKD Hrast 310, 3. OK Val 160, 4. MTB Trieste 134.

Absolutna zmagovalka: S. Sossi 5'11"97.

Absolutni zmagovalci: M. Benedetti 4'25"70.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Dvomi vas bodo silili v razmisljanje. Mrzlično boste iskali vzrok, zakaj vam nacrti ne gredo od rok. Odgovor: dokler se izogibljete mislim o porazu, boste izpostavljeni mrazu.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Zaskrbljeni boste zaradi trenutne finančne suše. Prav vam bodi; čim v denarnici nastopi plima, že se vedete, kakor da bo že jutri nastopila dolga, hladna, lačna zima.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ne bo vam slo v glavo, čemu na lepem tolikšen interes za vaše imetje. Preprosto: zavistneži hočejo ugotoviti, koliko dela je se pred njimi, preden boste ostali za njimi.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Ne boste se mčili z mislimi o možnem neuspehu, ampak se boste z vso ustvarjalnostjo podali v iskanje najkrajše poti. Kdor si sveti s svetilko uma, je hitrejši kot puma.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Če boste se naprej tako pretiravali, vas bo v posteljo položil najmanjši virus pod nebom. Če se ne morete ustaviti, se vsaj zaspiljite z vitaminskimi napitki.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Z vso pozornostjo boste zagledani v lepo prihodnost, medtem ko boste vsakdanje lepote trmasto prezirali. Mar ne boste enako počeli tedaj, ko bo prihodnost sedanjost?

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Spoznali boste, da je življenje prekratko za dolga potovanja. Odločili se boste za strmino, z vrha katere se ne vidi le navzgor in naokoli, ampak tudi navznoter.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Vseskozi vas bodo obhajali srhljivi občutki, vendar vam kljub oziranju ne bo jasno, kaj se kuha za vašim hrbtom. Odprite notranje oko, pa ne bo nikdar več tako.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Vase mnenje o lastnih sposobnostih bo padlo na svojo najnižjo raven. Kdor se podcenjuje, ga bog iz zablode ruje, kdor se preceňuje, ga vrag v tla napuha vkuje.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Ker boste za spremembo odprti in iskreno zaupljivi, vam ne bo treba igrati nekoga drugega, prav tako kot se vam ne bo treba braniti pred navalom tuje nestrpnosti.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Ko boste izčrpali svoj ustvarjalni studenec, se boste počutili kot nekoristna zuzelka. Pojdite torej na travnik, pomoci-te gobček v cvet in uživajte spet ta čudoviti svet.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Na videz boste mirni kot menih, v notranjosti pa vas bo mučil custveni prepih. Če mu ne najdete konca, mirno ležite na cvetoče polje in končajte ta nori stih.

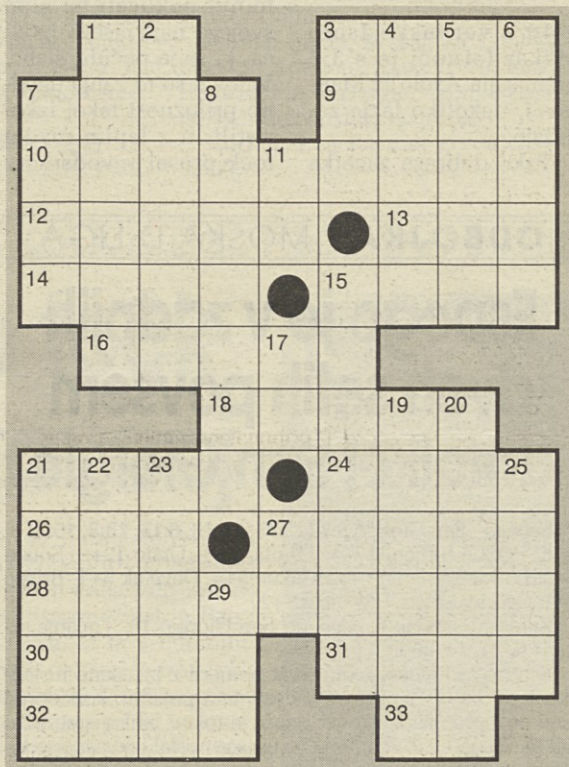
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. avtomobilska oznaka Krskega, 3. mineral z Urala, 7. področje (latinsko), 9. zidarska žlica, 10. pokrajina na jugu Francije z glavnim mestom Toulouse, 12. poznavalec lepega, 13. južnoameriška kukavica, 14. kraj na polotoku Pelješcu, 15. bližnji sorodnik, 16. stari Slovani, 18. ljudstvo brez lastne države v Turčiji, Iraku, Siriji in Iranu, 21. najvišje lezeče mesto na Siciliji, 24. reka v vzhodni Sloveniji, 26. ljudstvo v Indokini, 27. pokrajina na jugovzhodu Kitajske, 28. poveljnik vojske enote, 30. šiška milica v Libanonu, 31. ime nemške teniske igralka Huber, 32. ovinek, 33. kemijski znak za tantal.

Navpično:

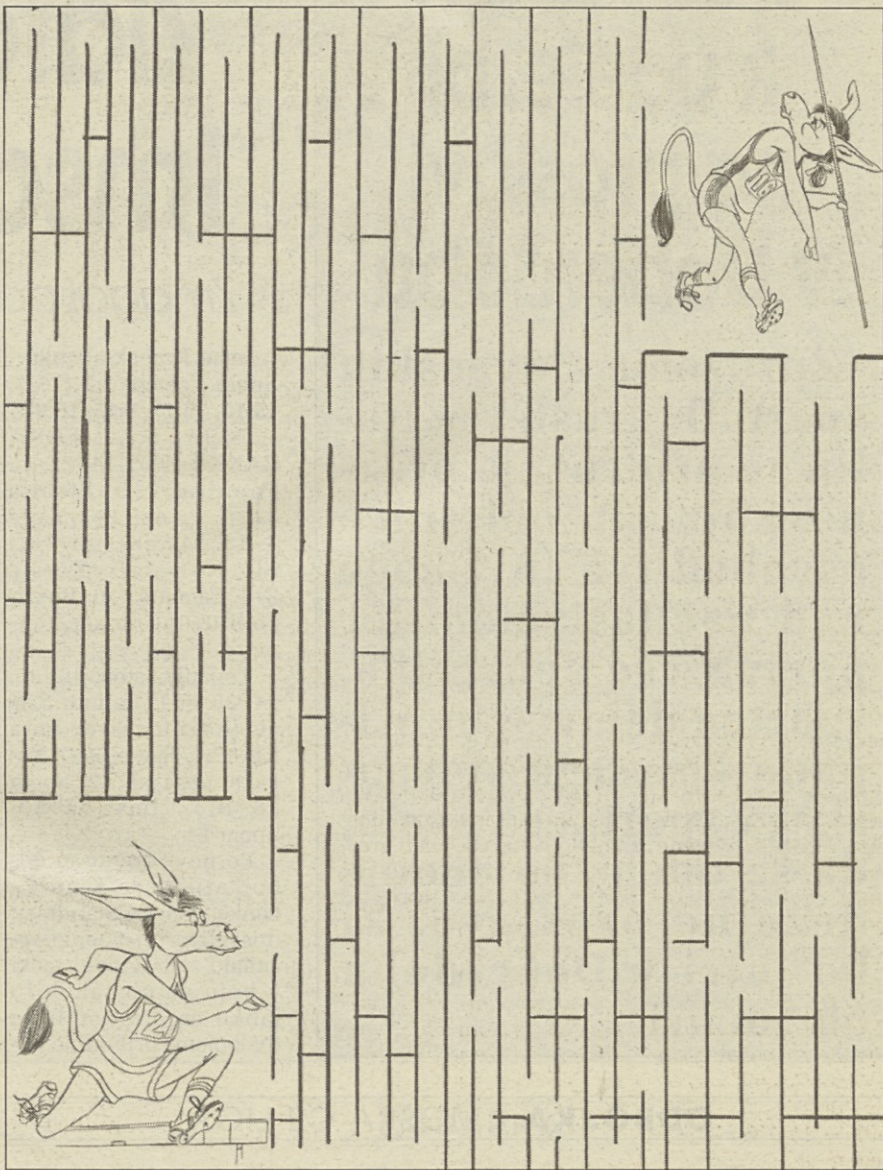
1. strjena kri na rani, 2. ameriški jazz glasbenik (Stan), 3. vzdevek ameriškega predsednika Dwighta Eisenhowerja, 4. varnostnik v diskoteki, 5. madžarsko žensko ime, 6. rimski zgodovinar, avtor Analov, 7. mesto v južni Franciji, 8. posrednica kake osebe, 11. začetnici italijanskega komika Tognazzija, 15. britansko otocje v Atlantskem oceanu, 17. avtomobilska oznaka Judenburga, 19. ustanovitelj Rdečega kriza (Henri), 20. Perzijska, 21. clovek, ki "elka", 22. ime temnopolte manekenke Campbell, 23. pripadnik potujočih pastirskih ljudstev, 25. ime nekdanjega jugoslovanskega politika Markovića, 27. začetnici nekdanjega smučarskega skakalca Neuperja, 29. krilo rimske konjenice.

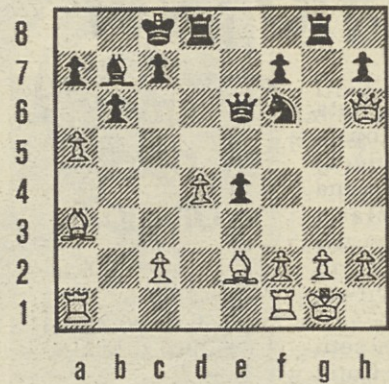
Vodoravno: KK; irit, are, kela, area, Languedoc, estel, anl, Ston, brat, Anhe, Kurdi, Enna, Mura, Lao, Hunan, komandant, Amal, Anke, rida, Ta.

RESITEV

Katera pot je prava?

ŠAH

Sirnik - Bles / Portoroz 1995

V francoski obrambi je bela dama vdrla na črno kraljevo krilo in črni je svojega kralja zaščitil v veliki rokadi. Poleg belopoljnega lovca na veliki diagonalni a8 - h1, je črnemu, ki je na potezi, v veliko pomoč tudi trdnjava na odprti g liniji. Kako je črnemu uspelo izkoristiti to razvojno prednost, si oglejmo v nadaljevanju!

Resitev naloge

Slabost bele rokade je črni izkoristil z žrtvijo trdnjave 1...Tg2+! 2.Kg2: Tg8+ 3.Kh1 e3+ in beli kralj se je znašel na prepihu. Po izsiljenem 4.f3 Dg4! je beli prisiljen zamenjati damo za drugo črno trdnjavo. 5.Df8+ Tf8: 6.Lf8: Se4! Se ena odlična poteza, ki odloči partijo! 7.c4 / na 7.fg4 Sf2 + z matom / 7...Sf2+ 8.Tf2: ef2 9.d5 Dd4 10.Tf1 De3 11.Ld1 La6 12.Kg2 Lc4 13.Tf2 Dg5+ in beli se je vdal!

Silvo Kovac

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

253	MEDSEBOJNA POVEZANOST IN POMOČ	PREBIVALKA MESTA NA SLOV. KOROSKEM	MATERIAL ZA ZIDAVO	STOPNJA V VOJASKI LESTVICI	PREBIVALEC BALTSKE DRŽAVE	SRBSKO MESTO NA HRVASKEM	BULDOZER	VALERIJE OKALOV	ŽENSKA, KI PO KOM PREVZAME FUNKCIJO	SAMICA GORSKE UJEDE	IZRODEK	ROČNO TKANA STENSKA PREPROGA		AVSTRIJ. GLEDALJSKI REZISER (LEON)	HITRO NARISANA RISBA	GNILIZIVKA	TONE PAVCEK	GRSKI BOG LJUBEZNI	OBSEŽNO PROZNO DELO	PREBIVALKA NASE ZAHODNE SOSEDE	STAREJŠI AVSTRUSKI SMUČAR (HANS)	GRSKA CRKA
RAZBORITOST													ZUNANJSČINA									
ZAPISNI-KARICA													VAS V SELSKI DOLINI									
RIMSKI GRIC								PODPORNI STEBER					PRAVOSL. DUHOVNIK				SL. POLITIK (IVAN)					AVTOR: MARKO BOKALIČ
								PLOD V TRDI LUPINI					SL. ATLET (MIRO)				LEPOSLOVNA RAZPRAVA					
ODBIT, PONOVLJEN ZVOK, ODMEV				SLOG PO BAROKU	MLAJŠA KAMENA DOBA VIRUSNA MRZLICA V AFR.									SL. PRIPOVEDNIK IN PREVAJALEC (RUDOLF)						OKVIR ZA NABOJE PRI PUSKI	BLOMDA-HLOVA OPERA	
JEZERO NA SEVERU FINSKE (INARI)						SVEČENIK					SILMIZ ZLOG ZUPAN POD FRANCOZI			GR. OTOK V KIKLADIH				VDOLBINA V ZIDU KRAJ PRI PIVKI				
MIRAN CANAK			SIBIRSKI VELETOK UMETNO USNJE			SKLEP STEGENICE IN MEDENICE	TRDI SIR Z RDEČO SKORJO							LUKNJIČA V KOZI	SUŠILNIK ZA LAŠE MADŽ. SAHIST (ISTVAN)				SL. GLED. REZISER (SLAVKO)			
NAPAD							HENRIK NEUBAUER VALIKA ANTILOPA			IZBRUH VULKANA PRISTAJALNI POMOL									DIRKAC VATANEN OTOK SZ OD ZADRA			
SPECIALIST ZA NOVO-TVORBE								LAHKOTNOST IRIDIJ									REČICA V KOČEVJU PAULA ABUL					
VELIK SMUČARSKI OBJEKT											VODJA SL. SMUČARK KALAN					LONEC (POGOVORNO)						
NAJVEČJA REKA NA PIREN. POLOTOKU					POMOŽNI DUHOVNIK, KAPLAN						NEKDANJE CESARSTVO V INDOKINI					INDONEZ. POROČEV. AGENCIJA						

SIRIJA

Med tihotapci v gorskih vaseh Sirije

Neko jesensko popoldne sem z novim znanjem Ahmedom zapusl sirsko prestolnico Damask. Ze sama pot je obetala nekaj posebnega. Asfaltni trak se je strmo dvigal in vijugal pod skalne previse, ki so nemo grozili, da bodo vsak hip pogoltnili cesto pod seboj. Tam pod zadnjim previsom, se je kot jata prestrašenih ptic stiskala vasica, v kateri so hise kar zarele v zadnjih zarkih opoldanskega sonca. Ustavila sva se pred veliko hiso z značilno ravno streho.

Pred vrati je sedel Ahmedov starejši brat in me začudeno ogledoval. Ob hladnem pogledu se nisem počutil nič kaj prijetno, se posebno ker so se na podobnih obiskih pred tem gostitelji kar topili od prijaznosti. Nekaj trenutkov smo vsi trije v zadregi molcali, potem pa je Ahmed skomignil z rameni in mi namignil, naj vstopim. Oče z močnimi črnimi brki je bil ravnokar pri vsakdanji molitvi. Na hitro mi je prikimal, potem pa se je vrnil na svojo preprogo, okrašeno z zanimivimi vzorci. Tudi mi smo se po turško usedli na preprogo in se molče zatopili vsak v svoje misli. Soba je bila skromna, toda čista in udobna. Povsod se je postavljala kica iz plastike in porcelana, na mizi, pogrnjeni z belim plastičnim prtom, pa je stala slika iz Meke.

Cez čas je med debele preproge pridrobila na moč preprosto oblečena ženska in nam postregla z bogato večerjo: kebab (pečena ovčetina), riz, krompir, solate s siri in oliva-

mi, kompot, nekakšne baklave okrašene s pistacijami, granatna jabolka za poobede in na koncu seveda nepogrešljivi pravi čaj. Po večerji je začel Mohamed pripovedovati o življenju v vasi: »Veliko ljudi se preživlja le z rejo drobnice in obdelovanjem skope zemlje, kar pa komaj zadosca za skromno preživetje. Neizpolnjena želja številnih je delo v Libiji ali kateri drugi bogati arabski državi. Toda delo je težko dobiti in v tujini moras nekoga poznati ali pa poskusiti srečo s kakšnim posrednikom, ki pa te najraje le obere za trdo prisluženi denar. Tudi sam sem nekaj let delal v Libiji, zdaj pa se ukvarjam z bolj donosnim poslom - tihotapstvom. Ze oče je leta dolgo čez libanonske gore tihotapil različno blago, zdaj pa njegovo delo nadaljujem jaz. Nekajkrat na mesec se z mulami odpravim v Libanon, kjer nakupim takšno blago, ki se pri nas najbolje prodaja. Največkrat grem samo po cigarete in elektronske ure, s tem zaslužim dovolj, da brez težav vzdržujem veliko družino.«

»Pri tihotapljenju je najpomembnejše, da imas dobro mulo,« je nadaljeval s samogovorom mladi gostitelj. Biti mora vzdržljiva in predvsem ubogljiva in seveda navajena tudi na streljanje. Z orožjem se kaj lahko sreča na državni meji ali pa v se vedno vročem Libanonu. Za tihotapljenje vzgojena mula predstavlja v nekaterih obmejnih vaseh pravo bogastvo. Svoje ne bi zamenjal niti za dober avtomobil!«

Igor Fabjan

Pod previsom (Foto: I. Fabjan)

Vesela nedel'a na MMTV

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Skrita želja: _____

Prijavljam se za karaoke: ☐ DA ☐ NE

Prijavnico pošljite (na dopisnici) na naslov:
Pioneer Boudy d.o.o.,
Linhartova 7,
61000 Ljubljana

Pioneer - Generalni zastopnik za laserske video sisteme in karaoke za Slovenijo, Boudy d.o.o. Ljubljana, Linhartova 7. Izposojamo in predvajamo videolaserske plošče in laserske videoplayerje! Tel: 061/327-762

REZIJA

Pokrajina skrivnostnih plesov in pesmi (3)

Psihični doping je dovoljen in učinkovit, ima pa stranske učinke

Nasim biciklistom je rudnik dal novih moči. Ko so se nagledali težakov, ki so včasih po zadušljivih rojih dan za dnem vlačili težke vozičke z rudo, se jim je poganjanje pedal očito zazdelo eno najlažjih opravil pod soncem. V avtu smo ob tem navdušeno modrovali o pomembnosti psihološke priprave sportnikov in o kratki prihodnosti različnih kemičnih poživil.

Prvih nekaj kilometrov novepočeni sportnikom nikakor nismo mogli slediti, a kaj kmalu je polet izpuhtel. Trojica največjih lenuhov se je odločila, da gredo do Mosta na Soci kar po glavni asfaltni ce-

sti. »Zdravo jedro« ekipe je zamisel seveda izrazilo in lenuhe nemudoma opremil z nekaj manj spodobnimi vzdevki. Tako so lenuhi z bolečino v srcih in solzami v očeh odkolesarili med izpušne pline avtobusov in tovornjakov svojim žalostnim porazenskim usodam naproti.

Kolesarski udarniki pa tam, kjer je bilo dogovorjeno - po dolini Kanomlje. Ni kaj, lepa dolina, na žalost pa tudi lep vzpon in julij in sonce in prah... Toda na koncu je vedno zmaga. In kako lepo bo spet srečati skesane porazence, ki verjetno neke, skriti pod kaksen obcestni grm, objokujejo svoj bedni poraz. Skesanci pa so se, zanimivo, odločili

žalostiti na prav poseben način. Iz avta so namrec izvlekli vse največje brisace in najboljso hrano, nato pa so se nekoliko posončili, malo jedli, malo cofotali po Idrijci in se sploh neznansko lepo imeli. Zmagovalci Kanomlje pa... Namesto slavnostnega vkorakanja oziroma vkolesarjenja na Most na Soci, so dobili ostanke malice in premalo časa za dostojno kopanje, ker je dneva za pot do Kobarida že zmanjkovalo.

Ali moralna zmaga odtehta sladkosti bliznjic? Kdo ve?

Kjer so sle mule, gre tudi bicikel (pa tudi ficko)

Cetrti dan naj bi bil končno nekaj pravega - kolesarskega. Iz Kobarida na Kobariski Stol, nav-

z dol do mejnega prehoda Učja in prek prelaza Krnica v Rezijo. Sestevke visinskih metrov je bil zaskrbljujoč.

Po mulattieri iz časov soske frone na vrh Kobariskega Stola. To je tisto pravo!

Ze na prvi tretjini klanca so trije najbolj žalostni kolesarski primerki izgubili vso voljo do življenja. Bili so tako prepričljivi, da so se zasmilili celo nam, prislovčno nepopustljivim spremljevalcem in smo jih morali spustiti v peklenko razgreto notranjost prenatrpanega landroverja.

Tudi kurirski ficko je moral pobirati žrtve, pa je, čeprav je na poti, namenjeni mulam, nestetokrat nasedel, prigrizel do vrha.

TELEVIZIJA V ZDA

Talk Show zvezde (1)

Forsiranje simbolov moči tv-zvezd

Ce v teh dneh pregledujete program ameriske televizije, vam postane jasno, kako je pester in hkrati obupno enolice. Naj se ameriski televizijski magnati se tako trudijo, da bi zapravili velikanske vsote denarja, počnejo v bistvu zgolj tisto, kar od njih zahtevajo gledalci. Ti hlepijo po dobrih, hitro posredovanih in kratkih vesteh, prepletenih z reklamami, po različnih nadaljevalkah, namenjenih različnim okusom in ravnam dojemljivosti, po velikem številu filmov, ki jih predvajajo bodisi premierno bodisi reprizno po različnih kabelskih omrežjih - predvsem pa po izjemno dobrih govornih oddajah, pri katerih v zadnjih letih ne gre brez vrhunskih televizijskih zvezd. Zato ni prav nič čudno, da so letošnja lestvica najvplivnejših televizijskih oddaj v ZDA napolnili zlasti voditelji govornih oddaj, kar priča ne samo o njihovi priljubljenosti, pač pa tudi o zainteresiranosti ameriških gledalcev za tovrstne programe.

Njihov okus je v očitnem nasprotju z našo domačo publiko, ki je praviloma takoj pripravljena zamenjati različna omizja in pogovore za se tako nepomemben film ali tretjerazredno serijo. Razlik med ameriškim in hrvaškim televizijskim okusom je kajpada se več. Pri nas ni malo ljudi, ki neizmerno obožujejo Santa Barbaro, ki je v ZDA nepomembna, saj se za igralce, ki v njej nastopajo, skoraj nihče ne zmeni - izjemno Robin Wright, ki se ji je pravica posrečilo »rešiti glavo« z nastopom v velikokrat nagrajenem Forrestu Gumpu. Tudi za nadaljevanje Beverly Hills 90210 vedo vse manj, saj sta jo po priljubljenosti povsem zasencili Melrose Place in Models. Murphy Brown ima

se zmeraj svojo publiko, ki pa se v zadnjih sezonah vse bolj redči, podobno kot vrste gledalcev, ki spremljajo Severna obzorja. Ljubitelji srca parajočih limonad morajo pač vedeti, da v ameriških televizijskih programih mrgoli tovrstnih puhlosti od zapletov v bolnišnicah do generacijskih težav, ljubezenskih zgodb, odnosov z otroki, drugih svetov, mladosti, lepote in življenja sploh.

V današnjem multielektronskem svetu z velikanskim številom kanalov hodita z roko v roki priljubljenost in moč. Zato forsiranje simbolov moči tv-zvezd in televizijskih podjetij ne čudi nikogar več, saj se ves interes osredotoči na posamezna imena. Poglejmo si jih.

Stevilka ena ameriske televizijske zabave je nedvomno Tim Allen, ki se je v pichlih treh mesecih povzpel na vrh lestvice gledanosti programov (Home Improvement). Na tem seznamu vodi z oddajo Ne hodi preblizu nagcu in filmom Božicek, ki ga je posnel za Disneya. Če ob tem dodamo, da njegov »show« na leto prinaša 300 do 500 milijonov dolarjev dobička, je jasno, zakaj je zmagovalac Tim Allen: ker je prekosil doslej najdonosnejši Cosby Show. Allen, ki je pri nas povsem neznan, slovi kot osebnost, ki natančno ve, kaj in koliko hoče. Gre za tipičnega komika, ki svoj posel obvlada in ga zna tudi vnovčiti. Prav zdaj se pogaja za nastop v dveh novih filmih, ki bosta njegovo televizijsko popularnost zagotovo samo se bolj okrepila.

Stevilka dve je David Letterman. Tega televizijskega voditelja iz New Yorka nasi gledalci razmeroma dobro poznajo. Njegov Nočni TV-show mu prinaša po 14 mili-

jonov dolarjev zaslužka ter vpliv in moč, ki ji nihče ne ugovarja. Upravičeno ga imenujejo »zlato dečko« ameriske televizije, saj zna s svojim hladnokrvnim, ciničnim in nekoliko posebnim humorjem zlomiti se tako hud odpor. Zato imajo Lettermana, ki CBS-u s svojim programom zagotavlja 30 odstotkov dobička, za pravega in edinega možnega naslednika legendarnega televizijskega voditelja Johnya Carsona. Lettermanova pronicljivost, vitalnost in sarm so zadostno jamstvo, da se njegov vzpon med vrhove televizijskih vplivnežev ne bo tako kmalu ustavil, kakor tudi jamstvo, da se mu bo v tej družbi posrečilo ostati se vrsto let, podobno kot njegovemu predhodniku Carsonu.

Na tretjem mestu je Oprah Winfrey. Tudi ona sodi v vrh najvplivnejših in najbolj popularnih ameriških televizijskih osebnosti, ki pa so pri nas povsem neznane. Ameriški televizijski gledalci jo poznajo kot sočutno Soaprah, tisto, ki ji njeni gostje vsak dan znova postrežejo s patetičnimi zgodbami - v oddaji Hvalne poslušalke, ki je postala ena najbolj gledanih oddaj ameriske televizije. Oprah je pravna oseba za vse tiste, ki jih teziijo kakršnikoli problemi, od neuslišanih ljubezni, vsakovrstnih razocaranj do izgubljenosti, nepotesenosti in odtujenosti, saj jim zna pozorno prisluhniti in ustrezno prikazati njihovo bolečino. Oprah je potrpežljiva, obzirna in sočutna gospa, ki je sama ne more pretirano pritoževati: njeno premoženje, ki ga ceni jo na sto milijonov dolarjev, dokazuje, kako spretno se ji je posrečilo nesporni posluh za tuje tegobe in trpljenje z vso potrebno potrpežljivostjo pretopiti v denar.

Bojan Rauter Kosic

Prelaz Krnica (Foto: S. Turk)

Ce boste imeli kdaj možnost sodelovati pri izbiranju avtomobila stoletja, glasujte za ficko. Z vami se bo strinjalo najmanj petnajst zverinic.

Po vzponu sledi spust, po norem vzponu pa nor spust, ki petkratno odtehta vse napore in preklinanje in vprasevanje o smislu pri sopihanju navzgor.

Bungee jumping in kolesarjenje s Kobariskega Stola do Učje - oboje vas bo oskrbelo s približno enako količino adrenalina, le da je kolesarsko dirkanje precej nevarnejše in zato seveda se razburljivejše.

Za takšne podvige vam toplo priporočamo celado, ki bo vsaj malo omilila bliznja srečanja z glavi

neprijazno okolico. Tudi malce več zaviranja ne škodi. Marko, ki smo ga na eni od ostrejših serpentin vlekl iz občestnega grmovja, bi se verjetno strinjal z mano.

Navdušenje v ekipi je bilo popolno. Tresoce noge in roke, svetleče oči - sem se pridemo.

Miloš Mavec
(Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

Nad severnim Atlantikom in delom zahodne Evrope je območje nizkega zračnega pritiska. Fronta poteka čez srednjo Evropo in povzroča oblačno vreme s padavinami. Nad našimi kraji se ob sibirskih vetrovih se naprej zadržuje razmeroma hladen in vlažen zrak.

Podatke pripravljajo in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.51 in zšlo ob 20.08. Dan bo dolg 14 ur in 17 minut. Luna bo vzšla ob 6.14 in zšla ob 20.59.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C
Mura	10,9
Sava (Radovljica)	6,8
Sora	8,1
Ljubljana	10,1
Savinja	12,0
Vipava	9,2
Jadransko morje (Koper)	10,5

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	16
1000 m	12
1500 m	8
2000 m	4
2500 m	0
2864 m	-2

BIOPROGNOZA

Predvsem vremensko zelo občutljivi ljudje bodo imeli manjše, vremensko pogojene težave, na večino ljudi pa vreme ne bo vplivalo.

PLIMOVANJE

Danes: ob 4.41 najnižje -56 cm, ob 11.00 najvišje 31 cm, ob 16.24 najnižje -23 cm, ob 22.22 najvišje 49 cm.
Jutri: ob 5.07 najnižje -56 cm, ob 11.31 najvišje 28 cm, ob 16.48 najnižje -18 cm, ob 22.44 najvišje 46 cm.

SNEŽNE RAZMERE

	cm
Ribniško Pohorje	80
Krvavec	50 do 110
Vogel	145
Kanin	210
Rogla	60 do 80

Vlečnice obratujejo na vseh omenjenih smučarskih razen na Kaninu.

ONESNAŽENOST ZRAKA

	koncentracija SO ₂ v mg/m ³	post. 21-04	maks. 20-04
Lj. Bežigrad	13	8	
Maribor	9	60	
Celje	7	13	
Trbovlje	3	21	
Zagorje	0	-	
Velenje	1	-	
Hrastnik	6	-	

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: jutraj: SE 3 do 6 vozlov
popoldne: W 5 do 10 vozlov

DANES

Slovenija: Dopoldne bo sončno, popoldne zmerno do spremenljivo oblačno. Najvišje jutranje dnevne temperature bodo od 5 do 10, dnevne od 16 do 21° Celzija. Sosednje pokrajine: Spremenljivo oblačno bo.

JUTRI

V Sloveniji: V ponedeljek bo zmerno do pretežno oblačno, v notranjosti bodo občasno padavine. Obeti: V torek bo spremenljivo oblačno in razmeroma hladno. Na Primorskem bo pihala zmerna burja.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA SE RES JE

Abidjan najbolj nevamo mesto Črne celine

ABIDJAN - V Abidjanu, ki ima nezavidljiv naziv najnevarnejšega mesta Črne celine, so se pred časom sestali notranji ministri in odgovorni za varnost 26 držav zahodne Afrike, ki iščejo skupno strategijo v boju proti organiziranemu kriminalu.

Sklenili so ustanoviti medregijski urad Mednarodne organizacije kriminalistične policije. Med drugim

bo urad zadolžen tudi za boj proti trgovini z mamili, ki dobiva v subsaharski Afriki apokaliptične razsežnosti.

Organizirane zločinske tolpe in posamezniki so v zadnjem obdobju spremenili Abidjan v najnevarnejšo prestolnico afriške celine. Roparske tolpe ob belem dnevu napadajo banke, postavljajo zasede ob semaforjih in vdirajo celo v stanovanja bogatejših Africanov.

Glavne tarče so predvsem belci, saj se zločinci nadejajo, da bo pri njih največ plena.

Ko se zmrči, si skoraj nihče ne upa več na ulice, tako da so restavracije in kinodvorane skoraj prazne.

Opozicijski tisk odkrito obtožuje policijo, da je namenoma neučinkovita, nekatere policiste in funkcionarje je tistišnic pa obtožujejo sodelovanja z organiziranim kriminalom. Resnici na ljubo si policisti ne upajo v nekatere mestne četrti, ker bi bili lahke tarče oboroženih kriminalcev. Nedavno so kriminalci v četrti Adjamé pretepli in oropali nekega skofa, ko je, namenjen na obisk k svoji nečakinji, stopil iz avtomobila.

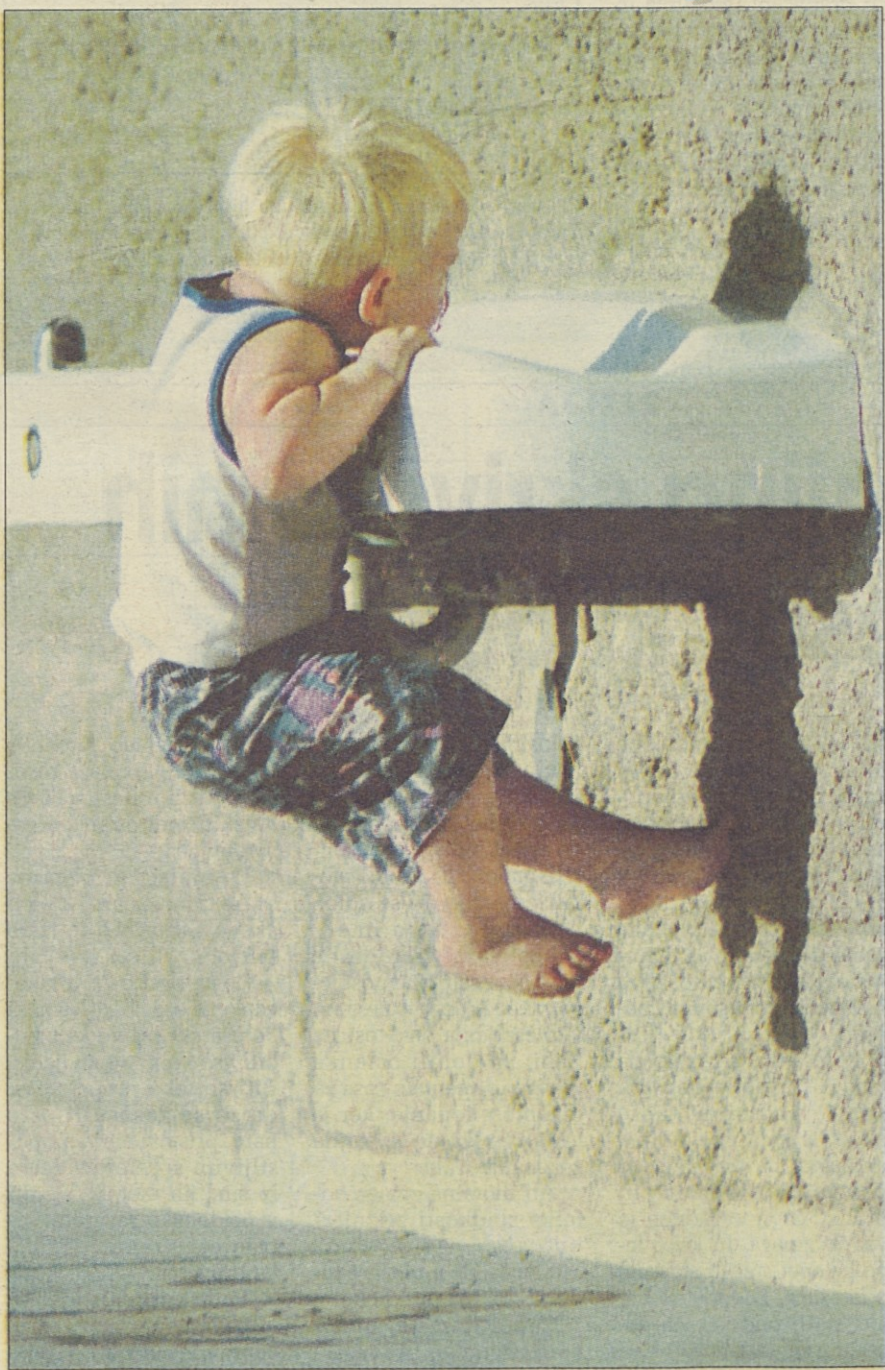
Kot rečeno, se je trgovina z mamili izjemno razmahnila. Abidjan je postal pravo skladišče mamil, ki prek Etiopije in Nigerije prihajajo iz Azije, od tu pa nadaljujejo pot proti evropskemu in amerškemu trgu.

Na Slonokoščeni obali tudi sami pridelajo precej indijske konoplje, tako da so njeni državljani skupaj s Senegalcem največji uživalci mamil v subsaharski Afriki.

Lokalni zasvojenosti segajo tudi po heroinu, ki je tu se kar poceni. Za eno merico morajo domačini odšteti le 50 nemških mark, belce pa stane več kot 200 nemških mark.

Domačini pa uživajo predvsem najrazličnejša pozivila v obliki tablet, ki jih za smešno nizko ceno po skritih kanalih uvažajo iz Bolgarije.

Kako sem žejen

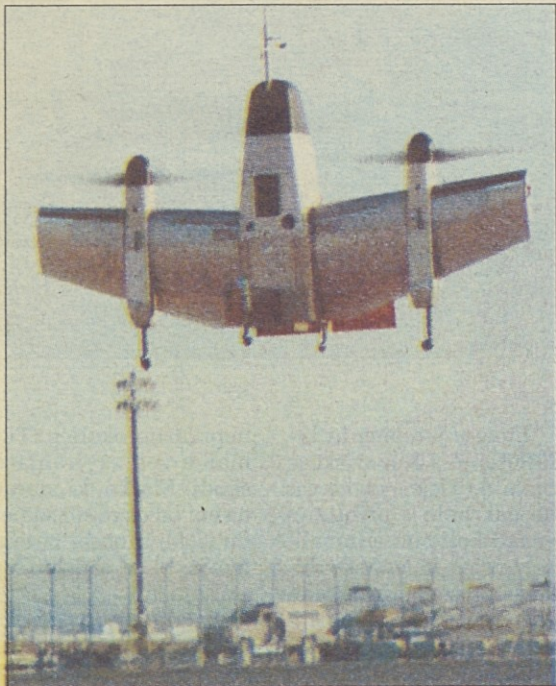
Žeja je res velika, saj se je mali Jodie povzpel do pipe, ki je zanj neznansko visoka

Mladiče je zakopal še žive

WASHINGTON - Robin Homrighoos bo prihodnjic najbrž dvakrat premislil, preden se bo odločil, kako se bo znebil komaj rojenih psickov. Ameriško sodišče ga je namreč obsodilo na štiri mesece zapora, ker je devet rottweilerjevih mladičev zakopal še žive. Dogodek se je sicer srečno končal, saj je mati mladičev Sheba pregrizla vrstico in jih izkopal: trije mladiči so poginili, šest pa jih je pokop le preživelo. Homrighoos pa bo moral plačati tisoč dolarjev globe.

Al o usmrtilvah na Kitajskem

PEKING - Kitajska je najbrž država, kjer se sodniki z največjo lahkoto odločajo za smrtno kazen. Leta 1994 so na Kitajskem izrekli 2496 smrtnih kazni, od katerih so jih izvedli kar 1791. To je razvidno iz poročila organizacije za zaščito človekovih pravic Amnesty International, ki med drugim ugotavlja, da je podatek pomanjkljiv, saj so nekatere smrtno kazni izvedli napol na skrivaj. Uradnih kitajskih statistik pa ni, ker je vprašanje smrtnih kazni v nekaterih primerih »državna skrivnost«. Amnesty International ostro obsoja smrtno kazni, se zlasti kitajsko prakso, da obsojence ponekod pred izvršitvijo kazni javno izpostavijo radovednosti občinstva.

V Združenih državah preizkušajo novo dvomotorno letalo, ki vzleta navpično kot helikopter (Telefoto AP)